

दत्तेयवतक्षणात् ॥ तस्यसंक्षेपतोवक्ष्येसर्वसम्पत्कृणुष्वमे ॥ १४ ॥ पद्मयोनिर्वरारोग्यदेवरा
 ज्यंशचीपतिः ॥ अवापुस्त्रिदशःस्वर्गवागीशत्वंबृहस्पतिः ॥ १५ ॥ पक्षीणामधिपःसोऽभू
 द्रुडोऽपिदिजोत्तमः ॥ कश्चित्कृष्णंसमाराध्यनेशत्वमवाप्तवान् ॥ १६ ॥ मंतेणकृष्णमा
 राध्यचंद्रःसर्वजनप्रियः ॥ करोतिस्ववशोकामःसर्वाल्लोकाननेनच ॥ १७ ॥ मंत्राणांपरमं
 ब्रंगुह्यानांगुह्यमुत्तमम् ॥ मन्त्रराजमिमंज्ञात्वाकृतार्थोजायतेनरः ॥ १८ ॥ पुत्रवान्धनवा
 न्वागमौलदमौवान्पशुभृत्यवान् ॥ सुभगःसम्मतःश्लाघ्योयशस्वीकीर्तिमान्भवेत् ॥ १९ ॥
 सर्वलोकाभिरामःस्यात्सर्वज्ञश्चभवेन्नरः ॥ अनेनत्रिपुलोकंपुयातामुक्तिमुमुक्षुवः ॥ २० ॥ मन्त्रे
 णानेनमन्तज्ञोभक्तिःस्यात्प्रेमलक्षणा ॥ समस्ततीर्थभूतश्चसमस्तक्षेत्रपावनः ॥ २१ ॥ रुदैरि
 वदुराधर्षःशुचैरिवशुचिःसदा ॥ शंकरस्येवसिद्धिशोविष्णोरिवसदाश्रयः ॥ २२ ॥ बहुनाकि
 मिहोक्तिनरहस्यंशृणुगौतम ॥ निर्वाणफलदोमन्त्रःकिमन्यैर्वहुजल्पितैः ॥ २३ ॥ इतिश्री
 देवर्षिनारदप्रोक्तगीतमीयतन्त्रेप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ ॥ ध्र ॥

॥ गौतमउवाच ॥ समस्तवेदतत्वज्ञसर्वागमविशारद ॥ अधूनाब्रुहिमेवस्मन्मंत्रराजंशिवोदि
 तम् ॥ १ ॥ ॥ नारदउवाच ॥ अधूनासम्प्रवक्ष्यामिविधानंमुनिनिर्गतम् ॥ यावन्मन्त्रऋ
 षिच्छन्दोदेवतादीन्यनुकमात् ॥ २ ॥ स्वांताक्षंसमुद्भृत्यत्रयोदशस्वरान्वितम् ॥ पार्श्वतुर्यस्व

रयुतंछान्तंथातंथाब्धयम् ॥ ३ ॥ अमृताक्षरमुद्धृत्यत्रैकतोमांसपुग्मकम् ॥ यतुर्यमुखदत्ते
 नपवनःस्वाहयान्वितः ॥ ४ ॥ दशाक्षरमुःप्रोक्तोदृष्टादृष्टफलप्रदः ॥ बीजंशक्तिचवक्ष्यामि
 ब्रह्मविष्णुपरात्परम् ॥ ५ ॥ ब्रह्मार्णमाययासार्धमांसांनानादविदुक्कम् ॥ एतद्वीजंसमाख्यातं
 कृष्णतत्त्वं परात्परम् ॥ ६ ॥ शुक्रार्णममृतार्णनमुखदत्तेनसंयुतम् ॥ गगनंमुखदत्तेनप्रोक्ताश
 क्तिःपरात्परा ॥ ७ ॥ एषाशक्तिःपरासूदमानित्यसंबित्प्रदायिनी ॥ ईश्वरोजगतांवीजंशक्ति
 गुणमधिस्त्वजा ॥ ८ ॥ परमात्मातथाबुद्धिर्वायुःकुण्डलिनीतिच ॥ चतुर्विधंबीजशक्तीसर्व
 मंत्रेषुचिन्तयेत् ॥ ९ ॥ त्रितयंतत्त्वसामान्यंतदिदानीनिरूप्यते ॥ ईश्वरोजगतांवीजमाद्यं
 क्षतदुच्यते ॥ १० ॥ तत्त्वमायासमाख्याताशक्तिर्गुणमयीतुया ॥ प्रकृतिःपुरुषश्चैवनिर्त्यो
 कालश्चसत्तम ॥ ११ ॥ तत्त्वानिचेश्वरश्चैवब्रह्मेतिपञ्चमंस्मृतम् ॥ सर्गान्तिःपुरुषश्चैवतितुया
 ख्याप्रकृतिःस्मृता ॥ १२ ॥ तत्त्वानिमांसंरूपाणिकालश्चतत्त्वरूपकः ॥ ईश्वराख्योभवेन्नादो
 विदुश्चैतन्यचिन्मयः ॥ १३ ॥ एतदिज्ञानमात्रेणजीवन्मुक्तोमर्हीचरेत् ॥ नात्यकालकलापे
 क्षानतीर्थायतनानिच ॥ १४ ॥ क्लृप्तादसृजद्विश्वमितिप्राहश्रुतैःशिरः ॥ लकारात्पृथिवी
 जाताककाराज्जलसम्भवः ॥ १५ ॥ ईकाराद्वह्निर्हरूपबोनादाद्वायुरजायत ॥ विन्दोराका
 शसंभूतिरितिभूतात्मकोभनुः ॥ १६ ॥ स्वशब्देनचक्षेत्रज्ञोहेतिचित्प्रकृतिःपरा ॥ तयैरेक्य

समुद्रतिर्मखवेद्वनवर्णकः ॥ १७ ॥ अतएवहिविश्वस्थलयः स्वाहाणको भवेत् ॥ गोपीतिप्र
कृतिवियात्जनस्तत्त्वसमूहकम् ॥ १८ ॥ अनयोराश्रयव्याप्तौ कारणत्वेन चेश्वरः ॥ सान्द्रानं
दुपरंजयोतिर्विबुधभेन चकथ्यते ॥ १९ ॥ 'विषादूर्ध्वउदैत्पुरुष' इत्याहुः प्रथमागिरः ॥ वीजोच्चार
णमात्रेण चित्स्वभावः प्रजायते ॥ २० ॥ बह्वभेन तु तद्दार्ढ्यं स्वाहा ज्ञानदाहनः ॥ इत्येवं कथितं
तत्त्वं मुने वै ब्रह्मसम्मतम् ॥ २१ ॥ यज्ज्ञानात्साधकश्चेष्टो दिव्यानन्दः प्रवर्तते ॥ अथवा गोपीप्रकृ
तिर्जनस्तदंशमंडलम् ॥ २२ ॥ अनयोर्विबुधः स्वामी कृष्णात्मा ईश्वरः स्मृतः ॥ कार्यकारणयोरि
शः श्रुतिभिस्तेन गीयते ॥ २३ ॥ अनेकजन्मशुद्धानां गोपीनां पत्नीरेव च ॥ नन्दनन्दन इत्युक्तत्वे
लोभ्यानां द्ववर्द्धनः ॥ २४ ॥ चित्तयेद्विरजोमंत्रिस्त्वसंपत्तिहेतवे ॥ दशानामपि तत्त्वानां साक्षी
वेत्ता तथाक्षरः ॥ २५ ॥ दशाक्षर इति ख्यातो मंत्रराजः परात्परः ॥ वीजपूर्वज पश्चात्पर इत्येकं कथितं
मुने ॥ २६ ॥ लुप्तबीजस्वभावत्वाद्दशार्णद्राति कथ्यते ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छंदो विराडिति
स्मृतम् ॥ २७ ॥ श्रीकृष्णो देवता चास्य दुर्गाधिष्ठातृदेवता ॥ महेश्वरमुखाब्जात्वायः साक्षात्त
पतामनुम् ॥ २८ ॥ संसाधयति शुद्धात्मा स तस्य ऋषिरीरितः ॥ गुरुत्वान्मस्तेकं चास्थन्यासस्तु
परिकीर्तितः ॥ २९ ॥ सर्ववेदव्यापकत्वाद्दिशडिति निगद्यते ॥ सर्वेषामपि तत्त्वानां छादना
च्छंद उच्यते ॥ ३० ॥ अक्षरत्वात्पदत्वाच्चासुखेच्छंदः प्रकीर्तितम् ॥ विनिथोगोऽस्य मंत्रस्य पुरु

पार्थचतुष्टये ॥ ३१ ॥ ऋषिछंदोपरिज्ञानाच्चमंत्रफलमाग्भवेत् ॥ दौर्बल्यंयातिमंत्राणांवि
 नियोगमजानता ॥ ३२ ॥ मंत्रन्यासमथोवक्ष्येदष्टाष्टफलप्रदम् ॥ प्रणवाभ्यांपुटंरुत्वान
 मोंतान्दशवर्णकान् ॥ ३३ ॥ दक्षांगुष्ठादिवामांतंन्यासःस्यात्स्रष्टिरीरितः ॥ वामांगुष्ठादि
 दक्षांतंसेहतिःपरिकीर्तितः ॥ ३४ ॥ उभयोःकरयोज्येष्ठापूर्विकास्थितिरिव्यते ॥ संहतिर्दोषसं
 घानांहारिणीपरिकीर्तिता ॥ ३५ ॥ विद्याप्रदाचस्रष्टयंतावर्णिनांगुद्धचेतसाम् ॥ स्थित्यंता
 स्यात्गृहस्थानंत्रयंकान्यानुरूपतः ॥ ३६ ॥ गृहस्थानांवनस्थानांस्थित्यंतंकाश्चिदिच्छति ॥
 संहारांतोमुनीनांचविरक्तस्यचसर्वदाः ॥ ३७ ॥ न्यासतयंसदाकार्यमशक्तैरेकमेवही ॥ वर्ण
 न्यासांस्तथा मंत्रादेहचपरिविन्यसेत् ॥ ३८ ॥ हस्तमूलेकूपरकेमणिर्वर्धेऽगुलिमूलके ॥ अंगु
 ल्यग्रेचविन्यस्यपादयोरपि विन्यसेत् ॥ ३९ ॥ हस्तमुलादिस्त्रष्टिःस्यात्मणिर्वंधात्स्थितिःस्मृ
 ता ॥ अंगुल्यग्रात्संहतिःस्यात्स्थित्यंतंत्रितयंन्यसेत् ॥ ४० ॥ ततःकरांगयोन्यासस्तथैव
 परिकीर्तितः ॥ अचक्रायतथास्वाहाअंगुष्ठाभ्यांनमोवदेत् ॥ ४१ ॥ विचक्रायस्वाहेतित
 र्जनीभ्यांततोच्चेत् ॥ सुचक्रायतथास्वाहामध्यमाभ्यांततोच्चेत् ॥ ४२ ॥ त्रैलोक्यरक्षणच
 क्रायस्वाहेत्यनामिकेतथा ॥ असुरांतकचक्रायस्वाहाकनिष्ठयोनमः ॥ ४३ ॥ रुक्मिणीप्र
 कृतिर्वामासाक्षादमृतविग्रहा ॥ दक्षिणःपुरुषःप्रोक्तोज्योतिस्तुरायविग्रहः ॥ ४४ ॥ संयोगा

त्करयोरैवंपरतत्त्वप्रजायते ॥ अतएवसमस्तानां वस्तूनां शोधकं स्मृतम् ॥ ४५ ॥ पंचांगानि
 ततः कुर्यादंगमंत्रेण देशिकः ॥ पंचांगानि मनोर्यत्र तत्र नेतृं विवर्जयेत् ॥ ४६ ॥ अचक्राय तथा
 स्वाहा हृदयाय नमो वदेत् ॥ अंगुष्ठरहिते नैव करोग्रेण हृदं स्पृशेत् ॥ ४७ ॥ विचक्राय तथा स्वा
 हा शिरसे स्वाहेति संबदेत् ॥ शिरसि विन्यसेत्तद्वैवकरशालया ॥ ४८ ॥ सुचक्राय तथा स्वा
 हा शिखायैव पदुचरेत् ॥ तथा धौगुष्ठमुष्ट्या तु शिखायां परि विन्यसेत् ॥ ४९ ॥ त्रैलोक्य रक्षणा
 र्थाय स्वाहेति कवचाय हुम् ॥ हस्तान्यां शिर आरभ्य पादांतं स्पृशेत्तु यतिः ॥ ५० ॥ असुरांत
 कचक्राय स्वाहा खाय फडुचरेत् ॥ ऊर्ध्वाधस्ताल त्रितयं छोटिकाभिर्दिशो दश ॥ ५१ ॥ बंधये
 न्मुनिशार्दूल नित्यन्यासोऽयमीरितः ॥ ईज्यमानो हृददात्मा यं हृदये स्याच्चिदात्मकः ॥ ५२ ॥ किं
 यते तत्परात्मा च हृन्मंत्रेण च देशिकैः ॥ सर्वांगादिगुणोत्तुंगसंविद्रूपे परात्मनि ॥ ५३ ॥ क्रि
 यते विषयाहारः शिरोमंत्रेण धीमता ॥ तद्विच्छेदरूपचिद्धाममयताभावनादृढा ॥ ५४ ॥ क्रिय
 ते निजदेहस्य शिखामंत्रेण सादरम् ॥ मंत्रात्मकस्य देवस्य मंत्रव्याप्तेन तेजसा ॥ ५५ ॥ सर्व
 तो वर्ममंत्रेण क्रियते न्याससंभृतिः ॥ यद्ददाति परं ज्ञानं संविद्रूपे परात्मनि ॥ ५६ ॥ हृदयादिम
 यं तेजः स्यादेतन्नेत्रसंज्ञकम् ॥ आध्यात्मकादिरूपं यत्साधकस्य विनाशयेत् ॥ ५७ ॥ अवि
 धाजातमखंतत्परं धाम समीरितम् ॥ गौतम उवाच ॥ ब्रह्मन् ब्रह्मविदां श्रेष्ठ सर्वभूतहिते रतं ॥

॥ ५८ ॥ त्वमेव कृष्णदेवस्य अंतर्गामी निरामयः ॥ ५९ ॥ अविद्यादोषनिर्मुक्तः समस्तव्रतसं-
युतः ॥ सर्वलोकैकगमकः सर्वलोकैकतत्त्ववित् ॥ ६० ॥ सर्वानुभावसाक्षी त्वं सर्वलोकनम-
स्कृतः ॥ इदानीं श्रोतुमिच्छामि मंत्रराजं परात्परम् ॥ ६१ ॥ अष्टादशार्णो मंत्रस्तु गुह्याद्गुह्यतरः
स्मृतः ॥ तं मंत्रं श्रोतुमिच्छामि यदि योऽग्योऽस्मि सत्तम ॥ ६२ ॥ भवार्णवनिमग्नं मां त्वमुद्धर्तुमि-
हाहं सि ॥ इत्यादिस्तुतिभिः स्तुत्वा प्रणम्य च पुनः पुनः ॥ ६३ ॥ पार्वमासाद्य तद्वक्त्रमतिरा-
सीन्मुनीश्वरः ॥ ६४ ॥ नारद उवाच ॥ साधुपटुं त्वया ब्रह्मन्मया पिब ह्यन्नमयाः श्रुतः ॥ मंत्रराजो
मुनिश्चेष्टसर्ववेदागमानुगः ॥ ६५ ॥ ततः प्रभृतिविप्रैर्प्रेहरिता मां तवानहम् ॥ तव खेहात्प्रव-
क्ष्यामि यतस्त्वं पुरुषप्रियः ॥ ६६ ॥ क्लृप्तां पर्वमुच्चार्य कृष्णं तुर्यपदान्वितं ॥ गोविंदं च त-
था चोक्त्वा दशार्णं चित्तयोच्चेत् ॥ ६७ ॥ भक्त्या ते प्रणिपत्त्या च कथितो मंत्रनायकः ॥ गुह्या-
दुत्सर्गो ह्येष वांछार्चित्तमणिः स्मृतः ॥ ६८ ॥ शौनकाद्याश्च मुनयस्तथान्ये देवमुख्यकाः ॥ मंत्र-
राजपरिज्ञानात्सद्यस्तत्साम्यतां गताः ॥ ६९ ॥ कृपुशब्दस्य सत्त्वार्थो णिश्चानंदस्वरूपकः ॥
सुखरूपो भवेदात्मा भावानंदमयत्वतः ॥ ७० ॥ गोशब्देन ज्ञानमुक्तं तेन विन्देत्तत्तत्पदं ॥ गो-
शब्दाद्देहदयुक्तस्तेन बालभते विभुं ॥ ७१ ॥ एवं ते कथिता मंत्रवासानामुनिसत्तम ॥ एत-
ज्ज्ञानानुभावेन जीवन्मुक्तो न चान्यथा ॥ ७२ ॥ सर्वेषां मंत्रराशीनां मुख्योऽयं वरदो मनुः ॥ पुरा

णतीर्थानिसर्वाणिष्ठातानितेनधीमता ॥ ७३ ॥ सिद्धक्षेत्राणिसर्वाणिसम्यक्कृतानितेनत्रै ॥
 सकृदुच्चरणेनास्यसत्यमेवचान्यथा ॥ ७४ ॥ किमन्येनवहूर्त्तेनस्मरणाच्चास्यमंत्रवित् ॥
 जीवन्मुक्तो न संदेहो विष्णुरेव न संशयः ॥ ७५ ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्र्योच्छ्रट्ट उच्यते ॥ कृ
 ष्णः प्रकृतिरेतस्य दुर्गाधिष्ठातृदेवता ॥ ७६ ॥ वांसुदेवः संकर्षणः प्रधुन्नश्र्वानिरुद्धकः ॥ नारा
 यण इति ख्यातः पदपंचात्मकः परः ॥ ७७ ॥ अक्षरार्थस्तु क्रथितः पदस्यार्थ इतीरितः ॥ तस्मा
 द्विज्ञायैवमंतो पुरुषार्थचतुष्टयं ॥ ७८ ॥ लभते नान्न संदेहः सत्यं सत्यं हि गौतम ॥ वीजशक्ती
 पुराप्रोक्ते विनियोगश्च पूर्ववत् ॥ ७९ ॥ पंचागानि मनोरस्य पदपंचकथोजनात् ॥ ब्रह्मरंध्रे भ्रु
 वोर्मध्ये जिह्वाकूपेतथा पुनः ॥ ८० ॥ कंठदेशे हृदि तथा नाभौ लिंगे च मूलके ॥ घ्राणद्वये च
 क्षुप्तोश्च कर्णयोर्विन्यसेदिति ॥ ८१ ॥ जानुयुग्मे पदद्वे द्वे मन्त्रवर्णान् क्रमान्यसेत् ॥ ब्रह्मरंध्रे
 पुनः सर्वमंत्रव्यापकमाचरेत् ॥ ८२ ॥ मूर्ध्नि वक्त्रे हृदि नाभौ मूले च पदपंचकं ॥ रोहावरोहतो
 न्यस्य के शवाधान्यो न्यसेत् ॥ ८३ ॥ वर्णन्यासं पुरा कृत्वा के शवाभ्यां स्तुतान्यसेत् ॥ भूतशु
 द्धिलिपिन्यासं विना यस्तु प्रपूजयेत् ॥ ८४ ॥ विपरीतफलं दद्याद् भक्त्या पूजनं यथा ॥ मातृका
 द्विविधा प्रोक्ता पराचाप्य परा तथा ॥ ८५ ॥ सुपुतौ तु परातस्या अपराच्चा ह्यदेशके ॥ अथांतर्मा
 तुकान्यासो मूलाधारे चतुर्दले ॥ ८६ ॥ स्वर्णामेव शपसचतुर्वर्णसमीरितः ॥ षड्दले वै धुतनि

भस्वाधिष्ठातेऽनलत्विपि ॥ ८७ ॥ वभर्मर्यैर्युक्तेवर्णैः पङ्क्तिभिर्लङ्कते ॥ मणिपरेदशदलेनी
 लजोमतसत्त्विवि ॥ ८८ ॥ डादिफातदलैर्युक्तेर्विदूद्रासितमस्तके ॥ अनाहतेद्वादशारेप्रवाल
 रुचिसन्निभे ॥ ८९ ॥ कादिठातदलैर्युक्तेयोगिनां हृदयगमे ॥ विशुद्धेयोऽशदलेषु म्नाभेस्व
 र्भूपिते ॥ ९० ॥ आज्ञाचक्रेचक्षुन्नाभेहृदशदिदलशोभिते ॥ सहासारेमहापद्मे विन्दुनादद्व
 यान्विते ॥ ९१ ॥ अक्रयादिचिरेखात्महृदयसमध्यगे ॥ तन्मध्येपरविंदुचसृष्टिस्थि
 तिलयात्मकं ॥ ९२ ॥ एवं समाहितमनाध्यायेन्यासोऽयमांतरः ॥ मूलादिब्रह्मरंध्रांतं विधां ध्या
 येच्चिदात्मिकां ॥ ९३ ॥ विंदोश्च्युतसुधासारैस्तर्पयन्मातृकां न्यसेत् ॥ एकैकं वर्णमुच्चा
 र्य मूलाधाराद्भुवोत्तिकम् ॥ नमोतद्वतिन्यासोऽयमांतरः संप्रकीर्तितः ॥ ९४ ॥ वाह्यं वै मातृका
 न्यासं शृणुन्नावहितो मम ॥ यच्छूद्रयान्यसन्निधान्वागशित्वं लभेदिह ॥ ९५ ॥ ललाटमुख
 वृत्ताक्षिश्रुतिघ्राणे पुण्ड्रयोः ॥ ओष्ठदंतोत्तमां गास्यदोः पत्संध्यग्रके पुच ॥ ९६ ॥ पार्श्वयोः
 पृष्ठतो नाभौ जठरे हृदये दाके ॥ ककुथं सेच हृत्पर्वपाणिपादयुगे तथा ॥ ९७ ॥ जठराननयो
 न्यसेन्मातृकार्णान्यधाक्रमं ॥ चतुर्थमातृका प्रोक्ता केवला विदुसंयुता ॥ ९८ ॥ सविसर्गा सो
 भयाचरहस्यमपि कथ्यते ॥ विद्याकरी केवला च सोभया भक्तिदायिका ॥ ९९ ॥ सविसर्गा पु
 त्रदा च सविंदुर्मोक्षदायिनी ॥ केशवादि ततो न्यासं कुर्यात्सप्तधकसत्तमः ॥ १०० ॥ ऋषिः प्रजा

पतिश्छंदोगायत्रीदेवतापुनः ॥ अर्द्धलक्ष्मीहारिः प्रोक्तः श्रीबीजेन पडंगकं ॥ ३० ॥ करशुद्धि
 विधानं च विधाय ध्यानमाचरेत् ॥ उद्यदादित्यसंकाशं तप्तजां त्रिवूनदप्रभं ॥ २ ॥ कमला
 वसुधाशोभिपार्धद्वंद्वं परात्परम् ॥ विचित्ररत्नविहितनालंकारशोभितम् ॥ ३ ॥ पीतवस्त्रप
 रीधानं शंखकौमोदकीकरं ॥ वामतश्चक्रपद्मे च ध्यात्वेवं विन्यसेत्ततः ॥ ४ ॥ प्रणवंपूर्वमुच्चार्य
 श्रीबीजंतदनंतरं ॥ मातृकार्णास्तोन्यसेद्द्वये हंत तत्प्रकारकं ॥ ५ ॥ 'केशवं विन्यसेत्कीर्त्याकां
 त्यनारायणं न्यसेत् ॥ माधवं तुष्टिसंहितं गोविंदं पुष्टिसंयुतं ॥ ६ ॥ धृत्या विष्णुं शांतिं युक्तं मधुसू
 दनमेव च ॥ त्रिविक्रमं च क्रियाया वामनं दयान्यसेत् ॥ ७ ॥ श्रीधरं मेधयान्यस्य हृषीकेशं च
 हर्षया ॥ श्रद्धया पद्मनाभं च लज्जादामोदरीततः ॥ ८ ॥ वासुदेवं ततो लक्ष्म्या तं कर्पणं सरस्व
 तीं ॥ प्रद्युम्नं विन्यसेत्प्रीत्या रत्या चैवानिरुद्धकं ॥ ९ ॥ चक्रिणं जययान्यस्य दुर्गाया गदिनं तथा ॥
 शार्ङ्गिणं प्रभया सार्वभौजं त्रिनसत्पया सह ॥ १० ॥ शंखिनं चंडया सार्द्धं वाण्या च हलिनं न्यसे
 त् ॥ विलासिन्या मुसलिनं शूलिनं विजयायुतं ॥ ११ ॥ पाशिनं विरजायुक्तं विश्वयां कुशिनं न्यसे
 त् ॥ मुकुंदं विनयायुक्तं सुनंदं ददौ न्यसेत् ॥ १२ ॥ सहस्रमृत्यानंदं च नरं च ऋद्धिसंयुतं ॥ न
 रकजित्समृद्ध्या च शुद्ध्या सह हरिं न्यसेत् ॥ १३ ॥ बुद्ध्या कृष्णं भक्त्या सत्यं सात्वतं सतिसंयुतं ॥
 शौरिक्षमेशूरमेतथैवोमाजनादनौ ॥ १४ ॥ ह्रदिन्या भूधरं विश्वमूर्तिं ह्रिन्नायुतं न्यसेत् ॥ वक्त्रं

ठवमुदेन्यस्यवसुधापुरुषोत्तमौ ॥ १५ ॥ बलिनंपरयायुक्तंवलानुजपरायणं ॥ बालंचसूक्ष्म
 यायुक्तंदृषमंसंध्ययायुतं ॥ १६ ॥ दृषंचप्रज्ञयायुक्तंहंसंचवप्रभायुतं ॥ वराहंनिशयायुक्तंविम
 लंमेधयासह ॥ १७ ॥ नृसिंहंविधयायुक्तंविन्यसेत्साधकोत्तमः ॥ एवमंगेषुविन्यस्यध्या
 त्वापूर्वसमाहितः ॥ १८ ॥ भक्त्यातुपूजयेद्देवसोऽभिष्टंफलमाप्नुयात् ॥ केशवादिरयंन्यासो
 न्यासमन्त्रेणदेहिनां ॥ १९ ॥ अच्युतत्वंदात्येवतत्त्यं सत्यंनंशयः ॥ केशवाद्याइमेइयामाः
 सर्वेनारायणाःस्मृताः ॥ २० ॥ शंखचक्रगदापद्मलसद्भुजचतुष्टयाः ॥ पीतांबरधरानित्यंन
 नाभरणभूषिताः ॥ २१ ॥ साचगोपीसगोपश्रसचक्रंचसपंचकम् ॥ सगदश्वसशंखश्वद
 क्षिणोर्ध्वकरक्रमात् ॥ २२ ॥ ऑनमोर्णसमुच्चार्यनारायणमनुबदेत् ॥ प्राणात्मानंतथोच्चार्यके
 शवायइतिस्मरेत् ॥ २३ ॥ क्रीत्याचिमनसायुक्तंदत्यादिन्यासमाचरेत् ॥ मुमुक्षुवश्रयतयश्वरे
 युन्यसिमुत्तमं ॥ २४ ॥ एवंवाविन्यसेन्यासंलक्ष्मीजीजपुरस्सरं ॥ स्मृतिधृतिमहालक्ष्मीप्रा
 प्यतेहरितां व्रजेत् ॥ २५ ॥ वागुराधंन्यसेद्वाधवागीशल्वमवाप्नुयात् ॥ यथदाधंन्यसेन्यास
 तद्वैजैरंगकल्पनं ॥ २६ ॥ तत्वन्यासंततःकुर्यात्साधकःसिद्धिहेतवे ॥ कृतेनयेनश्रीदेवरूप
 तामेवयात्यसौ ॥ २७ ॥ मादिकांतानथार्णाश्र्वीजान्यैकैकदोच्चरेत् ॥ नमःपरायेत्युच्चार्य
 ततस्तत्त्वात्मनेनमः ॥ २८ ॥ जीवप्राणहयंचोक्त्वासावर्गेषुप्रविन्यसेत् ॥ ततोद्धदयमध्येच

तलत्रयंचविन्यसेत् ॥ २९ ॥ वंवीजंमतितत्वंचअनहंकारमेवच ॥ यंवीजंचमनस्तत्त्वमित्ये
वंवितयंन्यसेत् ॥ ३० ॥ नंवीजंशब्दतत्वंचन्यसेन्मौलीततःपरं ॥ धंवीजंस्पर्शतत्वंचविन्य
सेदाननेसुधीः ॥ ३१ ॥ दंवीजंरूपतत्वंचहृदयेविन्यसेत्ततः ॥ धंवीजंरसतत्वंचविन्यसेदथ
गुह्यके ॥ ३२ ॥ तंवीजंगंधतत्वंचपादयोरेवविन्यसेत् ॥ गंवीजंश्रोत्रतत्वंचश्रोत्रयोरेववि
न्यसेत् ॥ ३३ ॥ ढंवीजंत्वक्तृतत्वंचविन्यसेत्त्वचिसाधकः ॥ डंवीजंनेत्रतत्वंचनेत्रयोरेववि
न्यसेत् ॥ ३४ ॥ ठंवीजंरसनातत्वंरसनायामथोन्यसेत् ॥ टंवीजंघ्राणतत्वंचनासिकायांप्र
विन्यसेत् ॥ ३५ ॥ झंवीजंवाक्तत्वंचविन्यसेहचिसाधकः ॥ ञंवीजंपाणितत्वंचपारावा
रेप्रविन्यसेत् ॥ ३६ ॥ जंवीजंपादतत्वंचपादयोरेवविन्यसेत् ॥ छंवीजंपायुतत्वंचपायोन्य
सेत्समाहितः ॥ ३७ ॥ चंवीजंलिङ्गतत्वंचविन्यसेदथसंध्यके ॥ टंवीजंतत्त्वमाकाशंपुन
र्मौलीप्रविन्यसेत् ॥ ३८ ॥ धंवीजंवायुतत्वंचवदनेविन्यसेत्पुनः ॥ गंवीजंतेजस्तत्वंचहृद
येविन्यसेत्सुधीः ॥ ३९ ॥ खंवीजंजलतत्वंचततःशिशनेप्रविन्यसेत् ॥ कंवीजंपृथिवीतत्वंवि
न्यसेत्पादयोःपुनः ॥ ४० ॥ शंवीजंहृत्पुंडरीकंनलंहृदिचविन्यसेत् ॥ हंवीजंसूर्यमंडलत
त्वंहृदिचविन्यसेत् ॥ ४१ ॥ संवीजंचंद्रमंडलतत्वंतत्रैवचप्रविन्यसेत् ॥ रंवीजंवान्हमंडलत
त्वंतत्रैवविन्यसेत् ॥ ४२ ॥ पंवीजंपरमेशितत्वंवासुदेवंचमूर्द्धनि ॥ यंवीजमथपुंस्तत्वंसंकर्ष

णमधोमुखे ॥ ४३ ॥ लंबीजं निवृत्तत्वं प्रद्युम्नं हृदि विन्यसेत् ॥ बंबीजं प्रकृतितत्त्वमनिरु
 द्धमुपस्थके ॥ ४४ ॥ लंबीजं सर्वतत्त्वं च पादौ नारायणं न्यसेत् ॥ क्षौबीजं कोपतत्त्वं च दृष्टिं
 सर्वगात्रके ॥ ४५ ॥ एवं तत्त्वानि विन्यस्य प्राणायामं समाचरेत् ॥ दशाक्षरेण चेत्तत्र अष्टाविंश
 त्तिरेचयेत् ॥ ४६ ॥ पूरयेद्दामया तद्द्वारयेत्तत्प्रमाणतः ॥ प्राणायामो भवेदेकोरच पूरककुंभ
 कैः ॥ ४७ ॥ अष्टादशार्णेन चेत्तत्र द्वादशैवं समाचरेत् ॥ एकेन रेचयेत्कामबीजेनैव पृथक् पृथ
 क् ॥ ४८ ॥ पूरयेत्सप्त सप्तैर्नविंशत्यातेन धारयेत् ॥ सर्वेषु कृष्णमंतेषु बीजेनानेन कारयेत् ॥
 ॥ ४९ ॥ अशक्तीकथितं श्वेदं शक्तौ च योगिनां मतं ॥ अथ वा सर्वमंतेषु वर्णानुक्रमतो जपन् ॥ ५० ॥
 प्राणायामं च रेन्मन्त्रैरेच पूरककुंभकैः ॥ मंतप्राणायामः प्रोक्तो यौगिकं कथयामि ते ॥ ५१ ॥
 रेचयेद्दशया विद्वान्मात्रायाः पञ्चतुःषष्ट्या तु धारयेत् ॥ ५२ ॥
 एकश्वासश्चैकमात्रोऽमात्रायाः नियमो मतः ॥ द्वाविंशन्मात्रायाः पूर्य चतुःषष्ट्या तु धारयेत् ॥ ५३ ॥
 कालेन मात्रासाक्षेयमुनिभिर्बेदपारगैः ॥ प्राणायामो द्विधा प्रोक्तः सगर्भश्च निगर्भकः ॥ ५४ ॥
 सगर्भो मंतजाप्यं न प्राणायामो मतो बुधैः ॥ निगर्भश्च प्राणायामो मात्रायाः संख्यया भवेत् ॥ ५५ ॥
 प्राणायामात्परं तत्प्राणायामात्परं तपः ॥ प्राणायामात्परं ज्ञानं प्राणायामात्परं पदं ॥ ५६ ॥
 प्राणायामात्परो योगः प्राणायामात्परं धनं ॥ नास्ति नास्ति पुनर्नास्ति कथितं तव सुव्रत ॥ ५७ ॥

वत्सराभ्यासयोगेनब्रह्मसाक्षाद्भवेद्भुवं ॥ चैतन्यावरणंयथवक्षीयतेनातसंशयः ॥ ५८ ॥ प्रा
 णायामंविनामुक्तिमार्गेनास्तिमयोदितः ॥ प्राणायामंविनायद्यत्साधनंनिष्फलंभवेत् ॥ ५९ ॥
 प्राणायामेनमुनयःसिद्धिमायांतिनान्यथा ॥ प्राणायामपरोयोगीनयोगीशिवएवसः ॥ ६० ॥
 गमनागमनंवायोःप्राणस्यधारणंतथा ॥ प्राणायामइतिप्रोक्तोयोगशास्त्रविशारदैः ॥ ६१ ॥ प्रा
 णोवायुरितित्यातआयामस्तन्निर्गोधनं ॥ प्राणायामइतिप्रोक्तोयोगिनांयोगसाधनम् ॥ ६२ ॥
 आर्चयत्योर्विधीयंतेनासिकापुटचारिणः ॥ रेचयेद्दक्षयानासापूरयेद्दामतस्ततः ॥ ६३ ॥ द्वा
 त्त्रिंशदभ्यसेनमंतंप्राणायामःसुच्यते ॥ ब्रह्महत्यासुरापानमग्न्यागमनंतथा ॥ ६४ ॥ स
 वैमाशुदहत्येवप्राणायामेनवैद्विजः ॥ भ्रूणहत्यादिपापानिनाशयेन्मासमातितः ॥ ६५ ॥ प्रा
 तःसायंचरेन्नित्यंपोडाशप्राणसंयमान् ॥ नाशयेत्सर्वपापानितूलराशिमिवानलः ॥ ६६ ॥ स
 क्षेपामेवपापानांप्रायश्चित्तमिदंस्मृतं ॥ स्वदेहस्थंयथासर्पश्चर्मोत्सृज्यनिरामयः ॥ ६७ ॥
 प्राणायामात्तयागच्छेद्विधाकामकर्मजा ॥ अथवाकिंबहुक्तेनश्रुणुगौतमतत्त्वतः ॥ ६८ ॥
 प्राणायामानेहपरंयोगिनांमुक्तिहेनव ॥ प्राणायामंविधायेत्यंदेहपीठंप्रविन्यसेत् ॥ ७१ ॥
 आधारशक्तिप्रकृतिकूर्मसूकरमेवच ॥ पृथिवीक्षीरसिंबुचश्चेतद्बीपंचमध्यतः ॥ ७० ॥
 तन्मध्यैरतनगेहंचसर्वोमीष्टफलप्रदं ॥ गेहमध्यैकलपटक्षंसर्वरत्नमहोज्ज्वलं ॥ ७१ ॥ द

क्षांसेदक्षिणकटीतथावामद्वयेपुनः ॥ धर्मज्ञानंचवेरागयंविन्यसेदेश्वरंतथा ॥ ७२ ॥ मुख
 पादनेनाभिपार्श्वेतानपूर्वास्तुविन्यसेत् ॥ विन्यस्यैवंपुनर्नहृदिपञ्चविधमयंन्यसेत् ॥ ७३ ॥
 प्रकृत्यष्टलसप्तचिकारमयकेशरं ॥ तन्मध्येविन्यसेन्मन्त्रीपञ्चाशद्दर्पाकर्णिकां ॥ ७४ ॥ प्र
 णयरुग्निभिर्वर्णाविन्यसेन्मंडलप्रयं ॥ कलाभिःसाहिततद्दशदशपोडशैः ॥ ७५ ॥ अका
 रोकारमकाराःप्रणवांशोद्ववादशराः ॥ ब्रह्मविष्णुमहेशाख्याःसमष्टिविन्यष्टिरूपकाः ॥ ७६ ॥ स
 मष्ट्यैकेवलंब्रह्मसन्निधानंदलक्षणं ॥ सत्रीजपूर्वकौस्तवसत्त्वादीनयविन्यसेत् ॥ ७७ ॥ त
 दंशौनैवमतिमान्न्यसेदात्मचतुष्टयं ॥ आत्मापरमाऽपरात्मज्ञानात्मानश्चतेमताः ॥ ७८ ॥
 आत्मनोजागरेस्थूलेनिश्वात्माविश्वरूपकः ॥ नामाद्यबीजसाहितंढन्मध्येचव्यवस्थिताः ॥
 ॥ ७९ ॥ अतएववह्निद्विन्यसेद्वाग्वह्निर्द्वयोस्थिता ॥ अंतरंगतयांचायमंतरात्माहृदंतरे ॥ ८० ॥
 मनोमयस्तेजसाख्योऽक्षतरिद्रियदत्तिधृक् ॥ अतएवमुनेचायमंतरात्मेतिकीर्तितः ॥ ८१ ॥ अं
 बीजंचास्यगदितंततत्पूर्वविन्यसेत्सुधीः ॥ परमात्मासुप्तस्याख्योमनोव्याघासिहारकः ॥ ८२ ॥
 विनयेचंद्रियेस्तवस्वसुरःकेवलेस्थितः ॥ पंवीजात्परमात्मानंयजेत्सर्वार्थसिद्धये ॥ ८३ ॥ सं
 कर्षणःश्रानिरुद्धःप्रद्युम्नश्चेतितत्रयं ॥ ज्ञानात्मासीवासुदेवःस्वयंभूःप्राज्ञरूपकः ॥ ८४ ॥
 दत्तितयेविलीनेतुकेवलंसुप्रविचिक्कलः ॥ सुखात्मावासुदेवोऽसौचित्कलाप्रकृतिःपरा ॥ ८५ ॥

त्र्योर्जतस्यप्रवक्ष्यामिकेवलं सुखचिन्मयं ॥ व्योमाक्षरं वह्निःस्थं तुर्यस्वरसमन्वितं ॥ ८६ ॥
 नादाब्जिदुक्लयुक्तं वीजं तत्सुखचिन्मयं ॥ वेदमयोद्भूतं सारं सर्वकारणकारणं ॥ ८७ ॥ केशरे
 व्यष्टशक्तीश्च अष्टप्रकृतिरूपिणीः ॥ मध्ये शक्तिः पराख्या च चिदानंदस्वरूपापिणी ॥ ८८ ॥ वि
 मलाकर्षिणी ज्ञानाक्रियायोगात्रशक्तयः ॥ प्रव्ही सत्यातथे ज्ञानानुग्रहानवमीयुता ॥ ८९ ॥
 नवशक्तीः प्रविन्यस्यन्त्येते तत्तमहामनुं ॥ नमो भगवते प्रोक्त्वा सर्वभूतात्मने पदं ॥ ९० ॥ वा
 सुदेवपदं तत्सर्वात्मयोगसंयुतं ॥ सर्वात्मसंयोगो गप्यन्नर्पोठात्मने नमः ॥ ९१ ॥ अयं पीठमनुः
 प्रोक्तः सर्वभूतात्मकः परः ॥ शामलं कोमलं धाम तत्रोपरि विचिंतयेत् ॥ ९२ ॥ इति श्रीनारद
 प्रोक्ते गौतमीयतन्त्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६३ ॥

नारद उवाच ॥ अथाखिलं न्यासजालं शृणुष्व अवहितोऽनघ ॥ नित्यन्यासाः पुराप्रोक्तार्यैर्विनावि
 फला भवेत् ॥ १ ॥ मंत्रतन्त्रार्चनासर्वाप्रकारेणाप्यनुष्ठिता ॥ फलाधिक्येच्छयान्यासान्सम
 स्तपुरुषार्थदान् ॥ २ ॥ शृणु वक्ष्यामि विप्रेन्द्र येन विष्णुमयो भवेत् ॥ स्वरपट्कं यथापूर्वपश्चा
 त्स्वरपट्कं ॥ ३ ॥ मूर्तिहादशकं तद्दहा सुदेवन संयुतं ॥ कपालविन्यसेद्वा त्रिकेशवं सुस
 माहितः ॥ ४ ॥ नारायणं च जठरे अर्यमा संयुतं न्यसेत् ॥ तद्दये माधवं चैव मित्रेण सह विन्यसे
 त् ॥ ५ ॥ गोविंदं गलकूपे च वरुणेन प्रविन्यसेत् ॥ विष्णुं च दक्षिणे पाशवर्षे अंशुना सह विन्यसेत्

॥ ६ ॥ प्रप्रदेशोचप्रयुग्नंत्वद्रासहप्रविन्यसेत् ॥ ककुद्देशोऽनिरुद्धं च विष्णुनासहविन्यसेत् ॥
॥ ७ ॥ द्वादशाक्षरं मंत्रं वरविन्यसेत् ब्रह्मरंध्रके ॥ भुजंतिदक्षिणेन्यसेद्भगेनमधुसूदनं ॥ ८ ॥
पद्मनाभं दक्षगलेन्यसेद्विष्वक्तायुतं ॥ दामोदरमथंद्रेणवामपाश्वेन्यसेत्सुधीः ॥ ९ ॥ भुजां
तेवासुदेवं च पूज्यासहप्रविन्यसेत् ॥ संकर्षणं वामगले पर्जन्येन च विन्यसेत् ॥ १० ॥ वासुदे
वो भवेत्साक्षाध्यापितस्तस्य तेजसा ॥ मातात्रिकं समुद्रृत्य नमो भगवतो लिखेत् ॥ ११ ॥ वासु
देवं चतुर्थं तमोऽयं सुरपादपः ॥ अस्य विज्ञानमात्रेण वासुदेवः प्रजायते ॥ १२ ॥ मनुसंपुटि
तां न्यसेन्मातृकां चित्रमातरं ॥ तैनेवमंत्रसिद्धिः स्यादोपसंघातनाशनात् ॥ १३ ॥ दशाणंगो
लं कन्यासं वदयेत्संभूतिदायकं ॥ मंत्रं दशाष्टसि मयंगोपनीयं प्रयत्नतः ॥ १४ ॥ आधारे च ध्व
जेनाभीरुदये गलमुख्यां सके ॥ ऊरुद्वये कंधरायां नाभ्यां कुक्षिस्तनूद्वये ॥ १५ ॥ पार्श्वद्वये तथा
श्रोणयोर्मस्तकास्थे च नेत्रयोः ॥ कर्णनासिकयोस्तद्वत्कपोले कर्सां धिपु ॥ १६ ॥ तदग्रे
पादयोः संधीतद्वयेऽप्यपि चादरात् ॥ मंत्रकेतवप्राच्यादिदिशा सुव्यापकं न्यसेत् ॥ १७ ॥ दोष्णो
स्तथा चो रूद्वये शिरोऽक्षि मुखदेशके ॥ कंठेऽष्टतुंदकं चाधोजानु (१०) प्रपत्सु विन्यसेत् ॥ १८ ॥
श्रोत्रगंडांतक्षोजपार्श्वेष्वेव हि स्फिच्युरौ ॥ जानुजंघांघ्रियुगले (१०) इत्यं वर्णान् प्रविन्यसेत्
॥ १९ ॥ विभूतिपंजरन्यासं सर्वभूतिप्रवर्तकं ॥ दशतत्वं ततो न्यसेद्दशार्णशीघ्रसिद्धये ॥

॥ २० ॥ पृथिव्यसेजोमरुद्विधादितिपंचतलकं ॥ अहंकारोमहत्तलंतथाप्रकृतिपूरुषौ ॥ २१ ॥
परमात्माचतत्वानियथावदवधारय ॥ पादांबुद्वयेवत्केमूर्ध्निपंचन्यसेत्ततः ॥ २२ ॥ त्वदिह
यंत्रयव्याहयासर्वगिविन्यसेत्सुधीः ॥ मस्तकादिततो न्यसेद्यावत्यादावसानकं ॥ २३ ॥ अ
यंन्यासोगुप्ततमोमंत्राणांशिघ्रासिद्धिदः ॥ कार्योऽन्येष्वपिगोपालमंत्रेष्वपिविशालधीः ॥ २४ ॥
दशक्षरस्यवर्णाश्रयसंहारक्रमतो न्यसेत् ॥ सृष्टिन्यासेमनोरस्यवर्णांस्त्रिपरितान् न्यसेत् ॥ २५ ॥
एकैकाक्षरमुच्चार्यनर्मोतंतुततः पठेत् ॥ परयेतिचतत्वानितदंतनमसासह ॥ २६ ॥
मनसाविन्यसेन्नयासान्पुष्पेनैवतथामुने ॥ अंगुष्ठानामिकाभ्यांवा अन्यथाविफलंभवेत् ॥
॥ २७ ॥ इतीश्रीदेवर्षिनारदप्रोक्तैर्गौतमीयतन्त्रैर्तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥
॥ नारदउवाच ॥ अथद्वंदावनंध्यायेत्सर्वदेवनमस्कृतं ॥ सर्वतुक्कुसुमोपेतंपतत्रिगणनादि
तं ॥ १ ॥ ध्रुमझ्रमझंकारभ्रमरीकृतदिङ्मुखं ॥ कालिंदीजलकल्लोलशीतलानिलसेवितं ॥
॥ २ ॥ नानापुष्पलतावृद्धवृक्षवडैश्चमंडितं ॥ समानोदितचंद्रार्कतेजोदीपेनदीपितं ॥ ३ ॥
कमलोत्पलकल्हारधूलिधूसरितांतरं ॥ शास्वामृगगणाकीर्णनानामृगनियेवितं ॥ ४ ॥ द्वा
त्रिंशद्हनसंवीतंवैकुण्ठादतिसौख्यदं ॥ पुरंदरमुखैर्देवैः सर्वतः समधिष्ठितं ॥ ५ ॥ तन्मध्येत्न
भूमिचसूर्यधुतिसमप्रभां ॥ तत्तत्कल्पतरून्धानंनियंतरत्नभूषणं ॥ ६ ॥ माणिक्यशिश्वरोच्छा

सितन्मध्यंमाणिमण्डपं ॥ नानारत्नगणैश्चित्रं सवर्ततेजोविराजितं ॥ ७ ॥ फलभारोल्लुसाच्चित्रं वि
तनैरुपशोभितं ॥ रत्नतोरणगोपूर्णमाणिक्यवेदिकान्वितं ॥ ८ ॥ दिव्यघंटासमायुक्तं मुक्ता
दामविराजितं ॥ कोटिसूर्यसमाभासं निर्मुक्तं पटतरंगकैः ॥ ९ ॥ वृभुक्षाचपिपासाचप्राणस्य
मनसस्तथा ॥ शोकमोहोदारीरस्य जसामृत्युपङ्कजैः ॥ १० ॥ चतुर्द्वारसमायुक्तं कपाटाष्ट
कशोभितं ॥ रत्नप्रदीपावलिभिरन्तरेणोपशोभितं ॥ ११ ॥ तत्र कल्पतरुं ध्यायेत्स्थविष्टं
रत्नवर्षणं ॥ सेवितं ऋतुभिः सर्वैः सुधाशीकरवर्षिणं ॥ १२ ॥ गारुन्मणिलसत्पत्रं प्रवालरक्त
पङ्कजं ॥ मुक्ता रत्नप्रसविनं पद्मरागफलोज्ज्वलं ॥ १३ ॥ संसारतापविच्छेदिकुशलच्छायम
द्भुतं ॥ तन्मूलोच्चितये नम्रवीरत्नसिंहासनं शुभं ॥ १४ ॥ तत्र सूर्यसमाभासं पंकजं चाष्टपत्र
कं ॥ सर्वतत्त्वमयं तत्र चितये जगदीश्वरं ॥ १५ ॥ संसारसागरोतीत्यर्थमर्कमाथ्यं सिद्धये ॥
इन्द्रनीलमणिर्मयनवैन्दीवरसन्निभम् ॥ १६ ॥ पीतांबरधरं कृष्णपुण्डरीकनिभेक्षणं ॥ रत्नने
त्राधरं रक्तपाणिपादतलं शुभं ॥ १७ ॥ कौस्तुभोद्भासितो रक्तनानारत्नविभूषितं ॥ उद्दामवि
लसन्मुक्ता रत्नहारविभूषितं ॥ १८ ॥ उद्दामविलसन्मुक्ता रत्नहारोपशोभितम् ॥ नानारत्न
प्रभोद्भासिमकुटं दीप्ततेजसं ॥ १९ ॥ हारकेयूरकटकुण्डलैश्च सुशोभितं ॥ श्रीवत्सवक्षसं
चारुनूपुराद्युपशोभितं ॥ २० ॥ रत्नैर्नानाविधैर्मुक्तकटिसूत्रांगुलीयकैः ॥ गोरोचनाकुंकुमे

नललाटतिलकान्वितं ॥ २१ ॥ अलकाशोभिनद्वयवंपीतांबरगुणवृत्तं ॥ त्रिबाधपुटोद्भा
 सिबंधामृतरसान्वितं ॥ २२ ॥ वह्निपतकृतापीडंवन्यपुष्पैरलंकृतं ॥ कंदवकुसुमोद्वद्धचारु
 मालाविराजितम् ॥ २३ ॥ कोटिकंदर्पलावण्यं विलसद्बद्धुरोदरं ॥ वेणुगृहीत्वा हस्ताभ्यामु
 खे संयोज्यवादिनं ॥ २४ ॥ गायंतं दिव्यगानैश्चष्टन्दावनगतं हरिं ॥ स्वर्गादिवपरिश्रुतकन्य
 काशतमंडितं ॥ २५ ॥ गोगोवत्ससमाकीर्णवृहत्पण्डितं ॥ गोपकन्यासहस्रैस्तुपद्म
 पद्मायतेक्षणैः ॥ २६ ॥ अर्चितं भावकुसुमैर्ब्रह्मलोकैर्गुरुं परं ॥ तुंवरुनारदश्चैव हाहा ह्रुद्वस्त
 धैवच ॥ २७ ॥ किन्नरीमियुनंचापिश्रुत्वा गीतं तथा हरः ॥ वीणादिसाधनं त्यक्त्वा विस्मया वि
 प्रचंतसः ॥ २८ ॥ तेस्तु वंति महात्मानं गायका विपतिस्थिताः ॥ सिद्धगंधर्वयक्षैश्च अप्सरोभि
 विहंगमैः ॥ २९ ॥ स्थावरैः पन्नगैश्चापि सिद्धैर्विद्याधरैस्तथा ॥ शास्त्रामृगैर्मनुजैश्च वीक्षमा
 णैः सुविस्मितैः ॥ ३० ॥ सर्वलक्षणसंपन्नैः सीदर्येणातिशोभितं ॥ मोहनं सर्वगोपीनां लोका
 नां पतिमव्ययं ॥ ३१ ॥ नारदेन च सिद्धेन विभ्रामितेण धीमता ॥ पराशरेण व्यासेन भृगुणां गि
 रसेन च ॥ ३२ ॥ दक्षेण सनकाद्यैश्च सिद्धेन कपिलेन च ॥ वास्तुवागीशहारीतयाज्ञवल्क्योऽश
 नः क्रतुः ॥ ३३ ॥ मार्कण्डेयभरद्वाजपुलस्त्यपुलहा विभिः ॥ वसिष्ठाद्यैर्मुनीन्द्रैश्च स्तूयमानं सुरा
 सुरैः ॥ ३४ ॥ ब्रह्मलोकंगतैः सिद्धेर्नागलोकंगतैरपि ॥ अन्यैरापि सुरश्रेष्ठैः स्तूयमानं स्मरेद्दिभुं ॥

॥ ३५ ॥ एवं श्रितये नमो त्वेति तसा कृष्णमव्ययं ॥ संसारसागरं घोरमपि वत्सपदायते ॥ ३६ ॥
 ॥ इति श्रीगीतमीयतन्त्रे ब्रह्मनिरूपणो नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ ७ ॥
 ॥ गीतमउवाच ॥ यद्यदुक्तं त्वया ब्रह्म न तत्तत् सर्वश्रुतं मया ॥ इदानीं परिपृच्छामि के पांचाश्रधि
 कारिता ॥ १ ॥ नारद उवाच ॥ दीक्षायाश्चाधिका रित्वमाप्नोति गुरुसेवकः ॥ द्विजानामनुपे
 तानां स्वधर्माध्यापनादिषु ॥ २ ॥ यथाधिकारो नास्तीह संध्योपासनकर्मसु ॥ तथा ह्यदीक्षि
 तानां तु मंत्रं तत्रार्चनादिषु ॥ ३ ॥ नाधिकारस्ततः कुर्यादात्मानां शिवसंस्कृतं ॥ अतएव हि दी
 क्षार्थं सर्वज्ञं गुरुमाश्रयेत् ॥ ४ ॥ सुंदरः सुमुखः स्वच्छः सुलभो बहुतत्र वित्तं ॥ असंशयः संशय
 च्छिन्नः निरपेक्षो गुरुर्मतः ॥ ५ ॥ वेदवेदांगवेदांतसिद्धांतज्ञानपारगः ॥ बालमनःकायवित्तैश्च वि
 ष्णोः शुश्रूषे रतः ॥ ६ ॥ विष्णुतन्तानुसंधायो विष्णुविज्ञानवेदकः ॥ विष्णोः समर्पकः सम्यक्
 तिविधोत्पातकर्मणः ॥ ७ ॥ समतः सतु दांतश्च मंत्रार्थज्ञानपारगः ॥ पट्टचक्रभेदकुबालः पडध्व
 ज्ञानपारगः ॥ ८ ॥ पिंडे पदे तयारूपे रूपातीति विवेचकः ॥ पिंडंकुंडलिनीशक्तिः पदं हंसमुदा
 हृतं ॥ ९ ॥ रूपं विंदुरिति ज्ञेयं रूपातीति निरंजनं ॥ संध्यात्रयविशेषज्ञोऽसि च पट्टकविशोधकः ॥
 ॥ १० ॥ मंत्रचैतन्यविज्ञाता गुरुस्तु स्वयं भुवा ॥ नमोस्तु गुरुवे तस्मै प्रत्यक्षाय यदाज्ञया ॥
 ॥ ११ ॥ मृदस्मदार्द्रपदः फलं स्यादविकलं फलं ॥ पंचांश्रायविशेषज्ञो निग्रहानुग्रहक्षमः ॥

॥ १२ ॥ शिष्यस्यसंयशच्छेत्तागुरुर्भवतिनापरः ॥ वैष्णवन्यायसिद्धांतचिंतामणिरिवापरः ॥
॥ १३ ॥ आश्रमीज्ञानकुशलोगुरुर्भवतिनापरः ॥ मंत्रमंत्रार्थचितन्यकुंडलीगतिवेदकः ॥
॥ १४ ॥ मंत्रसिद्धांतविधिविद्वद्रुर्भवतिनापरः ॥ सुदूरमपिगंतव्यताम्रायविदोजनाः ॥ १५ ॥
तेऽपिस्तुर्यानमस्याश्रसेव्याश्चाभीष्टमिच्छता ॥ १६ ॥ एवंविधोगुरुर्ज्ञयोह्यन्यथाशिष्यदुःख
दः ॥ शिष्यःकुलीनःशुद्धात्मापुरुषार्थपरायणः ॥ १७ ॥ अधीतवेदःकुशलःपितृमातृहिते
तः ॥ धर्म्यविद्वन्मर्कताचगुरुश्रूषणेस्तः ॥ १८ ॥ अनित्यकर्मणांत्यागीनित्यानुष्ठान
तत्परः ॥ जितेंद्रियोजितालस्योजितमोहोविमत्सरः ॥ १९ ॥ गुरुवद्वुरुपुत्रेपुमक्तिमान्त
त्कुलेपुत्र ॥ एवंविधोभवेच्छिष्यस्त्वितरोगुरुदुःखदः ॥ २० ॥ वर्षेकेनभवेद्योग्यैविविप्रःसर्वगु
णान्वितः ॥ वर्षद्वयेनराजन्यवैश्यस्तुवत्सरेस्त्रिभिः ॥ २१ ॥ चतुर्भिर्वत्सरेशूद्रःकथिताशीष्य
योग्यता ॥ यदाशिष्योभवेद्योग्यःकृपालुःसद्गुरुस्तदा ॥ २२ ॥ कृपयापरयासम्यक्दीक्षाया
विधिमाचरेत् ॥ मासपक्षतिथिवारिनक्षत्रादीन्विशोधयेत् ॥ २३ ॥ मन्तारंभस्तुचैत्रेत्यात्सम
स्तपुरुषार्थदः ॥ वैशाखैरनलाभःस्याज्येष्ठेतुमरणंघ्नवं ॥ २४ ॥ आपादेवंवुनाशःस्यात्पर्णाधुः
श्रावणेभवेत् ॥ प्रजानाशोभवैद्वाद्रेआश्विनेरत्नसंचयः ॥ २५ ॥ कार्तिकेमंत्रासिद्धिःस्यान्मार्ग
शीर्षेतथाभवेत् ॥ पौषेतिशत्रुपीडास्यान्माधेमाविवर्धनं ॥ २६ ॥ फाल्गुनेसर्वकामाःस्युर्म

लमासंविबर्जयेत् ॥ पंचांगशुद्धेदिवसेसोदयेचन्द्रसूर्ययोः ॥ २७ ॥ गुल्फकोदयेचवशस्थते
मंतसंस्क्रिया ॥ रवौगुरोसितेसामेकर्तव्याधुधुक्रयोः ॥ २८ ॥ शुक्लपक्षेशुभादीक्षाकृष्णस्या
तपंचमावधि ॥ द्वादश्यांसर्वथाकार्याचामलांशुभेऽहनि ॥ २९ ॥ कृष्णप्रियाद्वादशीसाक
ष्णदीक्षाप्रवर्तिनी ॥ उत्तराश्रपरोहिण्योरेवतापुष्यवासवे ॥ ३० ॥ धनिष्ठावायुमित्राश्विपि
स्यंत्वापंचर्चनेर्क्तं ॥ ऐशवैष्णवहस्ताश्रदीक्षायांतुरुभावहाः ॥ ३१ ॥ अश्विनीरोहिणीस्वाति
विशाखाहस्तभेपुच ॥ कृष्णोत्तराश्रयज्येष्वाश्रयकुर्वाण्यमित्राभिषेचनं ॥ ३२ ॥ शुभयोगेपुसर्वेषुदी
क्षासर्वशुभावहा ॥ शुभानिकरणान्याहुर्दोक्षायांचविशेषतः ॥ ३३ ॥ शकुन्यादीनिविष्टि
चविशेषेणविवर्जयेत् ॥ चाराःसर्वेविवर्ज्यास्त्युःस्थिराशिशुसौख्यदाः ॥ ३४ ॥ त्रिपङ्कायग
ताःपापाःशुभाःकेंद्रधिकोणगाः ॥ दोक्षायांतुरुभाःसर्वैर्भ्रस्थाःसर्वनाशकाः ॥ ३५ ॥ शि
ष्यस्यजन्मसंक्रांतौविशुद्धेअयनद्वये ॥ अन्येषुपुण्ययोगेषुग्रहणेचंद्रसूर्ययोः ॥ ३६ ॥ शि
ष्यानुकूलकालेवादीक्षासर्वशुभावहा ॥ सूर्यग्रहणकालेतुनान्यदन्वेपितंभवेत् ॥ ३७ ॥ भू
तत्रयश्रुतंसर्वमनंतफलदंभवेत् ॥ विनायासेनमंत्रस्यसिद्धिर्भवतिनान्यथा ॥ ३८ ॥ भू
मेःपरिग्रहंकुर्याथावदायतनंभवेत् ॥ शुक्लमृत्वाचयाभिमित्राहोसापरिकीर्तिता ॥ ३९ ॥ भू
धातियारक्तमृत्वाचहरिद्विरयाप्रकीर्तिता ॥ कृष्णभूमिर्भवेत्गूद्राचतुर्धासाप्रकीर्तिता ॥ ४० ॥

ब्राह्मोसचार्योसिद्धिः स्यात्क्षतियाराज्यदामता ॥ धनधान्यकरीवेश्याशूद्रातुनिदितामुने ॥ ४१ ॥
 ततोभूमिपरीक्षेतवास्तुज्ञानविशारदः ॥ शल्यादिशोधनं कुर्व्यात्तुपांगारादिदूरयेत् ॥ ४२ ॥
 एतदकरणमंत्रानि किंचित्फलमाप्नुयात् ॥ विप्राशिपावेदघोषिर्मगलाचारपूर्वकं ॥ ४३ ॥
 वास्तोर्मण्डलंकुर्याथ दशोभयथाबोधि ॥ पूर्वापरायतं सूत्रं विन्यसेद्धस्तमानतः ॥ ४४ ॥
 तन्मन्त्रे किंचिदालभ्य मत्स्यौहोपारितोलिखेत् ॥ तयोर्मध्ये स्थितं सूत्रं विन्यसेद्दक्षिणोत्तरे ॥ ४५ ॥
 ह्यभ्यां ह्यन्तांथाद्वाभ्यां कोणे पुमकरान् लिखेत् ॥ मत्स्यमध्यस्थिताग्राणि तत्र सूत्राणि पातयेत् ॥ ४६ ॥
 चतुरस्रं भवेत्तत्र चतुःकोष्ठसमन्वितं ॥ तत्पुनर्विभवे मंत्री चतुःपष्टिपदं तथा ॥ ४७ ॥
 ईशानाद्राक्षसं यावद्यावदग्रे प्रभञ्जनं ॥ एवं सूत्रहयं दद्यात्कर्णसूत्रसमाहितः ॥ ४८ ॥ ब्रह्मा
 णं पूजयेदादौ मध्यकोष्ठे चतुष्टये ॥ दिक्चतुष्टये पुपुर्वादिजदर्यमणं तथा ॥ ४९ ॥ विवस्वतं
 ततो मितं महीधरमन्तरं ॥ कोणार्द्धकोष्ठहृदं पुवन्सादीन् परितः पुनः ॥ ५० ॥ सावित्रं सवि
 तारं च शक्रो मिद्रजयं पुनः ॥ रुद्रं रुद्रजयं विद्वानां पंचाप्यायवत्सकं ॥ ५१ ॥ तत्कर्णसूत्रोभय
 तः कोष्ठहृदं पुदेशिकः ॥ शर्वगुहं चार्यमणं भञ्जकां पितृपञ्चकं ॥ ५२ ॥ चरकोचविदारो
 च पतनामर्चयेत्कृत्वा ॥ अर्चयेद्दिक्षु पूर्वादि सार्द्धाद्यष्टपदे धिमान् ॥ ५३ ॥ अष्टावष्टविभा
 गेन देवतादेशोक्तमः ॥ क्रमादीशानपर्जन्यौ जयंतः शक्रभास्करौ ॥ ५४ ॥ सत्योदपांत

रिक्षौचदिशिप्राच्यांव्यवस्थिताः ॥ आग्निःपषाचवितथोयमश्रगृहक्षकः ॥ ५५ ॥ गंधर्वोभृ
 गराजश्चमृगोदक्षिणदिग्गताः ॥ निर्वृतिर्दोवारिकश्चसुग्रीववरणौततः ॥ ५६ ॥ पुष्पदंतास्तु
 रौशोकरोगौप्रत्यग्दिशिस्थिताः ॥ वायुर्नागश्चमुख्यश्चसोमोभल्लाठएवच ॥ ५७ ॥ अकुला
 ख्योदित्यऽदितिकुबेरस्यदिशिस्थिताः ॥ उक्तानामितिदेवानांपदान्यापूर्यपंचभिः ॥ ५८ ॥
 रजोभिस्तेष्वथोतेभ्यःपायसान्वैर्वलिहरेत् ॥ पायसैर्मधुरैःसर्वान्संयजेन्मधुरान्वितैः ॥ ५९ ॥
 ततद्द्रव्यैर्वामिमान्पूजयेदोपज्ञातये ॥ पायसोदनलाजैश्चयुक्तंधूपप्रसूनकैः ॥ ६० ॥ अन्ना
 दित्संसंयुक्तंमाषभक्तादिमंडितं ॥ गृहाणेमंवलिब्रह्मन्वास्तुदोपान्प्रणाशय ॥ ६१ ॥ गंधादि
 शर्कराऽपूपंपायसोपरिसंयुतं ॥ आर्यकाल्यगृहाणेमंसर्वदोपंप्रणाशय ॥ ६२ ॥ चंदनाभ्य
 चितंनाथकर्पूरगरुमंडितं ॥ विवस्वन्चैगृहाणेमंसर्वदोपंप्रणाशय ॥ ६३ ॥ सगुडंपायसं
 धपुष्पादिसुसमन्वितं ॥ गृहाणेममहीतत्ववास्तुशांतिंप्रयच्छमे ॥ ६४ ॥ पिष्टकंसगुडं
 धरक्तगंधादिशोभितं ॥ गृहाणेमंवलिंसूर्यविभ्रमत्रप्रणाशय ॥ ६५ ॥ शीतमन्त्रं तथापुष्पं
 कुंकुमादिसमन्वितं ॥ गृहाणेमंवलिद्व्यंशक्रदेवनमोऽस्तुते ॥ ६६ ॥ ओदनंधृतसंयुक्तं वखं
 धादिमंडितं ॥ गृहाणेमंवलिद्व्यमिद्रजनमोऽस्तुते ॥ ६७ ॥ पक्वापक्वमिदमांसं वखपुष्पा
 दिसंयुतं ॥ गृहाणेमंवलिद्व्यंशद्रदेवनमाभ्यहं ॥ ६८ ॥ समांसंधृतसंपक्वं गंधपुष्पादिसंयु

त ॥ गृहाणेमं रुद्रं जयन्नास्तु रवास्ति प्रयच्छमे ॥ ६९ ॥ क्षीरखंडसमायुक्तपुष्पादिभिरलंकृतं ॥ गृहाणेमवल्लिचापवास्तुशान्तिप्रयच्छमे ॥ ७० ॥ दधीदंगुडसंमिश्रगंधादिभिस्तु सयुतं ॥ गृहाणेमंचापवस्त्रादिप्रयच्छमे ॥ ७१ ॥ सयुतं मांसभक्तं च वस्त्रगंधाद्यलंकृतं ॥ वलिं गृहाण सर्वैर्मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७२ ॥ मांसं पुष्पादिसंयुक्तं माषभक्तोपारिस्थितं ॥ गृहाणे मं वलिं रक्तं रक्षो विमं विनाशय ॥ ७३ ॥ समांसं पिष्टकैर्पुष्पकं पक्कमांसोदकान्वितं ॥ अथ मनेव गृहाणे मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७४ ॥ रक्तमांसोदनं मत्स्यगंधयूपसमन्वितं ॥ जंभकं त्वं गृहाणे मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७५ ॥ छागकर्णां न्वितं मांसं वस्त्रगंधादिसंयुतं ॥ पिलिपिच्छं गृहाणे मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७६ ॥ धूतेन साधितं मांसं वस्त्रगंधादिसंयुतं ॥ चरकित्वंगृहाणे मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७७ ॥ रक्तपुष्पसमांसं वै रक्तवस्त्रादिसंयुतं ॥ विदारिविगृहाणे मं रक्षो विमं प्रणाशय ॥ ७८ ॥ पित्तरक्तस्थितं संयुक्तं रक्तगंधादिमंडितं ॥ गृहाणे मं पूतेनेत्वरक्षो विमं विनाशय ॥ ७९ ॥ सयुतं चाक्षतांचं च वस्त्रगंधाद्यलंकृतं ॥ गृहाणे मं वलिं त्वीशवास्तुदोषापहनाशय ॥ ८० ॥ उत्पलं पायसैर्गुक्तं वस्त्रादिकसमन्वितं ॥ गृहाणे मं वलिं त्वयं पर्जन्याय नमोऽस्तुते ॥ ८१ ॥ पंचहस्तं सुपेतं च ध्वजं भक्त्यादिमंडितं ॥ गृहाणे मं वलिं त्वयं जिष्णुसूत नमोऽस्तुते ॥ ८२ ॥ नानाभोगयुतं रत्नवस्त्रालंकारसंयुतं ॥ गृहाणे मं वलिं त्वयं शक्रदेवनमोऽस्तुते ॥ ८३ ॥

रक्तपुष्पयुतभक्तं रक्तगंधादिभिर्युतं ॥ गृहाणे भवलिह्यं भास्कराय नमोऽस्तुते ॥ ८४ ॥ विता
 नं यन्म्रवर्णाभंगंधादिकसुशोभितं ॥ रक्तयुक्तं गृहाणे भवलिह्यं सत्यनमोऽस्तुते ॥ ८५ ॥ इदं तु मापम
 त्तं वै वल्गं धादिपूजितं ॥ गृहाणे मंदपवलिह्यं वास्तुदोषप्रणाशाय ॥ ८६ ॥ इदं तु स्वादुलं मांसं नै
 वेद्यादिकसंयुतं ॥ गृहाणे भवलिह्यं व्योमशान्तिप्रयच्छमे ॥ ८७ ॥ सुवर्णापिष्टकंचापथवल्गं
 धादिभिर्युतं ॥ घृताच्चितं गृहाणे भवलिह्यं जह्नु नमोऽस्तुते ॥ ८८ ॥ क्षीरं लाजामांसयुक्तं रक्तपु
 ष्पादिसंयुतं ॥ गृहाणे भवलिह्यं पूष देवनमोऽस्तुते ॥ ८९ ॥ दधिगंधादिभिर्युक्तं पीतपुष्पस
 मन्वितं ॥ बलिं वितथ गृहाणे भवलिह्यं मत्तप्रणाशाय ॥ ९० ॥ भक्तं मधुसूतं रक्तवल्गादिपरिमंडि
 तं ॥ गृहाणे भवलिह्यं यमदेवनमोऽस्तुते ॥ ९१ ॥ पक्वमांसोदनं पीतवल्गादिपरिमंडितं ॥
 प्रीतिकरं गृहाणे भवलिह्यं गृहरक्षनमोऽस्तुते ॥ ९२ ॥ नानागंधं समायुक्तं रक्तपुष्पादिभिर्युतं ॥ बलि
 गृहाण गंधं वल्गं वास्तुदोषप्रणाशाय ॥ ९३ ॥ इमांतेनाकुलीजिह्वां मापभक्तोपरिस्थितां ॥ गृ
 हाणे भवलिह्यं भृंगराजशान्तिप्रयच्छमे ॥ ९४ ॥ एवं घृतगुडोपेतं गंधपुष्पादिभिर्युतं ॥ गृहाणे
 भवलिह्यं मृगदेवनमोऽस्तुते ॥ ९५ ॥ शर्करासंयुतं मिश्रं गंधपुष्पादिमंडितं ॥ निर्ऋते गृह
 मे प्रीतं बलिदोषप्रणाशाय ॥ ९६ ॥ चंदनागरुकाश्मीरगंधपुष्पादिभिर्युतं ॥ गृहाणे भवलि
 ह्यं दैवैवारिकनमोऽस्तुते ॥ ९७ ॥ इदं तु पायसं नाथं गंधपुष्पादिमंडितं ॥ सुग्रीवैव गृहाणे म

वलिशोतिप्रयच्छमे ॥ १८ ॥ यवाग्राणिचगुदुग्धंभक्तोपरिसुशोभितं ॥ गृहाणेमंवल्लिह
 यंजलराजनमोऽस्तुते ॥ १९ ॥ कुशास्तरंभापभक्तंघृतगंधादिसंयुतं ॥ पुष्पदंतगृहाणेमं
 वलिदोपप्रणाशय ॥ १०० ॥ मधुनासाहितं पिष्टं गंधैरुपशोभितं ॥ वलिगृहाणासुरेन्द्रस
 र्वदोपप्रणाशय ॥ १ ॥ घृतमनसमायुक्तं कर्पूरादिसमन्वितं ॥ गृहाणेमं वलिशोकसर्वशोभितं
 र्वदोपप्रणाशय ॥ २ ॥ यवजंतुलनायगंधं पुष्पादिशोभितं ॥ गृहाणेमं वलिरोगसर्वदोपप्रणाश
 य ॥ ३ ॥ सघृतं मंडकं चेदमनाद्यैरुपशोभितं ॥ गृहाणेमं वलिहृद्यमृगवाहनमोऽस्तुते ॥ ४ ॥
 इदंतुलुकरं चानंदुग्धगंधादिमंडितं ॥ पातालेशगृहाणेमं सर्वविभं प्रणाशय ॥ ५ ॥ नारिके
 लोदकं भक्तं पीतवत्त्रादिमंडितं ॥ गृहाणेमं वलिमुख्यसर्वदोपप्रणाशय ॥ ६ ॥ दधिगंधादि
 भिर्युक्तं पीतपुष्पसमन्वितं ॥ वलिप्रगृह्यतां सोमसर्वदोपप्रणाशय ॥ ७ ॥ ओदनं घृतसंमिश्रं
 गंधपुष्पसमन्वितं ॥ गृहाणेमं वलिहृद्यभट्टाटकनमोऽस्तुते ॥ ८ ॥ माषान् च घृताद्युक्तं गंध
 पुष्पादिमंडितं ॥ गृहाणेमं वलिहृद्यं अर्गलाख्यनमोऽस्तुते ॥ ९ ॥ पोतिकां मधुसंमिश्रां वरु
 गंधादिसंयुतां ॥ गृहाणेमं वलिहृद्यं देवमातर्नमोऽस्तुते ॥ १० ॥ क्षीरखंडसमायुक्तं नानापुष्पो
 पशोभितं ॥ दैत्यमातर्गृहाणेमं सर्वदोपप्रणाशय ॥ ११ ॥ स्वर्गपातालमध्ये च ये देवावास्तु
 देवताः ॥ गृह्णंस्विमं वलिहृद्यं तुष्टायंतु स्वमंदिरं ॥ १२ ॥ मातरो भूतवेताला ये चान्ये वलि

कांक्षिणः ॥ विष्णोः पारिपदाये च तोषिगृहन्ति मम बलिं ॥ १३ ॥ पितृभ्यः क्षेत्तप्लेभ्यो बलिं दत्त्वा
 प्रकामतः ॥ अभावादुक्तिमुदिश्य कुशपुष्पादिभिर्यजेत् ॥ १४ ॥ इति श्रीगौतमियतन्त्रे
 वास्तुपूजनं नाम पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ १३ ॥ ॥ १४ ॥
 नारद उवाच ॥ भूमिशुद्धि विधायैतं च ये यागमंडपां न बहस्तं स हस्तं पंचहस्तं त्रिहस्तकं ॥ १५ ॥
 पयावच्च प्रकुर्वीत दीर्घायामप्रमाणतः ॥ कर्तुं दक्षिणहस्तस्य मध्यमांगुलिपर्वणः ॥ १६ ॥ म
 ध्यस्य दैव्यमानेन मानांगुलमुदीरितम् ॥ गृहादिकुंडकरणं मंडलं वेदिकास्तथा ॥ १७ ॥ मानां
 गुलेन कर्तव्यं नान्यैरपि कदाचन ॥ प्रतिमाकरणे चैव मानांगुलमुदीरितं ॥ १८ ॥ वापीकूपत
 डागादिदीर्घिकाः सेतुरेव च ॥ मुष्ट्यांगुलेन मतिमान् कारयेत् फलहेतवे ॥ १९ ॥ रथादिदोलि
 कां चैव पौतंशकटमेव च ॥ यवांगुलेन कर्तव्यं नान्येन तु कदाचन ॥ २० ॥ मुष्ट्यांगुले प्रमाणा
 नियतिकिंचित्काधितानि च ॥ यजमानस्य कर्तव्यं नान्यस्यापि कदाचन ॥ २१ ॥ मसृणं रचयेद्दे
 हंपोडशस्तं भंसंयुतं ॥ मध्ये चतुष्टयं तत्र निरूप्य द्वादशाभितः ॥ २२ ॥ चतुर्द्वास्तमायुक्तं च तु
 ष्कोणसमन्वितं ॥ विश्वकर्मानुष्ठितेन यथाशोभं निवेशयेत् ॥ २३ ॥ अष्टादिक्षुध्वजानष्टौ तत्त
 द्विक्पालवर्णतः ॥ पुष्पमालावितानाब्जं सर्वाश्रयमनोहरं ॥ २४ ॥ तस्याग्रे ये चोत्तरे वा रच
 ये यागमंडपं ॥ तत्तत्स्थले चैकगेहे कुंडमेकं विनिर्मयेत् ॥ २५ ॥ मध्ये च वेदिकां कुर्याद्वर्षणो

पलवच्छुभां ॥ मंडपांतलिभागत्यचैकभागेनोर्मितं ॥ १२ ॥ मुष्टिमात्रोन्नतासिर्वलक्षणे
 लंतणान्वितां ॥ ततःकुंडंचस्वनपेच्छक्षणंतस्यमेश्रृणु ॥ १३ ॥ पूर्वापरायंतसूत्रं हस्तमात्रं
 सार्यच ॥ तस्याग्रयोर्मिरस्ययुग्मंकुर्यात्स्पष्टयथाभवेत् ॥ १४ ॥ हिभागेकृत्यतत्सूत्रं पातयेदक्षि
 णोत्तरे ॥ तवग्रयोर्मिरस्ययुग्मंकुर्यात्स्पष्टयथाभवेत् ॥ १५ ॥ चतुर्दिक्षुचतुःसूत्रं पातयेत्तत्प्रमा
 णतः ॥ चतुरस्रं चतुःकोष्ठं भवेदतिमनोहरं ॥ १६ ॥ कोणसूत्रं ह्यदद्यात्प्रमाणं तेन लक्षयेत् ॥
 चतुरस्रं भवेत्कुंडं सर्वलक्षणलक्षितं ॥ १७ ॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च समनुष्ठितं ॥ सर्वक
 र्मप्रोक्तं शांत्याद्यस्विलकर्मसु ॥ १८ ॥ अनेन जनयेत्सर्वकुण्डानि मनुवित्तमः ॥ ततःकुंडं
 त्वनेन मंथीयथाशालाविधानवित् ॥ १९ ॥ प्राच्यादिपुशिरः कृत्वानागन्धोतेभिर्भिल्लिभिः ॥
 भाद्रादिधिनुमासेपुतस्यकोडगृहं शुभं ॥ २० ॥ त्यक्त्वा सर्पस्पर्शगान् च शिरः पुच्छं प्रयत्नतः ॥ शि
 रोघाताद्भवेन्मृत्युः पिडेपुषिडधातनं ॥ २१ ॥ पुच्छे तु दुःखसंभूतिः कोडे सर्वाधेसाधनं ॥ या
 वान्कुडं प्यविस्तारः त्वनंतं तावदीरितं ॥ २२ ॥ कंठमेकांगुलं त्यक्त्वा मेखलास्तिस्त्रएव ही ॥
 कुंडस्य फलमानेन वेदाग्निनयनांगुलाः ॥ २३ ॥ चतुरस्रे भवेधुस्ताश्चतुरस्रास्तु शोभनाः ॥ हेतु
 रग्रेयोनिनामा कुंजराधरसंनिभा ॥ २४ ॥ षट्चतुर्द्वयगुलायामीव स्तारोन्नतशालिनी ॥ षडंगु
 ला भवेद्दीर्घा चितुंगुला विस्तृता ॥ २५ ॥ द्वयंगुला चोन्नता योनिरेव लक्षणलक्षिता ॥ स्थला

दास्यन्नालं स्यात्सरंघ्रयोनिप्रध्यतः ॥ २६ ॥ सूक्ष्माग्रस्थलमग्रचसरंघ्रमानमिष्यते ॥ योनिम
 ध्येवल्लिकुर्यात्तदाज्यग्राहिसंज्ञकं ॥ २७ ॥ कुंडमध्येमवेभाभिपथंवाचतुरस्रकं ॥ हयंगुलं
 चोन्नतंतत्तुचतुरंगुलविस्तृतं ॥ २८ ॥ अर्द्धगुलंतयोन्यग्रं कुर्यादीपदधोमुखं ॥ यवहयप्रमा
 णेनकुंडेष्वन्येषुवर्द्धयेत् ॥ २९ ॥ कंठतुह्यंगुलंतयवर्द्धयेत्कुंडमानतः ॥ कर्णसूत्रप्रमाणेन
 द्विहस्तंकुंडमुद्धरेत् ॥ ३० ॥ सर्वकुंडेषुसर्ववर्द्धयेद्द्विधिनाऽमुना ॥ कुंडतुप्रकृतिः सूक्ष्मासर्वल
 क्षणलक्षिता ॥ ३१ ॥ उभौपादौकरोतस्यभवेत्कोणचतुष्टयं ॥ उदरंकुंडमित्युक्तं योनिः कार
 णरूपिणी ॥ ३२ ॥ तेनतत्रैवहव्यानांविधातुःफलमुत्तमम् ॥ फलं वितनुतेसग्न्यग्न्ययाविफ
 लायते ॥ ३३ ॥ सात्विकीमेखलापूर्वाद्वितीयाराजसीस्मृता ॥ तृतीयातामसीज्ञेयाइत्युक्तं
 कुंडलक्षणं ॥ ३४ ॥ मंडपस्योत्तरेभागेशालांपूर्वापरोक्षतां ॥ गढांकुर्याद्यथाशोभांसर्वदृष्टे
 मनोहरां ॥ ३५ ॥ पूर्वापरायतांतत्रपंचसूत्रनिपातनात् ॥ दक्षिणोत्तरसूत्राणितद्वदेकादशा
 र्पयेत् ॥ ३६ ॥ मध्येमध्येविलुप्येततत्स्थातद्वादशकोष्टके ॥ पंचवर्णरजोभिस्तत्पदानिता
 निपूरेत् ॥ ३७ ॥ पालिकाः पंचमुख्यश्चशरावाणिचपातयेत् ॥ द्विषद्द्वयष्टचतुर्विंशदुच्छि
 तानियथाक्रमं ॥ ३८ ॥ तावन्मात्रमुखान्यध्वपदानिपरिकल्पयेत् ॥ तत्रिभागांगुलिमुख्ये
 विस्तृतानिप्रकल्पयेत् ॥ ३९ ॥ नारायणमहेशानमस्सरूपाणितान्यापि ॥ पालिकापंचमु

स्यश्चशरावाणिततःपरं ॥ ४० ॥ आक्षालितानिमंत्रणपुण्यानिनानिचैवहि ॥ संवाष्टेतानि
 परितस्त्रिगुणैःशुभतंतुभिः ॥ ४१ ॥ मृदालुकाकरीषैश्चपूरितानिसमंततः ॥ समचितस्वदे
 हानिपाश्रिमादिक्रमेणच ॥ ४२ ॥ विन्यस्यशालिष्यामाकाप्रिग्र्यगुतिलसर्पपान् ॥ मुद्रमापौ
 तथात्रिविक्रुलितपंचाढकर्मतया ॥ ४३ ॥ प्रक्षालितानिरुद्धेनजलेनतदनंतरं ॥ अभ्याचित
 स्वदेवानिमूलमंत्रांचेतानिचै ॥ विप्राविषापंचधोपैःसहनिःसार्यतानप ॥ ४४ ॥ विप्रिच्छप
 चहरिद्राभिर्नमस्यश्चपुनःपुनः ॥ वसनेनसमाच्छाद्यनवीनेनततःपरं ॥ ४५ ॥ शुद्धाक्रिरासि
 पिच्यायसायप्रातर्मुहुर्मुहुः ॥ इत्येवंसतरात्रंबानवरात्रमथापिवा ॥ ४६ ॥ स्यापयद्वापयेत्तत्र
 रात्रीशेन्योवलिनिशि ॥ लाजातिलहरिद्राश्चसक्तुचूर्णतथादधि ॥ ४७ ॥ एतैःप्रथमरात्रौच
 भूतेन्योवलिमुत्सृजेत् ॥ द्वितीयापांक्षिपेद्वात्रौपितृभ्यास्तिलतंदुलैः ॥ ४८ ॥ तृतीयायांच
 पक्षभ्यःसुलाजादाधिसक्तुभिः ॥ चतुर्थ्यरजन्यांदद्यान्नागोभ्यश्चपुनर्बलिं ॥ ४९ ॥ नारिके
 लोदकैर्मिश्रितसक्तुचूर्णमनोहरं ॥ पद्माक्षतैर्ब्रह्मणेचपंचगव्यामुत्सृजेद्बलिं ॥ ५० ॥ सापूपमनंभ
 र्गापपट्टधामयसमाहरेत् ॥ गुडोदकंविण्णवेचसप्तम्यांविस्तरिद्बलिं ॥ ५१ ॥ अष्टम्यांमातृकाभ्यश्च
 छागैर्मैषैश्चपक्षिभिः ॥ मनैस्तथाचमधुभिराहरेद्बलिउत्तमं ॥ ५२ ॥ तिलोदकंशिवपैचन
 वग्न्यामाहरेद्बलिं ॥ प्रणवादिचतुर्थ्यतस्वनामचनमौतकं ॥ ५३ ॥ बलिमंत्ररतथैवस्थादा

वाहनविसर्जने ॥ त्रिविधानां च पात्राणां परितो बहिरेव हि ॥ ५४ ॥ अष्टादिक्षु च सं दद्याल्लोक
 पाले पुयल्लतः ॥ प्रोक्ते पुते पुपात्रेषु ब्रह्मविष्णुहरान्यर्जन् ॥ ५५ ॥ मुद्राप्रियंगुनिष्पावावा
 युरग्नि कुलित्यके ॥ आढव्यारक्षसां देहवृद्धौ वैवस्वतास्तिले ॥ ५६ ॥ इन्द्रः श्यामे राजमापेव
 रुणश्च तथा मुने ॥ वल्लवखंडे दध्वा किंचित् किंचिज्जलाक्षिपेत् ॥ ५७ ॥ उद्धृत्य यामद्वितये
 समतीते च वापयेत् ॥ वीजानां दैवतं सोमः सराचौ कांतिमान्यतः ॥ ५८ ॥ तस्मादाहृत्य वी
 जानि निशाया मेव वापयेत् ॥ प्ररूढाण्यं कुराण्येवनो दीक्षेत कदाचन ॥ ५९ ॥ आचार्य एव प्र
 विदोऽच्छिष्यो वा यतदाज्ञया ॥ प्ररूढैरंकुरैः कर्तुं निर्दिशेच्च शुभाशुभं ॥ ६० ॥ श्यामैः कृष्णैरंकु
 रैश्च अर्पहानिश्च दुःखवान् ॥ कुब्जैर्दुःखं विप्ररूढैर्मूर्ति कुर्यात्संशयः ॥ ६१ ॥ अचार्यः कारये
 द्बैव प्रलयं वीक्ष्य यत्नतः ॥ शांतिकं सर्वथा कुर्यात्कतुरीप्सितसिद्ध्यै ॥ ६२ ॥ इति श्रीगौत
 मीयतंत्रे नारदप्रोक्ते पट्टोऽध्यायः ॥ ६ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥
 नारद उवाच ॥ अथ दीक्षां प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धिप्रवर्तिकां ॥ यां विना नैवासिद्धः स्यान्मंत्रो वपेशतै
 रपि ॥ १ ॥ तदंगं कथितं पूर्वमिदानीं कथ्यते त्रूण ॥ ददाति दिव्यभावं च क्षपणात्पापसंततः ॥ २ ॥
 तेन दीक्षेति विख्याता मुनिभिस्तत्र पारगैः ॥ शिष्यः स्वातः सुवेपश्च सर्वद्रव्यसमन्वितः ॥ ३ ॥
 आचार्यश्च त्रूण्याद्भक्त्या वल्लंकारभूषणैः ॥ कुर्यान्नादीमुखं श्राद्धं ब्राह्मणान्परितोपयेत् ॥ ४ ॥

गोभूहिरण्यवत्त्रयिस्तोपयेद्गुरुमात्मनः ॥ यथाददातिसंतुष्टः प्रसन्नो वरदो मनु ॥ ५ ॥ इदानीं पूर्व
 कृतं च प्रसंगात् कथयामिते ॥ यत्कृत्वाधिकारितायातिमंत्रयंत्रार्चनादिषु ॥ ६ ॥ यं विनानैव सि
 द्धिः स्यान्नरकं च प्रपद्यते ॥ ब्राह्मेमुहूर्ते उत्थाय चितयेद्गुरुदेवतां ॥ ७ ॥ स्वमूर्ध्नि सहस्रारैः कृष्णाख्यं
 परविटुकं ॥ शशाङ्कायुतसकांशं वराभयलसत्करं ॥ ८ ॥ शुक्लां वरधरं श्रीमच्छुक्लमाख्यानुलेपनं ॥
 वामो रौरक्तशक्त्या च युक्तं कृष्णाख्यमव्ययं ॥ ९ ॥ शिवे नैक्यं समानीय ध्यायेत्परगुरुं धिया ॥ मान
 सैरुपचारेऽश्रंसतर्प्य मनसा सुधीः ॥ १० ॥ स्तोत्रैस्तु त्वानमस्कुर्यान्मंत्रदेवैस्समर्चयेत् ॥ अज्ञान
 तिमिरांधस्य ज्ञानां जनशलाकया ॥ ११ ॥ चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ अखंडमंड
 लाकारं व्याप्तं येन चराचरं ॥ १२ ॥ तत्पदं ददं शितयेन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥ मूलाधारे त्रिको
 णाख्ये कोटिसूर्यसमत्विषि ॥ १३ ॥ ध्यायेत्कुण्डलिनीं नित्यां कामबीजोपरि स्थितां ॥ इयं मां
 सूदमां च विश्वस्य सृष्टिस्थिति लयातिमकां ॥ १४ ॥ विधाती तां ज्ञानरूपां चितयेद्दूर्ध्ववाहिनीं ॥
 चक्रपट्कं विनिर्भिद्य प्रापयित्वा परेशिवे ॥ १५ ॥ तदभेदसमापनामनाकुलमनाः स्मरेत् ॥
 पापयित्वा सुधापूरं स्रावयेच्छक्तिमंडलं ॥ १६ ॥ तैर्नैव चक्रभेदेन मूलाधारं समानयेत् ॥ अने
 न ध्यानयोगेन मंत्राः सिद्धयंति नान्यथा ॥ १७ ॥ वैरिपक्षे स्थिता ये च वृद्धा यौवनगर्विताः ॥
 ये चान्ये दोषदुष्टाश्च सिद्धयंत्येव न चान्यथा ॥ १८ ॥ परेण च स्वमात्मानं कृष्णाख्येन विभावयेत् ॥

रक्तिर्वेदो ॥ उत्थाय रुष्णागायत्री तदेदशतं जपेत् ॥ ३३ ॥ रुष्णाय विद्महेत्युक्त्वा दामो
 दराय धीमाहि ॥ तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् गायत्र्ये पाप्रकीर्तिता ॥ ३४ ॥ सर्ववेदमयी सर्वपाव
 नीवरदायिनी ॥ प्रणवाद्यामुक्तिकरी श्रीवीजाद्याच भोगदा ॥ ३५ ॥ तद्धरेखाद्या महासिद्धि
 करी सर्वशंकरी ॥ वागुराद्या चैवेदुष्या कामाद्या जनरंजनी ॥ ३६ ॥ एवं ते काथिता मंत्रसंख्या
 मंत्रपलासये ॥ न कुर्याद्यदि मोहेन न दीक्षा फलमाप्नुयात् ॥ ३७ ॥ संक्षेपसंख्या मथवा कुर्या
 न्मंत्रीत्यशक्तितः ॥ सायंप्रातश्च मध्याह्ने रुष्णं च्यात्वा मनुजपेत् ॥ ३८ ॥ इति संख्या त्रयं
 प्रोक्तं कर्मणां सिद्धिदायकं ॥ संख्यायां पतितायै विगायत्री दशधा जपेत् ॥ ३९ ॥ यथा प्राणं
 यथा ज्ञानं तथा कुर्याद तं त्रितः ॥ यद्यत्कृत्यं मंगलार्थं तत्तत्कुर्यात्तथैव च ॥ ४० ॥ अदर्शदर्श
 नं कुर्याद्भूतस्पर्शं च कज्जलं ॥ सत्पौष्यपौषणार्थाय क्षेमयोगं च चिंतयत् ॥ ४१ ॥ स्नायाच्च कृ
 ष्णपूजार्थं नद्यादौ विमले जले ॥ शक्तस्त्रिवर्णं कुर्यादन्यथा हिः स कृच्च वा ॥ ४२ ॥ ईज्यानुप
 चया प्रोक्ता तासां भेदान् रणुष्वमे ॥ अभिगमनमुपादानं योगः स्वाध्याय एव च ॥ ४३ ॥ ईज्या
 पंचप्रकाराचारं क्रमेण कथयामि ते ॥ तत्राभिगमनं नाम देवतास्थानमार्जनं ॥ ४४ ॥ उपलेपन
 निर्माल्यदूरीकरणमेव च ॥ उपादानं नाम गंधपुष्पादिचयनं यथा ॥ ४५ ॥ ईज्या नाम चेष्टे
 वपूजं च यथा हतः ॥ स्वाध्यायो नाम अर्थानुसंधानपूर्वको जपः ॥ ४६ ॥ सूक्तस्तोत्रादिपा

ठश्वहरेःसंकीर्तनयथा ॥ तत्त्वादिशास्त्राभ्यासश्चस्वाध्यायःपरिकीर्तितः ॥ ४७ ॥ योगोनाम
 स्वदेवस्यस्वात्मत्वेनैवभावना ॥ इतिपंचप्रकारार्चकथितातवसुव्रत ॥ ४८ ॥ सामीप्यसा
 रूपसादृश्यसायुज्यफलदाक्रमात् ॥ अनेनकमयोगेनशुद्धांतःकरणोभवेत् ॥ ४९ ॥ प्रा
 तःकालेचमध्याह्नेस्नानार्थतीर्थमाश्रयेत् ॥ स्नानंनुदिविधंप्रोक्तमंतर्बाह्यविभेदतः ॥ ५० ॥
 स्वेस्थितंपुंडरीकाक्षमन्त्रमूर्तिप्रभुंस्मरेत् ॥ अनंतादित्यसंकाशंवासुदेवंचतुर्भुजं ॥ ५१ ॥
 शैवचक्रगदापद्मकुण्डलवनमालिनं ॥ तत्पादोदकजांधारानिपतंतींस्वमूर्द्धनि ॥ ५२ ॥ चि
 त्तयेद्ब्रह्मरंध्रेणप्रविशन्तींस्वकान्तनुं ॥ तयासंक्षालयन्मन्त्रीअंतर्देहगतंमलं ॥ ५३ ॥ तत्क्षणा
 द्विरजोमन्त्रीजायतेस्फाटिकोत्तमः ॥ इदंलानवरंवाह्यंतीर्थहस्तादिकंस्मृतं ॥ ५४ ॥ योगि
 नांस्नानमेतद्विकथितंपरमाद्भुतं ॥ बाह्यस्नानंतथाकुर्याद्यथाशास्त्रविधानवित् ॥ ५५ ॥
 मलप्रक्षालनंस्नानंस्वशास्त्रोक्तंसमाचरन् ॥ मंत्रस्नानंततःकुर्यात्स्कर्मणांसिद्धिहेतवे ॥ ५६ ॥
 अब्रह्मणालोढ्यमृत्वावैविभागार्गातांतुकारयेत् ॥ जलेचैकंद्वादशधानिःक्षिपेदस्त्रमुच्चरन् ॥ ५७ ॥
 एकंमूर्द्धादिनाभ्यंतं पठन्मूलं विलेपयेत् ॥ शेषपादादिनाभ्यंतं तथैव परिलेपयेत् ॥ ५८ ॥
 गंगेचयमुनेचैव गंगादावसि रस्यति ॥ नर्मदेसिंधुकावेरिजलेऽस्मिन्सन्निधिं कुरु ॥ ५९ ॥
 आवाहयामित्वादेवि स्नानार्थमिहसुंदरि ॥ एहि गंगेन मस्तुभ्यं सर्वतीर्थसमन्विते ॥ ६० ॥

एवमावाह्यविधिवन्मूलभ्रंशसंयुतः ॥ आमभ्यांभसितं योज्यसोमसूर्याग्निमंडलान् ॥ ६ ॥
 विचित्यमंत्रीतन्मध्यैविमज्जन्मूलमुच्चरन् ॥ उत्थायाचम्यतत्पश्चात्पङ्कगन्याससंयुतः ॥ ६ ॥
 आत्मानंदशधासंचेन्मुद्रयाकलत्राल्य ॥ सप्तकृत्वोभिर्षिंचेद्वामनुनामंभितैर्जलैः ॥ ६ ॥
 वामहस्तेकृतांमुष्टिदसहस्तेनवेष्टयेत् ॥ कलशाल्याभवेन्मुद्रासर्वपापहराशुभा ॥ ६ ॥
 शालग्रामशिलातीयमपीत्वायस्तुमस्तके ॥ प्रक्षेपणंप्रकुरुतेमहाहासनिगद्यते ॥ ६ ॥
 ण्युपादोदकारपूर्वविप्रपादोदकंपिवेत् ॥ विरुद्धमाचरेन्मोहादात्महासनिगद्यते ॥ ६ ॥
 दृधियांयानिर्तीर्थांनितानिर्तीर्थांनिसागरे ॥ सागरेयानिर्तीर्थांनिपादोविप्रस्पदाक्षिणे ॥ ६ ॥
 ततःसंक्षेपतोदेवान्मनुष्यांस्तर्पयेत्पितृन् ॥ पीडयित्वांवरंचोक्तप्रक्षाल्याचम्यवाग्यतः ॥ ६ ॥
 धारयेद्वाससीशुद्धेपरीधानोत्तरीयके ॥ आच्छिन्नेसदशेगुक्तेआचमेत्पीठसंस्थितः ॥ ६ ॥
 ऊर्ध्वपुंश्चंदनेनकृत्वासंध्यांसमाचरेत् ॥ पूर्वतुकाधितेसंध्यांयजेदेवींस्ममाहितः ॥ ७ ॥
 मवर्णचितुर्बाहुंशंखचक्रलसत्करां ॥ गदापद्मधरांदेवींसूर्यासनकृताश्रयां ॥ ७ ॥
 त्वाजलांजलिंक्षिप्वातर्पयेत्कृष्णमग्नयम् ॥ गुरुर्योक्तपुरातर्पयेत्तर्पयेदिष्टदेवतां ॥ ७ ॥
 रंदंपर्वतंविष्णुनिशठोद्वदारुकात् ॥ विश्वक्सेनंचकीलेयंगुरुंचतर्पयेत्त्रिशः ॥ ७ ॥
 चर्विशदसिंसंख्यातोदशधावाभिधापिवा ॥ मूलमंत्रंसमुच्चार्यश्रुक्लिष्णंतर्पयाम्यहं ॥ ७ ॥

नमोऽयं नुः प्रोक्तस्तर्पणो विधितत्परैः ॥ अर्जितो जायते मंत्रस्तर्पणाच्चात्र संशयः ॥ ७५ ॥
सायान् हे वरदा दिव्यो गायत्री संस्मरेत्यतिः ॥ शुक्ली शुक्लां वरघरां वृं पासनकृता श्रयां ॥ ७६ ॥ त्रिने
त्रां वरदां पात्रां शूलं च नृकरोटिकां ॥ सूर्यमंडलमध्यस्थां ध्यायन् तद्ध्यानमभ्यसेत् ॥ ७७ ॥
पूजार्थं जलमादाय सूर्ये तीर्थानि योजयेत् ॥ स्मृत्वा ज्योतिर्मयं विष्णुं गायत्री मनसा स्मरन् ॥ ७८ ॥
ज्ञाता ब्रह्मा जपेत्तातु धर्मकामार्थसिद्धये ॥ सर्वपापाः क्षयं याति ज्ञानमुत्पद्यतेऽचिरात् ॥ ७९ ॥
मूलमंत्रं हृदि स्मृत्वा पायाद्वैयागमं डपं ॥ हस्तौ पादौ च प्रक्षाल्य आचम्य वाग्यतः शुचिः ॥ ८० ॥
सूर्यं पूजांततः कुर्याद्विशेषेण तु दीक्षितः ॥ पुनर्हस्ती च पादौ च प्रक्षाल्या विधिन्यायतिः ॥ ८१ ॥
आचमनंततः कुर्याद्विशेषाद्वैष्णवान्वये ॥ केशवाद्येस्त्रिभिः पीत्वा ह्यभ्यां प्रक्षालयेत्करी ॥ ८२ ॥
ह्यभ्यामोष्ठौ च संमृज्य ह्यभ्यां मृज्यान्मुखंततः ॥ एकेन हस्तं प्रक्षाल्य पादावपि तथैकतः ॥ ८३ ॥
संप्रोक्ष्यैकेन मूर्धानंततः संकर्षणादिभिः ॥ आस्पृश्या साक्षिकर्णांश्च ह्यभ्यां भुदरं कंभुजी ॥ ८४ ॥
स्पृशेद्देवं भवेदाचमनं वैष्णवान्वये ॥ एवमाचमनं कृत्वा साक्षात्पणो भवेत् ॥ ८५ ॥
केशवाद्याः पुरा प्रोक्ता वक्ष्ये संकर्षणादिकान् ॥ संकर्षणो वासुदेवः प्रद्युम्नश्चानिरुद्धकः ॥ ८६ ॥
पुरुषोत्तमाधोक्ष जट्टसिंहाश्च तथा च्युतः ॥ जनार्दनो पेन्द्र हरि विष्णवो ह्यहोदश रिताः ॥ ८७ ॥
एषां स्मरणमात्रेण तत्त्वज्ञानं त्रिजंभते ॥ ८८ ॥ इति श्री गौतमीयतन्त्रे सप्तमोऽध्यायः ॥ ७॥

अथ द्वादशगुह्यैवैष्णवानामिहोच्यते ॥ गृहोपसर्पणंचैव तथा नुगमनं हरेः ॥ १ ॥ भक्त्या
 प्रदक्षिणंचैव पादयोः शाधनपुनः ॥ पूजायै पत्रपुष्पाणां भक्त्यैवोत्तारणं हरेः ॥ २ ॥ सतांच
 रणसेवाचकरयोः शुद्धिरिष्यते ॥ तन्नामकीर्तनंचैव गणानामपिकीर्तनं ॥ ३ ॥ भक्त्या श्रीकृ
 णदेवस्य वचसः शुद्धिरिष्यते ॥ तत्कथाश्रवणंचैव तस्योत्सवनिरीक्षणं ॥ ४ ॥ श्रोत्रयोर्नेत्र
 योश्चैव शुद्धिः सम्यगिहोच्यते ॥ पादोदकस्य निर्माल्यमालानामपि धारणं ॥ ५ ॥ उच्यते शि
 रसः शुद्धिः प्रणतस्य हरेः पुनः ॥ आघ्राणं गंधपुष्पादेर्निर्माल्यस्य तपो धनं ॥ ६ ॥ विशुद्धिः
 स्याद्वैष्णवानां घ्राणस्यापि विधीयते ॥ पत्रपुष्पादिकं यच्च कृष्णपादयुगाच्चितं ॥ ७ ॥ तदे
 कं पावनं लोके तद्विस्तरं विदधे यत् ॥ वृंदावनं ततो ध्यायेत्पूर्वोक्तैर्नैव वर्त्मना ॥ ८ ॥ तन्मध्ये
 स्वर्णभूमिं च ध्यायेन्न वगृहंततः ॥ ततो गृहद्वारि यजेत्पार्ष्ण्यं दान् विभ्रंशांतये ॥ ९ ॥ पूर्वद्वारित
 तो गत्वा सामान्यार्घ्यं विदधे यत् ॥ अखेणं शंखं प्रक्षाल्य हन्मंत्रेण प्रपूरयेत् ॥ १० ॥ मंत्रयेत्
 प्रणवैर्न वसामान्यार्घ्यं मिदं स्मृतं ॥ द्वारिवाह्ये यजेत्तत्र सर्वविमोपशांतये ॥ ११ ॥ नंदं सुनंदं प्रा
 ग्द्वारिदक्षे चंडप्रचंडकौ ॥ भद्रं सुभद्रं पश्चात्तेवलं प्रबलमुत्तरे ॥ १२ ॥ द्वौ द्वौ विमौ प्रतिहरे पर
 तो विनतासुतं ॥ प्रणवादिनामोत्तनामंत्रेण पूजयेत् ॥ १३ ॥ ततोऽक्षतान् समादाय दक्षे
 नाराचमुद्रया ॥ प्रक्षिपेदस्त्रमंत्रेण गृहांतां विभ्रंशांतये ॥ १४ ॥ अपसर्पितुं ते भूता ये भूता भूमि

संस्थिताः ॥ येभूताविभक्तारस्तेनश्यंतुविवाहया ॥ १५ ॥ भूतसंघान्समुत्सार्यदक्षपा
दपुरःसरं ॥ ध्यायन्विष्णुगृहाम्भंतःप्रविशेन्नतकंधरः ॥ १६ ॥ यजेत्तत्रैवब्रह्माणंवास्तुदोषोप
शान्तये ॥ प्राङ्मुखःसंपतात्माचसंविशेद्विहितासने ॥ १७ ॥ तथामृदासनेमंत्रीकृष्णा
जिनकुशोत्तरे ॥ काम्पासनेभयेद्रोगेवंशवंशक्षयोभवेत् ॥ १८ ॥ शिलासनेचवाग्राधःपछ
येमत्तिविभ्रमः ॥ घण्ट्यांडुःखसंभूतिःपीडनंराजतोमवेत् ॥ १९ ॥ पृथ्वीविष्णुकलांनत्वा
ततःपूर्वमुखोभवेत् ॥ गंधपुष्पादिपात्राणिस्वदक्षेचनिवेशयेत् ॥ २० ॥ दीपावलिचपरितनै
वेयंपुरतोऽन्यसेत् ॥ पद्मासनंस्वस्तिकंवाआचार्यविधिनाविशेत् ॥ २१ ॥ ऊर्वीरुपरिवि
न्यस्यसम्यक्पादतलेऽभे ॥ पद्मासनमिदं प्रोक्तंयोगिनांहृदयंगमं ॥ २२ ॥ जानूर्वोरंतरं
कृत्वासम्यक्पादतलेऽभे ॥ ऋजुकायोविशेष्योगीस्वास्तिकं तत्र चक्षते ॥ २३ ॥ मंगलां
कुरपात्राणिचतुर्दिक्षुनिवेशयेत् ॥ आशीर्वाग्भिर्दिजातीनांविष्णवंयागमारभेत् ॥ २४ ॥
शिष्यःसंष्टणुयाद्रक्ष्याआचार्यभक्तितरः ॥ वासोलंकारविभवेर्धित्तशक्यविवर्जितः ॥ २५ ॥
ऋत्विजोष्टणुयात्तत्रदशपंचत्रयंतथा ॥ पुण्याहंवाचयित्वाथपंचधोपपुरःसरं ॥ २६ ॥ भूत
शुद्धिततःकुर्यात्सर्वात्मनिविशुद्ध्ये ॥ कृतांजलिपुटोभूत्वावाभेगुरुत्रयंयजेत् ॥ २७ ॥
गुरुचपरमादिचपरात्परगुरुंनथा ॥ दक्षपार्श्वेगणेशंचमूर्ध्निदेवंविभावयेत् ॥ २८ ॥ ततोमं

उपमध्येतुर्धाङिलगोमयात्रुना ॥ उपलिययथान्यायंतस्यमध्यंनिधापयेत् ॥ २९ ॥ सूत्रं
 प्राक्प्रत्यगग्रंचविप्राशीर्वचनैःसह ॥ गुणितेनाभितोमत्स्यान्मध्यारंभप्रविन्यसेत् ॥ ३० ॥
 तन्मध्येस्थितयाम्भोदगग्रंसूत्रंनिपातयेत् ॥ ततोमध्यान्यसेद्धस्तमानमात्रादिशंप्रति ॥ ३१ ॥
 सूत्रेयुमकरन्रपरेदष्टेवान्यतमःपुमान् ॥ सूत्राग्रमकरंभ्यश्चन्यसेत्कोणेपुमत्स्यकान् ॥ ३२ ॥
 कौणमत्स्यस्थिताग्राणिदिक्षुसूत्राणिपातयेत् ॥ ततोभवेच्चतुष्कोष्ठंचतुरस्रंतुमंडलं ॥ ३३ ॥
 तथाग्रिमारुतंसूत्रेनमृतेशंचपातयेत् ॥ प्राग्यान्यवरुणोदीच्यसूत्राग्रमकरेषुच ॥ ३४ ॥ नि
 हिताग्रलग्नसूत्रंचतुर्ग्रेप्रतिपादयेत् ॥ एवंकृतेभवेयुस्तकोणकोष्ठेषुमत्स्यकाः ॥ ३५ ॥ एते
 पुम्राग्यद्वरुणयाम्भोदीच्यानिपातयेत् ॥ षट्पंचाशत्पदानिसुराधिकानिशतद्वयात् ॥ ३६ ॥
 षडातदाधोविभजेत्पदानिक्रमशःसुधीः ॥ पदैःषोडशैर्कर्मध्येपदं वृत्तचयान्वितं ॥ ३७ ॥ तैरष्ट
 चत्वारिंशद्भिःस्याद्राशीवीथिशोभितिः ॥ सहादशैःपदशतैःशोभाख्याःस्युश्चतुःपदाः ॥ ३८ ॥
 चतुष्पदाश्चोपशोभाःषट्पदैर्द्वारकोणके ॥ दत्तवीथ्योरारत्तचयेन्मध्येमधूचचतुष्टयं ॥ ३९ ॥ प्रा
 म्याभ्यवारुणोदीच्यातद्भवेद्राशिमंडलं ॥ कर्णिकायाःकेशराणांदलसंधेर्दलस्यच ॥ ४० ॥
 दलाग्रवृत्तराशोनांवीथ्याःशोभोपशोभयोः ॥ दत्तानिचतुरस्त्राणिव्यक्तंस्थानानिकल्पयेत्
 ॥ ४१ ॥ भवेन्मंडलमूर्द्धाद्वर्णिकाचतुर्गुला ॥ द्वयंगुलानिकेसराणिसंधिश्चतुर्गुलः

॥ ४२ ॥ दलानां कणिकामानादग्रहं गुलकं भवेत् ॥ अंतरालं पृथग्दत्तत्रयद्वयं गुलमुच्यते
 ॥ ४३ ॥ ततश्च राशिचक्रं स्यात्स्वस्ववर्णविभूषितं ॥ राशिमंडलं कुर्यात्पद्मभिरष्टाभिरे
 ववा ॥ ४४ ॥ द्वात्रिंशदंगुलं स्यात्तत्परत्वात्ताविद्व्यते ॥ दृत्तचक्रमुशं स्येकचतुरस्रं तु तद्विदः
 ॥ ४५ ॥ यदि वावर्तुलमवायुश्च द्वादशराशयः ॥ तस्युः पिपीलिकामध्यामा तु लिङ्गानि भा
 अपि ॥ ४६ ॥ चतुरस्रं भवेत्तस्माच्चक्रं द्वादशराशयः ॥ भवेयुः पंकजदलनिभा वाकथिता
 बुधैः ॥ ४७ ॥ तद्वहो रश्चिरान् कुर्याच्चतुरः कल्पशाखिनः ॥ ललितानि रूढकुसुमान्दलप
 छवशो भितान् ॥ ४८ ॥ जलजैः स्थलजैः श्वापि सुमनोभिः समानितान् ॥ हंससारसकारं
 शुकभ्रमरकोकिलैः ॥ ४९ ॥ मयूरचक्रवाकाद्या रूढविटपौ श्रतान् ॥ सर्वतु निर्दतिकरान् वि
 लोचनमनोहरान् ॥ ५० ॥ तद्वहिः पार्थिवं कुर्यान्मंडलं कृष्णकोणकम् ॥ मंडलानि तु तत्त्वज्ञो
 राश्यं तान्येव कारयेत् ॥ ५१ ॥ राश्यादन्यत्र च येत्प्रमाणान्दन्त्यमंडलं ॥ आवाह्यदेवता मन्या
 मर्चयत्यन्यदेवतां ॥ ५२ ॥ उभाभ्यां लभते शापं मंत्रितरलदुर्मतिः ॥ कालात्मकस्य देवस्य
 राशे व्याप्तिमजानता ॥ ५३ ॥ कृतं समस्तं तद्व्यर्थं स्यादज्ञेन ज्ञानमानिना ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन
 राशौ न साधिपती न्यजेत् ॥ ५४ ॥ अवराणि चरूपाणि मंडलानि च मान्यधीः ॥ उपक्रमे
 ददर्शयितुं हेतुं वासवदेवतां ॥ ५५ ॥ रजांसि पंचवर्णानि पंचद्रव्यात्मकानि च ॥ पीतशुक्लारु

णरुणश्यामान्येयानिभूतले ॥ ५६ ॥ हरिद्वंस्यान्तथापीतंताडुलंचसितंभवेत् ॥ तथादो
 पारजःक्षारसंयुक्तंरक्तमुच्यते ॥ ५७ ॥ रुष्पादंघपलालोत्पंश्यामंविष्वदलादिकं ॥ सिते
 नरजसाकार्यासोमारेखाविपश्चिता ॥ ५८ ॥ अंगुलोत्सेधविस्ताराप्रज्ञास्तासर्वकर्मसु ॥
 पीतास्पात्कर्णिकाशुक्लपीतरक्ताश्वकेसराः ॥ ५९ ॥ जलान्यब्जस्यांतरालंश्यामचूर्णेनपूरयेत् ॥
 सितरक्तसितैर्वर्णैर्वृक्षत्रयमुदीरितं ॥ ६० ॥ नानावर्णविचित्रास्युश्विचाकाराश्ववीथयः ॥
 द्वारशोभोपशोभास्युःसितरक्तनिशासिताः ॥ ६१ ॥ राशिचक्रावशिष्टानिकोणान्यग्रेयुया
 निधे ॥ पीठपादानितानिस्युरसितान्यरुणानिवा ॥ ६२ ॥ अथारुणानिदलानिदलसंधिर
 चित्तानिधे ॥ असितारुणरजसाविहितान्यपरजनाः ॥ ६३ ॥ इतिश्रीगौतमीयतन्त्रे नारद
 प्रोक्ते अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ ध ॥ ॥ ध ॥ ॥ ध ॥ ॥ ध ॥ ॥ ध ॥
 पंचगव्येनतद्रेहमंडलंचविशोधयेत् ॥ पलमात्रंदुग्धभागोगोमूधंतावदिष्यते ॥ १ ॥ घृतं
 क्षपलमात्रंस्याद्रोमयंतोलकद्वयं ॥ दधिप्रसृतिमात्रंस्यात्पंचगव्यमिदंस्मृतं ॥ २ ॥ अथ
 वापंचगव्यानांसमानोभागइष्यते ॥ मूलभंभेणसमंभ्यकुशाग्रेणैवशोधयेत् ॥ ३ ॥ तेनसर्ववि
 शुद्धिःस्यात्सर्वपापनिकृंतनं ॥ महातिपातकान्येवदृक्त्रागव्यंपित्रेद्यदि ॥ ४ ॥ नाशयेत्पा
 नमात्रेणइत्सूचूर्णंदवेष्टिनः ॥ भूतशुद्धिततःकुर्याधिनर्पुर्वफलंभवेत् ॥ ५ ॥ आनमोसुवदश

नायेत्युक्तास्त्रेणचदेशिकः ॥ तालत्रयसंविद्ध्यादूर्ध्वोच्चसमाहितः ॥ ६ ॥ दिग्बंधनंछोटी
काभिर्देशभिःकास्येत्सुधीः ॥ ततस्तेनैवजनितंतेजोरक्षत्वितिस्मरेत् ॥ ७ ॥ विनिधायक
शेस्वांकैउत्तानीपरिचिंतयेत् ॥ हुंकारेणसमुत्थायशक्तिस्वाधारसंस्थितां ॥ ८ ॥ मुलाधार
मयस्वाधिष्ठानंचमणिपूरकं ॥ अनाहतंविशुद्धंचआज्ञाचक्रंचिंतयेत् ॥ ९ ॥ गुदेचध्वज
मूलेचनभौत्तद्वयएवच ॥ कंठदेशेध्रुवोर्म्येयथाक्रममनुस्मरेत् ॥ १० ॥ चिंतयेत्पुनराधा
रंकनकाब्जचतुर्दलं ॥ तंमध्येचिंतयेद्योनिंचंद्रार्काभिसमन्वितां ॥ ११ ॥ तदंतश्चितयन्मं
त्रीजीवात्मानंसमाहितः ॥ जपाबंधूकसदृशतडित्कोटिसमप्रभं ॥ १२ ॥ सूर्यकोटिप्रती
काशंचंद्रकोटिसुशतलं ॥ प्रदीपकलिकाकारंकुंडलिन्यासमतथा ॥ १३ ॥ सुषुम्नावत्स
नासोऽहामितिमंत्रेणयोजयेत् ॥ सहस्ररेशिरःस्थानेपरमात्मनिदेशिकः ॥ १४ ॥ तत्रैवपंच
भूतानिसंहारक्रमतस्तथा ॥ वाक्प्राणिपादपायूपस्थावचनादानमेवच ॥ १५ ॥ गतिवि
सर्गानंदश्चश्रेत्रत्वक्चक्षुरसनाः ॥ नासाशब्दस्तथास्पर्शरूपरसोऽपिगंधकः ॥ १६ ॥ तत्त्वा
न्येतानिपंचविंशत्पुरुषेणवियोजयेत् ॥ अहंकारमनोबुद्धिंचित्तंतत्रैवयोजयेत् ॥ १७ ॥
बीजभावेनलीनानिसर्वाणिपरिचिंतयेत् ॥ धूम्रवर्णततोवायुबीजपट्टविंदुलांछितं ॥ १८ ॥
पूयेदिडयावायुसुधीःपोडशमात्रया ॥ मात्रायाश्चचतुःपष्ठ्याकुंभयेत्सुषुम्ण्या ॥ १९ ॥

द्वात्रिंशन्मात्रयामंत्रं रेचयेत्पिगलाख्यया ॥ पूरयेदनयाचिवसंचित्यलीनमारुतं ॥ २० ॥
 रक्तवर्णविन्हीजं त्रिकोणं स्वस्तिकां न्वितं ॥ तेन पूरकयोगेन मात्रया षोडशाख्यया ॥ २१ ॥
 चतुःषष्ठ्या मात्रया च निर्वहेत्कुंभकेन च ॥ वामपाद्विस्थितं पापपुरुषं कज्जलप्रभं ॥ २२ ॥ ब्रह्म
 हत्याशिरस्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयं ॥ सुरापानद्विद्वदयुक्तं गुरुतरुपकटिद्वयं ॥ २३ ॥ तत्संस
 र्गिपदद्वंद्वमंगप्रत्यंगपातकं ॥ उपपातकरोमाणं रक्तस्मश्रुविलोचनं ॥ २४ ॥ खगडचर्मध
 रं क्रूरकुक्षीतत्रविचितयेत् ॥ अंगुष्ठपरिमाणं त्वधोमुखं कृष्णवर्णकं ॥ २५ ॥ मूलाधारोत्थ
 तेनैव विन्हीनानिर्दह्यतं ॥ एवं संचित्य परितो द्वात्रिंशन्मात्रया ततः ॥ २६ ॥ भस्मना सहि
 तं मंत्री रेचयेत्पिगलाध्वना ॥ नामनाख्यांचन्द्रबीजं कुंदेन्दुयुतसप्रभं ॥ २७ ॥ भालेन्दुर्विवे
 संयोज्य ततः षोडशमात्रया ॥ सुपुण्यया चतुःषष्टिमात्रया बीजमैन्दवं ॥ २८ ॥ ध्यात्वाऽमृतम
 योर्वृष्टिपंचाशद्वर्णरूपिणीं ॥ तया देहविचित्यैवं मनसा पिगलाध्वना ॥ २९ ॥ द्वात्रिंशन्मा
 त्रयामंत्रं लंबीजं नददंतपेत् ॥ स्वस्थाने हंसमंत्रेण पुनस्तनैव वर्त्मना ॥ ३० ॥ जीवंतत्वानि
 चानीय स्वस्थाने स्थापयेत्ततः ॥ इति कृत्वा भूतशुद्धिमातृकान्यासमाचरेत् ॥ ३१ ॥ गौ
 तम उवाच ॥ भूतशुद्ध्या वदन्नृक्षान्करय शुद्धिः प्रजायते ॥ नात्मनः सर्वशुद्धीनां कारणं सा तु क
 थ्यते ॥ ३२ ॥ न जीवस्य ब्रह्मणा च सहैक्यं तस्य नित्यशः ॥ न देहस्य तदारभ्य नित्यता तस्य

कथ्यते ॥ ३३ ॥ मनसोनापि बुद्धेश्वकस्य स्यादिह शोधनं ॥ इत्यादिसंशयं छिद्यित्वा हि ब्रह्म
 समः स्वतः ॥ ३४ ॥ नारद उवाच ॥ शरीराकारभूतानां भूतानां यद्विशोधनं ॥ अव्ययब्रह्म
 संयोगाद्भूतशुद्धिरियं मता ॥ ३५ ॥ अंतःकरणमध्येतु ज्योतिरात्मा प्रवर्तते ॥ लिङ्गदेहं तु प्रा
 दुर्योगिनस्तत्त्ववाचिनः ॥ ३६ ॥ तस्य शोधनमात्रेण सर्वशुद्धिः प्रजायते ॥ तदेव विश्वज
 नकः कारणजन्मकारणं ॥ ३७ ॥ तद्वियोगे भवेन्मुक्तिर्नान्यथा जन्मकोटिभिः ॥ इत्येतत्क
 थितं सर्वपुरुषार्थस्य निर्णयं ॥ ३८ ॥ योगाद्यभ्यासयोगेन मात्राभ्यासेन नादायेत् ॥ भूतशुद्धि
 विधायैतथ्ययोगी स्याद्देशिकोत्तमः ॥ ३९ ॥ न्यासदेहस्य सनाहं विदधतीतानुपूर्वशः ॥ भूतशुद्धि
 मातृकाचकेशवाद्यातथा च सा ॥ ४० ॥ तत्त्वन्यासं तत्राकुर्यात्प्राणायामस्ततः परं ॥ पीठ
 न्यासं तथा कृत्वा दशतत्वं तथा चरेत् ॥ ४१ ॥ विष्णुपंजरनामानमित्युक्तः क्रमसंग्रहः ॥ तथा
 प्यस्यापनंक्रुयाद्यथावदनुपूर्वशः ॥ ४२ ॥ स्ववामाग्रे चतुरस्रं मंडलं परिचिंतयेत् ॥ पुष्पैर
 म्यर्चयेत्तन्मन्त्री तत्राधारं प्रतिष्ठयेत् ॥ ४३ ॥ भैरवन्दिमं ढलायनमो मंत्रोऽयं तस्य चेष्यते ॥ इत्ता
 कारेण तत्रैव ब्रह्मदेवशकलाय जेतुं ॥ ४४ ॥ धूम्रां चिरुष्माज्ज्वलिनीं ज्वालिनीं विस्फुलिगि
 नी ॥ सुश्रीः सुरूपकपिलाहव्यकव्यवहा अपि ॥ ४५ ॥ ब्रह्मदेवशकलाः प्रोक्ताः सर्वधर्माहि
 तप्रदाः ॥ शंखमन्त्रां भसां शोऽस्य स्थापयेत्तत्र मंत्रवित् ॥ ४६ ॥ 'अं अर्कमंडलाय नमः' इत्येवं परि

पूजयेत् ॥ दत्ताक्रोणतैत्रिवकलाद्वादशपूजयेत् ॥ ४७ ॥ 'कमंतपिन्यै' इत्युक्त्वा 'स्ववंतापि
 निकां' तथा ॥ गंरुमुधार्यधूम्रायेनमोतंपरिपूजयेत् ॥ ४८ ॥ धंपंमरीचिमुच्चार्यडंनंज्व
 ल्निनिकांतथा ॥ चंधंरुचिसमभ्यर्च्यछंदंसुपुष्पांपूजयेत् ॥ ४९ ॥ जंथंचभोगदायुक्तंपूज
 येत्तुसुमाक्षतैः ॥ संतंविश्वंसांसमभ्यर्च्यचणंचवोधिर्नान्यसेत् ॥ ५० ॥ टंढधारिणिकांतं
 इत्तंढंक्षेमांपूजयेत् ॥ आदित्यस्यकलाःपूज्यापूर्ववत्सलिलादिभिः ॥ ५१ ॥ नमोते
 नैवमन्त्रेणचतुर्थीप्रत्ययान्विताः ॥ एवंशंखंसमभ्यर्च्यकलाःसौर्योधनप्रदाः ॥ ५२ ॥ वि
 लोममातृकांजस्वास्वष्टंभंत्रंथासुधीः ॥ पयसातीर्थजैनेवपूरयेच्छंखमुत्तमं ॥ ५३ ॥ ऊमि
 त्यक्षरमन्त्रेणचंद्रंत्रंत्रपूजयेत् ॥ अमृतमानदापूपातुष्टेःपुष्टीरतिर्द्युतिः ॥ ५४ ॥ शशि
 नीचंद्रिकाकांतिज्योत्स्नाश्रीनीतिरंगदा ॥ पूर्णाऽपूणामृताचेतिकलाःषोडशकामदाः ॥ ५५ ॥
 षोडशस्वरयोगेननमोतेनप्रपूजयेत् ॥ तथाक्षतादिपुष्पाणिसदूर्वाणिविनिक्षिपेत् ॥ ५६ ॥
 यामेनाच्छाद्यहस्तेनपङ्गदक्षहस्ततः ॥ दशकृत्वोजपेन्मूलंगालिनींशिखयान्यसेत् ॥ ५७ ॥
 करैःप्रसार्यचान्योन्यंसपुटकमयोगतः ॥ प्रयोज्यदक्षिणांगुष्ठंतथावामंकनिष्ठया ॥ ५८ ॥
 वामयादक्षिणांगुष्ठमुद्रेयंगालिनीमता ॥ अर्घ्यस्यफलदाप्रोक्ताशंखस्योपरिचालिता ॥ ५९ ॥
 गंधादिभिःसमभ्यर्च्यकृष्णाख्यंधामयोजयेत् ॥ अम्बेणैवतुसंक्षयधेनुंयोनिंप्रदर्शयेत् ॥ ६० ॥

तद्दक्षिणेनुदांस्वस्यताम्रवामार्तिकंतथा ॥ पात्रमेकंनिधायाथतथातोयेनपूयेत् ॥ ६१ ॥
ताम्रपात्रंचविप्रेर्विष्णोर्गतिप्रियमतं ॥ तथैवसर्वपात्राणामुख्यंशंखंप्रकीर्तितम् ॥ ६२ ॥
मृत्पात्रंचतथाप्रोक्तंस्वार्णवाराजतंतथा ॥ पंचपात्रंहरेर्भुद्धंनान्यंतचनियोजयेत् ॥ ६३ ॥
मुख्यपात्रेद्धंतंतोयंकिंचित्तत्रप्रयोजयेत् ॥ तेनामृतंनसर्वत्रद्रव्यंमंधमयंभवेत् ॥ ६४ ॥
ततोयमर्मादिभिर्मन्त्रोगोत्रेषोषाठानिविन्यसेत् ॥ गंधाक्षतैःसुकुसुमैःपवित्रैर्जलयोजितैः ॥ ६५ ॥
दत्तिपीठंसमभ्यर्च्यध्यायेन्मन्त्रात्मदेवतां ॥ मूलादिग्रहसंभ्रांतंविस्तंतुस्वर्हूपिणीं ॥ ६६ ॥
कुंडलींशिविधांतत्रतथावीजाक्षरोत्रिधा ॥ तुरीयांकुंडलींमूर्द्ध्वाबासुदेवंतुरीयकं ॥ ६७ ॥
लकारंमूलदेशेचद्रत्नस्वर्णनिभंरमरेत् ॥ मूलादिहृदयंयावत्बन्दिहकुंडलिनीतथा ॥ ६८ ॥
हृदयेकामवीजंचसूर्यायुतसमप्रभां ॥ हृदयाद्रलपर्यंतंध्यायेदध्याकुलःसुधीः ॥ ६९ ॥ भूम
ध्याद्ग्रहसंभ्रांतंमायाविदुद्युतिप्रभां ॥ चंद्रकुंडलिनींतद्दत्तवदमृतविग्रहां ॥ ७० ॥ विंदुना
दमयंत्रासुदेवंविदौतुरीयकं ॥ देशकालाद्यवाच्छिन्नंसर्वतेजोमयंस्मरेत् ॥ ७१ ॥ तुर्यकुंड
लिनींतद्दत्तवलाज्ञानविग्रहां ॥ एवंध्यात्वात्वापुनर्वीजंसंपूर्णमनसास्मरेत् ॥ ७२ ॥ चिदानं
दमयंस्वच्छंएकात्मकंतथागुरोः ॥ ७३ ॥ ध्यात्वाध्यात्वापुनर्ध्यात्वापुनर्ध्यात्वाज्ञानंदाविग्रहं ॥
विदंश्च्युतसुधाभिस्तुतपेच्चपुनःपुनः ॥ ७४ ॥ अंतर्थागदतिप्रोक्तोजीविन्मुक्तिप्रदायकः ॥

मुनीनांचमुमुक्षूणामधिकारोऽत्रकेवलं ॥ ७५ ॥ अथवामानसेद्रव्यैः प्रकटैरपिसंयजेत् ॥ ध्या-
त्वाहृत्पद्ममायेतुवासुदेवयथोदितं ॥ ७६ ॥ स्वागताधैरुपचरेत्पाद्याद्यैर्वस्त्रभूषणैः ॥ गंध-
पुष्पैर्धूपदीपैर्नवैर्यौर्विधिनामुना ॥ ७७ ॥ पुष्पांजलीन्ततोदत्वावनमालांनिवेदयेत् ॥ अथवा-
वाग्रसंभूतैः प्रकटैरर्चयेत्प्रभु ॥ ७८ ॥ स्वागताधैर्नविधातैरात्माभेदेन पूजयेत् ॥ चंदनाग-
रुनिष्यंद्याचिंतांगैः स्वयंगुरुः ॥ ७९ ॥ विष्णुपंजरमन्येण तत्तत्स्थाने विधानावित् ॥ स्वये-
त्तिलकं भक्त्या प्रतीपकलिका निभं ॥ ८० ॥ पुष्पांजलिं पंचकृत्वो विधिवत्तनुयाद्गुरुः ॥ तुल-
सीयुगलं पादद्वये दक्षिणवामके ॥ ८१ ॥ हस्तादियुगले पार्श्वद्वये गंधद्वयान्वितं ॥ पद्मयु-
ग्मं मूर्च्छदेशे मूलेन दक्षवामके ॥ ८२ ॥ पङ्क्तिभिः सर्वतनौ न्यसेत् पुनः सर्वैश्च सर्वतः ॥ एव-
ंचांजलिः प्रोक्ते हरि सा निध्यकारकः ॥ ८३ ॥ श्रीखंडं दक्षिणे दद्यात्सितपुष्पेण संयुतं ॥
मूर्च्छदेशे पद्मयुग्मं गंधयुक्तानि वेदयेत् ॥ ८४ ॥ हृदयेऽसितपुष्पं च कस्तूरीरसंयुतं ॥ वामे-
गेयं दनं दद्यात्तत्तत्प्रकारेण संयुतं ॥ ८५ ॥ सर्वपुष्पांजलिं दद्यात्सर्वगंधसमन्वितं ॥ दक्षि-
णे ग्रासु देवाख्यं स्वच्छचैतन्यमव्ययं ॥ ८६ ॥ वामे च रुक्मिणिं नित्यां रजोगुणमयीं शुभां ॥
तेन सत्त्वरजोऽक्षिपं स्वात्मानं चितयेद्गुरुः ॥ ८७ ॥ मूलमंत्रं पन्त्र्युध्या सुपुष्पा मूलदेशके ॥
मंत्रार्थं तस्य चैतन्यं त्रीजं व्यात्वा पुनः पुनः ॥ ८८ ॥ उदयादिलयांतं च मंत्रमिव समभ्यसेत् ॥

उदयशब्दरूपश्रवणार्थः प्रकीर्तितः ॥ ८९ ॥ ज्ञातृज्ञानविभागेनन्मयोभवगौतम ॥
 मनःसंहरणशीचंमौनमंत्रार्थचिन्तनं ॥ ९० ॥ अव्यग्रत्वमनिर्वेदजपसंपत्तिहेतवः ॥ एवमेतं
 कथितं सम्यक्त्रिविधं यजनक्रमम् ॥ ९१ ॥ यान्कृत्वा संप्रदायेन मंत्रोवांछितमश्रुते ॥
 अयमंडलमभ्येतुं पूजनं ब्राह्मणोचरं ॥ ९२ ॥ आरभेत्प्रकटैर्द्रव्यैर्नानाससुविस्तरैः ॥ पा
 षाड्यर्चनमनीयानि पात्राणि च स्वदक्षिणे ॥ ९३ ॥ संस्थाप्य उक्तद्रव्येण पूजितानि त्रुदेशिकः ॥
 अर्घ्यं च त्रीणि पात्राणि पाषाण्यापि त्रयं भवेत् ॥ ९४ ॥ तथा चाचमनीयानि पात्राणि च विभा
 गशः ॥ तथा कारणदौर्बल्यादेकमेव प्रचक्षते ॥ ९५ ॥ पूर्योद्दिधनामं त्रीमंडलं शुभतंदुलैः ॥
 शुद्धैश्चाक्षतैः सन्यक्य वातपंकजमंडलं ॥ ९६ ॥ कुमारां न्विस्तीर्य तत्रैव पंकजं विष्टरान्वितं ॥
 पुष्पाणि च विकीर्यात्कुमस्थापनमाचरेत् ॥ ९७ ॥ हेमरौप्यंताग्रमयं मार्तकं वा स्वदक्षितः ॥
 विष्णुशाल्यं न कुर्वीत कृतेऽनिष्टमवाप्नुयात् ॥ ९८ ॥ हार्तिशदं गुलंकुं भविस्तारो न तशालिनं ॥
 पोडशद्वादशां गुह्यमतो न्यूनं न कारयेत् ॥ ९९ ॥ पौरुषी निर्मितेः सूत्रैर्विधिवस्त्रिगुणीकृते ॥
 तेन संवेष्ट्य परितो यथानक्षरते कृच्छित् ॥ १०० ॥ भग्नेभ्यस्तुःसाधक्षस्य क्षरणे चापदापदं ॥ त
 स्माद्दोषप्रविज्ञाय कुर्यात्सर्वमतं द्रितः ॥ १०१ ॥ प्रक्षाल्य तत्तन्मंत्रेण गंधैः परिमलान्वितैः ॥
 वेदविद्भिर्दिजैः साद्धंस्थापयेत्तारमुच्चरन् ॥ १०२ ॥ दुग्धदक्षत्वचां तोयैरथवाप्यक्षरौपधैः ॥ वि

गगं धाष्टके शीथतीर्थे दकैस्तु पूरयेत् ॥ ३ ॥ चंद्रनागरुहीवेरकुष्टकुंभरोचनाः ॥ जयमा
 सीसुरामिति विष्णुगंधाष्टकं स्मृतं ॥ ४ ॥ गंधाष्टकमिदं त्र्यं विष्णोः सान्निध्यकारकं ॥ वन्दि
 रूपमथाधारं कलाभिः सह पूजयेत् ॥ ५ ॥ तथा सूर्यमयं कुंभं तत्कलाभिः प्रपूजयेत् ॥ जलं
 सौम्यं तद्गृहकलाभिश्च समर्पयेत् ॥ ६ ॥ तेजस्वयमिदं प्रोक्तं जलं तदात्मकं स्मृतं ॥ विलो
 ममावृत्तावर्णैः सर्वत्र पूरणं स्मृतं ॥ ७ ॥ तथामूलं ससुच्यार्यपूरयेद्दिग्गतामयः ॥ तीर्थमन्त्रे
 ण तीर्थाप्यनियोजयेत्सूर्यमंडलान् ॥ ८ ॥ बृहच्छंखं तथा स्थाप्य स्वपुरो भाग एव हि ॥ तथा धारं
 प्रतिष्ठाप्य पूजयेद्बृहस्पतिमंडलम् ॥ ९ ॥ ततः शंखं प्रतिष्ठाप्य सूर्यात्मकमथा च येत् ॥ प्रादक्षि
 ण्यक्रमेणैव कलाः सर्वत्र पूजयेत् ॥ १० ॥ विलोममावृत्तां जस्वा तथा मंत्रं प्रपूरयेत् ॥ तत्र चं
 द्रकलाः पूज्य प्राणस्थानपूर्वक ॥ ११ ॥ आवाहनादिकं कृत्वा कला एकैकशः क्रमात् ॥
 संपूज्य विधिविद्धान् देवसान्निध्यहेतवे ॥ १२ ॥ प्रणवांशोद्भावाः सभ्यक् कलास्तत्र प्रपूजयेत् ॥
 स्थापनं तेषु संयोज्य गंधपुष्पादिभिर्यजेत् ॥ १३ ॥ एकैकाम् चंदनमंजीतत्र जलं क्षिपेत् ॥
 पायस्तेजोऽमयं तत्र योजयेत्तु स्तम्भः ॥ १४ ॥ प्रथमं प्रकृताहंसः प्रनादिष्णुरनंतरं ॥ अंघ्रिं च
 तुष्टनीयः स्यात्ताहि प्रासोचतुर्थकम् ॥ १५ ॥ विष्णुर्धो निरुक्त्वा पयः पंचमं परिकीर्तितं ॥ क्रव्यं
 चकमिदं प्रोक्तं प्रणवांशस्वरूपकं ॥ १६ ॥ तारस्य पंचमेदेभ्यः पंचाशद्वर्णगाः कलाः ॥ १७

छिन्नं द्विः स्मृतिर्मेधाकांतिर्लक्ष्मीर्युतिः स्थिरा ॥ १७ ॥ स्थितिः सिद्धिरिति प्रोक्ता कचवर्गग
 ताः केमान् ॥ अकाराद्ब्रह्मणोत्पन्नास्तस्य चामिकरप्रभाः ॥ १८ ॥ एताः करधृताक्षस्त्रयपंक
 जद्रुपकुंडिकाः ॥ जराचपालिनोशांतिरीश्वरीरतिकामिके ॥ १९ ॥ वरदाब्हादिनीप्रीति
 दीर्घाः स्युस्तवर्गजाः ॥ उकाराद्दिष्णुनोत्पन्नास्तमालदलसन्निभाः ॥ २० ॥ अभीतिदरच
 काः श्रवाहवः परिकीर्तिताः ॥ तीक्ष्णरौद्रीभयानिद्रातंद्राक्षुद्रोधिर्नाक्रिया ॥ २१ ॥ उत्ता
 रिणीमत्सुरेताः कथिताः पयवर्गजाः ॥ रुद्रेण मार्यादुत्पन्नाः शरच्चंद्रनिभप्रभाः ॥ २२ ॥ उ
 द्दंष्ट्रीऽभयशूलंकपालं बाहुभिर्वलं ॥ ईश्वरेणोदिता विदोः पीताश्वेता रुणासिता ॥ २३ ॥
 अनंताश्च पवर्णस्था जपाकुसुमसन्निभाः ॥ अभयं हरिणं टंकं दधाना बाहुभिर्वरं ॥ २४ ॥ नि
 वृत्तिः संप्रतिष्ठास्याद्विद्याशांतिरन्तरं ॥ इधिकादिपिकाश्चैवरेचिकामोचिकावरा ॥ २५ ॥ सू
 दमाऽसूक्ष्मामृतज्ञानामृताचाप्यायनीतिथा ॥ व्यापिनीव्योमरूपा स्युरन्ताः स्वरदास्तयः ॥ २६ ॥
 सदाशिवेन संजातानादा देताः सितत्विपः ॥ अक्षस्त्रयपुस्तकगणाः कपालवर्तर्जनीः ॥ २७ ॥
 तत्तत्कलाः समावाह्यकृत्वा प्राणस्य संयमं ॥ संपूज्य गंधपुष्पाद्यैस्तस्यांते जलमाहरेत् ॥ २८ ॥
 कुंभेने जस्त्रयकला अष्टत्रिंशज्जपन्ततः ॥ यजेत्कालश्च पंचाशत्प्राणवांशसमुद्रवाः ॥ २९ ॥
 ऋषिचक्रं प्रजप्याथेजपेन्मूलमनुं तथा ॥ चतुर्णवतिमं त्रयोऽयं देवसानिध्यकारकः ॥ ३० ॥ नव

रन्ततद्देवनिक्षिपन्मातृकाजपन् ॥ नववर्गमयोच्चाधानवरत्नतदात्मकं ॥ ३१ ॥ वज्र
 मौक्तिकपुष्परागंविद्रुमंपद्मरागकम् ॥ नीलंमरकतंचैवमाणिक्यंस्वर्णमेवच ॥ ३२ ॥ नव
 रत्नमिनिप्रोक्तं सर्वदेवाश्रयं महत् ॥ स्थापयेद्विधानामंत्रीचपकं फलसंयुतं ॥ ३३ ॥ विष्टरं
 तन्मुखेदत्वाप्रदध्यात्पंचपल्लवं ॥ शुद्धेनक्षौमयुग्मेन निर्मलेनांशुकेन वा ॥ ३४ ॥ वेष्टयेद्वि
 धिनामंघ्रीसर्वाश्वर्ययथाभवेत् ॥ बहुमालांततोदध्यात्तगंधंच सुमनोहरं ॥ हरिमावाहयेत्तच्छा
 यायां कल्पद्रुमांस्त्रिनः ॥ १३५ ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥ ४
 अधपुष्पांजलिकरोमंघ्रीसंयमितेन्द्रियः ॥ हृत्पद्मसंस्थितं तेजःकुण्डल्यासहमेलयेत् ॥ १ ॥
 चिदानंदघनं शुद्धं सर्वतेजोभयं स्मरन् ॥ पङ्कचक्रमेदनैव न वदन् मन्यासहयोजयेत् ॥ २ ॥ जी
 वानंदमयंतत्तु प्राप्तासमैश्वर्यमद्भुतं ॥ आराध्यमानसैर्द्रव्यैर्बृहन्नासापुटः क्रमान् ॥ ३ ॥ करस्थ
 मानृकांभोजे चैतन्यं योजयेच्च तत् ॥ कुभमध्ये मंचमूर्तिमावाह्यपरिपूजयेत् ॥ ४ ॥ 'कृष्णकृ
 ष्णमहायोगीन्सर्वसत्त्वहृदि स्थित ॥ सर्वत्र सर्वगः स्रक्पयासनिधो भव' ॥ ५ ॥ मंत्रेणाने
 न संस्थाप्य तत्तन्मुद्राः प्रदर्शयेत् ॥ उद्धर्वाजालिमधः कुर्यादेवमावाहनीमता ॥ ६ ॥ सेयं तु विप
 रीतास्यान्मुद्रास्थापनकर्मणि ॥ बाह्यांगमुद्रयेमुष्टिमुद्रास्यात्सन्निधायिनी ॥ ७ ॥ अंगुष्ठ
 गर्भाभिणी चैव मुद्रास्यात्सन्निधौ ॥ अन्योन्यतर्जनीयुग्मभ्रमणादवगुंठिनी ॥ ८ ॥ आ

वात्स्यपंचमुद्राभिः प्राणस्थापनमाचरेत् ॥ पाशांकुशपटांशक्तिस्ततोहंसमनुवदेत् ॥ ९ ॥ कृ
 ष्णप्राणा इह प्राणाः कृष्णजीवइह स्थितः ॥ तस्य सर्वेन्द्रियाण्युक्त्वा वाङ्मनश्चक्षुरित्यथ ॥ १० ॥
 इहामृत्युसुखांचिरं तिष्ठतु स्वाहया पुनः ॥ अयं प्राणमनुप्राक्तः सर्वजीवप्रदायकः ॥ ११ ॥
 अनेन तु विहीना ये निर्जिवामनवः स्मृताः ॥ रहस्यं चास्य गुरुतस्तत्त्वतो ज्ञानैव भवात् ॥ १२ ॥
 किमसिद्धयतिविप्रपेदेशिकस्य न चान्यथा ॥ मातृकां किं शवाख्यं च तत्त्वस्य स न न वै ॥ १३ ॥
 करंगन्यासं तत्त्वानां न्यसनात् सन्निधिर्भवेत् ॥ सर्वात्मा सर्वगो देवो मंडलाधारि धृतिः ॥ १४ ॥
 शालग्रामे मणौ यंत्रं मंडले प्रतिमा सुच ॥ नित्यपूजा हरेः कार्यं न तु केवलभूतले ॥ १५ ॥ गं
 डध्याश्चैकदेशे च शालग्रामस्थलं महत् ॥ पापाणं तद्भवं यावच्छालग्राममिति स्मृतं ॥ १६ ॥
 शालग्रामशिलास्पृशं स्कोटिजन्मा घनाशनं ॥ किंपुनर्यजनंतत्र हरिसान्निध्यकारकं ॥ १७ ॥
 शालग्रामे कयजनाच्छतलिंगफलं लभेत् ॥ बहुभिर्जन्मभिः पुण्यैर्यदिकृष्णाशीलं लभेत् ॥
 १८ ॥ गोष्पदेन च चिन्हं तेन पूतो भवेन्नरः ॥ कामक्रोधादिदोषोत्थं सर्वदुःखं लयं व्रजेत् ॥
 १९ ॥ यंत्रनिर्धारणे तस्मिन् देवः प्रीणाति पूजितः ॥ पद्ममष्टपलाशं च चतुरस्रं सुलक्षणं ॥ २० ॥
 चतुर्दं रसमायुक्तं कामगर्भितकर्णिकं ॥ सामान्यं यंत्रमुद्दिष्टमष्टादशक्षेत्रं ॥ २१ ॥ चतु
 रस्रं चतुर्दं रं पद्ममष्टदशान्वितं ॥ पट्टकोणमध्यकामाख्यं सप्तदशार्णवोद्दिष्टं ॥ २२ ॥ पडक्ष

रंनुवरपट्कोणोविलिखन्तः ॥ एतद्वचनमहायन्त्रकृपयाकर्तितव ॥ २३ ॥ अस्यविज्ञान
 मात्रेणकृष्णात्मासाधकोभवेत् ॥ अखंडमंडलाकारव्याप्यविश्वविजृम्भते ॥ २४ ॥ सर्वदे
 वमयेनतेनमंडलमुच्यते ॥ प्रतिमाकृष्णदेवस्ययत्नतःकारयेत्सुधीः ॥ २५ ॥ शिल्पिना
 कृष्णभक्तेनविश्वकर्मोक्तवर्त्मना ॥ दशपंचांगुलामुख्यामध्यमाहादशांगुला ॥ २६ ॥ अ
 ष्टांगुलाऽधमासातुन्यूनाधिक्यनकारयेत् ॥ अज्ञानाहाप्रमादाहायदिकुर्यान्ब्राधमः ॥ २७ ॥
 प्रतिष्ठाविफलातस्यपूजननिष्फलंभवेत् ॥ मानांगुलविहीनायाप्रतिमायत्रतिष्ठति ॥ २८ ॥
 राजानंपीडयतेपागृहस्थोनरकं व्रजेत् ॥ मानांगुलेनसाकार्यानान्यथामुनिसत्तम ॥ २९ ॥
 काश्मीरीज्ञानदाप्रोक्तास्वर्णजापिचमुक्तिदा ॥ संपत्प्रदाशिलाजातारत्नजाबहुभक्तिदा ॥
 ३० ॥ वैरीस्तम्भनदालोहीपैतलीशत्रुनाशिनी ॥ ताम्रीधर्मविद्वद्धिचकरोतिबहुसौख्यदा ॥
 ३१ ॥ मृण्मयीसौख्यदाप्रोक्ताप्रतिमाशुभलक्षणा ॥ भोगदामोक्षदासातुप्रतिमाकथितात
 व ॥ ३२ ॥ लेप्यालेख्यादिधाचापिप्रतिमापरिकीर्तिता ॥ पर्वताग्रेनदीतीरेचत्वरोगोष्ठभू
 मिषु ॥ ३३ ॥ समुद्रकूलेऽरण्येवामानहीनानदपूणं ॥ कृष्णप्रतिकृतिंकुर्यादिव्यावरसुचिन्ह
 तां ॥ ३४ ॥ समाहितस्ततोमंथीपूजयेदुपचारकैः ॥ षोडशोपचारमंत्रेणमंथीसर्वसमृद्धये ॥
 ॥ ३५ ॥ यस्यदर्शनमिच्छंतिदेवाब्रह्महरादयः ॥ कृष्णोदेवदेवशमदग्नेसन्निधोभव ॥ ३६ ॥

तस्यतेपरमेशानआगतंस्वागतंभवेत् ॥ कृतार्थोऽस्म्यनुगृहीतोऽस्मि सफलंजीवितंतुमे ॥ ३७ ॥
यदागतोऽसि देवेश चिदानंदमयोऽव्ययः ॥ अज्ञानाद्वाप्रमादाद्वावैकल्यात्साधनस्यच ॥ ३८ ॥
यदपूर्णंभवेत्कृत्यंतत्सर्वपूर्णतोनय ॥ त्वदंशस्यममेशानरूपयाऽभिमुखोभव ॥ ३९ ॥ पादे
स्यामाकदुर्वाद्भिर्विष्णुक्रांताद्विरिष्यते ॥ यद्भक्तिलेशसंपर्कात्परमानंदसंभवं ॥ ४० ॥ तस्य
तेपरमेशानपाथंशुब्धायकल्पते ॥ जातीलवंगकंकोलैर्दद्यादाचमनीयकं ॥ ४१ ॥ स्वधाम
न्नेषमतिमान्स्मृत्वावैदक्षिणेकरे ॥ वेदानामपिवेद्यायदेवानांदेवतात्मने ॥ ४२ ॥ आचम
नंकल्पयामिस्वघातुशुद्धिहेतवे ॥ गंधपुष्पाक्षतयक्कुशाग्रतिलसर्पपैः ॥ ४३ ॥ दूर्वाभिर्देव
शिरातिशिरोमन्त्रेणचार्ययेत् ॥ तापत्रयहरिदिव्यंपरमानंदलक्षणं ॥ ४४ ॥ तापत्रयविमो
क्षायतवार्यकल्पयाम्यहं ॥ घृतमधुदधियुक्तंमधुपर्कस्वधांनुना ॥ ४५ ॥ सर्वकालुष्यहीना
यपरिपूर्णस्वधात्मकं ॥ मधुपर्कमिदं देवकल्पयामिप्रसीदमे ॥ ४६ ॥ मुखेचाचमनंदयार्त्तके
वलेनजलेनच ॥ उच्छिष्टोऽप्यशुचिर्वापि यस्यस्मरणमात्रतः ॥ ४७ ॥ शुद्धिमाप्नोति तस्मैते
पुनराचमनंत्विदं ॥ चंद्रचंदनकासरीजलैः स्नानंविधीयते ॥ ४८ ॥ परमानंदवोधाब्धिनिम
ग्ननिजभूतये ॥ सांगोपांगमिदं स्नानं कल्पयाम्यहमर्हते ॥ ४९ ॥ पीतांबरयुगंदद्याद्यथाश
क्तिपरिष्कृतं ॥ मार्यावितनुतेजन्मनिजगुदोस्तेजसे ॥ ५० ॥ निरावरणविज्ञानवासस्तेक

हृपयान्यहं ॥ उत्तरीयंततोदद्याद्वासाधिनिगमान्वितं ॥ ५१ ॥ यमाश्रित्यमहामायाजगत्स
 मोहिनीसदा ॥ तस्मैतेपरमेशायकल्पयाम्युत्तरीयकं ॥ ५२ ॥ यज्ञसूत्रंततोदद्यादथवा
 त्वर्णनिर्मितं ॥ यस्यशक्तित्रयेणोदसंप्रोतमाखिलंजगत् ॥ ५३ ॥ यज्ञसूत्रायतस्मैतेयज्ञसूत्रं
 प्रकल्पेत् ॥ हाराद्याभरणंदद्यात्स्वर्णरत्नसमन्वितं ॥ ५४ ॥ शुभ्रायसुंदरांगायसत्यसत्या
 श्रयायते ॥ भूषणानिविचित्राणिकल्पयामिसुरार्चितं ॥ ५५ ॥ अर्घ्योत्थितंजलंदद्यादुपचारांत
 रांतरे ॥ समस्तदेवदेवेशसर्वतृप्तिकरंपरं ॥ ५६ ॥ अखंडानंदसंपूर्णगृहाणजलमुत्तमं ॥
 चंदनागरुकर्पूरमिश्रोगंधइहोच्यते ॥ ५७ ॥ सर्वांगलिपयेत्तेनतापत्रयप्रशान्तये ॥ परमा
 नंदसौरभ्यपरिपूर्णदिगंतरं ॥ ५८ ॥ गृहाणपरमंगंधंकपयापरमेश्वर ॥ पंचपुष्पांजलिंदद्या
 त्पूर्वोक्तेनैववर्त्मना ॥ ५९ ॥ अन्यानपिचयोग्यानिपुष्पाणिवैष्णवेमनौ ॥ कमलेकरवीरेतु
 लस्योजातिकेतके ॥ ६० ॥ कल्हारचंपकंकुंदमंदारनागकेसरं ॥ नद्यावर्तमल्लिकांचसयूथीनवम
 स्त्रिकां ॥ ६१ ॥ सौगधिक्रोत्पलकोलकोरंडाशोकमर्जुनं ॥ वसंतीस्वर्णयूथीचमुनिपुष्पंपंसकेसरं ॥
 ॥ ६२ ॥ पंचचामलंकंशुङ्गकाणिकारनिवेदयेत् ॥ पलाशादियथालाभंगोविदायसमर्पयेत् ॥ ६२ ॥
 मलिनंभूमिसंस्पृष्टं कमिकेशादिदूषितं ॥ पथुपितानिपुष्पाणिवर्जयेद्देवतार्चने ॥ ६३ ॥
 तिष्ठेद्दिनत्रयंशुङ्गपद्ममालकतथा ॥ तुलसीसर्वदाशुद्धातथाबिब्वदलानिच ॥ ६४ ॥

दिनेकं करविराणि योग्यानि च तपो धन ॥ तुरीयगुणसंयुक्तं नानारससमन्वितं ॥ ६५ ॥ आनं
 दसौ रभं पुष्पगृह्यतामिदमुत्तमं ॥ मंत्रसंपटितां न्यसेन्मातृकां देववर्त्मनि ॥ ६६ ॥ तत्त्वन्यास
 स्थले नाम्ना गंधपुष्पाक्षतैर्यजेत् ॥ पंचात्मिकायां पूजायां गणेशादीन् क्रमाद्यजेत् ॥ ६७ ॥
 यदामभ्येतुं गोविंदं आग्नेय्यां गणनायकम् ॥ नैर्ऋत्यां हंसमभ्यर्च्य ऐशान्यां शिवमर्चयेत् ॥ ६८ ॥
 वायव्यामर्चयेद्देवीं भोगमोक्षसुखासये ॥ गंधपुष्पादिभिर्मन्त्रपिण्डगंपूजयेत्ततः ॥ ६९ ॥ श
 क्तौ तु पूजयेत्सर्वमन्यथा केवलं यजेत् ॥ अर्चयित्वा गणेशादीन् विंशत्कृत्वो जपेन्मनुं ॥ ७० ॥
 विंशत्कृत्वो जपेन्मन्त्रं नमस्कृत्य समापयेत् तत्तदंगे पङ्गानि वक्ष्यमाणेन वा यजेत् ॥ ७१ ॥
 अग्नीशामुखाय नमः पृथग् यदक्षुक्रमाद्यजेत् ॥ आग्नेय्यां शिवकोणं च राक्षसे वा युकोणके ॥ ७२ ॥
 मध्ये विक्षुचिं च पूर्वोदितं अंगपट्कं समर्चयेत् ॥ हारस्फटिककलापाञ्जनमुक्ताबन्हरोचिपोलल
 नाः ॥ अभयवरीयुतहस्ताः प्रधानं पुंसां देवताः कथिताः ॥ ७३ ॥ मुखस्थं वेणुमभ्यर्च्य वेणवे
 नम इत्यथ ॥ हृदये कौस्तुभं रत्नसूयायुतसमप्रभम् ॥ ७४ ॥ कौस्तुभाय नमः प्रोक्त्वा पूजयेत्तं स
 माहितः ॥ तदधो वनमालां च चंद्रायुतसमप्रभाम् ॥ ७५ ॥ प्रणवं वनमालायै नमस्तन्मंत्रं
 रितः ॥ श्रीवत्सं कौस्तुभाय नमः ॥ तदधो वनमालां च चंद्रायुतसमर्चयेत् ॥ ७६ ॥ सहस्रसूर्यसंकाशकोणमकर
 कुंडले ॥ मकरकुंडलाभ्यां च नमश्चमंत्रं इति ॥ ७७ ॥ किरीटमर्चयेन्मौलौ सूर्यकोटिसमप्र

भम् ॥ सूर्यायुतसमाभासकिरीटायनमोवदेत् ॥ ७८ ॥ प्रणवादिरयंप्रोक्तःकिरीटस्यमह
 पिभिः ॥ प्रणवादिनमोतेनमनुनासर्वमर्चयेत् ॥ ७९ ॥ पूर्वादिदिक्समारभ्यप्रदक्षिणक्रमा
 द्यजेत् ॥ दामसुदामसुधामार्किकर्णागंधपुष्पकैः ॥ ८० ॥ अंतःकरणरूपास्तेष्टुष्णस्यपरि
 कीर्तिताः ॥ आरमाभेदेनतेपूज्यायथाकृष्णस्तथैवते ॥ ८१ ॥ लयांगमुक्तदेवस्यभोगांगं
 शृणुगौतम ॥ अष्टौमहिष्योदेवस्यपुरआदिप्रपूजयेत् ॥ ८२ ॥ प्रदक्षिणक्रमेणैवरुक्मिण्या
 द्यस्तुतामताः ॥ रुक्मिणीसत्यभामाचसुशिलाचसुलक्षणा ॥ ८३ ॥ कालिदीक्षुक्षजा
 नाग्रजितिश्चैवसुनंदका ॥ रुक्मिण्याद्याश्चाष्टशक्त्योऽत्यष्टौप्रकृतयःस्मृताः ॥ ८४ ॥ शु
 द्धकांचनदीसांगीरुक्मिणीरूढयौवना ॥ सितवत्खपरीधानावराभयकरांबुजा ॥ ८५ ॥ इयं
 लक्ष्मीपराशक्तिर्विभ्वानुग्रहकारिणी ॥ श्रीकृष्णवदनांभोजमीलिताक्षिर्मधुव्रता ॥ ८६ ॥
 कलायकुसुमश्यामापीतांबरधराशुभा ॥ वराभयकरोपेताभुक्तयेमुक्तयेनृणाम् ॥ ८७ ॥
 सर्वाभरणभूषाढ्यास्तत्याधारिणीस्मृता ॥ रत्नपूरुकरावामंदक्षिणेवरदायिनी ॥ ८८ ॥
 अन्याश्चगौरश्यामाभाःक्रमेणपरिकीर्तिताः ॥ वराभयकताःसर्वाविचित्राभरणान्विताः ॥ ८९ ॥
 विलसत्पीतवसनाःकृष्णापितमनोमुखाः ॥ तद्गर्हिर्वसुदेवंचयशोदंदेवकीपुनः ॥ ९० ॥
 वसुदेवंहमगौरश्यामवर्णाचिंदेवकी ॥ यशोदंहमसंकाशरोहिणींचतथायजेत् ॥ ९१ ॥ वसु

देवोहंमगौरोवराभयकरांबुजः ॥ देवकीश्यामसुभगासर्वाभरणशोभना ॥ १२ ॥ सितव
 स्त्रपुगाढ्याचसर्वेसितफलप्रदाः ॥ यशोदाहेमसंकाशासितवस्त्रपुगान्विता ॥ १३ ॥ सर्वा
 भरणसन्दीप्ताकुण्डलोद्भासितानना ॥ नंदगोपंस्वर्णवर्णवराऽभयंकरंयेजेत् ॥ १४ ॥ वर
 दाभयसंपुक्तंसमस्तपुरुषार्थदम् ॥ तथैववलदेवंचपूजयेत्कुंदसन्निभं ॥ १५ ॥ हालालोल
 नीलवस्त्रमंकुंडलिनंविभुं ॥ ततोयेजेत्सुभद्रांचश्यामलारूढयौवनाम् ॥ १६ ॥ तद्वहिर्बु
 ण्यःसर्वेगोपगोपीःसमर्चयेत् ॥ इंद्रनीलमुकुंदायांस्तद्वहिःपरिपूजयेत् ॥ १७ ॥ इंद्रनीलं
 मुकुंदंचतथानंदकच्छपौ ॥ पुष्करंशंखपद्मीचनिधयोऽष्टौप्रकौत्तिताः ॥ १८ ॥ तद्वहिःक
 ल्पवृक्षांश्चंद्रादींस्तद्वहिर्यजेत् ॥ इन्द्रमैरावतारूढंश्यामंज्वज्रंतथा ॥ १९ ॥ साधिपंस
 परीवारंतद्विशिपरिपूजयेत् ॥ अग्निहेमसमाभासंशक्तितोमधारिणं ॥ १०० ॥ मेपारूढंश
 क्तियुक्तंतेजसांपतिमर्चयेत् ॥ दक्षिणेपितुदेवंचमाहिपोपरिस्तस्थितं ॥ १ ॥ यजेदंडधरंचैव
 यमंपितृपाधिदेवतं ॥ गक्षसाधिपतितद्वर्त्तनंस्वत्वांस्वद्गधारिणं ॥ २ ॥ तुरगावस्थितंदेवंप
 त्रिवारैःसमर्चयेत् ॥ पाश्चात्येवरुणंशुक्लंमकरारूढमुज्वलं ॥ ३ ॥ अपांपतिपाशधरंपरिवारैः
 सहार्चयेत् ॥ वायव्यांवायुदेवंचप्राणाधिपसमब्धयं ॥ ४ ॥ दशहस्तांकुशमेणवाहनंपरिपूज
 येत् ॥ शरीरंदुसमाभासंकृपयाशशलांछनं ॥ ५ ॥ सोमंसोमादिगाधीशंनरारूढंसमर्चयेत् ॥

ईशानं वृषभारूढं चंद्रायुतसमप्रभम् ॥ ६ ॥ रुद्राधिपं शूलहस्तं गंधपुष्पैः प्रपूजयेत् ॥ इन्द्रे
 शानमध्यदेशे ब्रह्माणं हसबाह्वनं ॥ ७ ॥ हेमगौरं चतुर्वक्त्रं पद्महस्तं प्रपूजयेत् ॥ रक्षोवरुणयो
 र्मध्ये विष्णुं च क्रधरं शुभं ॥ ८ ॥ नागाधिपं सुपर्णं च विष्णुपारपदान्यजेत् ॥ वज्रादीनायुधा
 न्भद्रान्तेपांचवाहिरचयेत् ॥ ९ ॥ यथासिंधुसमद्भूतास्तरंगाभिभक्तां ययुः ॥ तथा कृष्णस
 मुद्भूता एते तादात्म्यतां गताः ॥ १० ॥ तद्धयानेन च ते ध्येयाः साधकेन शुभं युना ॥ एवं सत्तावृ
 त्तिमयं देशिकः कृष्णमर्चयेत् ॥ ११ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाश्च करतस्य सुनिश्चिताः ॥ अथवा
 गदिवपतिभिस्तद्वस्त्रैरपि चार्चयेत् ॥ १२ ॥ एवं वास्वर्चयन् कृष्णं काममुक्तयोः सभाजनम् ॥
 एतद्यजनाऽशक्तश्चेत्कृष्णाष्टकेन पूजयेत् ॥ १३ ॥ श्रीकृष्णो वासुदेवश्च नारायणसमाब्धयः ॥
 देवकीनदनो यद् श्रेष्ठो वा शोयतत्परम् ॥ १४ ॥ असुराक्रांतभूभारहारी धर्मस्य स्थापकः ॥
 एवं वा पूजयन् कृष्णं यथावित्तानुसारतः ॥ १५ ॥ इह भुक्त्वा वरान् भोगानन्ते च हरिं ताव्रजेत् ॥
 अगारूरीरगुगुलुसिताज्यमधुचंदनैः ॥ १६ ॥ सारांगारे विनिक्षिप्तैर्वस्तुभिर्धूपमाचरेत् ॥
 वनस्पतिरसोत्पन्नो गंधाढ्यो गंध उत्तमः ॥ १७ ॥ आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥ १८ ॥
 वर्त्य कर्पूरगर्भिण्या सर्पिषा तिलजेन वा ॥ संस्थाप्य स्वर्णपात्रादीस्वदीप्तशिखया ततः ॥ १९ ॥
 अर्घ्योदकेन संस्कृत्य नंदजाय निवेदयेत् ॥ उत्तार्य दृष्टिपर्यंतं घंटां वामादिशि स्थितां ॥ २० ॥

वादयन्बामहस्तेनृदक्षहस्तेनचार्येत् ॥ स्वप्रकाशोमहादीपःसर्वत्रमितिरापहः ॥ २१ ॥
 सवाग्वाभ्यंतरंज्योतिर्दीपोऽयंयतिगृह्यतां ॥ २२ ॥ स्वर्णैवाताम्रपात्रेवारीप्येवापंकजेदले ॥
 सितोपदंशाल्यलंसगुण्डंमधुनायुतं ॥ २३ ॥ दधिदुग्धघृतोपेतंकदल्यादिफलान्वितं ॥
 आनीयदेवपुरतोऽप्यर्घ्यतोयंविनिक्षिपेत् ॥ २४ ॥ पर्वनेनाथसंशोध्यबन्धनासंदहेत्पुनः ॥
 वारुणेनचसंश्लष्यसुथयापरितस्मेत् ॥ २५ ॥ अल्बमंत्रेणसंप्रोक्ष्यधेनुमुद्रांप्रदर्शयेत् ॥ चंद्रबीजं
 चांयुतंसंयचनुर्दशस्वरान्वितां ॥ २६ ॥ नादविंदुसमायुक्तंवाजंतदमृतात्मकं ॥ नमःपरायसंप्रोच्या
 ऽनिरुद्धायवदेत्पुनः ॥ २७ ॥ नैवेद्यंचतथेत्युक्त्वाकल्पयामिनमोवदेत् ॥ प्रोक्तो नैवेद्यमंत्रोऽयम
 नेनचनिवेदयेत् ॥ २८ ॥ अमृतोपस्तरणमसिस्वाहेतिजलमर्पयेत् ॥ अन्वाहार्ययप्राणायस्वा
 हेतिप्रथमाहुतिः ॥ २९ ॥ अंगुष्ठानामिकामध्याप्राणायामाभिरपानमुद्रिकामता ॥ आहवनीयायअपाना
 यस्याहेतिद्वितीयका ॥ ३० ॥ कनिष्ठांगुष्ठानामाभिरपानमुद्रिकामता ॥ गार्हपत्यायव्याना
 येस्याहेतिदृतिपाहुतिः ॥ ३१ ॥ तर्जन्यंगुष्ठान्याभिरस्तन्मुद्राःपरिकीर्तिताः ॥ आवसथ्यायोदा
 नायस्वाहेतिचतुर्थाहुतिः ॥ ३२ ॥ मध्यमानामिकांगुष्ठाचतुर्थ्याचकानिष्ठिका ॥ दक्षिणायस
 मानायस्वाहेतिपंचमाहुतिः ॥ ३३ ॥ सर्वाभिरंगुलीभिस्तन्मुद्रिकाःपरिकीर्तिताः ॥ प्रणवाद्यैरोभि
 र्येदेववक्त्रेहुनेतगुरुः ॥ ३४ ॥ औनिवेदयामिभवतेजुपाणेदंहविर्हरे ॥ नैवेद्यार्पणमंत्रोयसपर्या

सुप्रकीर्तितः ॥ ३५ ॥ क्षणं विलंब्य मतिमान् दद्याद्ब्रह्मपुत्रकंतः ॥ अमृतापिधानमसिस्वाहे
 त्यमुनावुना ॥ ३६ ॥ विष्वक्सेनाय वै दद्याच्छेषेनैवैधमुत्तमं ॥ उच्छिष्टं भोजनाह्येतेतेपांनामा
 वधारय ॥ ३७ ॥ गणेशवक्रतुंडाय सर्वेषां च दद्यात् ॥ शिवे च ङ्गैश्चरायेति विष्णौ विष्वक्से
 नाय च ॥ ३८ ॥ शक्रस्युच्छिष्टं शोषिकार्यै दद्यादर्चनसिद्धये ॥ अन्यथा नैव सिद्धिः स्यादर्चको नरकं
 व्रजेत् ॥ ३९ ॥ नैवेद्यजातमुद्धृत्य स्थानशुद्धिं विधाय च ॥ आचमनं जलं दद्याद्दत्तधावनमेव च ॥
 ॥ ४० ॥ हस्तलेपनं तोदयारुणः पानीयमर्पयेत् ॥ सहस्रवस्त्रहयं दत्वा दद्याच्च स्वर्णपादुके ॥ ४१ ॥
 पूजास्थानं समानीय रत्नमालां तथा र्पयेत् ॥ दिव्यगंधं तोदयान्तां वूलं शशिसंयुतं ॥ ४२ ॥
 स्तोत्रैः स्तुत्वा च विधिवत् कुर्यात् प्रदक्षिणं हरेः ॥ वेदविदेधरां दत्वा यत्फलं लभते नरः ॥ ४३ ॥
 तत्फलं लभते भक्त्या कृष्णे प्रदक्षिणीकृते ॥ पद्भ्यां काराभ्यां जानुभ्यामुरसा शिरसा द्वादशा ॥ ४४ ॥
 वचसामनसा चेति प्रणमोऽष्टांग इरितः ॥ भूमौ निपत्य यः कुर्यात्कृष्णेऽष्टांगनतिसुधीः ॥ ४५ ॥
 सहस्रवर्षं जपापत्य क्त्वा वैकुण्ठमाप्नुयात् ॥ ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे नारदप्रोक्ते दश
 मोऽध्यायः ॥ १० ॥ ॥ नारद उवाच ॥ आनमः श्रीकृष्णाय ॥ नवीननीरदश्यामनीलं
 दीवरलोचनं ॥ वल्लवीनंदनं वंदे कृष्णं गोपालरूपिणं ॥ १ ॥ स्फुरद्बर्हदलोद्भूतनीलकुचं
 तमूर्धजं ॥ कदंबकुसुमोद्भवं ॥ सिवनमालाविभूषितं ॥ २ ॥ गंडमंडलसंसर्गि च लत्कांचनकुण्डलं ॥

स्थूलभूक्तफलोदारहार्योतितवक्षसं ॥ ३ ॥ हेमांगदधुलाकोटिकिरीटोज्ज्वलविग्रहं ॥ मंदमारु
 तसंक्षोभवलितान्वरसंचयं ॥ ४ ॥ रुचिरौष्ठपुट्यस्तवंक्षीमधुरनिःस्वनैः ॥ लसद्गोपालिकाचे
 तोमोहयंतं मुहुर्मुहुः ॥ ५ ॥ वल्लवीदनांभोजमधुपानमधुव्रतं ॥ क्षोभयंतं मनस्तासां सस्मेरा
 पांगवीक्षणीः ॥ ६ ॥ योवनोद्भिन्नदेहाभिः संसक्ताभिः परस्परं ॥ विचित्रांवरभूपाभिर्गोपनारीभि
 राद्यतं ॥ ७ ॥ प्रभिन्नांजनकालिंदीजलकेलिकलोत्सुकं ॥ कालिंदीजलसंसर्गिणीतलानिलकं
 पितं ॥ ८ ॥ कदंबपादपच्छायेस्थितं वंदानेकचित् ॥ रत्नभूधरसङ्ख्यैर्ग्रीवासनपरिग्रहं ॥ ९ ॥ क
 हपपावपमप्यस्थं हेममंडपिकागतं ॥ वसंतकुसुमामोदसुरभीकृतविङ्मुखं ॥ १० ॥ गोवर्धन
 गिरौ रम्ये स्थितं रासरसोत्सुकं ॥ सव्यहस्ततलयस्तगिरिवर्धनपत्रकं ॥ ११ ॥ खंडिताखंड
 लोभमुक्तमुक्तसारघनाघनं ॥ वेणुवाद्यमहोच्छासकतट्टंकारनिःस्वनैः ॥ १२ ॥ सवत्सरुन्मु
 खैः शङ्खद्वोपलैरभिवीक्षितं ॥ योधयंतं कचिद्रोपान्ग्याहरंतं गवांगणं ॥ १३ ॥ कृष्णसे
 वानुगायद्विस्तचेष्टावशवर्तिभिः ॥ दंडपाणोद्यतकरैर्गोपालैरुपशोभितं ॥ १४ ॥ नारदा
 चेर्मुनिश्रेष्ठैर्वेदवेदांगपारंगैः ॥ प्रीतिसुखिग्यावाचास्नूयमानं परात्परं ॥ १५ ॥ यद्वेदवि
 तयेद्वेदमक्षयांसस्तौतिमानवः ॥ विसंध्यंतस्वतुष्टोऽसौ ददाति वरमीक्षितं ॥ १६ ॥ राजवल्ल
 भतामेति भवेत्सर्वजनप्रियः ॥ अवलंभूतिमाप्नोति सवाग्मी जायते ध्रुवं ॥ १७ ॥ ततोमु

द्रांप्रदश्याथअग्निसंस्कारमाचरेत् ॥ मोदनात्सर्वदेवानां द्रावणात्पापसंततैः ॥ १८ ॥ मु
 द्रास्ताः कथिताः सद्भिर्देवसानिध्यदायिकाः ॥ गौतम उवाच ॥ भगवन्मेत्वयामुद्राः सू
 चितानप्रकाशिताः ॥ कथं विरचनं तासां कृपया बूहि मे गुरो ॥ १९ ॥ नारद उवाच ॥ कनि
 ष्ठांगुष्ठकौस्तुभोक्तोर्योस्तिरेतरम् ॥ तर्जनीमध्यमानामासंहताभुग्नवर्जिताः ॥ २० ॥ मुद्ग्रे
 पागालिनीप्रोक्ता द्वास्तगोपालपूजने ॥ वनमालाभिनयवत्कराभ्यामगलादधः ॥ २१ ॥
 जानुपर्यंतमित्येषामुद्रास्याह्नमालिका ॥ ओष्ठवामकरांगुष्ठोलग्रस्तस्य कानिष्ठिका ॥ २२ ॥
 दक्षिणांगुष्ठसंयुक्ता तत्कनिष्ठाप्रसारिता ॥ तर्जनीमध्यमानामाकिंचित्संकुच्य चालिता ॥
 २३ ॥ वेणुमुद्रहकथितास्तु गुमाप्रेयसीहरेः ॥ अंगुलीः संहताः कृत्वा करयोर्वामदक्षयोः ॥
 २४ ॥ वामनासासमायुक्ता दक्षपाणिकनिष्ठिका ॥ दक्षनासासमायुक्ता वामपाणिकनिष्ठ
 या ॥ २५ ॥ दक्षस्य मध्यमाक्रांता वामहस्तस्य तर्जनी ॥ वाममध्यमयाक्रांता दक्षहस्तस्य
 तर्जनी ॥ २६ ॥ संहतौ कारथोद्दिहान् अंगुष्ठावुभयोरपि ॥ धेनुमुद्रानिगदिता गोपिता सा
 धकोत्तमैः ॥ २७ ॥ करौ संपुटितौ कृत्वा वामपाणिकनिष्ठया ॥ निपीड्य दक्षपाणेस्तु दक्षि
 णांगुलिभिर्दृढं ॥ २८ ॥ शिष्टवामांगुलीः कृत्वा उपरिष्ठात्समाहितः ॥ आपीड्य मध्यमांगु
 ष्ठेन पाणितलेनैव ॥ २९ ॥ तदग्रं पीडयित्वा तु दक्षिणांगुलिभिर्दृढं ॥ तथा वामांगुलि

भवैरतिगाढं निपीडयेत् ॥ ३० ॥ इतीयं बिल्वमुद्रा स्यात्प्रशस्ता कृष्णपूजने ॥ कायेन मनसा
 वाचा बुद्ध्याऽनुबुद्ध्या च यत्कृतं ॥ ३१ ॥ इह जन्मनि पूर्वैरिभ्यश्च वा पापसंचयं ॥ इमांश्चास्वैव ज
 नस्तमुच्यते शत्रुन संशयः ॥ ३२ ॥ देवाः सर्वे नमस्यंति प्रणमंति तथा जनाः ॥ काममुच्चार्य
 विधिवन्निक्षिपेद्बृद्धयेऽपि च ॥ ३३ ॥ कृत्वेतरं करं वामे कृत्वा सम्यक् स मांगुलीः ॥ अन्योन्य
 पृष्ठकर्योर्मध्यमानामिकांगुलीः ॥ ३४ ॥ अंगुष्ठेन च वधीयात्कनिष्ठामूलसंश्रिते ॥ तर्ज
 न्यो कारयेदेषामुद्रा श्रीवत्स संज्ञका ॥ ३५ ॥ अनामा पृष्ठसंज्ञा दक्षिणस्य कनिष्ठिका ॥ क
 निष्ठिकांतया वध्वा तर्जन्या दक्षया तथा ॥ ३६ ॥ वामानामां च वधीयाद्दक्षंगुष्ठस्य मूलके ॥
 गृहीत्वा दक्षिणांगुष्ठमध्यमानामिकात्रयं ॥ ३७ ॥ मिश्रयित्वा तथा वामतर्जनीमध्यमेन्यसे
 त् ॥ दक्षिणे मणिर्द्वे च वामांगुष्ठं तु योजयेत् ॥ ३८ ॥ मुद्रेयं कौस्तुभस्योक्ता दर्शनीया प्र
 यतनतः ॥ कृत्वेतरं करं वामे कृत्वा सम्यक् स मांगुलीः ॥ ३९ ॥ वामपृष्ठे परिन्यसे दक्षं करतलं
 ततः ॥ अंगुष्ठी चालनीयौ च मत्स्यमुद्रेयमीरिता ॥ ४० ॥ करौ संपुटितौ कृत्वा मणिबंधौ तु
 योजितौ ॥ अंगुष्ठे च कनिष्ठे च प्रविधाय स्वयोजिते ॥ ४१ ॥ शेषा अंगुलयः सर्वा उभयोरपि भ
 गुराः ॥ परस्परं संमल्लभाः शून्यं मध्ये च कारयेत् ॥ ४२ ॥ उक्ता कलशमुद्रेयं गोपालार्चाविधा
 शुभा ॥ कृत्वेतरे करतले अंतर्गुलिसंयुते ॥ ४३ ॥ अन्योन्यमभिसंलभे अंगुष्ठांतरमाहि

द्वांप्रदश्याथअग्निसंस्कारमाचरेत् ॥ मोदनात्सर्वदेवानां द्रावणात्तपापसंततः ॥ १८ ॥ मु
 द्रास्ताः कथिताः सद्भिर्देवसानिध्यदायिकाः ॥ गौतम उवाच ॥ भगवन्मेत्वयामुद्राः सु
 चितानप्रकाशिताः ॥ कथं विरचनं तासां कृपया बूहि मे गुरो ॥ १९ ॥ नारद उवाच ॥ कनि
 ष्ठांगुष्ठकौसक्तो करयोरितरेतरम् ॥ तर्जनीमध्यमानामासंहताभ्युग्रवर्जिताः ॥ २० ॥ मुद्गै
 पागालिनी प्रोक्ता शस्तगोपालपूजने ॥ वनमालाभिनयवत्कराभ्यामागलादधः ॥ २१ ॥
 जानुपर्यंतमित्यैषामुद्रास्याह्नमालिका ॥ ओष्ठे वामकरांगुष्ठोलग्रस्तस्य कानिष्ठिका ॥ २२ ॥
 वक्षिणांगुष्ठसंयुक्ता तत्कनिष्ठाप्रसारिता ॥ तर्जनीमध्यमानामाकिंचित्संकुन्ध्यचालिता ॥
 २३ ॥ वैष्णुमुद्गैः सह कथिता सुगुप्ताग्नेयसीहरेः ॥ अंगुलीः संहताः कृत्वा करयोर्वामदक्षयोः ॥
 २४ ॥ वामनासासमायुक्ता दक्षपाणिकनिष्ठिका ॥ दक्षनासासमायुक्ता वामपाणिकनिष्ठ
 या ॥ २५ ॥ दक्षस्य मध्यमाक्रांता वामहस्तस्य तर्जनी ॥ वाममध्यमाक्रांता दक्षहस्तस्य
 तर्जनी ॥ २६ ॥ संहतौ कारयेद्दिहान् अंगुष्ठावुभयोरपि ॥ धेनुमुद्रानिगदिता गोपितास्ता
 पकोत्तमैः ॥ २७ ॥ करौ संपुटितौ कृत्वा वामपाणिकनिष्ठया ॥ निषीध्य दक्षपाणे स्तुदक्षि
 णांगुलिभिर्दृढं ॥ २८ ॥ शिष्टवामांगुलीः कृत्वा उपरिष्ठात्समाहितः ॥ आपीड्य मध्यमांगु
 ष्ठेन पाणितलेन वै ॥ २९ ॥ तदग्रं पीडयित्वा तु दक्षिणांगुलिभिर्दृढं ॥ तथा वामांगुलि

भवैरतिगाढं निपीडयेत् ॥ ३० ॥ इतीयं बिल्वमुद्रास्यात्पद्मस्तारुणपूजने ॥ कायेन मनसा
 वाचा बुद्ध्याऽनुबुद्ध्या च यत्कृतं ॥ ३१ ॥ इह जन्मनि पूर्वस्मिन्मन्त्रावापसंचयं ॥ इमां ज्ञात्वा वैज
 नस्तन्मृत्युत्याशुनसंशयः ॥ ३२ ॥ देवाः सर्वे नमस्यंति प्रणमंति तया जनाः ॥ काममुच्चार्य
 विधिवन्निक्षिपद्भृदयेऽपि च ॥ ३३ ॥ कृत्वेतं करं वा मे कृत्वा सन्ध्यासम्यक्समांगुलीः ॥ अन्योन्य
 पृष्ठकरयोर्मध्यमानामिकांगुलीः ॥ ३४ ॥ अंगुष्ठेन च बभ्रीयात्कनिष्ठामूलसंश्रिते ॥ तर्ज्ज
 न्यौ कारयेदेषामुद्राश्रीवत्संज्ञका ॥ ३५ ॥ अनामाष्टसंज्ञा प्रादक्षिणस्य कनिष्ठिका ॥ क
 निष्ठिकांतयावध्या तर्जन्या दक्षया तथा ॥ ३६ ॥ वामानामां च बभ्रीया इक्ष्वांगुष्ठस्य मूलके ॥
 गृहीत्वा दक्षिणां गुष्ठमध्यमानामिकाभ्रयं ॥ ३७ ॥ मिश्रयित्वा तथा वामतर्जनीमध्यमेन्यसे
 त् ॥ दक्षिणे मणिबंधे च वामांगुष्ठं तु योजयेत् ॥ ३८ ॥ मुद्रेयं कौस्तुभस्योक्ता दर्शनीया प्र
 यततः ॥ कृत्वेतं करं वा मे कृत्वा सन्ध्यासम्यक्समांगुलीः ॥ ३९ ॥ वामपृष्ठे परिन्यसे हं कर्तलं
 ततः ॥ अंगुष्ठी चालनीयौ च मत्स्यमुद्रे यमीरिता ॥ ४० ॥ करौ संपुटितौ कृत्वा मणिबंधौ तु
 योजितौ ॥ अंगुष्ठे च कनिष्ठे च प्रविधाय त्वयोजिते ॥ ४१ ॥ शोया अंगुलयः सर्वाऽऽभयोरपि मं
 गुराः ॥ परस्परं समंलगाः शून्यं मध्ये च कारयेत् ॥ ४२ ॥ उक्ता कलशमुद्रे यंगोपालार्चाविधा
 शुभा ॥ कृत्वेतरे कर्तले अंतरांगुलिसंयुते ॥ ४३ ॥ अन्योन्यमभिसंलग्ने अंगुष्ठांतरमाहि

ते ॥ कथिताकूमर्मुद्रेगंतवर्तवेपुगोपिता ॥ ४४ ॥ आकुंचितंततःकृत्वावामांगुलिचतुष्टयं ॥
 प्रसागंचतदंगुप्रंदशहस्तेनवेष्टयेत् ॥ ४५ ॥ प्रसार्यतर्जनीदक्षांतदंगुष्टंचगर्भितं ॥ शंखमु
 द्रेगमुदितादर्शनात्पापनाशिनो ॥ ४६ ॥ इति श्री गौतमीयतन्त्रे एकादशोऽध्यायः ॥ १ ॥
 ॥ नाराद उवाच ॥ अथाग्निपजनंकुर्यात्कृष्णमंत्रानुसारतः ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणायत्कृत्वाफ
 लमश्नुते ॥ १ ॥ गोमयांभःसमालिप्यकुंडं सर्वत्रमंत्रवित् ॥ सामान्यार्घ्यप्रकल्प्याथपंचगव्ये
 नसेनयेत् ॥ २ ॥ त्रिकोणंचतद्विहिःपट्कोणंपंचप्रकल्पयेत् ॥ चतुरस्रंचतुर्द्वारमेवंवावहि
 मंडलं ॥ ३ ॥ कुंडर्यत्तिरभागेचत्रिरेखंहस्तमात्रकं ॥ दक्षिणोत्तरयोस्तद्वेष्टेस्त्वात्रयमनुत्तमं ॥
 ॥ ४ ॥ पूगपश्चिमतःकुर्याद्रत्नात्रयमनुत्तमं ॥ अर्घ्याग्निःप्रोक्ष्यसर्वहिपंचशुद्धिस्तमाचरेत् ॥ ५ ॥ अले
 यीक्षगंमूलमंत्रेणशरेणप्रोक्षणंस्मृतं ॥ ताडनंहेतिमंत्रेणकवचेनाथल्पयेत् ॥ ६ ॥ अले
 णक्षितंरुद्रवाचह्नेःसंस्कारमाचरेत् ॥ पापाणभवमग्निंचअथवाऽरणिस्तंभवं ॥ ७ ॥ श्रौत्रि
 याणांगृहोत्तरंधवायनस्थंवासमाहरेत् ॥ यदच्छालाभस्तंप्राप्तोयोग्योयागस्यकर्मणि ॥ ८ ॥
 निरग्निनासृणाछुध्योद्यद्वैलाभकरोभवेत् ॥ क्षत्रवंधोश्चतुर्थीशफलंदधादुताशनः ॥ ९ ॥ वै
 श्याद्वद्रुद्राशविफलंजायतेहोमकर्मणि ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनवह्निमुक्तंसमाहरेत् ॥ १० ॥
 अनोपगताप्रपात्रस्थंक्वयादांशंपारित्यजेत् ॥ कव्यादेभ्योनमःकृत्वाप्रणवाद्योमनुभवेत् ॥ ११ ॥

पत्राग्रायां स्मृता देवामुक्तं देशपुरंदराः ॥ रेखाणामुदगग्राणां ब्रह्मैवैवस्वर्तदवः ॥ १२ ॥ ततो व
 न्हेयो गपीठमर्चयेत्कर्णिकोपरि ॥ धर्मज्ञानं च वैराग्यमभ्यर्थयमादितो यजेत् ॥ १३ ॥ पूर्वादि
 दिक्षु नमः पूर्वनिधमादिकान्यजेत् ॥ मध्ये च पूजयेद्ब्रह्मैवैवस्वर्तदवः ॥ १४ ॥ पीता
 भवेत्तारुणा कृष्णा धूम्रा स्फुलिगिनी ॥ रुचिरा ज्वालिनी प्रोक्ता कृशानोर्नवशक्तयः ॥ १५ ॥
 मैवन्निहं डलं पूज्य अर्कमंडलं यजेत् ॥ उँसोमं डलं तद्दत्तं हृदये द्रव्यपुष्पकैः ॥ १६ ॥ वा
 गीश्वर्यं मृताख्याता नीलदीवरसाभिमां ॥ वागीश्वरेण सहिता मुपचारैः समर्चयेत् ॥ १७ ॥
 शक्तिप्रणववीजाभ्यां तयो रत्नमीरितं ॥ वागीश्वरी मृतुमर्तो पुरुषाधिपुतां स्मरेत् ॥ १८ ॥
 बन्निहं डलं पूज्य पात्रस्थं वै दीजेन तु मंत्रयेत् ॥ चैतन्यं प्रणवेन वयोजयंस्तं प्रयोजयेत् ॥ १९ ॥
 आत्मनोऽभिमुखं बन्निहं जानुस्थं महीतलः ॥ शिववीजधिया देव्या योनौ नो वनिः क्षिपेत् ॥ २० ॥
 ततो देवाय देव्यै च दध्यादा च मनीयकं ॥ गर्भनाड्या धृतं ध्यायेद्ब्रह्मैवैवस्वर्तदवः ॥ २१ ॥ प्र
 श्वाद्गर्भस्य रक्षार्थं प्रदद्याद्गर्गकं कणं ॥ भूपाभिर्भूषयेद्देवीं त्रैलोक्योत्पत्तिमातृकां ॥ २२ ॥
 रेफाद्युपट्स्वरे श्रनाद विदुषि भूषितः ॥ सादियां तां श्रजिह्वानां मनवः परिकीर्तिताः ॥ २३ ॥
 पायौ लिङ्गे तथा नाभौ लदये कंठमूलतः ॥ लंघिकायां मुवोर्भये जिह्वाज्वालां च विन्यसेत् ॥
 ॥ २४ ॥ हिरण्यगगनारक्ता कृष्णान्यासु प्रभामताः ॥ बहुरूपातिरिक्ता च जिह्वासुः कृष्ण

॥ २५ ॥ सहस्रार्चिस्वास्तिपूर्णउत्तिष्ठपुरुषस्तथा ॥ धूम्रव्यापिसप्तजिह्वोधनुर्धरं
 तीरितः ॥ २६ ॥ पङ्गमंत्रान्वहेश्चप्रणवाधानमोन्तकाः ॥ हृदयादिक्रमेणैव न्यस्तव्या अं
 गदेवताः ॥ २७ ॥ मूर्ध्निस्कंधे तथा पाश्वर्धे कट्यं धुकटि पार्श्वके ॥ स्कंधे मूर्ध्नि च विन्यसेत्प्रदाक्षि
 णक्रमेण नु ॥ २८ ॥ जातवेदाः सप्तजिह्वो हव्यवाहनसंज्ञकः ॥ अश्वोदरजसंज्ञोऽन्यः पुनर्वै
 श्वानराव्हयः ॥ २९ ॥ कौमारते जाविश्वमुख्योऽप्येतदेव मुखस्तथा ॥ एवं विन्यस्तदेहः सन्
 ज्वालेये न्मनुनाऽमुना ॥ ३० ॥ प्रणवंपूर्वमुद्धृत्य चित्पिगलपदंततः ॥ हनद्वयं समुच्चार्य दह
 द्वयं तथा पठेत् ॥ ३१ ॥ सर्वज्ञाज्ञापयस्वाहामंत्रोऽयं वह्निज्वालने ॥ अग्निं प्रज्वलितं वंदे जा
 तवेदं द्रुताशनं ॥ ३२ ॥ सुवर्णवर्णममलं समिद्धं सर्वतोमुखं ॥ संसिद्धेन च मंत्रेण त्रिभिर्मन्त्रै
 हुताशनं ॥ ३३ ॥ ज्वालेये न्मतिमान्मन्त्री अन्यथा विफलं भवेत् ॥ दर्भरगम्यैः शुद्धैश्च मूलमध्याग्र
 साधितैः ॥ ३४ ॥ संस्तरे द्विधिवन्मन्त्री प्रदक्षिणवशादय ॥ एवं संस्तरणं कुर्याद्द्विजयित्वा त्म
 नोदेशं ॥ ३५ ॥ यज्ञद्वयोद्भवे स्तद्वत्काष्ठैश्च परिधि त्रयं ॥ मध्यस्थमेखलायां तु संस्तरे न्मन्त्र
 वित्तमः ॥ ३६ ॥ अथ चेत्स्यं डिले मंती भूमौ सर्वपरिस्तरेत् ॥ गंधादिभिः समभ्यर्च्य वह्निदे
 वं विभावयेत् ॥ ३७ ॥ त्रिनयनमरुणा भवं ब्रह्मौलिजटाभिः । शुभमरुणमनेकाकल्पमंभो
 जसंस्थं । अभिमतवरशक्तिस्वस्तिकाभीतिहस्तं । नमतकमलमालांकृतां संकृशानुं ॥ ३८ ॥

सुवर्णवर्णममलंलसस्वरणौपवीतकं ॥ चतुर्भुजंदिशोरसंहव्यकव्याविनायकं ॥ १ ॥ कमंडलूता
लद्धतंशक्तिस्वस्तिकधारिणं ॥ चतुर्भुजंस्वर्णमालालंछतांससमुज्ज्वलं ॥ ४० ॥ शब्दब्रह्मम
यंस्तोत्रंशब्दायमानमुत्तमं ॥ एवंवामनसाध्यायेच्छांतिकादौगुरुत्तमः ॥ ४१ ॥ कृष्णक
ण्णगतेर्वर्णध्यायेन्मारणकर्मणि ॥ मूर्तैरष्टौसमग्न्यर्च्यपट्कोणेनपुण्ड्रगकम् ॥ ४२ ॥ मध्ये
जिह्वायजेद्दन्द्वाह्नितन्मनुनायजेत् ॥ वैश्वानरपदंपूर्वजातवेदमनंतरं ॥ ४३ ॥ लोहिता
क्षंततश्चोक्त्वाद्वाहावहनतःपरं ॥ सर्वकर्माणिसाधयस्वाहामनुःसमृद्धिदः ॥ ४४ ॥ आज्यस्था
लीसमानीयक्षालयेदक्षमंत्रतः ॥ कुंडगारान्समुत्तोल्यन्यसेत्तत्राक्षमंत्रतः ॥ ४५ ॥ तस्या
माज्यंविनिक्षिप्यजानीयातपनाहितम् ॥ प्रज्वाल्यकुशमूलंतुआज्येक्षित्वानलंक्षिपेत् ॥ ४६ ॥
अभिधोतनमित्युक्तंसर्वदासर्वकर्मसु ॥ पुनःकुशान्समुज्ज्वाल्यनिःक्षिपेदाज्यमध्यतः ॥ ४७ ॥
मूलमंत्रेणमतिमानज्यसंस्कारद्वरितः ॥ अभिमंज्यचमूलेनरक्षयेदक्षमुच्चरन् ॥ ४८ ॥ प्र
दक्षयेन्नुयोनिंचआज्यंतदमृतात्मकं ॥ सुकुटुंबौचसमादायविधिनानिर्मितौगुरुः ॥ ४९ ॥
त्रिदाःप्रतापयेद्दहौपुनःप्रक्षाल्यवारिणा ॥ पुनःप्रताप्यतौमंजीस्थाययेत्तौस्वदक्षिणे ॥ ५० ॥
कुशास्तरेचविधिनान्कुशैराच्छादयेत्ततः ॥ सुवमादायमतिमान्धारयंस्तुत्रिभागतः ॥ ५१ ॥ दक्षा
दाज्यंसमादायअग्नयेत्तदनंतरं ॥ स्वाहेतिजुहुयान्मंजीअग्नेर्दक्षिणलोचने ॥ ५२ ॥ वामतस्तद्वा

दागसोमायस्वाहयाततः ॥ मंत्रेणानेन जुहुयाद्ग्रेवामविलोचने ॥ ५३ ॥ मध्यात्तद्वत्समादाय अ
 ग्रेर्मालस्थलोचने ॥ जुहुयाद्ग्रीपोमाभ्यांस्वाहेति मनुनाऽमुना ॥ ५४ ॥ नमइत्याज्यमादाय दक्षि
 णांसादयाग्रे ॥ स्विष्टकृते च स्वाहेति बन्धेः प्रजुहुयान्मुखे ॥ ५५ ॥ इत्यग्रेर्नेत्रवक्त्राणां कुर्यादु
 द्घाटनं गुरुः ॥ पुनर्व्याहृतिभिर्हुत्वा जिह्वागं मूर्तिं तोहुनेत् ॥ ५६ ॥ वैश्वानरेण मंत्रेण त्रिवारं जुहुया
 द्दुः ॥ संस्कारार्थं तोवन्हुने भवनबाहुतीः ॥ ५७ ॥ प्रणवाद्येन मतिमान् स्वाहेति न तदुच्यते ॥ चूडो
 गर्भधानं पुंसवनं सीमंतो नयनंतथा ॥ ५८ ॥ जातकर्म तथा नाम उपनिष्क्रमणंतथा ॥ चूडो
 पनयने मूयो वेदाध्ययनमेव च ॥ ५९ ॥ गोदानं च विवाहं च संस्कारान् शुभकर्मणि ॥ अशुभे
 मरणां तास्ते प्रयुक्तास्तंत्रवेदिभिः ॥ ६० ॥ ततश्च पितरो बन्धेः स पूज्यत्वं दयं नयेत् ॥ बन्धि
 मंत्रेण विधिवद्वादाहुतिपंचकं ॥ ६१ ॥ समिधः पंच जुहुयान्मूलाग्रधृतसंयुताः ॥ गुरुत्वं दय
 मंत्रेण विधिवत्स्वाहया विना ॥ ६२ ॥ महागणेश मंत्रेण हुनेदेकादशः हुतीः ॥ सामान्यं सर्व
 देवानामेतदभिमुखं स्मृतं ॥ ६३ ॥ बहुरूपायां च जिह्वायामावाह्य परमेश्वरं ॥ गंधादिभिः
 समग्न्यर्च्य जुहुयात् षोडशः हुतीः ॥ ६४ ॥ मूलमंत्रेण विधिवत् बन्धेः कीकरणीत्विदं ॥ पुन
 स्तनैव जुहुयादाहुतीः पंच विंशतिः ॥ ६५ ॥ नाडिसंधानमुद्दिष्टं बन्धिदेवतयोरपि ॥ अंगा
 दिपरिवाराणामेककामाहुतिं हुनेत् ॥ ६६ ॥ पुनर्व्याहृतिभिर्हुत्वा होमं क्रुर्याद्विधाविधिः ॥

लिलाज्येनैव जुहुयात्सहस्रादियथाविधि ॥ ६७ ॥ अनुक्ते च हविर्द्रव्येति लाज्यं हविर्विरोध्यते ॥
 जुहुयाद्रक्तपद्मं वामभुरत्रयसंयुतम् ॥ ६८ ॥ पायसं मधुरोपेतं जुहुयाद्वै यथामति ॥ ६९ ॥ आ
 स्यात्तर्जुहुयाद्दहः पण्डितः सर्वकर्मसु ॥ बधिरत्वं कर्णहोमेनेत्रत्वं धत्वमाप्नुयात् ॥ ६९ ॥
 नासिकायां मनः पीडां शिरं होमो हि मृत्युदः ॥ यतः काष्ठततः श्रोत्रं यतो धूमोऽयनासिका ॥ ७० ॥
 यतोऽहं पञ्चलनं नेत्रं यतो मस्मत्ततः शिरः ॥ यतः प्रज्वालितो वह्निस्तन्मुखं जातवेदसः ॥ ७१ ॥
 एवं होमं समाप्याथ मतिमान् श्रपयेच्चरुम् ॥ पात्रे तां मयैशुद्धेदुग्धेन कपिलेन वै ॥ ७२ ॥ शु
 द्धतंडुलसंभूतं प्रसूतीर्विशतिक्षिपेत् ॥ घृतयारांततो दद्यादावस्त्विन्नो भवेच्चरुः ॥ ७३ ॥ अ
 वतार्यततो विद्वान्भागत्रयं यथाचरेत् ॥ भागे कंसमादाय नित्यहोमं समाचरेत् ॥ ७४ ॥
 कुण्डे वा स्थंडिले मन्त्री स्थले वा शोधिततथा ॥ एकहस्तमिते देशे कुशपुष्पांस्तु सेचिते ॥ ७५ ॥
 वह्निं तत्र समादाय जातवेदो मनोजपात् ॥ व्याहृतिं भिस्तथा द्रुत्वा कृष्णमावाह्य भक्तिः ॥
 ॥ ७६ ॥ गंधादिभिः समम्यर्घ्यमूलेन पंचविंशतिः ॥ आहुतीं जुहुयान्मन्त्री पङ्कगं होममाचरेत् ॥
 ॥ ७७ ॥ लपांतं च ततो ह्रुत्वानंमस्त्यचं मंत्रवित् ॥ विस्तृजेद्विदुर्गोधाभिनित्यहोमोऽयमीरितः ॥
 ॥ ७८ ॥ स्वगृह्योक्तविधानेन बलिवैध्वमयाचरेत् ॥ भागद्वयमथ चरुं कृष्णाय विनिवेदयेत् ॥
 ॥ ७९ ॥ एकभागं स्वयं भुक्त्वा शिष्टं शिष्ये समर्पयेत् ॥ शयीत कुशशय्यायां कंवलं वा कुशासने ॥

॥८०॥ भूतेभ्यस्त्वमंत्रेण आशिपं वद्धयेद्गुरुः ॥ ततः शयीत तारां चित्रयत वाक् शुद्धमानसः ॥
 ॥८१॥ चिंतयन् कृष्णचरणमधिवासोऽयमीरितः ॥८२॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे नारदप्रोक्ते
 द्वादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥
 ततः प्रातः समुत्थापय कृतनित्यक्रियोगुरुः ॥ कृतनित्योऽपि शिष्यस्तु निपीदेद्गुरुस्तन्निधौ ॥ १ ॥
 कथयेद्वाचिबुद्धांतं शुभं वायदिवाशुभम् ॥ सुमंगलाभिनरीरीभिः सह संभोजनं मिथः ॥ २ ॥ गि
 रिशृंगारो हणं च हस्त्यश्च रोहणं ॥ आरोहणं सौधगृहे देवोत्सवनिरीक्षणं ॥ ३ ॥ मंगलं च
 सुरामांसदर्शनं स्पर्शनं तथा ॥ मंत्रसिद्धेस्तु लिङ्गानि प्रोक्तानि तव सुव्रत ॥ ४ ॥ अनुकूलानि
 कथयन् शृणु निर्धानि सर्वतः ॥ कृष्णवर्णभटैः स्वप्ने प्रहारास्ते ललेपनम् ॥ ५ ॥ विप्राणां रोपवाद्
 अपरस्त्राणां निषेवणम् ॥ सिद्धिविमानि चोक्तानि अन्यानि निर्दिष्टानि च ॥ ६ ॥ एवं दोषं समा
 ज्ञाय क्षणात् परिहरेद्गुरुः ॥ होमं कुर्यात्सहस्राणि द्रव्यैः कल्पोक्तदक्षितैः ॥ ७ ॥ सांगं सपरि
 वारं च हुत्वा बलिमया चरेत् ॥ मंडलस्य बाहिर्भागे लोके शालिवलिहरेत् ॥ ८ ॥ नक्षत्राणां स
 वाराणां सारादीनां यथाक्रमम् ॥ गंधाद्यैः सम्यगभ्यर्च्य तत्तन्मंत्रैस्तुभं त्रिवित् ॥ ९ ॥ शुद्धानेन स
 तोपेन तत्र स्थानेष्वनुक्रमात् ॥ दद्याद्द्वलिङ्गं धूपैर्धूपदीपकमादरात् ॥ ताराणामभिन्यादी
 नाराशिः पादाधिकद्वयम् ॥ १० ॥ मेषादिमुक्त्वानक्षत्रसंज्ञां पूर्वमनंतरमादेव ताम्यः पदं प्रोक्त्वा

दिवानक्तं वदेत्तथा ॥ १ ॥ चरेभ्यश्चाथ सर्वेभ्यो भूतेभ्यश्च नमो वंदेत् ॥ एवराशीतु संपूर्णतस्मिन्
 दत्प्रयोजयेत् ॥ १९ ॥ अथ राशयधिपानां च ग्रहाणां तत्र तव तु ॥ मीनमेवांतरालेषु कारणानां
 बलिहरेत् ॥ १३ ॥ मेपस्पष्टाश्चिकित्साः शुक्रोद्वेषतुलाधिपः ॥ बुधो वैकन्यकानाथश्चंद्रः कर्क
 टकाधिपः ॥ १४ ॥ सिंह राशयधिपो भानुश्चापमीनाधिपोगुरुः ॥ मकरस्यापिकुंभस्य मंदो
 राशयधिपाद्वमे ॥ १५ ॥ लमिद्राय च इत्यादिविष्णुपारिषदांस्तथा ॥ दद्याद्बलिदिगीशोभ्यो वि
 धिनाथगुरुत्तमः ॥ १६ ॥ हरदुर्गागुहविष्णुं ब्रह्मलक्ष्मीधनाधिपाः ॥ वारदेवा इति प्रोक्तास्ते
 भ्यो बलिहरे हरुः ॥ १७ ॥ इत्थं बलिविधिः प्रोक्तः सर्वविभौघनाशकः ॥ गोपुच्छमूलिकां त्य
 क्त्वा तु रौरास्तरणं भवेत् ॥ १८ ॥ जंवीरं कलिखंडं च त्यक्त्वा चैवां सिकल्पयेत् ॥ शुद्धसिंदुर
 बालार्कवर्णो वह्नेः सुशोभनः ॥ १९ ॥ भेरीवादित्रंगं भीरशब्दो वह्नेः शुभप्रदः ॥ चंद्रचंदन
 कुंदाभोधुमः सर्वार्थसिद्धिदत् ॥ २० ॥ खरवाय सवच्छब्दो वह्नेः सर्वविनाशकत् ॥ कृष्णः
 कृष्णगतेर्वर्णो राज्यं चापि विनाशयेत् ॥ २१ ॥ पूर्णाहुतिं ततो दद्याद्द्वेष्टैश्चैव विधानवित् ॥
 ॐ भूरभ्रमेष्टयै च महते स्वाहा यायुतः ॥ २२ ॥ भुवो वायवे तिरिक्षाय दिवे च महते स्वाहा ॥
 स्वश्चंद्रमसेति दिग्भ्यो नक्षत्रेभ्यश्च स्वाहा ॥ २३ ॥ ॐ भूर्भुवस्वश्चंद्रमसे नक्षत्रेभ्यश्च स्वाहा ॥
 सुकुसुवौ च समादाय घृतेनापूर्यतौ पुनः ॥ २४ ॥ होमद्रव्याणि निक्षिप्य नाभौ संस्थाप्य तौ

पुनः ॥ ब्रह्मार्पणेनमनुनादयात्पूर्णहूर्तिपुनः ॥ २५ ॥ इतःपूर्वप्राणमनोबुद्धिदेहधर्माधिका
 रतोजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुचमनसावाचाकर्मणाहस्ताभ्यांपङ्क्यामुदरेणशीशनायस्मृतंय
 रकृतंयदुक्तंतत्सर्वब्रह्मार्पणंभवतु स्वाहा ॥ २७ ॥ ब्रह्मार्पणमनुःसोऽयंब्रह्मार्पणविधौस्मृतः
 ॥ २८ ॥ इतिश्रीगौतमीयतन्त्रे त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥
 एतंहोमविधिकृत्वाकुण्डस्थंडिलदेवताः॥ दिक्पालदेवताश्चापिअंकुरार्पणदेवताम् ॥ १ ॥ आन
 येत्कलशोचापिकृष्णैक्यंभावयेद्गुरुः॥ कृष्णंसुधात्मतानीत्वाशिष्यमाहूयमंत्राविन् ॥ २ ॥ वास
 सानेत्रंब्रीयाभेत्रमंत्रेणयत्नतः ॥ पाययित्वापंचगव्यंमंत्रामृतमयंशुभम् ॥ ३ ॥ स्पृष्ट्वातंतत्र
 मत्रज्ञोह्यध्वपट्टकेचशोधयेत् ॥ विष्णुतत्त्वानिसंशोध्यअभिपेकगृहंनयेत् ॥ ४ ॥ वर्णःकला
 पदतत्त्वंमंत्रोभुवनमेवच ॥ अध्वपट्टकमितिप्रोक्तंमुनिभिस्तत्रवेदिभिः ॥ ५ ॥ वर्णाध्वाव
 र्णसंघश्च रुलाध्वापङ्क्तिरीरितः ॥ पदाध्वापदसघातस्तत्त्वाध्वापंचविंशतिः ॥ पट्टात्रिंशद्वै
 ण्वतंत्रवमितितत्त्वविदोविदुः ॥ ६ ॥ मंत्राध्वामंत्रराशिःस्यात्तत्तेहिद्विदिकतांत्रिकाः ॥ भुव
 नाध्वेतिकथितोभुवनानिचतुर्दश ॥ ७ ॥ शोधयाम्यमुमध्वानममुकस्येतिपर्ववत् ॥ वेदग
 र्भोन्नमश्चान्तेमनुरध्वविशोधने ॥ ८ ॥ नवाहुतीगुरुःकुर्यादैककाध्वंविशोधयेत् ॥ हस्तेगृ
 हीत्वातंशिष्यमभिपेकगृहंनयेत् ॥ ९ ॥ निवेशयमातृकायंत्रसेचयेत्कलशामृतैः ॥ कृष्णानु

मङ्गपूर्णात्मा आचार्यश्चालयेद्वटम् ॥ १० ॥ गोरोचनापल्लवानिकल्पदृष्टसधियास्पृशाम् ॥
 शिशोः शिरसि संयोज्य विलोमां मातृकां जपन् ॥ ११ ॥ मूलमंत्रं तथा जप्त्वा कुयदि वाभिषेचनम् ॥
 कृष्णात्मकं तु ततोऽंशिरादिपदावधि ॥ १२ ॥ अभिषिञ्चेत्तेन मंत्री कृष्णात्मा भवति ध्रुवम् ॥
 रत्नौषधिकलाभिश्च जलं कृष्णात्मकं भवेत् ॥ १३ ॥ तेन तत्सेकमात्रेण शिष्यः कृष्णो न चान्य
 था ॥ एवं यः कुरुते भक्त आत्मानं विष्णुसात्कृतम् ॥ १४ ॥ इह भुक्त्वा यथाकामं देहं तेन सत्पदं व्र
 जेत् ॥ चंदनालेपितां गश्वदिजाशीर्भिश्वसंयुतः ॥ १५ ॥ कृष्णात्मानं दोशिकं तं प्रणम्य च पु
 नः पुनः ॥ निषीदेत्सन्निधौ तस्य नियतो विनया न्वितः ॥ १६ ॥ न्यासजालं तस्य देहे गुरुः स
 न्यस्य यत्नतः ॥ दक्षकर्णेन वेदं मंत्रत्रिवारं पूर्णमानसः ॥ १७ ॥ गणेशादिमनुचोक्त्वा समाया
 न्कथयेद्गुरुः ॥ मंत्रार्थमंत्रबीजं च तच्छक्तिं तत्फलानि च ॥ १८ ॥ आत्मानं दर्शयित्वा क्षा
 त्स्वनाम्ना तन्मया रवतः ॥ मंत्रकुण्डलिं देवानामेकार्थत्वं प्रकाशयेत् ॥ १९ ॥ सिद्धांतं वैष्णवं
 यत्नाद्बोधयेत्कृपया गुरुः ॥ एवं चोपदिशच्छिष्यं यथा तन्मया तां व्रजेत् ॥ २० ॥ यथाग्रास
 गतं तोयं विष्टामूत्रादिदूषितम् ॥ गंगायां मिलितं तत्सु गंगैव भवति ध्रुवम् ॥ २१ ॥ गुरुसंगात्तथा
 शिष्यो ज्ञानरूपो भवेद्भ्रुवम् ॥ तथामातृमानमेव त्रयातीतो भवेद्दिभुः ॥ २२ ॥ शिष्योऽपि पूर्ण
 तां मात्वा गुरुं यत्नेन तोषयेत् ॥ गुरुवेदक्षिणां दद्याद्द्विचार्धभक्तिं तत्परः ॥ २३ ॥ तदर्थं वात

तोदद्याययाक्त्यायभक्तिः ॥ वित्ताख्यंनकुर्वीतकृतोऽनर्थसभावहेत् ॥ २४ ॥ गोभूहि
 रण्यवस्त्रादिगुरवेऽयनिवेदयेत् ॥ गुरुपुत्रेचतपत्याताच्छिष्येऽपिस्वशक्तिः ॥ २५ ॥ बालं
 करणं दद्याद्भोज्यमिष्टयथारुचि ॥ कृत्विम्योदक्षिणां दद्याद्बालंकारसंयुताम् ॥ २६ ॥ सात्वतांस्त
 प्येद्वक्त्याययाविभवाविस्तरात् ॥ ततः प्रभृतिमंत्रज्ञां गुरुशासनसंस्थितः ॥ २७ ॥ यथामंत्रे तथा
 दंवेयथादेवे तथा गुरौ ॥ पश्येदभेदतामंत्रिणं भक्तिं क्रमो मुने ॥ २८ ॥ अमक्तिं भजनाल्लोके देवता
 ऋशदायकः ॥ गुरोर्भिरपुवैतिसद्भक्तिं क्रमपुवाहि ॥ २९ ॥ त्रिदिनं निवसेद्भक्त्या सिद्धये गुरुसन्नि
 धौ ॥ अन्यथा तद्रतं तेजो गुरुमेति न संशयः ॥ ३० ॥ इति श्रीगीतमीयंतं चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥
 चित्रे मास्ययवाकृत्स्वाशुभर्से गुरुशासनात् ॥ द्वादश्यां शुक्लपक्षे च माघे त्रिमासितन्निधौ ॥ १ ॥
 आरभेदमलायां वै पुरश्चर्यासु सिद्धये ॥ जपहोमौ तर्पणं च सेको ब्राह्मणभोजनम् ॥ २ ॥ पंचां
 गोपासनं लोकैः पुरश्चरणमुच्यते ॥ आदौ पुरस्त्रिकां कर्तुं कुर्याद्भूमेः परग्रहम् ॥ ३ ॥ स्वेच्छाचा
 रविहाराय तत ऊर्ध्वं न लंघयेत् ॥ जीवहीनो यथा देहः सर्वकर्मसु न क्षमः ॥ ४ ॥ पुरश्चरणहीनो
 ऽपि तथा मन्त्रः प्रकीर्तितः ॥ पर्वताग्नेन दीतीरे गोष्ठे देवा लये तथा ॥ ५ ॥ पुण्यारण्ये तथा तीरे
 समुद्रस्य निजगृहे ॥ तुलसीकानने रम्ये बिल्वमूले च शस्यते ॥ ६ ॥ विष्णुक्षेत्रे च विधिवत्
 सिद्धये जपमाचरेत् ॥ पुरश्चरणकृन्मंत्रिभक्त्या भक्त्या विचारयेत् ॥ ७ ॥ अन्यथाऽभक्ष्यपेयेण

सिद्धिदानिःप्रजायते ॥ सत्कुलस्थानजातानां पुत्रीणां श्रीभक्तिसत्सर्गः ॥ २० ॥
न्यानां भिक्षाशीलाग्रजन्मनाम् ॥ मुंजानश्वहविष्याचंकाकचविहिततया ॥ १॥ मूलकैमुक
केन्दूनां बर्जनं विहितं मुने ॥ पयोदधिफलं वारिनारि केलं यथोदितम् ॥ १० ॥ हविष्यं वातया
श्रीपास्त्रं कुंयवसमुद्भवम् ॥ आम्रमामलकं चैव मूलं केसरि संभवम् ॥ ११ ॥ रंभाफलं तितिडी
कंकमलं नागरंगकम् ॥ फलान्येतास्त्रिषेज्यानि पुष्पास्त्र्यन्निवर्जयेत् ॥ १२ ॥ ऐक्षवं बर्जयेन्म
न्मिश्रं केसु विवर्जितम् ॥ लवणं क्षारम्लं च गृजनं कांस्पभोजनम् ॥ १३ ॥ तावूलं च हिमुक्त
बहुः संभाव्यं प्रमत्तताम् ॥ श्रुतिस्मृतिविरोधं च जपं रात्रौ च वर्जयेत् ॥ १४ ॥ भूशय्यां न ह्यचारि
त्वं नैनं चाप्यनसूयताम् ॥ नित्यं त्रिपवणं खानं दुद्रकमिव वर्जनम् ॥ १५ ॥ नित्यं पूजानित्यदा
नंदेवतास्तुतिर्कीर्तनम् ॥ नैमित्तिका च न चैव विवश्वासो गुरुदेवयोः ॥ १६ ॥ अपनिष्ठाद्वाद
शैते धर्मास्तु भद्रसिद्धिदाः ॥ नित्यं सूर्यमुपस्था यतस्य चाभिमुखो यजेत् ॥ १७ ॥ देवताप्रति
मादौ च बन्धो चाप्यरूप्यतन्मुखः ॥ अनिवेदस्तथा व्यग्रः शास्त्रोक्ताचारपालकः ॥ १८ ॥ सा
नपूजा जपध्यानहोमतर्पणतत्परः ॥ निष्कामो देवतायां च सर्वकर्मनिवेदकः ॥ १९ ॥ पु
वमादींश्च नियमान् पुरश्चरणलुचरेत् ॥ शक्तो त्रिपवणं खानमन्यथा हिः स लुच्यवा ॥ २० ॥ अ
ज्ञातस्य फलं नास्ति न चातर्पयतः पितृन् ॥ अमेध्यं संभवं देहं जलादिद्रियशुद्धता ॥ २१ ॥

तस्मान्मुखं जलानं सर्वेषां निभिः स्मृतम् ॥ न वीक्षेत्पतितं ब्राह्मणं पिशुनं वेदानंदकम् ॥ २ ॥
तथानाश्रामिणं चिप्रांश्चस्य च विनिंदकम् ॥ ऋतुकालं विना मंत्रीस्वास्त्रियं चापि न स्पृशेत् ॥ ३ ॥
मेधुनंतकथालापं तद्रोष्ट्रीः परिवर्जयेत् ॥ पर्वते सिंधुतीरे वा पुण्यारण्ये न दीतटे ॥ २४ ॥ यदि
कुर्यात्पुरश्चर्या तं न कूर्मं न चिंतयेत् ॥ ग्रामे वा यदि वाराष्ट्रे गृहे वा तं च चिंतयेत् ॥ २५ ॥ दीपस्था
नं चिधा प्रोक्तं मुखं पृष्ठं च मध्यतः ॥ दीपस्थाने भवेत्सिद्धिर्नान्यथा कोटिजन्मभिः ॥ २६ ॥
पूर्वोत्तरविभागं चतुःसूत्राणि पातयेत् ॥ नवकोष्ठं भवेदतत्कूर्मं देहमनुत्तमं ॥ २७ ॥ पूर्वादि
दिशिर्मन्त्रज्ञः प्रदक्षिणक्रमेण तु ॥ कादिवर्गास्त्रिखेद्विद्वान्पंचपंचविभागशः ॥ २८ ॥ पादिवर्ग
श्चादिवर्गलक्ष्मीशो च त्रैल्लिखेत् ॥ कूर्मस्यांगं च कूर्मं वत्कुर्याच्छोभं यथा भवेत् ॥ २९ ॥ स्वरा
णां योगयुग्मं च मध्ये चाष्टसु दिक्षु च ॥ एवमष्टांगवान्कूर्मः सर्वेषां सिद्धिर्दीपकः ॥ ३० ॥ दीप
नाथं लिखेन्मध्ये पूजयेत्तं विभावयन् ॥ यस्यादिशि ग्रामनामाद्यक्षरं दृश्यते तथा ॥ ३१ ॥ कूर्म
वक्षत्रं च जानीयात्तत्र सिद्धिरनुत्तमा ॥ वक्त्रात्पार्श्वे च कोष्ठे कुरी कूर्मस्य विद्धि हि ॥ ३३ ॥ मध्ये कु
क्षी उभौ ज्ञेयौ पादौ द्वौ शेषपुच्छकम् ॥ एवं कूर्मं विजानीयाद्दीपचक्रविवेचकः ॥ ३३ ॥ मुखे
सिद्धिर्भवेन्नूनं मध्ये सिद्धिश्च जायते ॥ उदासीनः करस्य श्वेत्पार्श्वे स्थोदुःखमाप्नुयात् ॥ ३४ ॥
पादस्यः पीड्यते मंत्री बंधनोच्चाटनादिभिः ॥ पुच्छे भूतयुग्मे वन्नूनमेवं कूर्मस्य संस्थितिः ॥ ३५ ॥

मंत्राक्षरेणैषं चैकूर्मनाम्नाभवेद्यदि ॥ सावकस्य च वाङ्मात्राच्च किञ्च सिद्धयति मंत्रिणः ॥ ३७ ॥
 पंचाशद्द्वर्णरूपेण क्षेत्रज्ञाविश्वविग्रहाः ॥ तस्मात्समगुणक्षेत्रं सिद्धये स्याच्च चान्यथा ॥ ३७ ॥
 विगुणचेन्मुखस्थोऽपि कष्टेनासिद्धिमाप्नुयात् ॥ तस्याच्च कंच विचार्यैव मित्रं चेत्सर्वसिद्धिदं ॥ ३८ ॥
 यस्मिन्देशो दीपयते सुगुणानाममंत्रयोः ॥ तत्र यत्नेन गंतव्यं स र्षीठो दुर्लभो मतः ॥ ३९ ॥ रु
 द्राक्षरेण पिप्पलादौः पुत्रजीवकचंदनैः ॥ स्फटिकैश्च प्रवालैश्च कुशग्रंथि भवैस्तथा ॥ ४० ॥ तथा
 कमलसंभूतैस्तुलसीकाष्ठानिर्मितैः ॥ एभिश्च मालिकां कुर्यान्मतिमान् वैष्णवे मनो ॥ ४१ ॥
 रुद्राक्षसंभवायातु अनंतफलदामता ॥ पुंडरीकमवामाला गोपालमनुसिद्धिदा ॥ ४२ ॥ पुत्र
 जीवभवायातु पुत्रं वितनुतेऽचिरात् ॥ कुचंदनमवामाला राज्यभोगापवर्गदा ॥ ४३ ॥ प्रवा
 लनिर्मितायातु सर्वसत्त्ववशंकरी ॥ कुशग्रंथि मवामाला धर्मद्विकरमिता ॥ ४४ ॥ आमल
 की मवामाला सर्वसिद्धिप्रदामता ॥ तुलसीसंभवायातु मोक्षं वितनुतेऽचिरात् ॥ ४५ ॥ अ
 द्योत्तरशतमणिनिर्मितायातु मालिका ॥ राज्यं वितनुते नृणां देहांते मोक्षदायिनी ॥ ४६ ॥ मोक्षा
 र्थं पंचविंशत्यापुत्रार्थं त्रिंशता जपेत् ॥ चत्वारिंशन्मणिभवा अभिचाराय केवलं ॥ ४७ ॥ पं
 चाशन्मणिभिर्माला सर्वकर्मप्रसाधिका ॥ अकारादिक्षकारांता अक्षमालेति कीर्तिता ॥ ४८ ॥
 क्षांतं मे रुमुखं तत्र कल्पयेन्मनिसत्तम ॥ अनया सर्वमंत्राणां जपः सर्वसमृद्धिदः ॥ ४९ ॥ नित्यं

जपं करे कुर्यान्नितुकाभ्यमवबोधनान् ॥ आरभ्याऽनामिकामध्यात्परिवर्तेनैकक्रमात् ॥ ५० ॥ तर्जनीमलपर्यंतजपेदशसुपर्वसु ॥ गोपालतंत्रमंत्राणां करमालेयमीरिता ॥ ५१ ॥ कार्पासतंत्रं वंसूत्रं पुण्यह्वीभिर्विनिर्मितम् ॥ अथवापट्टसूत्रेण स्वर्णसूत्रेण वा तथा ॥ ५२ ॥ अणिमादयो मोक्षांताः सिद्धयः स्वर्णसूत्रके ॥ पदसूत्रं वश्यकरंधनपुत्रविवर्धनम् ॥ ५३ ॥ कार्पासतंत्रं वंसूत्रं धर्मकामार्थमोक्षदम् ॥ त्रिगुणां त्रिगुणीकृत्य ग्रंथयेच्छिल्पशाल्वतः ॥ ५४ ॥ मुखे मुखं तु संयोज्य पुच्छे पुच्छं नियोजयेत् ॥ गोपुच्छसदृशीमालायद्वा स र्पो कृतिः शुभा ॥ ५५ ॥ एवं निर्माय मालां वेशोधयेन्मनिसत्तम ॥ अथ तथपत्रनवकैः पद्माकारं तु कारयेत् ॥ ५६ ॥ तन्मध्ये स्थापयेन्मालां मातृकामूलमुच्चरन् ॥ नित्येनैमित्तिकं कृत्वा सामान्यार्धनिधाय च ॥ ५७ ॥ घर्पयेद्द्वामदेवेन प्रत्येकं मणिकां पुनः ॥ क्षालयेद्दीशसूक्तेन लेपयेत्पुरुषेण तु ॥ ५८ ॥ गंधैरनल्पैर्मतिमानघोरेण तु धूपयेत् ॥ सद्योजाते तु सूक्तेन शताऽन्यूनेन मंत्रयेत् ॥ ५९ ॥ वामदेवेन सूक्तं न स मीकुर्याद्विचक्षणः ॥ एकैकं मणिमादाय ब्रह्मग्रंथिं प्रकल्पयेन् ॥ ६० ॥ एवं संप्रथितां मालां पुनः पत्रोपरिन्यसेत् ॥ तत्रावाह्यजेद्देवं यथाविभवविस्तारैः ॥ ६१ ॥ मंत्रयेन्मूलमंत्रेण क्रमेणोत्क्रमयोगतः ॥ तत्रैव मातृकावर्णैर्मंत्रयेन्मंत्रतत्त्ववित् ॥ ६२ ॥ क्षालयेत्पंचगव्येन पुनरीद्वानसूक्ततः ॥ पुनर्विलिप्य गंधेन जपेन्मंत्रं ग्रंथयेच्छ्रया ॥ ६३ ॥ नान्यं मंत्रं जपेन्मंत्री कं पयेन्न

विधूययेत् ॥ कंपनात्सिद्धिर्हानिः स्याद्दूनं बहु दुःखम् ॥ १४ ॥ शब्दे जाते चोद्यते ॥
प्रलेविनाशकृत् ॥ छिन्नेसूत्रे भवेन्मृत्युस्तस्माद्यत्नपरो भवेत् ॥ १५ ॥ जपतिकर्णदेशे वा
उच्चस्थाने च विन्यसेत् ॥ त्वंमाले स वेदवानां सर्वासिद्धिप्रदामता ॥ १६ ॥ तेन सत्येन मे सिद्धिं
देहि मातर्नमोऽस्तुते ॥ दत्तुं क्त्वा परिपूज्या गगोपयेद्यत्नतो यतिः ॥ १७ ॥ मालां मुद्रां च यं प्रपन्न
पशुग्न्येन प्रकाशयेत् ॥ प्रकाशने सिद्धिर्हानिस्तुक्तं तत्र वित्तमेः ॥ १८ ॥ अंगुष्ठतर्जनीभ्यां
च जपाच्छुभशतं भवेत् ॥ तर्जन्यंगुष्ठयोगेन शूचाटनकारकः ॥ १९ ॥ अंगुष्ठमग्रमागो
गांमन्त्रसिद्धिः सुनिश्चिता ॥ अंगुष्ठानां भिन्ना गगदुश्चाटोत्सादने मतं ॥ २० ॥ जेष्ठाक
निष्ठायोगेन शूणां नानं मतम् ॥ दत्तितं कथितं विद्वन्मालायाः परिनिर्णयः ॥ २१ ॥ डा
क्त्या त्रिपवर्णान्मन्यथादिः सट्त्तथा ॥ त्रिसंध्यं प्रजेपेन्मन्त्रं पूजनं तत्समं भवेन् ॥ २२ ॥ प्रा
एकदा वा भवेत्पूजानजपेत्पूजनं विना ॥ प्रातः कालेऽथवा पूजा जपति वा येन द्वारिम् ॥ २३ ॥ प्रा
तः कालं समारभ्य जपेन्मध्यं दिना वधि ॥ पशुभावे स्थिता मंत्राः केवलं वर्णकूपिणः ॥ २४ ॥
सुसुम्णा ध्वन्युच्चरिताः प्रभुत्वं प्राप्नुवंति ते ॥ मंत्राक्षराणि निश्चुक्ते प्राप्ता निचयि भावयेत् ॥ २५ ॥
तामेव परमेष्ठ्योऽग्निपरमामृतवृहिताम् ॥ दर्शयत्यात्मसद्वाचं पूजाहोमादिभिर्दिना ॥ २६ ॥
मनः संहरत्यविपयात् मंत्रार्थगतमानसः ॥ नद्रुतं निविलंबं च नृपेन्मौक्तिकपंक्तिवत् ॥ २७ ॥

जपः स्यादक्षराद्यत्तिर्मानसोपांशुवाचिकैः ॥ धियायदक्षरश्रेणिवर्णस्वरपदात्मिकाम् ॥ ७८ ॥
उच्चेदर्थमुद्दिश्यमानसः सजपः स्मृतः ॥ जिह्वोष्ठोचालयेत्किंचिद्देवतागतमानसः ॥ ७९ ॥
किंचिच्छृण्वणयोग्यः स्यादुपांशुः सजपः स्मृतः ॥ मंत्रमुच्चारयेद्वाचावाचिकः सजपः स्मृतः ॥
॥ ८० ॥ पश्यंत्यादित्रिभिर्भेदैः कथितं जपलक्षणम् ॥ मानसः सिद्धिकामानामुपांशुः पुष्टिमिच्छ
ताम् ॥ ८१ ॥ वाचिको मारणशक्तः कथितं जपलक्षणम् ॥ एवं जपं पुरा कृत्वा ते जोरूपं समर्पयेत्
॥ ८२ ॥ देवस्य दक्षिणे हस्ते कुशपुष्पा र्घवारिभिः ॥ सफलं तद्विभाव्येवं प्राणायामत्रयं चरेत् ॥ ८३ ॥
जपस्यादौ तथा चाते त्रितयं त्रितयं चरेत् ॥ नन्यूननाधिकं चापि जपं कुर्याद्दिने दिने ॥ ८४ ॥
यदि कुर्यात्प्रमादात्तु तदानींष्टमवाप्नुयात् ॥ न्यूनं न्यूनांगदोषः स्यादधिके चाधिकांगकम् ॥ ८५ ॥
यथाविधिकृतानीह फलं त्येता न्ययत्नतः ॥ जपति प्रत्यहं मन्त्री होमयेत्तद्दशांशतः ॥ ८६ ॥ तर्प
णं सेकमित्येवं तत्तद्दशांशतो मुने ॥ प्रत्यहं भोजयेद्द्विप्रा नन्यूनानाधिकप्रज्ञां तये ॥ ८७ ॥ विप्रभो
जनमातेण व्यंगं सांगं भवेद्ध्रुवम् ॥ गोपुशुश्रूषणं कुर्याद्भोभ्योऽपि यवसप्रदः ॥ ८८ ॥ गोष्वपि प्रीय
माणसु गोपालोऽयं प्रसीदति ॥ कर्माते संस्मरेत्कृष्णमंतः करणशुद्धये ॥ ८९ ॥ नामसंकीर्तनं
विष्णोः सर्वविमनिकृतनम् ॥ अथ वालक्षपूतं च होमादिकृत्यमाचरेत् ॥ ९० ॥ ति
ज्ञायां तर्पणादितथाचरेत् ॥ विष्णोर्निवेदितानं यद्रात्रौ भुंजेदकुत्सयन् ॥ ९१ ॥ यदन्ना

स्यतदचः पुरुषो भवेत् ॥ शयीत युग्मदश्यायां कं बले वा कुशास्तरे ॥ १२ ॥ एवं प्रतिविम्बितुं
 शीतं च पूर्ववत् कुप्यत्प्रायसैर्यवां वृजैः ॥ १३ ॥ होमाभावे जपं कुप्याद्धोम
 यावत्संग्रहितं चरेत् ॥ होमं च पूर्ववत् कुप्यत्प्रायसैर्यवां वृजैः ॥ १४ ॥ शूद्रस्य विप्रभृत्यस्य त
 संख्या चतुर्गुणम् ॥ षड्गुणं चाष्टगुणं तथैवास्तंभ्यादि जातयः ॥ १५ ॥ दशाक्षरं मनुवरं
 त्र्यक्षं सप्तदशो जपः ॥ होमशून्यस्य विप्रस्य योजयः सतु तत्स्त्रियः ॥ १६ ॥ दशाक्षरं जपं मंत्रो
 सिद्धये वदालक्षकम् ॥ जप्त्वा तदंते होमादि विधिना कर्म चाचरेत् ॥ १७ ॥ अष्टादशार्णमनुवरं पंच
 हस्तदशकं जपेत् ॥ प्रत्याहं मुख्यकल्पोऽयमन्यन्यनमुदाहृतम् ॥ १८ ॥ तर्पणं तु ततः कुर्यात्सीर्षादि
 लक्षं जपेत्ततः ॥ कृत्यमेवं समुद्दिष्टमन्यत्तत्कल्पसंग्रहात् ॥ १९ ॥ संपूज्य विधिवद्भक्ष्या परिवा
 श्वन्त्रिमिश्रितैः ॥ जले देवं समावाह्य पायाद्यैरुदकालमकैः ॥ २० ॥ ततो होमदशं शीतं तर्पयेत्तु
 रसमन्वितम् ॥ एकैकं मंजलीं तोयं परिवारान् प्रतर्पयेत् ॥ २१ ॥ ततो होमदशं शीतं तर्पयेत्तु
 रयोत्तमम् ॥ आदौ मंत्रं समुच्चार्य श्रीपूर्वकृष्णमित्यपि ॥ २२ ॥ न्यासानं शोषान् कृत्वा वैतदमे देन
 र्पणे मनुः ॥ तर्पणस्य दशशोभन अभिषेकं तथा चरेत् ॥ २३ ॥ कुसुमं कुशमैकं च सुगंधि प
 र्पयेत् ॥ कृष्णात्मानं स्वमात्मानं च्यात्वा शिशिरसमन्वितम् ॥ २४ ॥ श्रीकृष्णमभिषिचामि नमो
 रिति श्रितम् ॥ जलांजलिं समादाय मूलमुच्चार्य साधकः ॥ २५ ॥ श्रीसंबुद्धाज्यभोज्यश्रवह
 त्याभिषिचयेत् ॥ अभिषेकदशशोभन ब्राह्मणान् परितर्पयेत् ॥ २६ ॥

मानपुरस्सरम् ॥ विप्रभोजनमात्रेणव्यंगंसांगंभवेद्भुवम् ॥ ६ ॥ सर्वथाभोजयेद्विप्रैस्तैवेकृणत
नुर्यतः ॥ यत्रभुक्तेह्रिजस्तुष्ट्यातत्रभुक्तेहरिःस्वयम् ॥ ७ ॥ यत्रभुक्तेश्रियःकांतस्नत्रभुक्तेज
गत्वयम् ॥ गुग्ग्वेदक्षिणांदायात्भोजनाच्छादनादिभिः ॥ ८ ॥ गुरुसंतोपमात्रेणमंत्रासि
द्धिर्भवेद्भुवम् ॥ गुरुमूलमिदंसर्वमित्याहुस्तत्रवेदिनः ॥ ९ ॥ मिष्टान्नंवहुशःकार्यभुर्जीत
बंधुभिःसह ॥ एवंसिद्धमनुर्मन्त्रीसाधयेसकलेप्सितम् ॥ ११० ॥ इतिश्रीगौतमीयतन्त्रे
पचदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥

नारदउवाच ॥ एवंनित्यंकर्मकृत्त्वानैमित्तिकमथाचरेत् ॥ कृत्तैर्नैमित्तिकेविप्रनित्यस्यापूर्ण
ताभवेत् ॥ १ ॥ अन्यथानैवसिद्धिःस्यादनुष्ठानशनेगपि ॥ मथुरायांमहाक्षेत्रेवसन्कृष्णंसम
र्चयत् ॥ २ ॥ लक्षमात्रजपेन्मंत्रमंडलादीप्सितंभवेत् ॥ मंदारस्यमहारण्येसरलद्रुमकानने
॥ ३ ॥ पुष्पैर्वन्यसमुद्धूतैर्दुग्धाक्षीविजितैर्द्रियःलक्षमात्रजपेद्भक्त्याकृष्णंपश्यतिचक्षुषा ॥ ४ ॥
बृंदावनगतोमन्त्रीद्वात्रिंशत्स्थानमाश्रितः ॥ लक्षकृत्वोजपेद्भक्त्याअणिमादिगुणोभवेत् ॥ ५ ॥
समुद्रगासारिन्मध्यकुट्टिमैनिवसन्मानिः ॥ दुग्धाहारोजपेच्छक्षपांपकोटिभवोद्भवम् ॥ ६ ॥
नाशयेन्नात्रसदेहोवाक्सिद्धिंचापिर्विदति ॥ पर्वताग्रेयजेत्कृष्णंशाकमूलफलाशनः ॥ ७ ॥
लक्षंतत्रापिसंजप्यखेचरीमेलकंभवेत् ॥ समुद्रेवानदीतीरेतुलसीकाननेवसन् ॥ ८ ॥ लक्ष

माधं जपेत्तत्र कोटिजन्माघनाशनम् ॥ पुंडरीकवने कृष्णं मास्त्रसेकं समर्चयेत् ॥ १३ ॥ लक्ष्मीस्थि-
 ममोक्षौश्च करस्थान् प्रलभेद्भुवम् ॥ तुलास्थे भास्करे पद्मे हृदने दशहस्तकम् ॥ १० ॥ लक्ष्मीस्थि-
 रा भवेत्तस्य पुत्रपौत्रानुयायिनी ॥ श्रीपुष्पैर्जुहुयान्मंत्रिविशाले मासि सहस्रकम् ॥ ११ ॥ सर्व-
 पापक्षयकरः सर्वसिद्धिविवर्द्धकः ॥ देवाः सर्वे नमस्यन्ति भक्त्या तं पुरुषोत्तमम् ॥ १२ ॥ शीत-
 लेस्तप्येत्कृष्णं मस्त्येङ्गि चंद्रसंयुतैः ॥ अष्टोत्तरशतं कृत्वा पुजति भक्तिरपरः ॥ १३ ॥ मंड-
 लाच्छ्रमनो सिद्धिदुष्करां सुकरां तु वा ॥ यद्यत्कामयेत्तं मंत्री अनायासेन तच्छ्रमेत् ॥ दुग्धबुध्या ज-
 ले निरयमष्टोत्तरशतं जपेत् ॥ १४ ॥ तर्पयन्निखलान् कामान् लभेन्मोक्षं च विदति ॥ कुश-
 पद्मैः समभ्यर्च्य मासमाघं निरामयः ॥ १५ ॥ यद्वासे धर्मदृढ्यै च ब्रह्मचारिव्रतोरस्थितः ॥ हया-
 रिक्तुसुमैः शुद्धैर्मंडलाद्वा छितं भवेत् ॥ १६ ॥ तथारक्तास्यभारेण अचलां भुक्तिमाप्नुयात् ॥
 तदा द्वाभ्यां समभ्यर्च्य भुक्तिमुक्तिं च विदति ॥ १७ ॥ गोपुभक्तिः सदा कार्या गोपु कंठं यनंतया ॥
 गोपु निरयं प्रसन्ना सुगोपालः संप्रसीदति ॥ १८ ॥ ब्राह्मणानां क्षत्रियाणां वैश्यानां शैषजन्मनां ॥
 स्त्रीणां चैव महाबाहो नैमित्तिकमिदं स्मृतं ॥ १९ ॥ एते पांचैकमात्रं तु कृत्वा काम्यानि साधयेत् ॥
 २० ॥ इति श्रीगौमीयतन्त्रे पौडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ १८ ॥ ॥ १९ ॥

नारद उवाच ॥ विकालाभ्यर्च्यं न वदये गोविंदस्य यथाविधि ॥ मंत्रयोरुभयोः कार्यमन्येषां

चतदात्मनः ॥ १ ॥ कलायकुसुमश्यामं निलिन्दीवरलोचनम् ॥ वार्षिकंचादिशं मुग्धमासीनं प
 अविष्टे ॥ २ ॥ नवविदुमर्विवाभकरपादाधरोत्तरम् ॥ गुडालकचयाच्छन्नमुखेन्दुग्रहसंयुतम् ॥
 पूर्णेन्दुकाशसंकाशाहासभावितादिङ्मुखम् ॥ राजदंतद्वयोद्भासनिदिनानेकमौक्तिकम् ॥ ३ ॥ म
 हाश्वरादिमसंकीर्णसुवर्णानिकभूषणम् ॥ सपुष्टधूसरांगचघेनुधूल्यापदोत्थया ॥ ४ ॥ गोपगो
 पीगवां वृद्धैर्वाक्ष्यमाणं सुविस्मृतैः ॥ ब्रह्मणा शङ्करेणापि प्रेमोत्कंठ्यात्सुर्वीक्षितम् ॥ ५ ॥ पुरंद
 रदरमुखैर्वैभुभिः संस्तुतं परम् ॥ एवं ध्यात्वा जपेत् कृष्णं यजेद्भक्तिप्रधानतः ॥ ६ ॥ अंगैरि
 न्द्रादिवज्राद्यैराद्यास्त्रितयान्वितम् ॥ क्षीरखंडाज्यदुग्धं च कदलीनवनीतकम् ॥ ७ ॥ मोचारं भा
 फलं वापि अन्यद्वालाप्रियंचयत् ॥ जपंचाष्टसहस्रं च कृत्वा कृष्णं प्रसादयेत् ॥ ८ ॥ स्तोत्रैर्ना
 नाविधैर्भक्त्यानमस्कारप्रदक्षिणैः ॥ दुग्धबुध्या जलैरष्टाशतं संस्तव्यं भवति ॥ ९ ॥ आत्मानं
 तत्पदांभोजे अनन्यः सन्समर्पयेत् ॥ ब्रह्मार्पणाख्यमंत्रेण तथोद्वास्य हृदं नेयेत् ॥ १० ॥ य
 एवं मासमात्रं तु भक्त्या कृष्णं समर्चयेत् ॥ पूज्योलोकैः कविर्वाग्मी लक्ष्मीप्राप्या न पायिनी ॥
 ११ ॥ पुत्रैर्भिर्भैश्च संनद्धः प्रयात्यंते परमं पदम् ॥ मध्याह्ने वा सुदेवं च राजमंडलमध्यगम् ॥ १२ ॥
 द्वारवत्पांसहस्त्रार्कदीपिते भवनांतरे ॥ कल्पवृक्षसमाकीर्णे पुण्यपक्षिनिनादिते ॥ १३ ॥ प
 ओत्सपलादि संकीर्णवापीभिः समलंकृते ॥ तस्मिन्सुपुलिने रम्ये छायायां कल्पशारिक्वः ॥ १४ ॥

रत्नस्तंभैरत्नदीपैर्मुक्तादाग्विभूषिते ॥ नानास्तनविशिष्टांशानशस्तसंकुले ॥ १५ ॥ वा
 त्पार्श्वे च वनं यथापेत्य व्यागैर्नागकैसरैः ॥ तथानानाविधैर्दक्षैः पाटलेष्वपकादिभिः ॥ १६ ॥ वा
 कुलैश्च वनैस्त्वैवैष्टितं क्रमकैरपि ॥ सर्वर्तुकुसुमोपेतैः पुष्पावनतशाखिभिः ॥ १७ ॥ रत्न
 सिंहासनासीनपुंडरीकदलेक्षणम् ॥ द्यूरस्कंसुष्टुगंराजज्यगणमोहनम् ॥ १८ ॥ पुंडरीक
 निभानाभिपुंडरीकाक्षमव्ययम् ॥ सुभ्रूललाटवदनं पुष्पहासं सुलोचनम् ॥ १९ ॥ सुकपोलं
 सुताम्रोष्ठं यामलं मंगलालयम् ॥ नीलकुंचितकेशांतं विचित्रांगविभूषणम् ॥ २० ॥ कंबुग्रीवं
 सुविस्तीर्णकौस्तुभोद्भासिवक्षसम् ॥ महावलं महोरस्कं महाभुजचतुष्टयम् ॥ २१ ॥ बलिवंधु
 रमध्येतुराजदुदरशोभितम् ॥ प्रदक्षिणगतश्रीमद्वृत्तनाभिविशोभितम् ॥ २२ ॥ समोरुजानुजंघा
 भिः स्वस्तिकार्ध्रियुगां वुजम् ॥ तुंगरत्ननखंचित्रतुंगपादांगुलीयकम् ॥ २३ ॥ अनेकविधरत्ना
 विषोतां वरयुगादृतम् ॥ स्फुरितोदरबंधेन शोभितं वनमालया ॥ २४ ॥ रत्नहारैश्च सोवर्णैर्द्रव्य
 कविभूषितम् ॥ केयूरमणिसंद्धारजद्भुजचतुष्टयम् ॥ २५ ॥ विचित्रकटकैर्युक्तं नूपुरैः पादशो
 भितम् ॥ नानारत्नमयैर्हैर्गुलीयैर्विराजितम् ॥ २६ ॥ अनंतरत्नसंछन्नं रत्नमकरकुंडलम् ॥ मु
 र्धनानाभिरुचिरं नानाचित्राविकीर्तितम् ॥ २७ ॥ लोलद्वयमासं च्छनेः प्रसूनेर्मुकुटो ज्ज्वलम् ॥ शंख
 चक्रगदापद्मधरं दांतमुत्वेक्षणम् ॥ २८ ॥ दिव्यलक्षणसंपन्नं दिव्यभूषणभूषितम् ॥ दिव्यसा

लांवरधरं दिव्यगंधानुलेपनम् ॥ २९ ॥ ललाटे लब्धये कुक्षौ कंठे वा ण्डोश्च पार्श्वयोः ॥ विराजि
 तोर्ध्वपुंड्रे न चंदनेन विभूषितम् ॥ ३० ॥ महीभारसुरारतीस्तर्जयंतं मुहुर्मुहुः ॥ तेषां निपातनाये
 वयमर्थनीति युक्तिभिः ॥ ३१ ॥ उद्धवादिभिर्मित्रैर्मित्रयंतं जगद्धितम् ॥ एवं मध्यान्हसंप्राप्त
 काले ध्यायेज्जादुरुम् ॥ ३२ ॥ आवाह्यविधिवद्भक्त्या पूजयन्नुपचारकैः ॥ अंगं पूर्ववदुद्दिष्टं
 पुरादिप्रपूजयेत् ॥ ३३ ॥ रुक्मिणीस्तस्य भामा च कालिंदी च सुलक्षणा ॥ नामाजिती जांबुवती
 मित्राविदा सुशीलका ॥ ३४ ॥ इत्यष्टराक्तीर्देवस्य पूज्याः कृष्णस्य बल्लभाः ॥ आम्नोऽसुदर्शनं
 च क्रमैः ऋतेशं खं जलोज्ज्वलम् ॥ ३५ ॥ वायव्ये च गदां दिव्यामीशाने च ततोऽनुजम् ॥ ततो दलानां वा
 त्पंचवसुदेवं च देवकीम् ॥ ३६ ॥ नंदगोपं यशोदां च पुरादिप्रपूजयेत् ॥ पार्थैरर्घ्यैस्तथापुष्पैः
 पूर्वादिदलतोऽर्चयेत् ॥ ३७ ॥ बलभद्रं सुभद्रां च रोहिणीं रिवतीं तथा ॥ सुदामं च तथा दामं वसुदा
 मं च किंकणीम् ॥ ३८ ॥ देवस्य वामपार्श्वे तु पूजयेद्दुरुपादुकाः ॥ परमं च गुरुं तत्र परापरगुरुं तथा
 ॥ ३९ ॥ पादुकांतं समभ्यर्च्य पूर्वसिद्धांस्तथायजेत् ॥ पूर्वे गणपतिं चेद्भद्रां दीप्तं हिर्यजेत्
 ॥ ४० ॥ कुमुदं कुमुदाक्षं च पुंडरीकं च वामनाम् ॥ शं कुकर्णं सर्वं च सुमुखं सुप्रतिष्ठितम् ॥ ४१ ॥ दाक्षि
 णावर्ततश्चेतान् पूर्वादिदलतो यजेत् ॥ उत्तरे शानयोर्मध्ये विष्वक्सेनं समर्चयेत् ॥ ४२ ॥ संपूज्य
 बंहरिं भक्त्या निवेद्य च निवेदयेत् ॥ पायसं दार्करापुषं खंडाज्यकदलीफलम् ॥ ४३ ॥ सितोपदेश

मन्त्रस्वर्णपात्रे निवेदयेत् ॥ अथ वारौ च पञ्चमस्तर्जनीं ध्यायेत् ॥ ४४ ॥
पञ्चेवा अन्यथानरकं व्रजेत् ॥ सुवर्णचषकेनाथरौप्येवाविधिनाततः ॥ ४५ ॥ स्वार्चनं पक्क
दुग्धमन्त्रं जपयामास ॥ नानाविधोपहाराणि गोविंदाय निवेदयेत् ॥ ४६ ॥ राजोपचारान्
दत्वा तैस्तुत्वा नत्वा विसर्जयेत् ॥ य एवं पूजयेद्देवं गोपालं विगतस्पृहः ॥ ४७ ॥ राजानः किंक
राः सर्वे सामात्याः सपरिच्छदाः ॥ राजपुत्राश्च पत्न्यश्च सर्वे तस्यानुवर्तिनः ॥ ४८ ॥ इह भुक्त्वा ब्र
ह्मभोगान्ते विष्णोः प्रदं व्रजेत् ॥ अष्टोत्तरशतहोमं कुर्यात्तत्संख्यया दृतः ॥ ४९ ॥ होमतर्पण
योगेन त्रीसाधयेदखिलानपि ॥ प्रातर्होमं प्रकुर्वीत तथामध्यदिनेऽथवा ॥ ५० ॥ रात्रिहोमं च
सायान्हे कुर्वादेवं विधिः स्मृतः ॥ तृतीयकालपूजायामस्तिकालविकल्पना ॥ ५१ ॥ साया
न्हे निवसेत्तत्र ब्रह्मलोकं विपश्चितः ॥ अष्टादशार्णसायान्हे रात्रौ चैव दशवर्णकम् ॥ ५२ ॥ उभयो
रुभये तैव वदन्ति ब्रह्मवादिनः ॥ सायान्हे द्वादशवर्णकं चित्रकोद्यानमध्यगे ॥ ५३ ॥ सौगंधि
कोत्पलसर्पार्धिकाशतवोष्टिते ॥ नंदनोद्यानमध्ये तु कंदववनमध्यगम् ॥ ५४ ॥ ज्वलद्रत्न
मयैः स्तंभैः सुवर्णविधिकांश्चिते ॥ तानास्तनयलसत्प्रवालहारशोभिते ॥ ५५ ॥ महारत्न
मयं गेहं मुनिभिः परिवोष्टितम् ॥ नारदाद्यैर्मुनिवरैः शौनकैः पिप्पलादिभिः ॥ ५६ ॥ सनकादि
ब्रह्मपुत्रैः प्ररीतं तत्त्वनिर्णये ॥ नारदं पर्वतं जिष्णुं निशठोद्धवदारुणौ ॥ ५७ ॥ विष्वक्सेनं च श

नेयंकपाट्टिविलसितम् ॥ तेभ्योमुनिभ्यःस्वधामदिशंतं परमक्षरम् ॥ ५८ ॥ चंद्रकोटिप्रतीका
 शंविभ्रावकाशक्षीपिते ॥ नानारत्नगणाकीर्णमहामुकुटभूषितम् ॥ ५९ ॥ अनेकरत्नरश्मि
 भिरसन्मकरकुंडलम् ॥ तारहारावलिलसन्मुक्ताकौस्तुभवक्षसम् ॥ ६० ॥ नानारत्नगणा
 कीर्णकेयूरवलयाष्टकम् ॥ विद्रवत्कनकाभासं पतिं विरयुगाद्यतम् ॥ ६१ ॥ बंधुरोदारजठरं
 गंभीरताभिपंकजम् ॥ उत्तुंगचरणांभोजलसत्स्वर्णागुलीयकम् ॥ ६२ ॥ प्रदीप्तरत्नकटकं तु
 लाकोटिद्वयान्वितम् ॥ शशरक्ताधरपुटभारक्तपदपंकजम् ॥ ६३ ॥ शंखचक्रगदापञ्चधारि
 णं वनमालिनम् ॥ शुद्धज्ञानस्वभावत्वात्सुशुक्लं तं परात्परम् ॥ ६४ ॥ अज्ञाननाशकामत्वाच्च
 वारिदत्तमिभम् ॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशमवियाध्वांतनाशनान् ॥ ६५ ॥ इत्येवं परत्मानं ध्या
 यंति ब्रह्मवादिनः ॥ पूर्वध्यात्वा मध्यमाचार्यविधानेन प्रपूजयेत् ॥ ६६ ॥ सहस्रैकं जपेन्मंत्रं ब्रह्मोमा
 हशंशतर्पणम् ॥ रजतारचितपात्रे खंडदुग्धं निवेदयेत् ॥ ६७ ॥ पूर्वोपचारान्दत्वा वै नमस्कृ
 त्य विस्मरयेत् ॥ गृहस्थानामयं पयान्यासितां हृदयां बुजे ॥ ६८ ॥ ध्यात्वा संपूज्य मुनिभि
 र्मानसैरुपचारकैः ॥ विरक्तो गृहभेदी च वनस्थोऽप्यथ वामुनिः ॥ ६९ ॥ वासुदेवं समासाध्य
 निर्वाणं पदमा मुयात् ॥ सायान्हे वासुदेवं च पूजयेद्दिधिनारः ॥ ७० ॥ देवाः सर्वे नमस्यंति
 किंपुनर्नरमर्कटाः ॥ संसारसागरंधोरो विषयग्राहसंकुलम् ॥ ७१ ॥ संतीर्य विषयान्मुक्ताज्ञा

नोत्तरपदमाप्नुयात् ॥ दुर्वासनाभ्यपरित्यज्यकोटिजम्बस्तमुदावाम् ॥ ७२ ॥ एकेनजम्बमाम्बु
 स्तिपातिकैवस्यनिर्मिताम् ॥ 'सद्विष्णोः' फलपदं सदापश्यति स्मरः ॥ ७३ ॥ दिवीवक्षधुराततं
 सर्वचविषयातम् ॥ रात्रौचेन्मदिराक्रांतमानसं देवकीमुतम् ॥ ७४ ॥ रासगोष्ठीपरिज्ञातंगो
 पमंडलमध्यगम् ॥ वृंदावनगतंभ्यायेच्छायायांकहपशास्विनः ॥ ७५ ॥ सुतिरंवेणुगंगयंतं
 वनमालापरिष्कृतम् ॥ संचमभ्यस्थितं दृग्गंगोपिकासंघवेष्टितम् ॥ ७६ ॥ देवासुरैश्चगंधर्वैर
 प्सरोभिश्चसेवितम् ॥ यक्षैर्विद्याधरगणैर्विहगैर्भूविंयद्रतैः ॥ ७७ ॥ ब्रह्मर्षिभिर्देवार्षिभिःस्तूय
 मानंसुविस्मितैः ॥ लेलित्यमानं प्रणयादेवलीलाशतकोटिभिः ॥ ७८ ॥ इंदीवरनिभंरत्नसु
 दरेन्दुनिभाननम् ॥ सन्कुलपचवदनं पद्मपत्रनिभेक्षणम् ॥ ७९ ॥ पद्मनाभिपाणिपादंपद्मरा
 गनिभाधरम् ॥ शरण्यंसर्वदेवानांगोपिकाजनवल्लभम् ॥ ८० ॥ कचिक्काचित्परिमिलस्पृ
 जं पारितस्थितम् ॥ कल्पितानेकदेहनारीणांशतकोटिभिः ॥ ८१ ॥ वेष्टितंरममाणं चगा
 यंतं दिव्यमूर्छनाम् ॥ द्वाभ्यां द्वाभ्यांवल्लभाभ्यामध्यमध्यैविराजितम् ॥ ८२ ॥ यथामरकतस्तं
 भंसुवर्णेनाभिवेष्टितम् ॥ कचिद्रोपांगनावल्लहारिणं हेलयान्वितम् ॥ ८३ ॥ कचिद्धसंतं द्वा
 सयंतं ली वृंदमुपहासकैः ॥ विस्मितैर्देवानिकैरर्चितं पुष्पवृष्टिभिः ॥ ८४ ॥ देवलीभिर्वा
 ज्यमानं कामोत्कटितचोष्टितैः ॥ एवं ध्यात्वा मधुरिपुंयजंशंसितव्रतः ॥ ८५ ॥ मियुनैर्वयो

उशकेः केशवादिभिरावृतम् ॥ महिषोभिस्तथान्वितंगोपीभिरपि सर्वतः ॥ ८६ ॥ एवमभ्य-
 चर्यविधिनाकांस्येवाजतांचिते ॥ पात्रदुग्धनिवेदायामियुनेभ्यस्तथाचर्येत् ॥ ८७ ॥ ज-
 ह्यास्तुत्वानमस्त्वेत्यद्धत्पद्मेतां विसर्जयेत् ॥ एवमभ्यर्च्यजगतां पतिं शुद्धं मनीषया ॥ ८८ ॥
 धर्मार्थकाममोक्षाणां दायादो भवति ध्रुवम् ॥ विप्रो देवाधिपो भूयात्साक्षाद्भुवि पुरंदरः ॥ ८९ ॥
 क्षत्रियो राजवंश्यश्च वै यो धनसमृद्धिमान् ॥ १ ॥ शुद्रः सुखानि सर्वाणि भुक्त्वा चाते परं व्रजेत् ॥
 ॥ ९० ॥ एवं ते कथितं विप्रसंसारमयनाशनम् ॥ अर्चनं त्रिविधं यत्ते मूला विद्या निरुक्तनम् ॥ ९१ ॥
 ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ १७ ॥ ॥ १७ ॥
 ॥ गौतम उवाच ॥ ब्रूहि मे बालकृष्णस्य तत्त्वं सर्वज्ञकारणम् ॥ ब्रह्मणा यत्पुरा प्रोक्तं सेवया तप-
 सा तव ॥ १ ॥ यत्प्रसादान्मुनिश्रेष्ठ त्रैलोक्येऽविदितं न ते ॥ यथाक्रमं कथय मे सर्वमे-
 व सर्वमाहितः ॥ सुश्रूषामेवलवती गोपालस्यार्चनं प्रति ॥ २ ॥ ॥ नारद उवाच ॥ बा-
 ल्यं ते कथयाम्यद्यदेवस्य परमाद्भुतम् ॥ गोपनीयं न ते किंचित्स्वहिवेदविदां वरः ॥ ३ ॥ तपसा क-
 ल्पनाहीनः कृष्णेन भक्तोऽसि निश्चयात् ॥ तारः प्रजापतिः शक्रो मायाचक्रिदुरेव च ॥ ४ ॥ एतन्मन्त्र-
 वरं विद्विहस्त्वं परमाद्भुतम् ॥ महाव्रतमत्कारकरं विद्वत्क्षोभणकारकम् ॥ ५ ॥ चतुर्वर्गफलं चा-
 स्य जपमात्रेणासिष्यति ॥ गोपालस्यापि यमं त्रावक्ष्यतेऽत्रैव मंत्रको ॥ ६ ॥ संदीपितमनेनैव

फलमवमकेयताम् ॥ १ ॥ वृद्धाभिमर्शमेकोवेवस्थशिवाकप्रियाः ॥ ५ ॥ अहंमुनिस्तुसायाम् ॥
 गायत्रीछिंदउच्यते ॥ देवताकायितः कृष्णः सर्वकामफलप्रदः ॥ ८ ॥ समाहसोवाच ॥ इयं
 मध्यमः स्वरदरितः ॥ नेत्राब्धितर्कसूर्यैः कलवर्णविभेदितैः ॥ ९ ॥ पंचांगानिमनोः कृत्वा
 व्यानं कुर्यात्समाहितः ॥ मथुरायामुरेध्यायेत्कस्तस्यांतः पुराजिरे ॥ १० ॥ सूतिकागृहमध्य
 द्यंजातमात्रं जगत्पतिम् ॥ सिद्धचारणां धवदेवदानवकिन्नरैः ॥ ११ ॥ यक्षराक्षसवतलैः खे
 दैर्भूचरैरपि ॥ विद्याधरीभिर्देवीभिः किन्नरीभिः समंततः ॥ १२ ॥ ब्रह्मणार्तनयैः सार्द्धं
 दयमाणं मुदान्वितैः ॥ इन्द्रादिभिश्च दिक्पालैस्तत्कुसुमवर्षिभिः ॥ १३ ॥ चतुर्भुजं शंखच
 क्रंगदाशार्द्धं धरिम् ॥ दक्षस्योर्ध्वकरचक्रंगदांचतदधःकरे ॥ १४ ॥ वामस्योर्ध्वे शार्द्धं घनुः
 शंखचतदधःकरे ॥ १५ ॥ नवीनजलदप्रख्यपीतकौशोयवाससम् ॥ १६ ॥ विलसत्कुंतलाभोग
 मास्यरोनिजमूर्धनि ॥ विहिताशेषतद्रत्नदोभिकर्णकिरीटकम् ॥ १७ ॥ सुगंधिपारिजातैश्च शोभि
 नोऽंशुकुंतलैः ॥ ललाटतलविन्यस्तकस्तूरीतिलकोज्ज्वलम् ॥ १८ ॥ अष्टमीचंद्रशकलभा
 सिभासप्रभोज्ज्वलम् ॥ उत्फुल्लपुंडरीकश्रीनयनद्वयभूषितम् ॥ १९ ॥ मनोभवधनुः कल्पचि
 छिवापविराजितम् ॥ तिलप्रसूनविजयवासावशाविभूषितम् ॥ २० ॥ परार्द्धचंद्रसंकाशमुख
 चंद्रविराजितम् ॥ दाडिमीबीजकुंदमंदतपंक्तिविराजितम् ॥ २१ ॥ पक्वविवफलोद्भासिदं

तवासीज्ज्वलंविभुम् ॥ जांबूनदानेकरत्नरत्नरत्नमकरकुण्डलम् ॥ २१ ॥ महामकरतस्तंभमासमा
 नभुजहयम् ॥ रत्नचामीकराभोगैरंगदैवलयैर्युतम् ॥ २२ ॥ कंबुश्रीवंमहोरस्कंमुक्ताहारविराजितं ॥
 श्रीवत्सलाञ्छनंभ्राजत्कौस्तुभोज्ज्वलवक्षसं ॥ २३ ॥ रत्नवैडूर्यघटितंकिंकीजालमालि
 नं ॥ पद्मसूत्रेणसंनद्धमभ्यदेशोपशोभितं ॥ २४ ॥ रत्नमंजीरिगुगलमंजुश्रीपादवल्लभं ॥
 देवक्यावसुदेवनहरेणविधिना तथा ॥ २५ ॥ विदिधुतिष्ठतारतोतुंमुखरेणपुटांजलिम् ॥ मेरुशृ
 गप्रतीकाशगरुडोपरिस्थितं ॥ २६ ॥ एवंभ्यात्वापरत्मानंगुरुमात्मानमेवच ॥ एकी
 भावेनसंभाव्यततःपूजनसारमेव ॥ २७ ॥ कर्पूरमिलितालो लसितचंदनचार्चितं ॥ आलि
 खेदेवकीपुत्रयंत्रंशोभनरेखया ॥ २८ ॥ शलाकयविट्टमयाहैमयाराजतेनवा ॥ किंजल्करू
 पंकटचंततोलेख्यंचतुर्दलं ॥ २९ ॥ ततोदत्तंचाष्टदलंष्टतंदशदलंततः ॥ समरेखंचतुष्को
 णंचतुर्हरोपशोभितं ॥ ३० ॥ बीजशोभिचतुर्ह्रस्वचतुष्कोणविराजितं ॥ मध्येसंपूज्यदेवेशं
 पूजयेत्तच्चतुर्दले ॥ ३१ ॥ ऐशान्यामीश्वरदेवमाग्नेय्यांचापितामहं ॥ नैऋत्यांवसुदेवंचवाय
 व्यांदेवकीमपि ॥ ३२ ॥ ततश्चाष्टसुपत्रेषुपूजयेद्देववल्लभाः ॥ रक्तांबरधरासौन्यावराभय
 करांबुजाः ॥ ३३ ॥ सर्वालंकरणैर्दोषालसथौवनविभ्रमाः ॥ श्रीमद्देवमुक्तांभोजन्यस्तनेत्र
 मधुब्रताः ॥ ३४ ॥ ततोदशदलेपूज्यालोकपालास्ततोबहिः ॥ गरुडंयन्त्रिभिर्देवैश्चयंपूर्वेत्र

अयेत् ॥ ३५ ॥ विजयं दक्षिणे तद्दन्तं च तथोत्तरे ॥ पुटांजलिं कराः सर्वे सुस्तोभमुत्तरे ॥
 पि ॥ ३६ ॥ विलसद्गन्मालाश्च पीतकौशेयवाससः ॥ ततः शंसं च चक्रं च गदां कौमोदकवल्ली
 मपि ॥ ३७ ॥ शार्ङ्गधनुश्च संपूज्य तद्वाह्ये पूजयेदपि ॥ ऐरावतादीनभ्यर्च्य गजानह्यौततो व
 हिः ॥ ३८ ॥ कृतैलक्षंजपेन्मन्त्रे तथा दिगुणं तथा ॥ त्रिलक्षं ह्यपरे जाप्यं च तुलक्षं कलौज
 पेत् ॥ ३९ ॥ प्रयोगानय कुर्वीत साधकः सिद्धिं लालसः ॥ लक्ष्मीं प्रसूनेर्जुह्याच्छिद्यमिच्छ
 न निर्दितां ॥ ४० ॥ साज्येनाब्जेन जुहुयादाज न स्य स मृद्धये ॥ आरामैः कुसुमैर्विप्रान् राजा
 तीभिः पृथिवीपतीन् ॥ ४१ ॥ प्रसूनेरसितैर्वैश्यान् शूद्रान् लोत्पलैरपि ॥ वदयेच्छ्रवणैः सर्वा
 न्पक्षजैर्वनिताजनान् ॥ ४२ ॥ गोदालासुकुतोद्दामः पायसेन ससर्पिषा ॥ गवां शांतिक
 रोत्साशुगोविंदो गोकुलप्रियः ॥ ४३ ॥ शिशुवैपधं देवं किंणीजालशोभितम् ॥ स्मृत्या
 प्रतर्पेन्मन्त्रिदुग्धधुध्याशुभैर्जलैः ॥ ४४ ॥ धनधान्यांशुकादीनि प्रीतस्तस्मै ददाति सः ॥ पिंडं

१ पिंडमिति. ॥ आदी पदमेवं लिखित्वा तन्मध्ये मूलैरिष्टवक्ष्यमाणपिंडबीजं च लिखित्वा वक्ष्यमाणपट्टवर्णान् पट्टवर्णान्
 विरिञ्च्य तदुपरि दण्डदण्डं कृत्वा तत्पत्रेषु वक्ष्यमाणपट्टवर्णान् लिखित्वा तत्सर्वं फलमर्चयेन वेद्यते. तदुपरि शोढाददण्डं
 दातेऽपि तदुपरि पत्रेषु वक्ष्यमाणपट्टवर्णान् तदुपरि द्यात्रिभूतं च तेषु कादिसांतवर्णान् लिखित्वा पत्रेषु वक्ष्यमाण
 अनुपुष्पं लिखेत्. तस्मै पादार्चयेन वेद्यते. पुनरुपुष्पं कृत्वा तत्पत्रेषु वक्ष्यमाणपट्टवर्णान्
 कर्णान् लिखेत्. एतदंशमुत्कृष्टं यवतीति वात्सर्ग्ये.

मलेनवीतंदहनपुरयुगेकोणराजत्पडर्णं कुर्यात्पदं दशार्णस्फुरति दशदलं कामवीजेन वीतम् ॥
पद्मं किं जलकसंस्थं स्वराविकृतिदले प्रोच्छसत्पोडशार्णं किं जलके व्यंजनाच्छप्रकृतिदलयुगे त्वपि
तानुष्टुवर्णं ॥ ४५ ॥ पाशांकुशाम्यामावीतं क्षोणीं परयुगान्वितम् ॥ अष्टाक्षरेण संवी
तयं गंगो विंदैव तम् ॥ ४६ ॥ घर्मार्थिकामफलदं सर्वरक्षाकरं स्मृतम् ॥ पंचांतको धरासंस्थ
इंदुर्विंदुविभूषितः ॥ ४७ ॥ पिंडवीजमिदं प्रोक्तं सर्वसिद्धिकरं परं ॥ चतुर्लक्षं जपेदतस्तद्दशां
शं हुनेत्ततः ॥ ४८ ॥ तर्पयेत्तद्दशांश्च दशांश्चाभिषेचयेत् ॥ ब्राह्मणान्भोजयेच्चापि दशां
शमिति चक्रमात् ॥ ४९ ॥ गणेशं भास्करं रुद्रं गौरिचपरिपूजयेत् ॥ विदिक्षुं यत्र राजस्य स्वस्व
मंत्रपुरस्सरं ॥ ५० ॥ एतद्धारणमात्रेण त्रिकालज्ञो भवेद्भुवं ॥ यद्यन्निजेत्सितं सर्वसाधये
न्नात्र संशयः ॥ ५१ ॥ अनेन सदृशो मंत्रो यंत्रवापि न विद्यते ॥ केवलं प्रेमभावेन कथितं तव
सुव्रत ॥ ५२ ॥ इति श्री गौतमीयतन्त्रे अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥ ४३ ॥
॥ नारद उवाच ॥ अथ प्रयोगान् वक्ष्यामि मंत्रयोरुभयोरपि ॥ यान् कृत्वा साधकवरो लोकात्र
यसु पूजितः ॥ १ ॥ तदर्थं कारि मंत्रान् वै वक्ष्यामि च क्वचित् क्वचित् ॥ वंदे तं देवकीपुत्रं सद्यो
जातं सुसुप्तप्रभम् ॥ २ ॥ शंखचक्रगदापद्मधारिणं वनमालिनम् ॥ एवं ध्यात्वा मनुरंलक्षं
बाह्ये मुहूर्तके ॥ जह्वामंत्रं त्रिकालज्ञो बृहस्पतिः समो भवेन् ॥ ३ ॥ अथ वै तत्समो मंत्रः प्रो

च्यतेगृणतत्त्वतः ॥ श्रीमत्पदं तथा चोक्त्वा मुकुन्दचरणीपुनः ॥ ४ ॥ सदेति शरणमहं प्रपद्ये
 स्वाहयायुतम् ॥ श्यामलं कोमलं वालं क्रीडन्तं मातुरं कके ॥ ५ ॥ हि भुजं रत्नपातारं चितयेच्छु
 ति धरो मेवेत् ॥ लक्ष्म्या प्रजपेदेन समानं लभते फलं ॥ ६ ॥ कामबीजादिमंत्रोऽयं किञ्चासिद्धय
 ति भूतले ॥ उपसंहृता दिव्यांगं पुराबन्धातुरं कके ॥ ७ ॥ च लक्ष्म्योऽश्वरं वालं ध्यात्वा ब्राह्मिमु
 हूर्तके ॥ जत्वा मनुवरो विह्वलस्त्वर्वास्त्वार्थविज्ञेत् ॥ ८ ॥ सर्ववेदार्थकुशलोज्ञानवान् भव
 ति ध्रुवं ॥ नंदगणेषु पर्यटन्तं धूळीनिचयधूसरम् ॥ ९ ॥ प्रदीप्तमणिगणोद्दितं यशोवा लोकनो
 त्सुकम् ॥ एवं ध्यात्वा मनुवं रजपेभियममास्थितः ॥ १० ॥ लक्ष्मे कंजपादस्य किञ्चासिद्धयति
 भूतले ॥ प्रातः प्रातः पिवेत्तोयमष्टोत्तरशतं जपन् ॥ ११ ॥ अनेन मूको मुग्धात्मा जडः पाया
 णवत्तथा ॥ अनेन जप्यमानेन साक्षाद्वाक्पतिसंततिः ॥ १२ ॥ पद्भ्यानिःक्षिप्य शकटं रुदं
 तं प्राकृतं यथा ॥ लक्ष्म्याप्यादिति ध्यात्वा आपद्भयो मुच्यते ध्रुवं ॥ १३ ॥ शत्रुभ्यो न भयं तस्य
 राजतो नापि दस्युतः ॥ न तस्य विद्यते भीतिः कदाचिदपि सुवत ॥ १४ ॥ अथापरं प्रवक्ष्या
 मिरहस्यं सुरपूजितम् ॥ यद्वात्वा साधकवरः प्रयोगफलमाप्नुयात् ॥ १५ ॥ ब्रह्माणं सोमसंगु
 त्तमनुरवारविभूषितं ॥ विंदुनादसमाक्रांतं कल्पाजं समुद्धरेत् ॥ १६ ॥ पवनं वीतिहोत्र
 स्यं महामायासमन्वितम् ॥ विंदुनादसमाक्रांतं द्वितीयबीजमुद्धरेत् ॥ १७ ॥ धराणैरफसं

गुक्तंचतुर्थस्वरभूषितं ॥ इंदुविंदुसमायुक्तं नृतीयं बीजमुद्धरेत् ॥ १८ ॥ थातं शंभुसमायुक्तं
 इंदुविंदुसमान्वितं ॥ दौर्गवीजमिदं व्यातंसमस्तापभिवारणं ॥ १९ ॥ शंभोः पदं वन्हियुतं
 मायाविंदुसमन्वितं ॥ अक्षोपजगतां बीजं महामायेति विश्रुतं ॥ २० ॥ अनया योग्यतो मंत्री
 असाध्यमपि साधयेत् ॥ वातं वन्हिसमायुक्तं चतुर्थस्वरभूषितं ॥ २१ ॥ श्रियो बीजमिदं प्रो
 क्तं नृणां सर्वसुखप्रदं ॥ विरिंचीन्द्रसमायुक्तं चतुर्थस्वरभूषितं ॥ २२ ॥ नादविंदुसमाक्रांतं बीजं
 धैलोक्यमोहनं ॥ प्रोक्तं सांताक्षरं तत्तुष्टस्वरसमन्वितं ॥ २३ ॥ नादविंदुसमायुक्तं कूर्चवी
 जमिदं रमृतं ॥ एते पांवीजवर्गाणां ज्ञात्वा कर्माणि मंत्रवित् ॥ २४ ॥ गुरुतः शास्त्रतः सन्यक्
 सर्वकर्माणि साधयेत् ॥ अन्यथानैवासिद्धिस्तस्यान्मंत्रकल्पशतैरपि ॥ २५ ॥ मेरुश्चतुर्दशस्वर
 वन्हिविंदुसमन्वितं ॥ नृसिंहबीजमित्युक्तं भूतापस्मारनाशकं ॥ २६ ॥ समाहितमना भू
 त्वा पद्माक्षैः कृतमालया ॥ अयुक्तैः कर्षेण मंत्रग्रहचारित्रितैः ॥ २७ ॥ अल्पायासेन कामाः
 स्युर्देरिद्रश्च न जायते ॥ सर्वे मनोरयास्तस्य सिध्यन्तीति न संशयः ॥ २८ ॥ नित्यकर्मरतः कृ
 ण्णं वनपुष्पैः समर्चयेत् ॥ वश्या भवंति राजानो न सकुर्याद्विचारणाम् ॥ २९ ॥ तमेवरक्तपुष्पै
 स्तु वैश्या वश्या भवंति हि ॥ नीलोत्पलैस्तु गद्गाः स्युर्मांसं कृष्णं समर्चयेत् ॥ ३० ॥ जुहुयाद्रक्त
 कुसुमैर्मिश्रितैस्तिलतंडुलैः ॥ मंत्रेणाष्टसहस्रं तु जस्वामस्मधरेद्यदि ॥ ३१ ॥ ललाटे विधुते त

स्म्यसेर्वेष्याभवंति हि ॥ अनेन च शरीरेण राजानो वधाता मियुः ॥ ३२ ॥ स्त्रियो वषया भवंत्येव
 पुत्रा मात्याश्च सर्वदा ॥ विवाहार्थं जपेन्मंत्रं मासमष्टसहस्रकं ॥ ३३ ॥ रासमंडलमध्यस्थं ल
 णं ध्यात्वा ब्रते स्थितः ॥ विवहेदुत्तमां कन्यारम्यां सर्वकुलोज्ज्वलां ॥ ३४ ॥ पुत्रं मे कृष्ण रक्षेति
 हि जेन प्रार्थितो हरिः ॥ हवं पुत्रं समाहृत्य ददौ यस्तं विचिंतयेत् ॥ ३५ ॥ पुत्रकामो लभेत्पुत्रं मा
 सैनेक्रेन सुदूरं ॥ दीर्घायुमप्रतिहतबलवीर्यसमन्वितं ॥ ३६ ॥ गंवपुष्पैः समाराध्य कृष्णं ध्या
 येद्येकन्यका ॥ मासद्वयं तथामंत्रं जपेदष्टसहस्रकं ॥ ३७ ॥ मनोरथपतिलब्ध्वा दीर्घकालं च
 क्रीडति ॥ अंजनं कुसुमं वल्गुं तं बलं चंदनं तथा ॥ ३८ ॥ अन्यान्यप्युपभोग्यानि स्पृष्ट्वा मंत्र
 शतं जपेत् ॥ दीपयेत्तस्य स्यैव सोचिराहामवेदशी ॥ ३९ ॥ स्त्रियो वषया अनेनैव भवंति मुनि
 सत्तम ॥ पुरुषं वषायेनारी अनेनैव विधानतः ॥ ४० ॥ अर्थार्थकामः श्रीपुष्पैः सिततंदुलमि
 थ्रितैः ॥ अष्टोत्तरसहस्रं तु शुद्धयादर्यवान् भवेत् ॥ ४१ ॥ विन्धरूपधरं ध्यात्वा शतमष्टोत्तरं
 जपेत् ॥ समाहितमना मंत्रीयशस्वी कीर्तिमान् भवेत् ॥ ४२ ॥ प्रेतभूतपिशाचैश्च स्कंदादिभ्य
 हपीडितः ॥ पुतनास्तनयातारं ध्यात्वा मंत्रशतं जपेत् ॥ ४३ ॥ प्रणश्यति ग्रहादुष्टां पलायंत
 इतस्ततः ॥ सप्तमंडलदंष्ट्रांश्च मपकाद्यैश्च दंशितान् ॥ ४४ ॥ लृणां कालीयदमनं चिंतयित्वा
 जपेन्नरः ॥ तर्जयंतं विपंगोरं हुंकारेण विनाशयेत् ॥ ४५ ॥ तत्राप्यन्यमनुवरं हुंभी जायं शृ

समिद्धिः पूर्वबद्धात्वाभिधास्यादतिमानुषी ॥ वाचमिच्छन्लभेद्वाचं जस्वावाहोमुहूर्तके
॥ ७४ ॥ शतशतं च पणमासं वाभीचाति सुधीर्भवेत् ॥ शत्रूणां जयकामाय पारिजातहरहर
॥ ७५ ॥ गरुडारोहणं ध्यात्वा जित्वासर्वादिवौकसाम् ॥ समिद्धिश्चापि जुहुयात्करवीरसमुद्भवैः
॥ ७६ ॥ लक्षं जस्वात्थालक्षं जुहुयान्मंत्रवित्तमः ॥ जित्वा शत्रुगणानेतानाक्रांतश्च यथाविधि
॥ ७७ ॥ प्रतिष्ठां कारयेद्यस्तु भगवंतं विचिंत्य च ॥ शंखपद्मनिधीयुक्तं वसंतं दारकापुरी ॥ ७८ ॥
॥ ७९ ॥ अष्टोत्तरसहस्रं वै प्रतिष्ठां लभते ध्रुवं ॥ ८० ॥
॥ ८१ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ८२ ॥
॥ ८३ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ८४ ॥
॥ ८५ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ८६ ॥
॥ ८७ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ८८ ॥
॥ ८९ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ९० ॥
॥ ९१ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ९२ ॥
॥ ९३ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ९४ ॥
॥ ९५ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ९६ ॥
॥ ९७ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ ९८ ॥
॥ ९९ ॥ कदंबमालयानित्यं भगवंतमलंकृतं ॥ १०० ॥

त्कामयते मन्त्री तत्तदा प्रोत्पद्यतः ॥ अनेन विधिनानासर्वपारयोत्पिप्यात्मनः ॥ ८८ ॥ यो यजे
 चतुर्थेन विष्णोर्ध्वे बतुबुद्धिमान् ॥ तृतीयेनार्चनं विधात्वक्षणा विष्णुना सह ॥ ८९ ॥
 इति श्री गौतमीयतन्त्रे नारदप्रोक्ते एकौनविंशतितमोऽध्यायः ॥ ९१ ॥ ॥ ९१ ॥ ॥ ९१ ॥
 अथापरां प्रवक्ष्यामि प्रयोगान्भुवि तुल्यमान् ॥ यान्कृत्वामानवः सभ्यकस्यो देवत्वमृच्छति
 ॥ १ ॥ नासाध्यं विद्यते तस्य स्वर्गमेतरेषां तले ॥ निशातशरानिभिर्भभीष्मतापहरं हरिम् ॥ २ ॥
 दृष्ट्या पीयूषं पिण्याकारुण्यात्तं विलोकयन् ॥ पुंयं व्यात्वा युतजपादसाध्यं ज्वरनाशनं ॥ ३ ॥
 मूर्च्छादाहगदरफोटविषकीटसमुद्भवं ॥ नाशयेदाहमचिरादमृतादशशतं हुनेत् ॥ ४ ॥ का
 शिराजेन प्रद्वितां कृत्यांतां द्वारकापुरीं ॥ निजाऽरिणा तां छित्वा शुतपुर्णं चकते जसा ॥ ५ ॥ प्र
 ददंतं हरिं स्मृत्वा जपेद्युतमादरात् ॥ सुस्नेहाक्तैः सपैश्वर्येन द्राघैतया युतं ॥ ६ ॥ कृत्याप
 रे रितास्तं तु नमस्तं कदाचन ॥ डाकिनीपूतनाकृत्या पिशाचायं क्षराक्षसाः ॥ ७ ॥ अन्यवे
 कूरसत्त्वाश्च प्रयोगाज्जपहोमयोः ॥ देशादेशांतरांतिनसमर्थाश्च हिंसितुं ॥ ८ ॥ व्यात्वा विभ्दे
 श्वरदेवं व्यात विष्वावकाशकं ॥ सूर्यकोटिप्रतीकं संचक्रोऽटिसुशीतलं ॥ ९ ॥ एवं व्यात्वा
 चमतिमौलिक्षमेकं जपेन्मनुं ॥ जुहुयाद्युतं भक्त्या शतवीर्याकुरिचिकैः ॥ १० ॥ अकालमृदु
 नाशाय तस्य मेतत्पुष्पं ॥ मृत्युं जयं हरिं व्यात्वा सर्वपापैर्विमुच्यते ॥ ११ ॥ आसीनमाश्र

मेदिन्येचदरीखंडमंडिते ॥ स्थशन्वृहद्र्याहस्ताभ्यांघंटाकर्णकलेवरं ॥ १२ ॥ एवंध्यात्वाज
 पेन्मासमष्टोत्तरसहस्रकं ॥ समस्तविपदांमंगीप्रशमायशमायच ॥ १३ ॥ समतासर्वभूतेषु
 आरुनिर्वाणदायिनी ॥ निशधिरयमारूढंतजयंतंमुहुर्मुहुः ॥ १४ ॥ धावमानंरिपुगणमनु
 प्रावतमच्युतो। विस्त्रजद्वाणसंधेननयंतंदूरदेशतः ॥ १५ ॥ उचाटनंभवेत्सद्योरिपुणालक्षजाप
 तः ॥ द्वेपयंतरुक्मिवलंपांड्यमध्यस्थितंहरिं ॥ १६ ॥ ध्यात्वालक्षमनुवरंनिवलेद्विमिश्रि
 तान् ॥ तदंतेजुहुयान्मंगीगुलिकांगोमयद्रवां ॥ १७ ॥ एवंप्रयोगमात्रेणवैरस्यंजायतेमिथः ॥
 अन्योन्यरुलेहेनैवदेशादेशांतरंव्रजेत् ॥ १८ ॥ विद्विष्टस्तत्रत्रापिकाकवत्पर्यटन्महीं ॥
 पार्थेदिशंतंगीतार्थस्थंमधुसूदनम् ॥ १९ ॥ राजमंडलमध्यस्थंसूर्यचंद्रायुतप्रभम् ॥ ध्या
 त्वायुतंमनुवंशमायग्रजपेरसुधीः ॥ २० ॥ अनेनजपमात्रेणकिन्नासिद्धयतिभूतले ॥ “स्थाने
 द्यकिंज्ञातवै”त्यादिसूक्तवाचार्जुनर्षिकं ॥ गायत्रीछंदोवलितंविश्वात्माकृष्णदेवतं ॥ २१ ॥ स
 पर्यापूर्ववत्प्रोक्तासाधयेत्सकलोप्सितं ॥ श्रीबीजाद्यैर्जपेन्मंत्रंवरौध्यात्वाचपूर्ववत् ॥ २२ ॥
 लक्षैकजपमात्रेणकुबेरद्वयमोदते ॥ अन्नदेवतगोपालंवक्ष्येऽन्यंशृणुतत्त्वतः ॥ २३ ॥ अन्नरूपं
 रसरूपंनुष्टिरूपंपदोपरि ॥ अन्नाधिपतयेस्वाहासोऽयमन्नाधिपोमनुः ॥ २४ ॥ श्रीबीजाद्यो
 मनुःप्रोक्तोऽप्यन्नरत्नसमृद्धिदः ॥ आचक्रांधं गच्छतिःस्वान्नादोऽस्यमुनिःस्मृतः ॥ २५ ॥ गा

यथीच्छेदइत्युक्तदेवोऽव्यस्यप्रदोहरिः ॥ ध्यानार्चनादिकंस्तर्ज्यवस्यपूर्विकवाचरेन् ॥ ३९ ॥ एवं
 संपूजयेन्मन्त्रीसतुसर्वसमृद्धिमान् ॥ आढत्यस्वर्णपात्रं चक्षुःशक्तिर्गुहवारिणा ॥ ३७ ॥ वि
 लिप्यगंधकेनलिखेदमुदलांबुजं ॥ कर्णिकायांलिखेद्वन्द्यः पुटितंमंडलद्वयं ॥ ३८ ॥ तन्म
 ध्येविलिखेत्कामंसाध्याख्यकर्मसंपुतं ॥ ततःशिल्पैर्मनोवर्णैस्तत्कामंवेष्टयेत्सुधीः ॥ ३९ ॥
 श्रियंरट्कोणकोणानामैन्द्रनैःकतवायुषु ॥ आलिख्यचालिखेन्मायांवाह्निरुणशूलिषु ॥ ३० ॥
 अक्षरैःकामगापन्थावेष्टयेत्केशेषुच ॥ मारमालामनोवर्णैर्दलेष्वष्टसुमन्त्रवित् ॥ ३१ ॥ लिखे
 द्दृढान्तरेवर्णैर्मतृकांतद्वहिलिखेत् ॥ भूर्विंवचलिखेद्वाह्येऽग्नीमायेद्विग्विदिवपि ॥ ३२ ॥
 यंत्रमेवंसमालिख्यजातरूपमयेपटे ॥ राजतेताम्रपात्रवाभूर्जेक्षौममयेऽपिवा ॥ ३३ ॥ सूक्ष्म
 तनुमेवेवापिप्रतिष्ठाप्यसमीरिणं ॥ आकर्षणंसुरस्त्रीणांनागलोकसुवासिनां ॥ ३४ ॥ पिशा
 चयक्षरांसितयाक्रूरग्रहाश्रये ॥ दुष्टसत्त्वाश्रयेसर्वपरिसर्पतिभूतले ॥ ३५ ॥ यंत्रराजघरं
 दृष्ट्वाविद्वर्बतिव्रजंतिच ॥ बहुनाकिमिहोक्तेनसर्वलोकसुखावहं ॥ ३६ ॥ स्त्रीणामाकर्षणं
 राज्ञालोकवश्यकरंभुवि ॥ योगसिद्धिकांतावभ्रवसागरतारकं ॥ ३७ ॥ भुक्तिमुक्तिकरंयं
 त्रिमितिप्रोक्तंस्वयंभुवा ॥ वातयांतसमारूढंमायाविदुर्बुधूषितं ॥ ३८ ॥ श्रियोबीजमिति
 प्रोक्तंनृणांसद्यःसुखप्रदं ॥ आदौर्क्कोकारमुक्त्वाचकामदेवपदंततः ॥ ३९ ॥ चतुर्थ्यंतंवि

महेचपुष्पवाणापतत्परं ॥ धीमहीतिपदंप्रोक्तंभोजंगःप्रचोदयात् ॥ ४० ॥ एयामन्मयगा
 पत्रप्रोक्तामन्मयदीपिनी ॥ कामर्तित्वसंभाष्यततः कामपदंवदेत् ॥ ४१ ॥ देवायेतिपदं
 ब्रूयात्तथासर्वपदंततः ॥ प्रियायेतिपदांतेचवदेत्सर्वजनंपुनः ॥ ४२ ॥ ब्रूयात्संमोहनायेति
 ज्वलशब्दंचवीप्सयेत् ॥ प्रज्वलेतिपदंसर्वजनस्यलदयंतया ॥ ४३ ॥ उक्त्वाममवदांपश्चा
 त्कुरशब्दंचवीप्सयेत् ॥ बन्दिजायांतथेत्युक्तामालाख्योमग्मथोमनुः ॥ ४४ ॥ भूगृहं
 चतुरस्रंस्यादृष्टवज्रपुतंमुने ॥ अस्मिन्मंत्रेसमाराध्यवाप्तुदेवजगद्गुरुम् ॥ ४५ ॥ किञ्चित्ति
 द्ययतिनंचज्ञोऽप्यकथं कथितंचते ॥ एवंतेकथितंयंत्रंप्रयोगांतरमुच्यते ॥ ४६ ॥ लक्षंजस्वा
 पलाशानांकुसुमैस्तात्समंहुनेत् ॥ व्याख्यातासर्वशाखणामचिरादेवजायते ॥ ४७ ॥ स
 योगीसत्यविज्ञानीविष्णुयोगीतयात्मवित् ॥ शुक्लादिवल्लाभायशुक्लादिपुष्पमाहरेत् ॥ ४८ ॥
 अष्टोत्तरशतंजस्वाराजतोवान्यतोल्भेत् ॥ मुंचतंपितरौरुक्णंमथुरानिगडादिनी ॥ ४९ ॥
 ध्यात्वायुंजपांतंचतावरतंल्यंचहोमयेत् ॥ निगडाममुच्यतेसधोयमुद्दिश्यकृताक्रिया ॥ ५० ॥
 पुंस्वरमुखैर्देवैःस्थितंलंदावनेहरिं ॥ सुरभ्याःपयसातीथैरभिषिच्यचसंस्तुतं ॥ ५१ ॥ राज
 राजेश्वरंकुलामंगलाचारपूर्वकं ॥ उर्वशीप्रमुखाभिस्तुस्वर्गविश्याभिरावृतम् ॥ ५२ ॥ एवं
 ध्यात्वाजपेच्छसंपंक्तेरयुतंहुनेत् ॥ सार्वभौमोमवेत्सोऽपिनेत्येवंविहिताक्रिया ॥ ५३ ॥ आत्मा

नंकं सप्रयत्नं रिपुं कंससाम्बकं स्मरेत् ॥ निशायि प्रजयेन्मयीदं सिण्डुस्वस्तं स्थितः ॥ ५४ ॥ लक्ष-
मेकं जयाते तु बानीरत रुचक्रैः ॥ अप्रुतं हो ममात्रेण द्विवेता इति चान्यथा ॥ ५५ ॥ अरिष्टप
बल सं तस्या दपां शुजलो क्षितं ॥ जुहुयान्मियते वातुः शंकरेणापरिस्थितः ॥ ५६ ॥ अरिष्टदह
कार्षासग्नयो पास्थिक रसंगुतं ॥ हवनाल्लक्षमात्रेण यद्विरास्थितो भवेत् ॥ ५७ ॥ आपिपीयूषसं
सेवी विप्रते इति चान्यथा ॥ हरिद्राग्रं पिहो मे नस्तंभ ये दरिवाहिनी ॥ ५८ ॥ नंदारंतमारणक
र्म क्रदाचिद्देष्णवे मनौ ॥ क्रूरं कटाशयं कट्टापिनं च सतामपि ॥ ५९ ॥ ईदृग्निबंधजनंप्राज्य
अभिचारार्थं योजयेत् ॥ प्रायश्चित्तार्थं गायत्री लक्षणं स्वचाचसाधकः ॥ ६० ॥ तदंते पायसैर्मी
त्री अप्रुतं हो ममाचेरत् ॥ अभिप्रयोगकर्तव्यां शांतिः स्यान्नैव चान्यथा ॥ ६१ ॥ इति श्री गौत
मीयतन्त्रे विंशतितमोऽध्यायः ॥ २० ॥

॥ ५३ ॥ ॥ ५४ ॥ ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ६० ॥ ॥ ६१ ॥

श्रीनाराद उवाचा ॥ कर्मतरमर्थो वक्ष्ये शृणुष्व अवहितोऽनघ ॥ यस्तत्त्वामंद मार्गोऽपिलभेन्मंत्रपा
ला नि वै ॥ १ ॥ प्रणवद्वयमध्यस्थं जपद्युत संख्यया ॥ विराजयमानं चे षडहस्पतिसमो भवेत्
॥ २ ॥ व्याख्या ता सर्वशास्त्राणां बिदाना मपि जायते ॥ रविवारोऽश्वत्यमूलं मासाद्य एतं रां दातं ॥ ३ ॥
भूयो भूयो भवेच्छक्तिर्जीवेद एतं रां दातं ॥ तस्य शांतिर्भविति त्यमुद्धिश्य कृता क्रिया ॥ ४ ॥ अं
गु कै रचेत्येत् लक्षणं मास मात्रं तु निर्मलेः ॥ मुच्यते मलिनैः कृच्छ्रैः पापै र्घोरै ररवि ॥ ५ ॥ पंडव

क्षेत्र्यजेतभक्त्यासंपत्तिमतुलालभेन् ॥ विद्रुमैः पूजयेत्कृष्णं त्रिलोक्यं वंशमामनयेत् ॥ ६ ॥ मा
गिन्यैः पूजयेद्भक्त्या सार्वभौमसमो भवेत् ॥ पद्मरागे र्यजन् कृष्णं राजा भवति निश्चितं ॥ ७ ॥
क्षत्रियः सार्वभौमः स्यात्साधयेद्यः समाहितः ॥ गारुत्मतमयैरत्नैः पूजयन् ज्ञानवान् भवेत् ॥ ८ ॥
अपि हीरकरत्नेन पूजयन् किं न साधयेत् ॥ सुवर्णपुष्पैरभ्यर्च्य मांसं मक्तिपरायणः ॥ ९ ॥ कु
वैरसमसंपत्तिं संप्राप्य मोदते चिरात् ॥ देहांते हरितां प्राप्य निर्वाणपदमृच्छति ॥ १० ॥ रवि
वारेऽरुणांभोजैः कल्हारैः सोमवासरे ॥ मङ्गले रक्तपुष्पैश्च बुधे तगरसंभवैः ॥ ११ ॥ चम्पकै
र्गुरुवारैश्च शुक्रैः कुंदसमुद्रवैः ॥ शनिवारैः शमीपुष्पैः पूजयेद्भक्तितोयतिः ॥ १२ ॥ रविवारे घृता
मंतुपयोभक्तं निवेदयेत् ॥ सोमवारे पिष्टकानि सितयासह योजयेत् ॥ १३ ॥ मंगले गुडसं
मिश्रमन्त्रं बहुगुणान्वितं ॥ बुधवारे यावकैश्च गुरौ पुपसमुद्रवैः ॥ १४ ॥ मुद्गानं शुक्रवारे च
शनौ सद्यतपायसं ॥ वैशाखे मासि विधिवत्तर्पयेद्दिमलैर्जलैः ॥ १५ ॥ ज्येष्ठे मासि प्रयत्नेन
फलैः संपूजयेद्धारि ॥ आपाढे मासि विधिवत्तर्पयेत्तैः पूजयेद्धारि ॥ १६ ॥ एकैकं स्वर्णसूत्राणि
ग्रंथिपुक्तानि कारयेत् ॥ अथ वा पट्टसूत्राणि पद्मसूत्राणि वा पुनः ॥ १७ ॥ पूजां ते देवदेवाय
महिषीभ्यो निवेदयेत् ॥ मिथुनेभ्यस्तथा दत्त्वा महांतमुत्सवं चरेत् ॥ १८ ॥ तोषयेद्भयभोज्या
द्यैर्वाष्पान् शंसितव्रतान् ॥ एवं संवत्सरं मंचीकृत्वा भीष्टमवाप्नुयात् ॥ १९ ॥ न चैहर्षकृता

पञ्चाक्षरस्तामेतावककल्पते ॥ आद्येष्वेमासिष्ठान्तं पुन्यैकेतमित्यसंख्यैः ॥ २० ॥
 कस्तूरीकुंडुमादिसुवासितैः ॥ पृथालवंगकंकोलफलानिबहुधारयेत् ॥ २१ ॥ भाद्रेमासि
 अद्विष्टं मर्दयेद्बहुगुणान्वितैः ॥ इष्यमासिपञ्चसंख्यामर्दयेद्भोज्यैश्च विस्तरैः ॥ २२ ॥ कर्त्तव्य
 निमित्तैर्वर्त्तिनाभरणसंयुतैः ॥ तुल्यस्येमास्करेष्ठान्पूजयेन्मासमात्रकं ॥ २३ ॥ रात्रौ प्र
 दीपहंमिस्तु दुग्धापिष्टादिसंयुतैः ॥ घृतदीपमवाच्छिन्नं दधान्मासं महोज्ज्वलं ॥ २४ ॥ एकाद
 श्यामुष्यैव द्वादश्यां पारणादिने ॥ शुक्लायां विष्णुमभ्यर्च्य बालं कार्त्तमपूजैः ॥ २५ ॥ अ
 र्ण्यातिथी तु मतिमान्वापि कोरसवमाचरेत् ॥ भोज्यानि बहु भक्ष्याणि बाह्येभ्यो निवेदयेत्
 ॥ २६ ॥ एवं कृते देवतास्य तुष्टा चेष्टप्रयच्छति ॥ सत्यलोकमवाप्नोति पुनराद्यत्तिवर्जितं
 ॥ २७ ॥ मार्गशिर्षे पञ्चैवं न वान्नैर्व्यजनेः शुभैः ॥ नारिकेलफलक्षीरमिश्रितं गुडजीरकैः ॥ २८ ॥
 सुपर्कैर्देववापभक्ष्या तस्मै निवेदयेत् ॥ धौष्ये मासि च मापं वै घृतापूपैः प्रपूजयेत् ॥ २९ ॥ अ
 हदोपनिहरया शुभूयान्नपतिसभिभः ॥ माघे मासि यजेत्कृष्णं अक्षतैः सुरभिः सितैः ॥ ३० ॥
 दुग्धानं दार्करा पुक्तं मिष्टान्नं च निवेदयेत् ॥ आस्मिन्मासि शुभकाले वस्त्रेणाच्छादयेद्दिभुं ॥ ३१ ॥
 फाल्गुने देवकी पुत्रं पूजयेत्स्वर्णचंपकैः ॥ चतुर्लोकं धनुः सुमेधैर्गंधसमन्वितैः ॥ ३२ ॥ चै
 वे मासि वासुदेवं सर्वपुण्यैः समर्चयेत् ॥ पौर्णिमायां जपेद्भक्त्या दमनैश्च सगुच्छकैः ॥ ३३ ॥

क्षयं जेतुं भक्त्या संपत्तिमनुलभेत् ॥ विदुमैः पूजयेत् कृष्णं त्रैलोक्यवंशमानयेत् ॥ ६ ॥ मा
 णिग्नैः पूजयेद्भक्त्या सार्वभौमसमो भवेत् ॥ पद्मरागैर्यजन् कृष्णं राजा भवति निश्चितं ॥ ७ ॥
 शत्रियः सार्वभौमः स्यात्साधयेधः समाहितः ॥ गारुत्मतमैरत्नैः पूजयन् ज्ञानवान् भवेत् ॥ ८ ॥
 अपि ह्यीरकस्तेन पूजयन् किं न साधयेत् ॥ सुवर्णपुष्पैरभ्यर्च्य मांसं भक्तिपरायणः ॥ ९ ॥ कु
 वेरसमं संपत्तिं संप्राप्य मोदते चिरात् ॥ देहांते हरितां प्राप्य निर्वाणपदमृच्छति ॥ १० ॥ रवि
 वारेऽरुणां भोजैः कल्हारैः सोमवासरे ॥ मङ्गले रक्तपुष्पैश्च बुधे तगरसंभवैः ॥ ११ ॥ चम्पकै
 र्गुरुवारचशुक्रकुंदसमुद्भवैः ॥ शनिवारेशमोपुष्पैः पूजयेद्भक्तितोयतिः ॥ १२ ॥ रविवारे घृता
 मंतुपयो भक्तं निवेदयेत् ॥ सोमवारे पिष्टकानि सितया सह योजयेत् ॥ १३ ॥ मंगले गुडसं
 मिश्रमन्त्रं बहुगुणान्वितं ॥ बुधवारे यावकेश्वरौ पपसमुद्भवैः ॥ १४ ॥ मुद्रानंशुक्रवारच
 शनीसघृतपापसं ॥ वैशाखे मासि विधिवत्तर्पयेद्दिमलेर्जलैः ॥ १५ ॥ ज्येष्ठे मासि प्रयत्नेन
 फलेः संपूजयेद्दरिं ॥ आपादे मासि विधिवत्तर्पयेत् पूजयेद्दरिं ॥ १६ ॥ एकैकं स्वर्णसूत्राणि
 ग्रंथियुक्तानि कारयेत् ॥ अथवा पट्टसूत्राणि पद्मसूत्राणि वा पुनः ॥ १७ ॥ पूजां ते देवदेवाय
 महिषाभ्यो निवेदयेत् ॥ मिथुनेभ्यस्तथा दत्त्वा महान्तमुत्सवं चरेत् ॥ १८ ॥ तोषयेद्भक्ष्यभोज्या
 दीर्घाणि शान्तिव्रतान् ॥ एवं संवत्सरं मंत्री छित्वा भीष्टमवाप्नुयात् ॥ १९ ॥ न चैव हर्षकृता

पूजा वास्ताभेदावकाशते ॥ आद्यजेमासि कृष्णं पुण्यैः सप्तमि संश्रयैः ॥ २० ॥ पादोत्तराश्वि
 कस्तूरीकुंडलमादिसुवासितैः ॥ पृथालवंगकंकोलफला निबद्धा पथयेत् ॥ २१ ॥ आग्नेयमासि
 अद्विष्टं मर्दयेत् बह्वगुणा न्वितैः ॥ द्रुपेमासि यजेद्भक्त्या मर्दयेत् भोज्यैश्च विस्तरैः ॥ २२ ॥ कार्पास
 निर्मितं वस्त्रं निर्नामरणसंग्रहैः ॥ तुलास्थेभ्यस्करेण पूजयेन्मासमात्रकं ॥ २३ ॥ रात्रौ प्र
 क्षीयेद्भस्मिस्तु दुग्धपिष्टादिसंग्रहैः ॥ घृतदीपमवाच्छिन्नं दधान्मासं महोज्ज्वलं ॥ २४ ॥ एकाद
 श्यामुषोण्ये वद्वादश्यां परणादिने ॥ शुद्धायां विष्णुमभ्यर्च्य स्वालंकारभूषणैः ॥ २५ ॥ अ
 र्यातिथी तु मतिमान्वापि कोरसवमाचरेत् ॥ भोज्यानि बहु भक्ष्याणि ब्राह्मणेभ्यो निवेदयेत्
 ॥ २६ ॥ एवं कृते देवतास्त्युष्टा चेष्टुं प्रयच्छति ॥ सत्यलोका मवाप्नोति पुनरावृत्तिवर्जितं
 ॥ २७ ॥ मार्गशिर्षे यजेद्देवं नवान्नेर्व्यजनेः शुभैः ॥ नारिकेलफलक्षीरमिश्रितं गुडजीरकैः ॥ २८ ॥
 सुषकं देवदेवाय भक्त्या तस्मै निवेदयेत् ॥ पौष्ये मासि च मापैर्घृतापैः प्रपूजयेत् ॥ २९ ॥ अ
 हर्षोपनिष्ठाया शुभ्र्या नृपतिसन्निभः ॥ माघे मासि यजेत् कृष्णं अक्षतैः सुशुभैः सितैः ॥ ३० ॥
 दुग्धाभं शर्करायुक्तं मिष्टान्नं च निवेदयेत् ॥ आरि मन्मासि शुभे काले वस्त्रेणाच्छादयेद्दिप्तुं ॥ ३१ ॥
 फाल्गुने देवकी पुत्रं पूजयेत् स्वर्णचंपकैः ॥ चूतसौगंधकुसुमैर्घृतेर्गंधसमन्वितैः ॥ ३२ ॥ चै
 त्रे मासि वासुदेवं सर्वपुण्यैः समर्चयेत् ॥ पौर्णिमायां जपेद्भक्त्या दामैश्च मगुच्छकैः ॥ ३३ ॥

अहिमन्दिनेरतिकामं पूजयेद्भक्तितत्परः ॥ ३४ ॥ नचेत्सांवत्सरीपूजाव्याभवातिनिश्चितं ॥ भ
 स्मीभूतं रमंदं दृष्टारुद्वितासारतिः सती ॥ ३५ ॥ तांदृष्टा कृपया विष्टो वारं दातुं स्वयं शिवः ॥ प्रत्यु
 वाचपतिं त्वंहि सुभगस्त्वमवाप्नुहि ॥ ३६ ॥ सुंदरीसर्वलोके पुक्रीडार्थं व्रजसुंदरि ॥ ततो भ
 वकंदनजालारपुष्पदं मनकं शुभं ॥ ३७ ॥ तेन पूजनमात्रेण संवत्सरफलं भवेत् ॥ होमयेच्छ
 मानयः पिष्टं कर्षुतभार्जतेः ॥ ३८ ॥ तावत्संख्यं मनुजप्लवाकृष्णं पश्यति मंत्रवित् ॥ इतिते क
 थितं सग्यरूपं पूजनं नरपिको द्वयैः ॥ ३९ ॥ कृत्वा नेन विधानेन किमसिद्धयति सूतल ॥ पुण्य
 स्त्रियोगूहृदयाश्च मुनयो ब्रह्मचारिणः ॥ ४० ॥ वनस्थाश्च तथैवाकृत्वा वांछितार्थं मवाप्नुयुः ॥
 स्त्रियः शूद्राश्च त्रिविधैरकृत्वा तत्फलमाप्नुयुः ॥ ४१ ॥ इह भुज्यता वरान् भोगान् भूयो भवसंभ
 वः ॥ एवं कृष्णं यजन् भक्त्या यत्कृतं कोटिजन्माभिः ॥ ४२ ॥ स तु पापैर्न लिप्येत पद्मपत्रमि
 वांभस्ता ॥ इति श्रीगीतमीयंतं त्रे एकविंशतितमोऽध्यायः ॥ २१ ॥ ॥ ४३ ॥

गीतम उवाच ॥ विस्तरेण महाप्रह्लादकृष्णं भवान् ब्रवीहि च ॥ भक्तोऽहं तवाशिष्योऽहं योग्योऽस्मि
 श्रवणेगुरो ॥ १ ॥ नारद उवाच ॥ शृणु प्रह्लादकृष्णं भवान् सत्सर्वदेवकसम्मतान् ॥ यदेक
 ज्ञानमात्रेण पुनर्जन्मन विद्यते ॥ २ ॥ प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य नमस्तदनु उच्यते ॥ कौस्तुभाह्वय
 संप्रोक्तो मनुरष्टाक्षरः परः ॥ ३ ॥ एतदिदं ज्ञानमात्रेण साक्षाद्विष्णुर्भवेद्यतिः ॥ पटदीर्घस्वरसं

भेषकामेनांगक्रियमता ॥ ४ ॥ कलापकुसुमव्यामंदांस्त्वक्कणांजम् ॥ अवेकसन्मसंदि
 बंकीस्तुभोद्भासिवक्षसं ॥ ५ ॥ तालहारावलीरम्यंगरुडोपरिसंस्थितम् ॥ ध्यात्वैवंपरमात्मानं
 दशलक्षं जपेन्मनुम् ॥ ६ ॥ होमयेत्तदशादेनसाधितैर्घृतपायसैः ॥ पुरश्चरणमंगयच्छेषमन्य
 त्समापयेत् ॥ ७ ॥ य एवं भजते मंत्रोभोगमौक्षेककारणं ॥ करप्रचेयासर्वायि अंतैः च परमं
 व्रजेत् ॥ ८ ॥ दशदारसमानं हि पूजनं समुदीरितं ॥ अपांन्यत्संप्रवक्ष्यामि पङ्क्तिमंत्रनायकं
 ॥ ९ ॥ यस्य विद्वान्मात्रेण जीवन्मुक्तो महोचरेत् ॥ त्रिमात्रं नमसायुक्तं चतुर्थ्यर्कज्ज्वाइत्यपि
 ॥ १० ॥ पण्डितरोमनुः प्रोक्तो दद्यादष्टफलप्रदः ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्रीछंद उच्यते ॥ ११ ॥
 श्रीकृष्णो देवतासाक्षात् दुर्गाधिष्ठागृहेवता ॥ त्रिमात्रं वीजमिर्युक्तं नमः शक्तिरुदाहृता ॥ १२ ॥
 कृष्णागकीलकंचास्यमंत्रराजस्य कीर्तितं ॥ विनियोगोऽस्य मंत्रस्य पुरुषार्थचतुष्टयो ॥ १३ ॥ पंचा
 गानि मनोरस्य आचक्राधिरुदीर्यते ॥ नीलजीमुतसंकाशं किंकिणिजालमालिनं ॥ १४ ॥ सर्वाभ
 रणसंदीप्तिरक्तपद्मोपरिस्थितं ॥ सनकाद्यैर्मोनिवैरैः स्तुतं त्रयायेन मनुवरम् ॥ १५ ॥ आलोलकुंत
 लोद्भासिमुखचंद्रविराजितम् ॥ दशरक्ताऽधरोष्ठश्च पाणिपादविराजितम् ॥ १६ ॥ करा
 भ्यां पायसं श्लक्ष्णं संधौर्ह्यं गंधीनकम् ॥ दधंतं चितयेद्वैभोगमौक्षफलप्रदम् ॥ १७ ॥ ध्या
 त्वैवंपरमात्मानं दशलक्षं जपेन्मनुम् ॥ जपंते पायसैः शुद्धैर्मंकुर्यात्स शकैः ॥ १८ ॥ तर्पयेत्तद्

श्रांशेनजलेःकर्पूरासितैः ॥ अभिषेकं दशांशेन दशांशीर्विप्रमोजनं ॥ १९ ॥ तदंतेदक्षिणांद
 त्वासाधयेद्विज्ञातमात्मनः ॥ भिक्षाहारोजपेन्मंत्रं वर्षमेकं ब्रूते स्थितः ॥ २० ॥ कविर्वाग्मीसमृ
 द्धश्च सर्वज्ञो जायते ध्रुवं ॥ नवनीताशनंदे वंध्यात्वालक्षं जपेत्सुधीः ॥ २१ ॥ दिव्यज्ञानम
 वाप्नोति त्रिलोको प्राप्य मोदते ॥ य एवं मंत्रं राजं तु भजते भाक्ति तत्परः ॥ २२ ॥ इह भुक्त्वा
 यरान्भोगान् देहांते परमं विदोत् ॥ अथापरं प्रवक्ष्यामि योऽदृशार्णमहामनुं ॥ २३ ॥ यस्य
 विज्ञानमात्रेण कृष्णात्मा परमां विदोत् ॥ प्रणवं न मसायुक्तं कृष्णगोविंदकौतथा ॥ २४ ॥
 श्रीपूर्वोदितोऽर्वाय्यं ह्रुं फट् स्वाहेति कीर्तितः ॥ नारवोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छंदोऽनुष्टुबुदादृतं ॥
 २५ ॥ परमात्मा हविर्देवो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ दशोर्णकवदेवा स्य जपहोमौ प्रकीर्तितौ ॥ २६ ॥
 प्रयोगस्तत्समः प्रोक्तो बीजं शक्तिश्च तत्समे ॥ य एवं प्रजपेन्मंत्रं सोऽधीते श्रुतिचतुष्टयं ॥ २७ ॥
 अनेन स दशो मंत्रो जगत्स्वपि न विद्यते ॥ अनेन राधितः कृष्णः प्रसीदत्येव तत्क्षणात् ॥ २८ ॥
 अथ संतानासिद्धयै च वक्ष्येऽहं मंत्रनायकं ॥ यस्य विज्ञानमात्रेण सर्वे सिद्धयः तिमं त्रिणः ॥ २९ ॥
 देवकीपुत्रशब्दांते गोविंदपदमीरयेत् ॥ वासुदेवपदांते तु ततो ब्रूयाज्जगद्गुरो ॥ ३० ॥ देहि मे
 तनयं देवत्वामहं पदमीरयेत् ॥ शरणं गत इत्युक्तो मंत्रश्चानुष्टुबव्ययः ॥ ३१ ॥ नारदोऽस्य
 ऋषिश्छंदो गायत्रं कथितं बुधैः ॥ संतानदेहि हरिः साक्षादेव ताच प्रकीर्तितः ॥ ३२ ॥ व्यरतैः

समस्तैरंगानि कृत्वा देवविचिंतयेत् ॥ निलोत्पलदलश्यामं पीतांबरयुगाढतम् ॥ ३३ ॥
चतुर्भुजं शंखचक्रमूर्ध्वपाणिहृदये दृतम् ॥ अधःपाणिहृदये वण्वा दयंतमुदात्तम् ॥ ३४ ॥
अनेकरत्नसंनद्धकिरीटोज्ज्वलविग्रहम् ॥ नानालंकारसुभगं गण्डोपरिसंस्थितम् ॥ ३५ ॥
वेदस्तोत्रपरे नित्यं मुनिभिः परिवेष्टितम् ॥ एवं ज्योत्स्वा च येत्कृष्णपंचांगैः प्रथमादृतिः ॥ ३६ ॥
द्वेन्द्रादिभिर्द्वितीयास्यानृतीया तु तदा युधैः ॥ एवमभ्यर्च्य देवेशं लक्ष्मां च जपेन्मनुः ॥ ३७ ॥ पुत्रं
धीं बलभैश्चैव देहं ते परमं व्रजेत् ॥ पुत्रजीविष्यन् चित्ते तत्फलैरयुतं हुनेत् ॥ ३८ ॥ अनंतरं दशां
क्षौनतर्पणादिनिचाचरेत् ॥ यष्टुर्न प्रभजेन्मन्त्री संतानाख्यं महामनुं ॥ ३९ ॥ अविच्छिन्नो
भवेद्दंशोपावदाभूतसंश्रयः ॥ दशग्यां शुक्लयक्षे तु निशो धेस्वस्ति मंडले ॥ ४० ॥ हरिमावाह्य
विधिपरपूजयेद्दुपचारकैः ॥ एवमर्चनमात्रेण वत्सरात् पुत्रवान्गृही ॥ ४१ ॥ दीर्घमायुरप्र
तिहतबलवीर्यसमन्वितं ॥ वरसराच्छ्रभते पुत्रं सत्यं सत्यं मयोदितं ॥ ४२ ॥ यस्यार्थे कुरुते म
प्रीप्रयोगात् सनुपुत्रवान् ॥ वंध्यापिलभते पुत्रान् शतहायनजीवितान् ॥ ४३ ॥ प्रातर्वाचं
यमानाशीत्रो धीद्रुमदले जलं ॥ मंत्रयित्वा द्यौस्तत्तत् शतं पितृपुत्रीयतिष्ठुवं ॥ ४४ ॥ एवं प्रयोगा
न्मासमात्रात्तनयं लभते ध्रुवं ॥ अनेन मंत्रितं त्वाज्यं पुत्रसिद्धिकरं परं ॥ ४५ ॥ अनेन जलपा
नेन वंध्यावर्षाच्छ्रमेत्यजां ॥ ४६ ॥ इति श्रीगीतमीयतन्त्रे द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

गोतमउवाच ॥ सर्वजानासित्वंविद्वान्स्वयंभूतसदृशःप्रभो ॥ त्वदुदीर्शितमाकर्ण्यकृतार्थोऽहंन
 चान्यथा ॥ १ ॥ तपस्तप्त्वापुराब्रह्मन्प्रार्थितोहरिरीश्वरः ॥ तेनैवोक्तंनचेद्वंकथितव्यमखं
 डितं ॥ २ ॥ तदारभ्यसदाब्रह्मन्तवदर्शनलालसः ॥ गंगाप्रवाहणंमंत्रंश्रोतुमिच्छामितत्त्वतः ॥ ३ ॥
 श्रवणेयदियोगोऽस्मिन्कृपयाकथयप्रभो ॥ ४ ॥ नारदउवाच ॥ बहवःकथितामंत्रामयातेमुनि
 सत्तम ॥ तंमंत्रंकथयाम्यध्येनज्ञानंप्रसीदति ॥ ५ ॥ यस्यविज्ञानमात्रेणभक्तिःस्यात्प्रेमल
 क्षणा ॥ चतुर्विधंतुपांडित्यंज्ञानमात्रेणसिद्ध्यति ॥ ६ ॥ मंदभाग्योदरिद्रोऽपिशठोमढोऽपिपा
 तकी ॥ उपास्यमंत्रराजंतुवागीशसमतांब्रजेत् ॥ ७ ॥ मयाप्येवंपुरापृष्टःपक्षयोनिर्यथावद
 त् ॥ तथातेकथयिष्यामिगुह्याहुसंपरमुने ॥ ८ ॥ द्वाविंशत्यक्षरोमंत्रोवागीशत्वप्रवर्तकः ॥
 सर्वतंत्रेषुगुह्योऽयंगोपनीयश्चगौतम ॥ ९ ॥ वेदःप्रादुरभूदास्येमंत्रेणानेनवेधसः ॥ कवीद्र
 त्वंभार्गवश्चवागीशत्वंवृहस्पतिः ॥ १० ॥ श्रियमिन्द्रादयोदेवाज्ञानंचसनकादयः ॥ सोभाग्यं
 चद्रमाप्रापकुवेरोऽपिधनशतां ॥ ११ ॥ इमंमंत्रवरंजह्वासासर्वज्ञोभवतिध्रुवं ॥ अदृष्टाश्रुत
 शास्त्रस्यव्याख्याताशिल्पगोभवत् ॥ १२ ॥ महाकविर्महाप्राज्ञोवाक्पतेःसमतांब्रजेत् ॥
 ज्ञानंतुपरमंलब्ध्वाविष्णोःसायुज्यतांलभेत् ॥ १३ ॥ ययंकाममभिध्यायन्मनुष्योभजतेमनु
 ॥ तंतंकाममवाप्नोतिभुविस्वर्गेरसातले ॥ १४ ॥ तस्योद्धारमहंबध्वेयममसार्वज्ञकारणम् ॥

कृष्णगोविंदकीटैतौतयागोपीजनंततः ॥ १५ ॥ वल्लभायाप्रियावन्देऽश्वन्द्रसर्गमिनुस्वरः ॥
 नानामादौक्रमात्काममायालक्ष्मीर्नियोजयेत् ॥ १६ ॥ द्वाविंशत्यक्षरोमंत्रोवाग्भवाधःप्रकी
 र्तितः ॥ अहमस्यमुनिश्छन्दोगायत्रीदेवतामनोः ॥ १७ ॥ गंगाप्रवाहणःकृष्णःसर्वदेवन
 मस्मृतः ॥ गंगाप्रवाहवद्वाणिजायतेतेनतत्तया ॥ १८ ॥ गंगाप्रवाहणोनामकीर्त्यतेपरमा
 र्थतः ॥ दीजंतुमान्मथंश्रोक्तंशक्तिःयत्नीहविर्भुजः ॥ १९ ॥ कृष्णायकामवीजायल्लक्ष्म्यं
 रिक्तीर्तितं ॥ गोविंदायशिरस्तद्वन्मायोद्योच्चारणेनच ॥ २० ॥ गोपीजनशिरसांतद्वच्छ्रीवी
 जाद्येनविन्यसेत् ॥ वल्लभायेतिकवचंअल्लजायाहविर्भुजः ॥ २१ ॥ दोषबीजनसहिताः
 पंचागमनवःस्मृताः ॥ मूर्ध्निलाभेभ्रुवोर्मध्येनेत्रेकर्णेतथानसि ॥ २२ ॥ आस्येकंठेचदोर्मूले
 लक्ष्म्योदरनाभिषु ॥ लिङ्गमूलेतथाधोरुर्वोर्जान्विश्रुगुल्फयोः ॥ २३ ॥ समस्तेनतुमंत्रेण
 व्यापकंन्यस्यचितयेत् ॥ कलापकुसुमदयामपूर्णचंद्रनिभाननं ॥ २४ ॥ बार्हवहृत्कृतोत्तंसं
 वनमालिनमीश्वरं ॥ किरीटहारैकयूरबलमंडलमंडितं ॥ २५ ॥ श्रीवत्सवक्षसंभ्राजत्कौस्तु
 भोद्भासितोरत्नं ॥ युवतीविपलावण्यरमणीयतनुंहारं ॥ २६ ॥ दिव्यपीतांबरधरंतराहारवि
 भूषितम् ॥ रमेरारुणाधरन्यस्तवेणुत्रैलोक्यमोहनं ॥ २७ ॥ सर्वदेदमयवेणुवाद्यंतंचतुर्भु

जम् ॥ स्फाटिः कीमक्षमालाचविद्यामूर्ध्वकरद्वये ॥ २८ ॥ दधंतं पुंडरीकाक्षं दिव्यगानपरा
यणं ॥ अनुत्थानलपसौर्द्धैर्मोहयंतं जगन्नयम् ॥ २९ ॥ तपनीयलसत्कांत्यावीणाकमलह
स्तया ॥ निरोक्ष्यमाणचरणवामपार्श्वस्थया श्रिया ॥ ३० ॥ हेमसिंहासने रम्ये सर्वरत्नो
पशो भित्ते ॥ रुक्मिण्यादिमहिषीभिर्निरंतरनिपेवितं ॥ ३१ ॥ चंद्रमंडलसंकाशं श्वेतच्छत्रो
पशो भित्तं ॥ नारदाद्यैर्मुनिगणैर्ज्ञानार्थिभिरुपासितं ॥ ३२ ॥ इंद्रादिदेवताबुंदैः प्रणतं पर
मेश्वरं ॥ सर्वज्ञं जगदीशानंध्यात्वाल्लदयपंकजे ॥ ३३ ॥ जपे देवं नुवरंध्यात्वाल्लक्षचतुष्टयं ॥
आरक्तकुसुमैर्ब्रह्मवक्षजैर्होममाचरेत् ॥ ३४ ॥ दशांशकेन मंत्रोऽयं सिद्धो भवति नान्यथा ॥
पूजादशाक्षरेपठे अंगावत्तिरंतरं ॥ महिषीभिर्द्वितीयास्यान्तृतीयादिगधीश्वरैः ॥ चतुर्थीत
त्प्रहरणैश्च तुरावत्तिरिताः ॥ ३५ ॥ प्रातः प्रातः पिवेत्तोयं मंत्रेणानेन मंत्रितं ॥ वागीश्वर
समो भूत्वा काव्यकर्ता महान् भवेत् ॥ ३६ ॥ अनेन मंत्रितं नित्यं ब्राह्मीपञ्चमं भक्षयेत् ॥ मंड
लादेव मतिमान् महाश्रुतिधरो भवेत् ॥ ३८ ॥ ब्राह्मीकुटुबचाकल्पं च तेन द्विगुणेन च ॥ च
तुर्गुणं भवेद्गुणं पाचितं घृतमुत्तमं ॥ ३९ ॥ अवतार्य जपे देन मयुतं मंत्रमादरात् ॥ कर्पमात्रं
प्रातरेव भक्षयेन्मौनमास्थितः ॥ ४० ॥ एतद्भक्षणमात्रेण बृहस्पतिसमो भवेत् ॥ हस्तमारो
प्यजिह्वायां जपेदयुतमादरात् ॥ ४१ ॥ प्रतिभा जायेते दिव्या सर्वलोके कभाविता ॥ धवले

रूपचारैस्तुयादिदेवं प्रपूजयेत् ॥ ४२ ॥ दिव्यज्ञानमवाप्नोति प्रतिभाविश्वजित्वरी ॥ श्रीग्री
 जायं यदा जायंत दालक्ष्मीरचंचला ॥ ४३ ॥ कामाद्यजपनादेव सर्वलोकं वशं नयेत् ॥ वागा
 दिजपनादेव वाक्सिद्धिर्जायतेऽचिरात् ॥ ४४ ॥ शक्तिबीजादिकोमंत्रो निर्वाणमचिराद्दि
 शेत् ॥ पुटनात्प्रणवाभ्यां तु मोक्षमाप्नोति निश्चितम् ॥ ४५ ॥ एवं मन्त्रवरं यत्तु भजते भक्ति
 ततरः ॥ दहंतु कृत्वा वरान्भोगान् समस्त ऋद्धिं संयुतान् ॥ ४६ ॥ संपत्तिपरमां लब्धया या
 दंते परंपदं ॥ कामेन्द्राया पराशक्तिर्नादिर्विदुः समन्विता ॥ ४७ ॥ कथितः कृष्णमंत्राणां सर्व
 पांमन्त्रनायकः ॥ ऋषिर्द्रष्टा समाख्यातो विराट् उदउदीरितं ॥ ४८ ॥ त्रैलोक्यमोहनो देवः
 श्रोकृष्णः परिकीर्तितः ॥ कल्पटदीर्घबीजेन पङ्कगपरिकीर्तितः ॥ ४९ ॥ अंसां लवितवामकुंडल
 धरं भद्रो ह्यसद्रूपं किंचित्कुंचितकोमलाघरपुटसाचिप्रसारक्षणं ॥ अलोलांगुलिपल्लवैर्मुगलि
 कामापुरयंतं मुदामूलैकलपतरोक्षिभंगललितंध्यायेज्जगन्मोहनं ॥ ५० ॥ एवं ध्यात्वा जपेन
 वंश्रद्धया दशलक्षकं ॥ तद्दशांशेन जुहुयात्पायसैरथ वांजुजैः ॥ ५१ ॥ दशाक्षरोदिते पीठे पूज
 नेत्तद्विधानतः ॥ प्रयोगानपि सर्वत्र तदुक्तानपि कारयेत् ॥ ५२ ॥ अथवा बालकृष्णं च नीलदी
 वरसन्निभं ॥ रत्नाभरणसंदीप्तद्विभुजं रत्नकुंडलं ॥ ५३ ॥ पायसं नवनीतं च कराभ्यां दध
 तं स्मरेत् ॥ लक्ष्मीकं जपेन मंत्रं होमैः तपायसैः शुभैः ॥ ५४ ॥ दशांशं जुहुयाद्भक्त्या पुजां गेन्द्रादि

आयुधैः ॥ होमयेदयुतं मन्त्रीघृतभर्जितपिष्टकैः ॥ ५५ ॥ अलक्ष्मीर्नश्यति क्षिप्रं कांतिं तेजश्च
 विंदति ॥ पलाशकुसुमैर्दुत्वावाक्सिद्धिलभते ध्रुवं ॥ ५६ ॥ पंकजैर्जुहुयान्मन्त्रीघृतभर्जित
 पिष्टकैः ॥ अलक्ष्मीर्नश्यति क्षिप्रं कांतिं तेजश्च विंदति ॥ ५७ ॥ पंकजैर्जुहुयान्मन्त्रीअयुतं
 श्रियमाप्नुयात् ॥ नवनीतस्य होमेन काचिर्वाग्मी प्रजायते ॥ ५८ ॥ वसुदेवं पदं चोक्त्वा निगड
 च्छेदनाय च ॥ वासुदेवपदं चोक्त्वा स्वाहेति तन्मनुर्मतः ॥ ५९ ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्त
 रच्छंदोऽनुष्ठुबुदिरितं ॥ निगडच्छेदनी वासुदेवस्य देवता ॥ ६० ॥ पंचागादि मनोरस्य आ
 चक्राद्यैः प्रकल्पयेत् ॥ रंगमडलमध्यं तु कसं निपात्य लीलाया ॥ ६१ ॥ ज्ञातीनां वर्ययन् ह
 पंआनीयापितरौ स्वयम् ॥ निगडान्मोक्षितो भक्त्या प्रणम्य च पुनः पुनः ॥ ६२ ॥ राज्ये संस्था
 प्य विधिबद्धे कंवीक्षितैर्नृपैः ॥ एवं ध्यात्वा जपेच्छं जुहुयात्तद्दशांशतः ॥ ६३ ॥ अंगैराशा
 धिपैः सम्यक्तदस्तरचनोदितैः ॥ यएनंचितयेन्मन्त्रीससम्यक्संपदां पदं ॥ ६४ ॥ राजदुर्गभया
 दिभ्यो मुच्यते स्मरणात्क्षणात् ॥ निर्गुडीमूलहोमेन मुच्यते वंघनादितः ॥ ६५ ॥ राजद्वारे भ
 ये घोरे स्मरणात् मुच्यते भयात् ॥ ६६ ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥
 नारद उवाच ॥ गोपालं पिंडसंज्ञांतं कथयामि मुने श्रृणु ॥ यदाकर्ण्य गुरोर्भक्त्या परत्रेह च मो
 दते ॥ १ ॥ अनेन सदृशो मन्त्रो जगत्स्वपिन दृश्यते ॥ पंचांतको धरा संस्थर्द्धरा च तुर्दशस्वरैः

॥ २ ॥ कथितोमंत्रराजोऽयंभुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ अपिर्भस्मास्पगायत्रीछंदःश्रीकृष्णदेवत
 ॥ ३ ॥ गालाग्यंनिजदाक्षीतुक्कीलकंऔर्वमुच्यते ॥ षट्दीर्घभाजाबीजेनषड्गगानिप्रकल्प
 येत् ॥ ४ ॥ छंदावनगंतकृष्णारत्नसिंहासनेस्थितं ॥ कदंबमूलदेशेतुगोपिकाजनवेष्टितं
 ॥ ५ ॥ नारदार्यैर्मुनिवैरौद्व्यज्ञानपरात्मकैः ॥ सहितंपरयाभक्त्यावनमालिनमीश्वरम्
 ॥ ६ ॥ रत्नालंकारसंदीप्तिशंखचक्रलसत्त्वरं ॥ शब्दब्रह्ममयंवेणुमघःपाणिद्वयेरितं ॥ ७ ॥ य
 पुनंज्यात्वामनुयंरलक्षमात्रंजयेद्दशी ॥ सितान्वितैःपायसैस्तुअयुतंहोममाचरेत् ॥ ८ ॥ य
 पुनंभजेतमंघ्रीसिद्धयस्तस्यहस्तगाः ॥ धवलैःकुसुमैर्होमाद्वासिद्धिलभतेऽचिरात् ॥ ९ ॥ क
 कर्णिकारस्यहोमिनलक्ष्मीःसर्वविधाभवेत् ॥ अनेनमंत्रितंतोयंप्रातःप्रातःपिवेन्नरः ॥ १० ॥ क
 विर्वाग्मीश्रुतिधरःसर्वज्ञोजायतेऽचिरात् ॥ अस्योपासनमात्रेणकिञ्चासिद्धयतिमंत्रिणः ॥ ११ ॥ अ
 द्दहभोगान्द्वराङ्गमुक्त्वापुत्रपौत्रैःसमन्वितः ॥ अतैतत्परमंधाममंत्रयितिनिरामयं ॥ १२ ॥ अ
 धवहयैमहार्यंत्रसर्वैस्सितफलप्रदं ॥ यस्यधारणमात्रेणकिञ्चासिद्धयतिभूतले ॥ १३ ॥ बीजं
 त्रिकोणमालिख्यपट्टोणंतद्वाहिल्लिखेत् ॥ षडक्षरंलिखेत्तत्रदत्तंचाष्टदलंलिखेत् ॥ १४ ॥
 अष्टाक्षरेणसंगुक्तंतद्वाहिःषोडशच्छृदं ॥ षोडशार्णकृष्णमनुवाहिर्दशदलान्वितं ॥ १५ ॥
 दशक्षरेणसंयुक्तंअष्टादशदलेततः ॥ अष्टादशार्णतन्मध्येवाहिर्द्वित्रिंशदंबुजं ॥ १६ ॥ अनुष्टु

द्याख्यं तत्रैव तद्वहिर्यत्तमालिखेत् ॥ विलिखेत्पिडवीजं तु वेष्टयेत्वा तु सर्वतः ॥ १७ ॥ तद्वहि
 र्यत्तं निष्पाद्यमावृत्तं तत्रैवैष्टयेत् ॥ एतद्वयं पुनः कृत्वा पाशां कुशेन वेष्टयेत् ॥ १८ ॥ तद्वहिर्य
 त्तमेकं तु चतुरस्रं संवज्रकं ॥ एतदुक्तं महायंत्रं कृपयामुनिसत्तम ॥ १९ ॥ स्वर्णपत्रेऽथ भूर्जवा
 लिखित्वा यन्त्रराजकं ॥ अष्टगंधैर्मपि कृत्वा लिखेत्स्वर्णशलाकया ॥ २० ॥ प्राणान्संस्था
 प्य विधिवत्सहस्रं होममाचरेत् ॥ तदंतेऽयुतसंख्यं च जस्वायंत्रं च धारयेत् ॥ २१ ॥ अस्य धारण
 मात्रेण साक्षाद्भूमिपुरंदरः ॥ मुच्यते मलिनैः कृच्छ्रैः स्वैर्घोरैरपि ॥ २२ ॥ शान्तिचशाश्वती ल
 ङ्घ्यायाति तत्परमं पदं ॥ स्त्रीणां वामभुजं चास्य धारणात् किञ्च सिद्धयति ॥ २३ ॥ बंध्यापिलभ
 ते पुत्रान् शतहायनजीविनः ॥ दीर्घायुरप्रतिहतबलवीर्यसमन्वितान् ॥ २४ ॥ राशिचक्रं वि
 लिख्याथ कुंभं संस्थाप्य पूर्ववत् ॥ निक्षिप्य यंत्रं तन्मध्ये सेकात् सर्वहिंसा धयेत् ॥ २५ ॥ तत्त्व
 दर्शमवेदि प्रोमर्हं शास्तिमर्हं पतिः ॥ वैश्यः समृद्धिमान् भूयाल्लभेच्छूद्रो यथेष्टिस्तं ॥ २६ ॥ एतत्ते
 कथितं यंत्रं पुरुषार्थैकसाधनं ॥ केवलं त्वं स्वयन्तेन गोपायस्व मुनेस्वयं ॥ २७ ॥ इति श्रीगौत
 मीयतन्त्रे चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

॥ ३ ॥

॥ ३ ॥

॥ २४ ॥

श्रीनारद उवाच ॥ अथ वक्ष्ये मनुवंसं समस्तपुरुषार्थदं ॥ यज्ज्ञात्वा सिद्धयः सर्वा भवन्ति करसं
 स्थिताः ॥ १ ॥ लक्ष्मीमायाकामबीजं तं कृष्णपदं तथा ॥ स्वाहेति मंत्रराजोऽयं भुक्तिमुक्ति

फलप्रदः ॥ २ ॥ नारदोऽस्यमुनिः स्थातश्छंदोनुपुवुदीरितं ॥ देवताकृष्णइत्युक्तासमस्तपुरुषा
 र्धदः ॥ ३ ॥ षडंगकामत्रोजेनपट्टदीर्घभेदितेनच ॥ कलापकुसुमश्यामदंदावनगतंहरि
 ॥ ४ ॥ गोपगोपीगवावीतंपीतवस्त्रयुगाहतं ॥ नानालंकारसुभंगकौस्तुभोद्भासिवक्षसं
 ॥ ५ ॥ सनकाथैर्मन्त्रिभ्यैः संस्तुतं परमयामुदा ॥ शंखचक्रलसद्बाहुवैणुहस्तद्वयेरितं ॥ ६ ॥
 प्यारक्षेयं परमात्मानं चतुर्लसं जपेन्मनु ॥ दवाशैर्जुहुयान्मन्त्रिकुसुमैर्बल्लवक्षजैः ॥ ७ ॥ अक्षया
 त्रिसंध्यप्रजपेदंगैरद्रादिभिस्ततः ॥ यथाप्रयोगान्कुर्वीत धर्मार्थकाममुक्तये ॥ ८ ॥ पाप
 सैर्युतं ह्रुत्वा ज्ञानदिव्यमयामुयात् ॥ तद्वच्चलवैणुह्रुत्वा लोकानाकर्पयेद्भुवं ॥ ९ ॥ पलाश
 पुष्पैर्जुहुयात्काविवर्गमीचजायते ॥ मत्स्यं डोकदलोर्दुग्धागुडपायसतद्विया ॥ १० ॥ तर्प
 येद्युतं मन्त्रीगंगेयेन जलेन वै ॥ मंडलादिहितासिद्धिर्वै नैवावशंसदयः ॥ ११ ॥ वाग्मी
 द्वयेन जप्येन वागीशसमतं व्रजेत् ॥ व्याघ्रीजकुसुमेर्हुत्वा निधिमोत्स्य यत्नतः ॥ १२ ॥
 श्रीश्वश्रुफलहोमेन राज्यैश्वर्यमवाप्नुयात् ॥ एवमेकथितो विप्रदुर्लभो मंत्रनायकः ॥ १३ ॥ त
 त्संप्रदायसंप्राप्तः किमसिद्धयतिमंत्रिणः ॥ अष्टादशाणो मारांतो मंत्रः सुतथ न प्रदः ॥ १४ ॥
 नारदोऽस्यमुनिश्छंदोगायत्रं कथितं बुधैः ॥ बाळकृष्णो देवात्स्यसमस्तार्थफलप्रदः ॥ १५ ॥
 पट्टदीर्घभाजाकामेन बीजनां गक्रियामता ॥ इंदीवरसमाभासं बालं त्रैलोक्यमोहनं ॥ १६ ॥

चयेत् ॥ वासुदेवं संकर्षणं प्रद्युम्नं चानिरुद्धं ॥ ३१ ॥ दिग्दलेषु संमग्न्यर्च्य बहिरर्चयेद्दिग्दले ॥
 सरस्वतीं तथा लक्ष्मीं रतिं प्रीतिमन्तरं ॥ ३२ ॥ स्वदिक्षु लोकपालां श्रुतदत्ताणि चतुर्द्वहिः ॥
 एतदभ्यर्च्य विधिवत्साधयेत्स यथेष्टितं ॥ ३३ ॥ विंशत्यर्णोदितान् सर्वान् प्रयोगानपि साधये
 त् ॥ य एवं भजति मन्त्री भक्त्या च परिपूजयेत् ॥ ३४ ॥ राजैश्चर्यमवाप्यते भूयान्तरपरममहः ॥
 काममायारमा पूर्वा दशार्णो मिनुनायकः ॥ ३५ ॥ रमा माया कामपूर्वा दशार्णः सप्तकीर्तितः ॥
 अनयोर्मित्रयोर्मन्त्री आचक्राद्यैः पङ्ककं ॥ ३६ ॥ कृत्वा दशार्णवत्सम्पक्कृष्यानपूजादिकं
 तुधीः ॥ स पर्याचरेत् यस्तु मन्त्रयोरेकमाश्रितः ॥ ३७ ॥ इह भुक्त्वा वरान् भोगान्महेश्वर्यसम
 न्वितान् ॥ पुत्रैः पौत्रैः प्रपौत्रैश्च देहांते हरितां व्रजेत् ॥ ३८ ॥ अयं वक्ष्ये गृणु मुने प्रतिपत्तिं ज
 गद्गुरोः ॥ इन्द्रादिप्रमुखैर्देवैः सुगुप्ताक्रियते तुया ॥ ३९ ॥ कुबेरोऽपि च याज्ञात्वा उपास्य ब्रह्म
 णो मुरवात् ॥ महेशसखितां प्राप्य धनेन शत्वमवाप्तवान् ॥ ४० ॥ इन्द्रोऽपि यामुपास्यैव देवराज
 त्वमाप्तवान् ॥ त्रैलोक्यविजयी देवो देवैस्त्यैकशासनः ॥ ४१ ॥ मायारमादिगणैश्चाष्टादशा
 णोर्विंशदणकः ॥ अनेन सदृशो मन्त्रस्त्रिपुलोकैः पुद्गलमः ॥ ४२ ॥ ऋषिर्ब्रह्मासमादिष्टो गाय
 त्री छन्दश्शुक्लः ॥ देवता देवताष्टद्वन्द्वः श्रीकृष्ण ईरितः ॥ ४३ ॥ अष्टादशार्णवत्कुर्यान्मन्त्रा
 णैर्गणकल्पनं ॥ हारवत्यां महोधानेर्दार्धिकशतमंडिते ॥ ४४ ॥ पारिजातवेनरभ्ये सुवर्णभू

मिमध्यतः ॥ सर्वरत्नमयचित्रे सुमेरुनिभमंडपे ॥ ४५ ॥ सिंहासने समासीनं सूर्यकोटिसम
 प्रभं ॥ रक्तोरपलसमाभासपाणिपादांबुजं स्मरेत् ॥ ४६ ॥ शंखचक्रगदापद्मलसद्बाहुचतु
 स्त्रयं ॥ सर्वांगसुंदरं देवसर्वाभरणभूषितं ॥ ४७ ॥ रत्ननद्याः समुद्धृत्य सर्वरत्नैश्च बोधितं ॥ रु
 विमणी सत्पभामाचवामदक्षे च तिष्ठतः ॥ ४८ ॥ रत्नकुंभे न रत्नेन सिंचित्यौ परयामुदा ॥
 कालिंदीमक्षजातत्रदिशं त्यौ कलशौ तयोः ॥ ४९ ॥ नाग्रजितिसुनंदाचमित्रविंदासुलक्षणा ॥
 आनीय रत्नकलशं रत्ननद्याः समुद्धृतं ॥ ५० ॥ दिशंत्यः सर्वमांगल्यसंपन्ना महिषीर्हरैः ॥ ततः
 षोडशसाहस्रं सिंचत्यः परितः प्रियाः ॥ ५१ ॥ गतैर्नृत्यैश्च वाद्यैश्च ममुहुः सर्वदेवताः ॥ एवं हरिं स्म
 रन्मंत्रोचतुर्लक्षं जपेन्मनुं ॥ ५२ ॥ जपांते पायसैर्विव्यैर्जुहुयात्तदशंशतः ॥ तर्प्यते तदशंशे
 न भक्तितश्चैदुमज्जलैः ॥ ५३ ॥ अभिषिच्य दशदिशो नवाह्वणानपि भोजयेत् ॥ कर्णिकायां लि
 खे द्वीजं स्वसाध्यं तद्वह्निं लिखेत् ॥ ५४ ॥ शेषसप्तदशार्णवनवद्गैर्हं युगंततः ॥ दत्ताद्वहिरष्ट
 दलचतुरस्रं सवज्रकं ॥ ५५ ॥ चतुर्दशसमायुक्तं यत्र मेतत्सुलक्षणं ॥ पूर्वदक्षिणपाश्चात्य
 कोणे मायां विलिख्यतु ॥ ५६ ॥ श्रीबीजमन्यतो लेख्यं पटुर्णकोणं गंतया ॥ पंचेतु कामगा
 यत्रीं त्रिंशद्विंशो विभागशः ॥ ५७ ॥ कामदेवाय संप्रोच्य विद्महे तदनंतरं ॥ पुष्पवाणाय
 धीमहितोऽनंगः प्रचोदयात् ॥ ५८ ॥ इत्युक्ता कामगायत्रीसमस्तजनमोहिनी ॥ कामाद्य

जपादस्यारतुसर्वकामान्प्रसाधयेत् ॥ ५८ ॥ दलमध्यलिखेत्काममनुषट्कमेष्टु ॥ न
मेतिकामदेवापसर्वजनप्रियायच ॥ ५९ ॥ सर्वसंमोहनायेतिज्वलयुक्प्रज्वलेतिच ॥ सर्व
जनस्यशब्दंतिहृदयंमोततोवदेन् ॥ ६० ॥ वशंकुरुह्यंप्रोक्त्वास्वाहांतोमनुरीरितः ॥ प्रो
क्तोगोपालमंत्रोऽयंकामाद्यःसिद्धिदोमनुः ॥ ६१ ॥ हाटकैरचितपात्रेभूजेवाप्रविलिख्यच ॥
धारयेत्साधितंयंत्रंजपसेकसमन्वयात् ॥ ६२ ॥ अस्यधारणमात्रेणकिनसिद्धयतिभूतले ॥
राजानोवशतांयांतिदासवच्छात्रवंकुलं ॥ ६३ ॥ त्रैलोक्यमोहनोमंत्रःसर्वलोकैकपूजि
तः ॥ अस्मिन्यंत्रेसमावाह्यराजराजेश्वरंहरिं ॥ ६४ ॥ पूजयेच्छक्तिमंषीसर्वराजोपचारकैः ॥ मर
कोणपट्टेपङ्गुतद्वहिश्रविदिदिशि ॥ ६५ ॥ वासुदेवंसंकर्षणंप्रद्युम्नंचानिरुद्धकं ॥ मर
स्वर्गतथालक्ष्मीरतिप्रीतिविदिग्दले ॥ ६६ ॥ तद्वहिरष्टमहिषीरुक्मिण्याद्याःप्रपूजयेत्त
इन्द्रनीलमुकुंदाख्यान्रमकरानंदकच्छपान् ॥ ६७ ॥ शंखपद्मनिर्धोश्चापितद्वहिःपूजयेत्त
तः ॥ इन्द्रादीन्स्वस्वदिक्ष्वेववज्रादींस्तदनंतरं ॥ ६८ ॥ इतिपट्टावृत्तियुतमच्युतंभक्तितोऽर्च
येत् ॥ संसारसागरंधोरंवासनानक्रसंकुलं ॥ ६९ ॥ संतीर्यपरमंशममंत्रंयातिनचान्यथा ॥
चतुर्लक्षजपेनमंत्रंशशौःपायसैर्दुनेत् ॥ ७० ॥ अथवापंकजैःफुल्लैःशेषमन्यत्समापयेत् ॥
उद्वास्यहृदयेविष्णुंन्यस्यन्यासान्यथोदितान् ॥ ७१ ॥ तन्मयःप्रजपेन्मन्त्रमष्टोत्तशतम्पु

नः ॥ तन्मयोविहरेन्मन्त्रितीर्णः संसारसागरं ॥ ७२ ॥ अयुतं तं कृपे स्तुहुत्वा विभवं शनं
येत् ॥ तद्भस्मधारयेद्भाले संस्पृशेद्योनिरीक्षयेत् ॥ ७३ ॥ संस्पृष्टो वीक्ष्य ते यैर्वर्तते भवं त्यस्य
किंकराः ॥ आरक्तहयमरैस्तुराजानो दासवद्देशत् ॥ ७४ ॥ शुक्ला विवस्त्रलाभाय शुक्ला
दिकुसुमैर्भुजेत् ॥ हुनेद्धान्यसमृद्धयै च आरक्ता धान्यमंजरीः ॥ ७५ ॥ श्रीवृक्षकुसुमैर्होमान्
सद्योलक्ष्मीः प्रसीदति ॥ विल्वपत्रैश्च जुहुयात्पुत्रपौत्रानुयायिनीं ॥ ७६ ॥ लभेच्छर्मानं स देह
स्तत्फलं राजपयमाप्नुयात् ॥ केवलं घृतहोमं न ब्राह्मतेजश्च जायते ॥ ७७ ॥ आयुर्वृद्धियशोल
क्ष्मीर्विशयतां सर्वयोपितां ॥ लभते नात्र संदेहः सुखं सर्वातिशायिनं ॥ ७८ ॥ घृततंदुलहोमेन
वलवान् जायते ऽचिरान् ॥ भक्ष्यभोग्यादिकं हुत्वा भोगी स्याद्यावदायुषम् ॥ ७९ ॥ अष्टाद
शार्णदशयोः प्रयोगांस्तत्र चाचरेत् ॥ अत्रैरितान् प्रयोगांस्तुताभ्यामिव च कारयेत् ॥ ८० ॥
रत्नाभिपेकगोपालयोऽनेन विधिना भजेत् ॥ सर्वैश्वर्यसमृद्धौ ऽसौ सर्वभुक् सर्वकारकः ॥ ८१ ॥
देहत्यागे हरिप्रायादित्येवं मुनयोजगुः ॥ ८२ ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे पंचविंशोऽध्यायः ॥
नारद उवाच ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि रुक्मिणीवच्छर्ममनुं ॥ यज्ज्ञानात्सर्वलोकानां वच्छर्मो
भुवि जायते ॥ १ ॥ नमते भगवन् देतो रुक्मिणीवच्छर्मा ॥ स्वाहांतस्तारसंयुक्तः पौड
शाणो महामनुः ॥ २ ॥ अस्य ज्ञानात्तथामंत्रो ज्ञानवान् जायते ऽचिरात् ॥ ध्यानादष्टांगयोग

स्यफलमाप्नोतिनिश्चितं ॥ ३ ॥ स्मरणादस्यमंत्रस्यसर्वतर्थाफलंलभेत् ॥ नारदोऽस्यमुनिः
 प्रोक्तश्छंदोनुष्टुबुदाहृतं ॥ ४ ॥ श्रीकृष्णोदेवताचार्यरुक्मिणीवल्लभाब्धयः ॥ व्यस्तैःसम
 स्तैरंगानिपदैःकुर्यात्पङ्गवित् ॥ ५ ॥ अतसीकुसुमश्यामपीतवस्त्रयुगावृतं ॥ नानालंका
 रसुमंगकोस्तुभैर्युक्तवक्षसं ॥ ६ ॥ श्रीबत्सलांछनंश्रीमन्वानाभरणभूषितं ॥ ध्यात्वैवंपरमानंदं
 हृत्परत्नासिंहासनेशुभे ॥ ७ ॥ रुक्मिण्यालामधुरंशंस्वचक्रगदांबुजं ॥ पूजयेद्दृष्ट्वावेपीठेदशाक्षर
 लक्षमेकंजपेन्मनु ॥ ८ ॥ तदंतंजुहुयान्मंत्रीतिलैर्मधुरसंयुतैः ॥ पूजयेद्दृष्ट्वावेपीठेदशाक्षर
 विधानतः ॥ ९ ॥ पालाशैःकुसुमैर्हुत्वादिव्यंज्ञानमवाप्नुयात् ॥ पूर्ववत्तर्पणंकुर्यात्सर्वाभी
 ष्टानिसाधयेत् ॥ १० ॥ पुंडरीकायुतंहुत्वाश्रियमाप्नोत्ययत्नतः ॥ केवलंघृतहोमेनजीवेद्द
 र्पशंतसुधीः ॥ ११ ॥ इत्येवंरुक्मिणीनाथविधानंमुनिपूजितं ॥ भोगमोक्षकरंयस्मान्मुनेत्व
 मपिगोपय ॥ १२ ॥ प्रणवंनमस्यांतैवेद्भगवतेपदं ॥ नंदपुत्रपदंतेवंदेवदंभवपुस्तथा ॥ १३ ॥
 भूत्यन्तेदशवर्णश्रमनुःसर्वार्थसाधकः ॥ नारदोऽस्यमुनिराख्यातश्छंदउक्तंविशडापि ॥ १४ ॥
 श्रीकृष्णोदेवताचार्यचतुर्वर्गफलप्रदः ॥ पंचांगानिमनोरस्यआचक्राद्यैःप्रकरूपयेत् ॥ १५ ॥
 ध्यायेद्दृढावनैरन्येगोपगोपीगणावृतं ॥ नानालंकारसुभंगपीतांबरयुगावृतम् ॥ १६ ॥ सर्व
 प्रियकरंदेवंकिशोरंश्यामिविग्रहं ॥ दोर्म्यविणुंवादयंतंभुवनैकगुरुंपरं ॥ १७ ॥ एवंध्यात्वात्म

नुवरंलक्षमेकजपेत्तथा ॥ तिलैश्चस्वादुयुक्तैश्चजुहुयात्तद्दशांशतः ॥ १८ ॥ दशाक्षरोदितेपी
 ठेपजयेत्तद्विधानतः ॥ य एवं भजेते मंत्रो भोगमुक्त्योः सभाजनं ॥ १९ ॥ विल्वपत्रायुतं हुत्वा
 सर्वकामान् प्रसाधयेत् ॥ अष्टोत्तरशतं जप्त्वा समायां विजयी भवेत् ॥ २० ॥ सर्वलोकैकसु
 भगस्सर्वैर्ध्वर्पसमन्वितः ॥ देहांतितत्पदं याति यद्भक्त्याननिवर्तते ॥ २१ ॥ नंदपुत्रपदं देवं
 श्यामलांगपदं तथा ॥ अमृतं मुखदत्तं च मांसं चैव वपुस्तथा ॥ २२ ॥ दशाक्षरांतः प्रोक्तोऽयं
 नुः सर्वसमृद्धिदः ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छंदो नुष्टुबुदाहृतं ॥ २३ ॥ देवताबालकृष्णोऽस्य मु
 निभिः परिकीर्तितः ॥ कल्पयेत्पूर्ववन्मन्त्री च ऋधै रंगकल्पनां ॥ २४ ॥ अतस्तीकुसुमश्यामं शं
 खचक्रलसत्करं ॥ दोभ्यं विण्वा दयंतं पीतांबरयुगाहृतं ॥ २५ ॥ नानालंकारसु भगं तारहा
 रविराजितं ॥ एवं ध्यात्वा यजेद्देवं पंचांगैश्चादिशाधिपैः ॥ २६ ॥ तदखैरपि संपूजयजपेच्छक्षत्र
 ते स्थितः ॥ दशांशजुहुयान्मन्त्री पायसैर्मधुरावृतैः ॥ २७ ॥ एवं संसिद्धमंत्रस्तु सर्वकर्माणि
 साधयेत् ॥ तिलाज्यैरयुतं हुत्वा ग्रहरोगांश्चिनाशयेत् ॥ २८ ॥ पलाशकुसुमैर्हुत्वा बागीश
 समतां वजेत् ॥ प्रणवं श्रीकाममायानमो भगवते पदं ॥ २९ ॥ नंदपुत्रपदं देवं भूधरो मुखवृत्त
 युक् ॥ मांसवपुः पदं देवं नुर्विशतिवर्णकः ॥ ३० ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो विराट्छंद उदी
 रितं ॥ देवतानंदतनयः सर्वलोकैककनंदनः ॥ ३१ ॥ पंचागा निमनो रस्य चक्राद्यैः परिकल्पये

त् ॥ नवीननीरदश्यामंपद्यपत्रनिभेषां ॥ ३२ ॥ मुक्तादामलसत्कण्ठकेपुरांगदभूषणं ॥
 अनेकतनसंबद्धरफुरन्मकरकुंडलं ॥ ३३ ॥ उदारकौस्तुभोद्भासिवक्षःश्रीवत्सलांछनं ॥ ब
 हिर्बृहत्कृतोत्तंसंगोपगोपीगवावृतं ॥ ३४ ॥ ध्यात्वैवंपरमानंदं जपेन्मनुवरंततः ॥ चतुर्लक्ष
 जपातिनुदशांशं रक्तपंकजैः ॥ ३५ ॥ होमयेच्छेषमन्यत्तु पूर्ववत्समुपाचरेत् ॥ दशाण्यंत्रैर्वि
 श्वेदं समावाप्त्यप्रपूजयेत् ॥ ३६ ॥ प्रथमावृत्तिरंगैस्स्यान्महिषाभिर्द्वितीयका ॥ तृतीयाविग
 धीशित्तुवज्राद्यैस्तु चतुर्थिका ॥ ३७ ॥ एवंयः पूजयेत्कृष्णंचतुरावृत्तिसंयुतं ॥ धर्मार्थकाममो
 क्षाणांसंपूर्णलभतेफलं ॥ ३८ ॥ पायसैर्युतं द्रुत्वा महाधनपतिर्भवेत् ॥ पूर्णायुर्लभते मंत्रीचा
 युतं घृतहोमतः ॥ ३९ ॥ दूर्वायालक्षहोमेन जीवेद्दशतं सुधीः ॥ इत्येष कथितो मन्त्रस्तत्सर्वेषां सर्व
 सिद्धिदः ॥ ४० ॥ अथापरंप्रवक्ष्यामि मनुंसर्वसमृद्धिदं ॥ यज्ञात्वामुनयः सर्वभोगमोक्षमौ
 मयः ॥ ४१ ॥ लीलादंडधरंचोक्तत्वा गोपीजनपदंततः ॥ संसक्तदोर्दण्डपदं मेघकयामपदंततः
 ॥ ४२ ॥ विष्णोस्त्वाहेति मंत्रोऽयं सस्तपुरुषार्थदः ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छंदो नुष्टुबुदाह
 तं ॥ ४३ ॥ देवताश्रीकृष्णोऽस्य सर्वविश्वार्थसाधकः ॥ पदैः पंचांगकलृप्तिः स्यात्ततो ध्यायेदथा
 च्युतं ॥ ४४ ॥ तापिच्छकुसुमश्यामंसदापोऽपशवार्यिकम् ॥ गोपीमध्यस्थितं ताभ्यां लि
 गितं कामालिप्तया ॥ ४५ ॥ सर्वालंकारसुभगं पीतांबरधरं परम् ॥ भुवनैकगुरुं ध्यात्वा लक्ष

न्महालक्ष्मीप्रयच्छति ॥ ६० ॥ ब्रह्माक्रोपस्समुद्दिष्टो गायत्रीछंद ईरितं ॥ महासप्तमदः श्वा
 मान्देवताकृष्ण ईरिता ॥ ६१ ॥ दशार्णवदंगकृत्युतिः ध्यायेदेवमनन्यधीः ॥ कालाभनिच
 यप्रख्यं पाणिपादांबुजारुणं ॥ ६२ ॥ तारहारावलीरन्ध्रकोस्तुभामुक्तवक्षसं ॥ किरीटांग
 दग्रेवेयकङ्कणोर्मिविराजितं ॥ ६३ ॥ ध्यायेद्ब्रह्मगृहांतस्परक्तपंकजमध्यगं ॥ चतुर्लक्षं ज
 पेन्मंत्रपायसेरयुतं हुनेत् ॥ तर्पणादीनि सर्वोणिपूर्वोक्तविधिना चरेत् ॥ ६४ ॥ यएवं मज्जते
 मंचीलक्ष्मीगोपालविग्रहम् ॥ स सर्वसंपदं लब्ध्वा पात्यनंतमयंततः ॥ ६५ ॥ इति श्रीगो
 तमोयतन्त्रे षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ ॥ ६६ ॥ ॥ ६७ ॥ ॥ ६८ ॥ ॥ ६९ ॥
 नारद उवाच ॥ अथापरंप्रवक्ष्यामि मंत्रराजं सुदुर्लभं ॥ अवापुर्येन जसेन दिव्यज्ञानं मुनिश्रवराः
 ॥ १ ॥ ब्रह्मराज्यं सुरश्रेष्ठमवापुर्दुपासनात् ॥ अन्येऽपि बहवो देवाः स्वाधिकारित्वतांगताः
 ॥ २ ॥ त्रिमात्रं ब्रह्म गवते श्रीगोविंदायेति तन्मनुः ॥ द्वादशाक्षर इत्युक्तो मंत्रः सर्वार्थसिद्धिदः
 ॥ ३ ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो विराट्छंद उदीरितम् ॥ श्रुत्वा देवताप्रोक्तः सर्वलोकनमस्क
 तः ॥ ४ ॥ विनियोगोऽस्य मंत्रस्य पुरुषार्थचतुष्टये ॥ व्यासैः पदैः समस्तैश्च पंचांगानि प्रकल्पयेत्
 ॥ ५ ॥ सृष्टिं संलुति स्थित्या च करशोधनमाचरेत् ॥ स्थित्यंतं दशतत्वं च मातृकां मनुसंपुटाम्
 ॥ ६ ॥ तत्तद्व्यासं तया कृत्वा केशवादिपुरुषं ॥ जनिपालनं संहाराविधानैकविंशदं ॥ ७ ॥

कलापकुसुमश्यामं नीलदीवरलोचनं ॥ अनेकरत्नाभरणं दीप्तिविधावकाशकं ॥ ८ ॥ तथै
 वासनसंस्थं च पीतवस्त्रयुगाढतं ॥ श्रीवत्सलांछनंदेवंकौस्तुभोद्भासिवक्षसं ॥ ९ ॥ वेणुवाद्य
 निनादेन मोहयंतं चारं ॥ मुनिहृदे देववृद्धैर्ऋषिर्वृद्धैस्तु सस्तुतं ॥ १० ॥ आवृतं माहिषीवृद्धै
 निधिभिः परितो वितं ॥ अथवा तस्य हेमं कांत्याक्रांतजगत्रयम् ॥ ११ ॥ कल्पद्रुमलतासीनं
 रत्नसिंहासनोपरि ॥ ध्यात्वा जपेन्मनुवंशलक्षदादशमादरात् ॥ १२ ॥ वार्ताकर्णनमात्रं हि
 स्त्रीणां त्यक्तवात्र ते स्थितः ॥ पयोमूलफलाशीचपूर्वोक्ताचारपालकः ॥ १३ ॥ दशांशं जुहुयाद्भ
 क्ष्याकुसुमैर्ब्रह्मवृक्षजैः ॥ ततः पूर्वोक्तविधिन शेषमन्यतस्तमापयेत् ॥ १४ ॥ गोष्ठे प्रतिष्ठितं
 देवं पुण्यारण्येऽथवा पुनः ॥ प्रासादे वा प्रतिष्ठाप्य पूजयेत् भोगमोक्षभाक् ॥ १५ ॥ हृदा वन
 गंतध्यायेन्महामाणिक्यमंडपे ॥ सामान्यार्घ्यविशोऽध्याथ पूजयेत् द्वारपालकान् ॥ १६ ॥ द्वा
 राग्ने बलिपीठे च पक्षींद्रं परिपूजयेत् ॥ जयं च विजयं चैव बलप्रबलसंज्ञकौ ॥ १७ ॥ चंडप्रचं
 उभयवाधातारं च विधातुकम् ॥ द्वारेषु पूर्वादिपुतान् प्रादक्षिण्येन पूजयेत् ॥ १८ ॥ द्वारार्द्धद्वारा
 रश्मिं यध्वादेहल्यादिहर्लायजेत् ॥ द्वारपार्श्वयोस्तद्द्वारां च यमुना तथा ॥ १९ ॥ विमेशं क्षेत्र
 पालं च तयोः पार्श्वेषु पूजयेत् ॥ दूर्वाक्षतान् समादाय विभक्त्युत्सार्य वाग्यतः ॥ २० ॥ पादाद्या
 ततलरफोटसमुदांचितवक्त्रकैः ॥ विभं च विधमुत्सार्य अस्त्रमंत्रेण मंत्रावित् ॥ २१ ॥ कोणेभु

विमदुर्गाचवार्णोक्षेत्रसमर्चयेत् ॥ अर्चयेद्वास्तुपुरुषं गृहमध्यसमाहितः ॥ २२ ॥ तारं शार्ङ्गं
पदं तं संपूर्वं च शरासनं ॥ हं फुट् नम इत्युक्त्वा मुद्रयाग्नौ स्थितो हरेः ॥ २३ ॥ विधेयमेतत्सर्वत्र
स्थापितेतु विशेषतः ॥ आसने सुपाविष्टस्तु तन्मंत्रेण विधानवित् ॥ २४ ॥ न्यासान्यस्य स्वदे
हे च आरमया गावसानकं ॥ दशाक्षरोक्तविधिनपीठं संपाद्य पूजयेत् ॥ २५ ॥ नारदादिगुरुन
स्तुत्वा शिष्टान् भागवतान्यजेत् ॥ गुकारस्तु मलं विद्यादुकारस्तस्य शोधकः ॥ २६ ॥ गुरु रित्ये
व मुनिभिः प्रोक्तः कृष्णैकयोगतः ॥ नारदं पवतं जिष्णुं निशठोद्धवा रुकान् ॥ २७ ॥ विष्ण
क्सेनं च शैलेयं ब्राह्मदीशान्तमर्चयेत् ॥ गुरुं परं गुरुं चापि परमेष्ठिगुरुं तथा ॥ २८ ॥ परात्परगु
रुन्तद्गुरुं पूर्वसिद्धानन्तरं ॥ सनकश्च सनंदनः सनत्कुमारस्तं ज्ञकः ॥ २९ ॥ सनातनश्च इत्या
दि परान् भागावर्तस्तथा ॥ गुरुनाम प्रगृह्यैव पादुकाभ्यां नमो बदेत् ॥ ३० ॥ अपायात्पातिनि
यतं दुस्संगादुन्मिक्तकात् ॥ कामितार्थप्रदानाच्च पादुकापरिकीर्तिता ॥ ३१ ॥ गत्यर्थे च
रथा तु स्तुणश्चाप्यानंद उच्यते ॥ आनंदं प्रापयेद्यस्मात्तस्माच्चरण उच्यते ॥ ३२ ॥ पिठपूजां
विधाय पथत्रावात्सहरिजयेत् ॥ सर्वोपचारान् कृत्वा हि पङ्कगाद्यतिमर्चयेत् ॥ ३३ ॥ रुक्मि
णीं सित्यभा मां च दक्षवामे प्रपूजयेत् ॥ वासुदेवं संकर्षणं प्रद्युम्नं चानिरुद्धकं ॥ ३४ ॥ कालीं
दीनाम्राजित्यारुपा सुशलिच सुनंदका ॥ ऋक्षजालक्ष्मणा चैव इत्यष्टौ महिषीः स्मृताः ॥ ३५ ॥

केमोदकीं पांचजन्यं सुदेवं च देवकीं ॥ नंदगोपयशोदांचसं पूज्यतदनंतरं ॥ ३६ ॥ किंकि
 र्णं च तपाभ्यर्च्य दामादीनं य पूजयेत् ॥ दिगधीशान् स्वस्वदिक्षु गजानंष्टौ तया च येत् ॥ ३७ ॥ कुमु
 दः कुमुदारस्य पुंडरि कोऽथ वामनः ॥ शंकुकर्णः सर्वनेत्रः सुमुखः सुप्रतिष्ठितः ॥ ३८ ॥ एक
 कालं हि कालं वा त्रिकालं श्रद्धया न्वितः ॥ मंत्रं वितृक्त्वा पुण्यमभ्यर्च्य भोगमुक्तयोः सभाजनं ॥ ३९ ॥
 गोष्ठे चाशेषं श्रुंगे वा पुण्यारण्ये नदी तटे ॥ प्रासादे स्यापयन् कृष्णतीर्थं कोटिफलं लभेत् ॥ ४० ॥
 कोटि कोटि महादानात् कोटितीर्थं परिभ्रमात् ॥ तत्फलं लभते भक्त्या संप्रतिष्ठाप्य कैशवं ॥
 ॥ ४१ ॥ यद्वा मंत्रकोटिजपात् यत्फलं पुरुषो लभेत् ॥ तत्फलं समवाप्नोति संस्थाप्य पुरुषोत्त
 मं ॥ ४२ ॥ कोटियज्ञेन यत्पुण्यं पुण्यारण्ये निषेवणात् ॥ तत्फलं लभते मर्त्यस्तद्दत्तं स्याप्य कै
 शवं ॥ ४३ ॥ यावज्जन्म हरेर्नाम ग्रहणे यत्फलं भवेत् ॥ तत्फलं समवाप्नोति संस्थाप्य पुरु
 षोत्तमम् ॥ ४४ ॥ कुरुक्षेत्रे सूर्यग्रहे गंगानायुतजं फलम् ॥ तत्फलं लभते भक्त्या संस्थाप्य पुरुषो
 त्तमम् ॥ ४५ ॥ यथ सारंगि संयुक्तः कामः पंचसमन्वितः ॥ मासांते वजनायायनमोतो मंत्र इति रितः
 ॥ ४६ ॥ नारदोऽस्य मुनिः श्रोक्तश्छंदो नुष्टुबुदाहृतं ॥ गोविच्छ्रभश्च श्रीकृष्णो देवतापरिकीर्ति
 तः ॥ ४७ ॥ पंचांगादि मनोरस्य आचक्रादि निकल्पयेत् ॥ ध्यायेद्दृढावने कृष्णं गोपं शिशुगवा
 दृतं ॥ ४८ ॥ हस्तार्भ्यां वैत्रशृंगं च श्यामलं विभ्रमो हनं ॥ बहु रत्नसमानवद्भक्तिं किणीहारनूपुरं

॥ ४९ ॥ पूर्वध्यात्वा जपेन्मंत्रं लक्ष्मात्रं समाहितः ॥ होमयेत्तद्वाशेन पायसेर्मधुरान्वितैः
 ॥ ५० ॥ अंगेन्द्रयज्वादिमुखैरित्पर्वनाविधिः स्मृतः ॥ यत्पुवंपूजेयन्मंत्रं त्रीभस्त्रया गोबद्धं बर्हर्हि
 ॥ ५१ ॥ सगो गणवैर्युक्तः सर्वध्वजसम्बद्धिमान् ॥ देहांते भगवद्भामप्राप्नुयान्नात्र संशयः
 ॥ ५२ ॥ उर्ध्वदंतयुतः स्वातोतांते मासद्वयं तथा ॥ भीषणमुखवत्तेन वीतिहोत्रसखान्वितः
 ॥ ५३ ॥ सर्वार्थसाधकः प्रोक्तो नमो तोऽष्टाक्षरो मनुः ॥ कामबीजं मुखे दद्यात्सर्वार्थानां प्रसाधकः
 ॥ ५४ ॥ लुप्तबीजाश्च ये मन्त्रागोपालस्य कचित्कचित् ॥ कामबीजं मुखे दद्यात्सर्वकामार्थे
 सिद्धये ॥ ५५ ॥ नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्रं छंद ईरितं ॥ देवता च श्रीकृष्णोऽस्य समस्तपुरुषार्थ
 दः ॥ ५६ ॥ पंचांगादि मनोरस्य आचक्राद्यैः प्रकरयेत् ॥ कलापकुसुमश्यामनीलदीवर
 लोचनं ॥ ५७ ॥ नानालंकारसु भगंवा लकं पंचहायनं ॥ दध्युत्पंपा यंसंस्फीतं करभ्यां दध
 तं हरिं ॥ ५८ ॥ तारहारावली रम्यं गोपगोपी गणाहृतं ॥ ध्यात्वा वै वं परमानंदं स्रष्टि स्थित्यंतका
 रणं ॥ ५९ ॥ अर्कलक्षं जपेन्मंत्रं दशांशं पायसेर्हृनेत् ॥ अथवा पंकजैर्दुत्वा सिद्धं मनो भवेत्सु
 धीः ॥ ६० ॥ दशाक्षरो दिते पीठे तद्विधाने प्रयुजयेत् ॥ अथ चांगेन्द्रवज्राद्यैः पूजां चास्य स
 मीरिता ॥ ६१ ॥ नवनीतायुतं दुत्वा सर्वसिद्धीं श्वरो भवेत् ॥ पुत्रासि श्वम्पकैर्होमात् पाटले
 राजवदयता ॥ ६२ ॥ अनाद्यैर्होमतो नित्यं लक्ष्मीस्तस्य गृहे स्थिरा ॥ पूर्वोक्ततर्पणेनैव सर्वा

भीष्टानि साधयेत् ॥ ६३ ॥ इति श्री गीतमयितन्त्रे सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥ ॥ ६३ ॥
 नारद उवाच ॥ कामश्चाष्टस्वरारूढः सर्गवान्मंत्रनायकः ॥ कृष्णेति द्व्यक्षरः प्रोक्तः कामपूर्
 वो गुणाक्षरः ॥ १ ॥ कामाद्यान्तश्चतुर्वर्णश्चतुर्वर्गफलप्रदः ॥ डेतः कृष्णेन मोतश्च पंचवर्णो
 महामनुः ॥ २ ॥ स एव कामपूर्वश्चेत्यष्टक्षरमनुः स्मृतः ॥ एवं जस्वात्रिकालज्ञः शांताजपमु
 निधरः ॥ ३ ॥ अस्य संस्मरणादेव सार्वज्ञं कथितं परं ॥ लभते नाप्रसंदेहः सत्यं सत्यं हि महच्च
 ॥ ४ ॥ कृष्णगोविंदको डेतौ कामाद्याष्टाक्षरो मनुः ॥ आद्यं ते कामबीजश्चेन्न वाक्षरमनुः स्मृतः
 ॥ ५ ॥ सुप्रसन्नात्मने वह्निवह्नुभावाचाष्टवर्णकं ॥ कामबीजं धराबीजं पुनः कामं समाचरेत्
 ॥ ६ ॥ इयमलंगपदं डेतं नमो तौऽयं दशाक्षरः ॥ एतेषां मनुवर्याणां नारदो मुनिरीरितः ॥ ७ ॥
 उक्तं छंदस्तु गायत्री बालकृष्णोऽस्य देवता ॥ षड्दीर्घभाजा कामेन पङ्गानि समाचरेत् ॥ ८ ॥
 नीलपद्मसमानाक्षं बालं श्यामलविग्रहं ॥ नानारत्नसमाबद्धसुवस्त्राभरणान्वितं ॥ ९ ॥ रक्त
 पद्मसमासीनं दध्युत्थपायसंवरं ॥ दधत्तं करपद्माभ्यां गोपालं शिरुसंघृतं ॥ १० ॥ एवं विचि
 त्य प्रजपेच्छक्षमेकं यथाविधि ॥ अंते गुह्यादिधिवदशांशं श्रीफलैर्हुनेत् ॥ ११ ॥ दशाक्षरो दि
 ते पीठे विधिना पूजयेद्भरिं ॥ पङ्गाद्यस्ति राधास्याद्वितीयादिगंधीध्वरः ॥ १२ ॥ तृतीया तत्र
 हरणैः सपर्यासर्वकामदा ॥ अयुतं विल्वपत्रैस्तु हवनाच्छ्रुभते नरः ॥ १३ ॥ तेजो वीर्ये तथा कां

तिलदमोसर्वातिशायिनी ॥ रक्तपद्मायुतहोभिराजानश्चास्यकिंकराः ॥ १४ ॥ बिल्वपत्रस्त
 थाहुत्वालभेद्राज्यमकंटकं ॥ एतेषामनुवर्षाणामेकं यो भजते सुधीः ॥ १५ ॥ इह भुक्त्वा वरा
 न्मो गान्देहं ते तत्पदं व्रजेत् ॥ अथापरमनुवर्षद्वये सर्वसमृद्धिदं ॥ १६ ॥ स्मरणाद्यस्य मंत्र
 न्नो वागीश स मां व्रजेत् ॥ देवानामिन्ध्रः शक्रो धनदो धननायकः ॥ १७ ॥ स्मरणाद्यस्य मं
 प्रस्य किन्नसिद्धयतिभूतले ॥ वारभवं कामवीजं च माया लक्ष्मीमनंतरं ॥ १८ ॥ दशाणोमनु
 वर्गश्च भवेच्छुक्ताक्षरो मनुः ॥ वारभवाद्येयदाचायं मंत्री वाक्पतिसन्निभः ॥ १९ ॥ वेदवे
 दांगवेदांतसिद्धांतमतिरुज्ज्वलः ॥ अमृतस्यंदिनी वाचः कविता सर्वजित्वरी ॥ २० ॥ सर्व
 वाङ्मयवेत्ता च सर्वज्ञो जायतेऽचिरात् ॥ संविदाद्यं यदा मंत्रं साधको यं विवाभ्यसेत् ॥ २१ ॥
 अचिरात् सर्वसिद्धिनामधिपे जायते सुधीः ॥ राजानो वश्यतां यांति सामात्यैः स परिच्छदैः ॥ २२ ॥
 देवाः सर्वे नमस्यति किंपुनः कथ्यते परं ॥ श्रीबीजाद्यं यदा जप्याद्भक्तो मंत्रनायकं ॥ २३ ॥
 अनन्यगारमातस्य मंदिरं संपदावहा ॥ तस्य वंशे स्थिरालक्ष्मीर्या यदा भूतसंश्लवं ॥ २४ ॥ का
 मपुर्वो यदा मंत्रो जप्यते साधकोत्तमैः ॥ त्रैलोक्यं वश्यतां मेति मनोवाकां यकर्मभिः ॥ २५ ॥
 स्त्रीणां कंदर्पसदृशो दर्शनदेवमोहकृत् ॥ चमत्कारकरो लोके कजीवे द्वर्पशतं सुखी ॥ २६ ॥
 ऋषिर्ब्रह्मास्य मंत्रस्पर्गायत्री छंद ईरितं ॥ देवता सर्वजगतां मोहनः कृष्ण ईरिता ॥ २७ ॥

पंचागानिमनोरस्पआचक्राद्यैः प्रकल्पयेत् । स्रष्टि संहारास्थितिभिर्दशवर्णान् क्रूरैरन्यसेत् ॥ २८ ॥
 तारसंपुटितान् कृतवानमोमध्यगतान्मुने ॥ दशवर्णान्यसेत्स्थाने दशवर्णविधानतः ॥ २९ ॥
 केदवादितया तत्त्वं दशतत्त्वं च मात्कमात् ॥ ऋष्यादिन्यासमासाद्य पंचांगन्यासमाचरेत् ॥
 ३० ॥ कामाक्षरं परं श्रीजंस्वाहा प्रकृतिरीश्वरी ॥ केवलं चित्कलाशक्तिर्मन्त्राधिष्ठातृदेवता ॥
 ३१ ॥ ध्यायेद्दृढावनेरन्येकां च नीभूमिमध्यगे ॥ नानापुष्पलताकीर्णैश्चक्षुर्वैश्रमंडिते ॥
 ३२ ॥ कलपाटवीतले सन्यक्तं श्रीमन्माणिक्यमडपे ॥ देवकिं नरगंधर्वमुनिभिः परितो विते ॥
 ३३ ॥ नारदाद्यैर्मुनिश्रेष्ठैः स्तुतिभिः समुपस्थिते ॥ रत्नसिंहासने ध्यायेदुपविष्टं पंकजो
 परि ॥ ३४ ॥ सजलजलदश्यामं रक्तपद्मनिभेक्षणं ॥ रत्नपद्मनिभं श्रीमत्पाणिपादैः सुमं
 डितं ॥ ३५ ॥ नवरत्नसमावद्धं भूषणैः परितो वितं ॥ आभुक्तवक्षसं श्रीमत्कौस्तुभेन सुवास
 सं ॥ ३६ ॥ तारहारावलीरम्यं श्रीवत्सांकितवक्षसं ॥ रोचनातिलकप्रातंकुंतलालिसमा
 दृतं ॥ ३७ ॥ कंदर्पचापसदृशं चिच्छ्रीमालाविराजितं ॥ अनेकरत्नसंनद्धं स्फुरन्मकरकुंडलं ॥
 ३८ ॥ वर्हिर्वहकृतोत्तंसं सर्वज्ञसर्ववेदिभिः ॥ उपासितं मुनिगणैरुपतिष्ठेद्भिरसुधीः ॥ ३९ ॥
 पूर्वाध्यात्वामनुवरं दशलक्षं ब्रतं स्थितः ॥ दशाक्षरीविधानेन जपेत्सिद्धो भवेन्मनुः ॥ ४० ॥
 सिद्धेनानेन मनुना सर्वाभिष्टानि साधयेत् ॥ दशाक्षरोदिते पीठे तद्विधानेन पूजयेत् ॥ ४१ ॥

अयुतं शुद्ध्यान्मन्त्रिकुसुमेवं ब्रह्मवृक्षजैः ॥ महाकविर्महाविज्ञो भवेन्मन्त्री न संशयः ॥ ४२ ॥
 मालतीकुसुमेहो माद्वाक्सिद्धिमतुलालमेत् ॥ तगैर्क्षरसिक्तैश्च होमात्सर्वज्ञतां व्रजेत् ॥ ४३ ॥
 बहुलकुसुमेहो माच्छ्रियमाप्नोति योगेप्सिताम् ॥ भक्ष्यभोज्यादिहोमेन समृद्धिमतुलालभेदा ॥
 ४४ ॥ केवलं धृतहोमेन न ब्राह्मतेजः प्रजायते ॥ श्रीफलस्य दले ह्रुत्त्वा राज्यमाप्नोत्यत्यन्ततः ॥
 ४५ ॥ तदफलं भ्रासिद्धिः स्यान्नुर्वाभिरयुतं दुर्नेत् ॥ तर्पणं पूर्वविहितं कृत्वा सर्वप्रसाधये ॥
 ४६ ॥ दशाक्षरोक्तं तत्सर्वप्रयोगममुना चरेत् ॥ अथापरं प्रवक्ष्यामि मन्त्रं सर्वार्थसाधकं ॥
 ४७ ॥ रुग्णेति द्व्यक्षरं मन्त्रं मध्यस्थं कामवीजयोः ॥ सद्यः फलप्रदं मन्त्रं प्रजपेद्भक्तितत्परः ॥
 ४८ ॥ अस्याराधनतः शक्रो देवशत्वमवाप्नुवान् ॥ ऋषिर्ब्रह्मास्य मन्त्रस्य गायत्रं छंद इरितं ॥
 ४९ ॥ एवमंगविधिं कृत्वा मन्त्री प्र्यायेद्यथाच्युतं ॥ कलापकुसुमश्यामं द्रुतहेमनिभान्वरं ॥
 ५० ॥ पारिजातवने रम्ये रत्नसिंहासनेनोपरि ॥ देहोत्थसुप्रभाभिश्च भासायन्तं दिगंतरं ॥ ५१ ॥
 शिगुत्रे पथं देवं नासु देवं जगन्मयं ॥ नानालंकासु मंगंगोपीभिः परिवीक्षितं ॥ ५२ ॥ कल्पवृक्ष
 विनिष्कांतरत्नाद्यैः परिवेष्टितं ॥ तारहारावलीरम्यं पीतांबरयुगावृतं ॥ ५३ ॥ चतुर्लक्षं जपेन्मन्त्रं
 भद्रतस्यः साधकोत्तमः ॥ दशांशं जुहुयादन्ते श्रीफलैः सर्वसिद्धये ॥ ५४ ॥ अष्टच्छदां जुजे देव
 मावाप्त्यपरिपूजयेत् ॥ अंगपट्टावृते रते पूजयेद्दिगधीश्वरान् ॥ ५५ ॥ तदब्राण्यपि चांते च स पर्यै

श्राज्जलंधरासमन्वितं ॥ ८ ॥ पंचमस्वरसंयुक्तं विंदुनादसमन्वितं ॥ बीजान्येतानि चांतं चन्द्रः सर्गसमन्वितः ॥ ९ ॥ शोषणमोहनं सदीपनोन्मादनस्तथा ॥ नामानुरूपफलदा निश्चिताविद्धिगौतम ॥ १० ॥ भंगविद्रुमसंकाशसर्वतोभयंबपुः ॥ किरीटिनंकुंडलिनं केयूरचलयान्वितं ॥ ११ ॥ मुक्तावलीरत्नसंबद्धतुलाकोटिगुणान्वितं ॥ नानालंकारसुभगं पीतांबरयुगादृतं ॥ १२ ॥ गरुडोपरिसंनद्धरत्नपंकजमध्यगं ॥ उत्तमहेमसंकाशलक्ष्मीवा मोरुसंस्थितां ॥ १३ ॥ सर्वालंकारसुभगां पीतांबरयुगादृतां ॥ सकामलीलयादेवं मोहयंती पुनः पुनः ॥ १४ ॥ शंखचक्रगदापद्मपाशांकुशधनुः शरान् ॥ दधंतं च जगन्नाथं रक्तपद्मारुणक्ष णं ॥ १५ ॥ लक्ष्मीपद्मकरावामेदक्षिणालिङ्गितं पतिं ॥ संस्थितांचितये नमं श्रीमोहनीं विश्वमा तरं ॥ १६ ॥ एवं ध्यात्वा जगन्नाथं विशालक्षरपीठके ॥ समावाह्यजपे नमं श्री उपचारैरशेष तः ॥ १७ ॥ न्यासक्रमेण विधिवद्ब्रध्नुष्यादिभिर्यजेत् लक्ष्मीस्तुत्याततः पूज्या श्रीबीजेन वि धानवित् ॥ १८ ॥ कीर्तुभंगलदेशं च किरीटंकुंडलद्वयं ॥ श्रवित्संवक्षसो देशे शोचनमालांग लोपरि ॥ १९ ॥ सर्वतोभयभयंति किरीटाय नमस्तथा ॥ नितं वेपीतवसनं पूजयेत् क्रमशः सुयोः ॥ २० ॥ नाममंत्रेण विधिवत्कौस्तुभादीन् प्रपूजयेत् ॥ लयांगमिव मग्न्यर्च्य भोगांगमय पूजयेत् ॥ २१ ॥ पक्षीन्द्रमग्रे संपूज्य कुर्वन्तं स्तुतिमादरात् ॥ केसरेषु पङ्कगानि कोपमध्यं च

दिद्युच ॥ २२ ॥ अग्न्यादिदलमूलचवाणादिपुरतोविभोः ॥ पूर्वोदिदिधुदलाग्रेषुप्रदाक्ष
 माधजेत् ॥ २३ ॥ लक्ष्मीसरस्वतचैवरतिप्रीतिमन्तरं ॥ कीर्तिकांतिताष्टिपुष्टितयास्त्रा
 णिदलाग्रतः ॥ २४ ॥ वन्हिरिन्द्रादयःपुन्यास्तदस्त्राणिचतद्वहिः ॥ एवंयःपूजयेन्मन्त्रीभ
 क्ष्यार्थीपुरुषोन्नमं ॥ २५ ॥ करप्रचेयाःसर्वार्थास्तस्यस्तत्पदं वजेत् ॥ अथवारविसाहस्रं
 प्रनुष्ठुयानद्दशांशतः ॥ २६ ॥ अमृतत्रयसिक्तेनपायसेनविधानवित् ॥ केवलंघृतहोमेन
 हुन्नेताग्रतर्पयेत् ॥ २७ ॥ रक्तपद्मायुतंहुत्वात्रैलोक्यं वशमानयेत् ॥ व्रतस्थकोटिजा
 जीवेद्विपशंतसुखी ॥ २८ ॥ पालाशालक्षहोमिनभवेद्वक्ष्यपतिसन्निभः ॥ अनेनसदृशोमंत्रः
 पेनकैयल्यंलभतेध्रुवं ॥ २९ ॥ दशाष्टादशवर्णोक्तं कर्मचातेनसाधयेत् ॥ निर्वीजायेचमंत्रावैशक्ति
 लुग्नमंत्रेनविद्यते ॥ ३० ॥ असौसमस्तमंत्राणांजीविनंकथितमुने ॥ एतदाद्येनजाप्येनजीवं
 हीनाश्रुतांठिताः ॥ ३१ ॥ अरिपक्षेस्थितायेचकेवलावर्णरूपिणः ॥ एतदाद्येनजाप्येनजीवं
 तिच्युनंतिय ॥ ३२ ॥ तृपोकेशपट्टेन्तंनमोतःकामपूर्वकः ॥ अष्टाक्षरोमनुःप्रोक्तःसमस्त
 पुरुषार्थदः ॥ ३३ ॥ ऋषिछंदोदेवतानिपूजाप्रयोगकर्मच ॥ एकाक्षरविष्णुवच्चक्रुर्यास्त
 र्वार्थसिद्धये ॥ ३४ ॥ त्रैलोक्यमोहनंउन्तंविद्ब्रह्मतदनंतरं ॥ कामदेवायधीमाहितोविष्णुःप्र
 चोदयात् ॥ ३५ ॥ कथिताविष्णुगायत्रीसमस्तजनरंजनी ॥ कामादिजपमात्रेणत्रैलोक्य

वदन्कृतिनी ॥ ३६ ॥ सर्वपापप्रशमनीसर्वोपत्परिमोचनी ॥ मंत्रसिद्धिकरीपुसांप्रायश्चित्त
 त्रिंशत्तन्त्रिनी ॥ ३७ ॥ इति श्रीगैतमीयतन्त्रे नवविंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ७ ॥
 नाऽद उवाच ॥ अथापरमंत्रवरं वक्ष्ये सर्वसमृद्धिदं ॥ यमुपास्यसुराणां तु पालको भूच्छतक्रतुः
 ॥ १ ॥ सत्यसौरीच्छांतजांतौ क्रमेण शिखिसंयुताः ॥ शान्तिर्विदुः स मारुढाः प्रोक्तं वोजचतुष्ट
 ये ॥ २ ॥ जयकृष्णाद्विधा प्रोक्त्वा नित्यांते क्रीडासंस्तुततः ॥ प्रमुदितचेतसे नृत्यप्रियप्रोक्तं
 वै कृष्णटेन्तंततो वदेत्कामांते दशवर्णकः ॥ ३ ॥ वाङ्मायाकमलावीजैः संपुटो मंत्रनायकः ॥ स
 र्वपांशुष्णमंत्राणामयं मंत्रः शिखामणिः ॥ ४ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणामालयः संप्रदायतः ॥ स
 प्रदाय विहीनाये मंत्रास्ते निष्फला मताः ॥ ५ ॥ आनंदनारादः कथिर्विशदृच्छद उदीरितं ॥ श्रीकृष्णो
 देवताचभुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ ६ ॥ पदपट्टेन मातिमान्त्री जायेनांगकल्पना ॥ पूर्ववन्न्यास
 जालंचलुत्वाकरांगशोधनं ॥ ७ ॥ ततश्च विधिवन्व्यसेन्मातृकां मनुसंपुटां ॥ ऋषिच्छंदोदैवतानि
 मूर्ध्नि मुखेऽब्जदिन्यसेत् ॥ ८ ॥ ध्यायेन्स्थिरमना मंत्रीचराचरगुरुं हरिं ॥ क्षीरांभो निधिमध्य
 स्य कनकाचलमध्यतः ॥ ९ ॥ ध्यायेत्तत्त्वर्णमयीं भूमितन्मध्ये रत्नमंडपं ॥ अनेकयोजनानुं
 गविस्तीर्णविबुधयोजनं ॥ १० ॥ नानारत्नमयस्तं भमुक्तादामविराजितं ॥ लसत्फेननिर्भरं वै
 श्वं द्रातपविचित्रितं ॥ ११ ॥ हंसकारंडवाकीर्णपंकजोत्पलशोभितम् ॥ मंडितं दीपिकशतैर्म

हावाटीपरिधक्ते ॥ १२ ॥ स्वर्णप्राकारनिर्वर्त्तेरत्नतोरणचिञ्चिते ॥ तत्परत्नात्समेत्स्येत्सि
 तं पद्मेच्छरे ॥ १३ ॥ रुक्मिणीसत्यभामाचपार्थयोधृतचामरे ॥ नानालंकारसुभगेष्विजतः प
 रयामुदा ॥ १४ ॥ कालिदोषक्षतनयेष्टमुतोद्युतवर्हके ॥ महामेघप्रभाश्यामपचपत्रारुणेक्ष
 णं ॥ १५ ॥ पीतांबरलस्तच्छ्रीमद्श्रीवत्सकौस्तुभान्वितं ॥ नानालंकारसुभगं तारहारविराजि
 तम् ॥ १६ ॥ दीप्तस्नकिरीटं चरफुरन्मककुण्डलं ॥ गोरोचनाभालतिलकं नीलकुंतल
 गोभितं ॥ १७ ॥ नारदाद्यैर्मुनिगणैरादृतं खिग्धलोचनैः ॥ लघुपुष्टजनाकीर्णनगैर्वहुवि
 स्तरेः ॥ १८ ॥ सोधेर्गृहैः समुत्कीर्णपताकैः परिनिर्दिष्टैः ॥ ब्रह्मक्षत्रविट्शूद्रैश्चाकीर्णरथप
 त्तिभिः ॥ १९ ॥ रथवाजिहिपरैः सर्वतः परिमंडितैः ॥ कामिनीभिः सुभव्याभिः सर्वतः परि
 मंडितं ॥ २० ॥ नानाविचित्ररत्नैश्चमंडिताभिः समन्वितं ॥ एवं ध्यात्वा मुनिश्चेष्टलक्षमेकं ज
 पेन्मनुम् ॥ २१ ॥ वैल्यैः फलेस्त्रिमध्याक्तैर्जुहुयात्तद्दशांशकं ॥ तर्पयेत्तद्दशांशेन तद्दशांशेन मा
 र्जवम् ॥ २२ ॥ तद्दशांशेन मंत्रज्ञो विप्रमुत्थान् प्रतर्पयेत् ॥ रत्नाभिपेकगोपालपीठे देवं प्रपू
 जयेत् ॥ २३ ॥ षडंगदत्तिवाप्तोत्तमहिणीपत्रगायज्येत् ॥ रुक्मिण्याद्यामहारत्नभूषिताकृ
 तयः शुभाः ॥ २४ ॥ तद्गृहिरिद्रवज्जाद्यायाधियाद्यवाहनं ॥ यएवमर्चनं कृत्वा सिद्धमंत्रो
 द्विजोत्तमः ॥ २५ ॥ प्रयोगान्साधयेद्यस्तु कर्त्ता हर्ता च सर्वतः ॥ श्रीपुष्पैलक्षमात्रेण मोहाद्ब्रू

वश्यकारिणी ॥ ३६ ॥ सर्वपापप्रशमनीसर्वापत्परिमोचनी ॥ मंत्रसिद्धिकरीपुसांप्रायाश्चित्त
 विशोधिनी ॥ ३७ ॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रे नवविंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥ ॥ ६३ ॥
 नारद उवाच ॥ अथापरमंत्रवरं वक्ष्ये सर्वसमृद्धिदं ॥ यमुपास्य सुराणां तु पालको भूच्छतक्रतुः
 ॥ १ ॥ सत्यसौरीच्छांतजांतौ क्रमेण शिखिसंयुताः ॥ शांतिविंदुसमाखुडाः प्रोक्तं बीजचतुष्ट
 यं ॥ २ ॥ जयकृष्णाद्दिधा प्रोक्त्वा नित्यांतैर्कीडा संसक्तततः ॥ प्रमुदितचेतसे नृत्यप्रियप्रोक्तं
 वैकृष्णं उन्तंततो विदेत्कामांतं दशवर्णकः ॥ ३ ॥ वाङ्मायाकमलाबीजैः संपुटो मंत्रनायकः ॥ स
 र्वपां कृष्णमंत्राणामयं मंत्रः शिखामणिः ॥ ४ ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणामालयः संप्रदायतः ॥ स
 प्रदाय विहीना ये मंत्रास्ते निष्फलामताः ॥ ५ ॥ आनंदनारद ऋषिर्विराट्छंद उदीरितं ॥ श्रीकृष्णो
 देवता च भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ ६ ॥ पदपट्टेन मतिमान् बीजाद्येनांगकल्पना ॥ पूर्ववन्न्यास
 जालं च कृत्वा करांगशोधनं ॥ ७ ॥ ततश्च विधिवन्न्यसेन्मातृकामनुसंपुटं ॥ ऋषिछंदो देवतानि
 मूर्ध्नि मुखे हृदि न्यसेत् ॥ ८ ॥ ध्यायेत्स्थिरमना मंत्री चराचरगुरुहरिं ॥ क्षीरांभो निधिमध्य
 स्थकनकाचलमध्यतः ॥ ९ ॥ ध्यायेत्स्वर्णमयं भूमितन्मध्येशतमंडपं ॥ अनेकयोजनोत्तुं
 गविस्तीर्णवहुयोजनं ॥ १० ॥ नानारत्नमयस्तं भुक्त्वा दामविराजितं ॥ लभत्फेनानि भवद्वि
 श्रं द्रातपविचित्रितं ॥ ११ ॥ हंसकारं डवाकीर्णपंकजोत्पलशोभितम् ॥ मंडितं दीर्घिकशतैर्म

हवाटीपरिच्छिन्ने ॥ १२ ॥ स्वर्णप्राकारनिर्वृत्तैरत्नतोरणचित्रिते ॥ तत्ररत्नासनैरभ्येसंस्थि
 तंपरमेश्वरं ॥ १३ ॥ रुक्मिणीसत्यभामाचपार्धयोर्धृतचामरे ॥ नानालंकारसुभगोवीजितः प
 र्यामुदा ॥ १४ ॥ कालिदीक्षस्तनयेष्टप्रतोषृतवर्हके ॥ महामेघप्रभादयामंपथपत्रारुणक्ष
 णं ॥ १५ ॥ पीतांबरलसच्छ्रीमत्श्रीवत्सकौस्तुभान्वितं ॥ नानालंकारसुभगंतरहारविराजि
 तम् ॥ १६ ॥ दीप्तस्तकिरीटचरफुरन्मकरकुंडलं ॥ गोरोचनाभालतिलकनीलकुंतल
 शोभितं ॥ १७ ॥ नारदाथैर्नुनिगणैरावृतं खिगधलोचनैः ॥ लष्टपुष्टजनाकीर्णनगरैर्वहुवि
 स्तरेः ॥ १८ ॥ सौधैर्गृहेः समुत्कीर्णपताकैः परिभंडितैः ॥ ब्रह्मक्षत्रविदूशूत्रैश्चाकीर्णरथप
 निभिः ॥ १९ ॥ रथवाजिद्वियवरैः सर्वतः परिभंडितैः ॥ कामिनीभिः सुभव्याभिः सर्वतः परि
 भंडितं ॥ २० ॥ नानाविचित्ररत्नैश्च भंडिताभिः समन्वितं ॥ एवं ध्यात्वा मुनिश्चेत्पुलक्षमेकं ज
 पेन्मनुम् ॥ २१ ॥ दैत्यैः फलेखिमध्वार्त्तर्जुहुयात्तद्दशांशकं ॥ तर्पयेत्तद्दशांशिनतद्दशांशेनमा
 र्जनम् ॥ २२ ॥ तद्दशांशिनमंत्रज्ञो विप्रमुख्यानृप्रतर्पयेत् ॥ रत्नाभियेकगोपालपीठे देवंप्रपू
 जयेत् ॥ २३ ॥ पंडभाटसिवास्त्रेतुमहिषोपत्रगायजेत् ॥ रुक्मिण्यायामहारत्नभूपिताकृ
 तयः शुभाः ॥ २४ ॥ तद्गृहिर्द्रवज्जायाजाल्याधिपालवाहनं ॥ यत्पुवमर्चनंकृत्वासिद्धमंत्रो
 द्विजोत्तमः ॥ २५ ॥ प्रयोगान्साधयेद्यस्तु कर्ता हर्ता च सर्वतः ॥ श्रीपुष्पैर्लक्षमात्रेण मोहाद्

मिपुरन्दरः ॥ २६ ॥ पालाशैलक्षमात्रेणहोमाद्वागीशतां वजेत् ॥ हयारिरक्तकुसुमैर्जगद्रंज
 नकारकः ॥ २७ ॥ केवलंघृतहोमेनजीवेद्दशतंसुखी ॥ अन्नहोमेनधनवान्पशुमान्द्रुध
 होमतः ॥ २८ ॥ कारस्करफलहोमाच्छत्रुमुच्चाटयेत्क्षणात् ॥ मरीचहोमात्वास्तिंमारयेद्विप्रमात्म
 नः ॥ २९ ॥ पुंडरीकायुतं दुत्वा मुच्यते सर्वपातकैः ॥ तल्लक्षमात्रहोमेनराज्यैश्चर्यमवाप्नुया
 त् ॥ ३० ॥ आत्मानं कंसमयनंरिपुं कंसात्मकं स्मरन् ॥ दक्षिणाभिमुखो भूत्वा दशसाहस्र
 जापतः ॥ ३१ ॥ कुद्धाशयस्तथामंत्रो मलिनामारयेद्विपु ॥ अप्यमृताशनो नित्यं शत्रुर्वै स्व
 तातिथिः ॥ ३२ ॥ तस्य मंत्रात्सकृत्कश्चिन्नास्त्येव भुवनत्रये ॥ नशस्तंमारणं कर्म यदि स्याद्दे
 वग्रेमनी ॥ ३३ ॥ ब्रह्मन् ब्रह्मास्त्रमादाय दशकादौ नमो चयेत् ॥ नायं मुक्तिं करोमं त्रो मारणा
 दौ नियोजयेत् ॥ ३४ ॥ यदिकुर्यात्प्रमादेन एषु स्थानेषु संभवेत् ॥ पापि नैह तु कायापिशठा
 यजनतापिने ॥ ३५ ॥ आत्मवित्तगृहक्षेत्रकलत्राद्यपहारिणे ॥ अभिचारेणाभिचरेत्तदादो
 देर्न लिप्यते ॥ ३६ ॥ दुष्टानां दमनं शस्तं कथितं तत्वायिगौतम ॥ अतः स्वयं प्रयत्नेन तदुत्थानं
 विनिग्रहे ॥ ३७ ॥ लक्षमेकं त्रेपन्मंत्रं प्रायश्चित्ताभेदोक्षकः ॥ तेन पापैर्विमुक्तोऽसौ भवेत्क
 ल्याणसंयुतः ॥ ३८ ॥ साध्यं संदृत्य कृत्वा च साधकं गोक्तुमिच्छति ॥ तेनात्मानं सदा रक्षेत्क
 त्येनानेनोक्षिकः ॥ ३९ ॥ मृत्युं जयं वा प्रजपेन्त्रादौ गुरुव्रजनः ॥ सर्वत्र कर्मणि परं गुरुव

हिकारणं ॥ ४० ॥ गुरोर्नुक्तामादाय सर्वकर्माणि साधयेत् ॥ अथ शृणु प्रवक्ष्यामि मंत्रं श्रीपु
 रुषोत्तमं ॥ ४१ ॥ यज्ज्ञानात्साधकवरो भक्तिमुत्तमोऽश्वभाजनम् ॥ समस्तसिद्धिसंयुक्तो
 जीयन्मुक्तो न हीचरेत् ॥ ४२ ॥ देहं तैकेवलं धामयाति तत्पसं पदम् ॥ सर्वपुरुषेण मंत्रेण शु
 द्धः श्रीपुरुषोत्तमः ॥ ४३ ॥ भुक्तिमुक्ति करः साक्षात्स्मरणादेवै नृणां ॥ प्रणवं मारवीजं चर
 मांते न मद्गत्य ॥ ४४ ॥ पुरुषोत्तम पदं चोक्त्वा तया प्रति हित रूपतः ॥ ततो लक्ष्मीं निवासंति
 केन लान्ति जगत्तथा ॥ ४५ ॥ क्षोभेणेति पदं चोक्त्वा समाहितमना भवेत् ॥ सर्वस्त्री लक्ष्म्योपे
 तविदारण पदं तथा ॥ ४६ ॥ उक्त्वा ततस्त्रिभुवनमहोन्मादकरो पुनः ॥ सुरासुरंति मनुजसु
 दगीजनवत्सुग ॥ ४७ ॥ मनां सितापयद्दं दीपयद्वितयं पुनः ॥ शोपयाद्वितयं भूयो मारयद्वित
 यं परम् ॥ ४८ ॥ स्तंभयद्वितयं पश्चान्मोहयद्वितयं पुनः ॥ द्रावयद्वितयं पश्चादार्कपयं युगंत
 तः ॥ ४९ ॥ समस्त परमोपेतसु भगेन च संयुतं ॥ सर्वसौभाग्यशब्दं तैकेरेति पदं संयुतं ॥ ५० ॥
 सर्वकामप्रदं पदं अमुकं हनयुग्मकं ॥ चक्रं गदायापश्चात्स्वदेन तदनंतरं ॥ ५१ ॥ सर्ववाणि
 भिर्दियुगं पाशेनेति पदं ततः ॥ कटह्यात्तेऽकुशेन ताडयद्वितयं पुनः ॥ ५२ ॥ तुरुशब्दद्वयम
 योऽकिति प्रसिपदं पुनः ॥ तावथावत्पदस्य तैसमीहीतमनंतरं ॥ ५३ ॥ ततो मे सिद्धिमाभा
 व्यभवत्वं तैचवर्मफट् ॥ न त्यन्तोऽयं मनुः प्रोक्तो दिशताक्षर संयुतः ॥ ५४ ॥ जैमिनिर्मुनिरा

ख्यातच्छंदोविराट्समीरितम् ॥ समस्तजगतामादिदेवतापुरुषोत्तमः ॥ ५५ ॥ पुरुषोत्तम
 शब्दोत्तेवदेक्षितुवनंतः ॥ मदनोन्मादकरातेचल्लदयंसकलंततः ॥ ५६ ॥ जगत्सोभणशब्दां
 तेल्लक्ष्मीपदमपिहुंशिरः ॥ मन्मथोत्तमसंयुक्तमंगजेकामदायिनी ॥ ५७ ॥ हुंशिरवापरमोपेता
 सुभगाक्षरसंपुतं ॥ सर्वसोमाग्यकहुंकवचंपरिकीर्तितं ॥ ५८ ॥ उक्त्वास्तुरासुरोपेतमनुजा
 धितसुंदरी ॥ ततःपरस्तात्ल्लदयविदारणपदंवदेत् ॥ ५९ ॥ सर्वप्रहरणधरंसर्वकामिकतत्प
 रं ॥ हनहयंचल्लदयवंपनानिततःपरं ॥ ६० ॥ आकर्षयपदहंदंमहावल्लुहमल्लकं ॥ त्रिभु
 वनेश्वरपदंचोफ्रत्वाततःसर्वजनांतकं ॥ ६१ ॥ मनांसिहरयुग्मेतेवारयदितयंचमे ॥ वक्षामानयहुंने
 वंताराधाःफट्त्नमैतकाः ॥ ६२ ॥ पडंगमंत्राःश्रदिष्टानेत्रांतमंत्रवादिभिः ॥ श्रेलोत्क्यमो
 हनांतैतुल्लपीकेशपदंततः ॥ ६३ ॥ अग्रतिहत्तरूपादिमन्मथानंतरंपुनः ॥ सर्वोदित्स्त्रीपदंचो
 मत्वाल्लदपाकर्षणंततः ॥ ६४ ॥ आगच्छागच्छमत्रोऽयंताराथेनमसान्वितः ॥ अनेनमनुनाल्ल
 त्वाव्यापकंग्यस्यबाहुषु ॥ ६५ ॥ अष्टायुधानिमुद्राभिर्मन्त्रैःसार्धविविचितयेत् ॥ क्षीरांभोनिधि
 मध्यस्यनिरंतरसुरद्रुमं ॥ ६६ ॥ उद्यदकंदुकिरणंदूरीकृततमोमयं ॥ कालमेघसमालीकनृ
 त्यद्वाहिकदंवकं ॥ ६७ ॥ उत्फुल्लकुसुमामोदप्रलब्धपद्मंगसंकुलं ॥ कुजत्कोकिलसंघेनवाचा
 लितदिगंतरं ॥ ६८ ॥ नानाकुसुमसौरभ्यवाहिगंधवहान्वितं ॥ कल्पवल्लीनिकुंजेपुष्पाड

तिस्रह्कदंबकं ॥ ६९ ॥ देवगंधर्वनारीभिर्गायंतीभिरलंकृतं ॥ अनेकदीर्घिकायुक्तमुद्यानं
 सुमहद्भुतं ॥ ७० ॥ तस्यमध्येमणिमयमंडपेतोरणान्विते ॥ ऋतुभिःपङ्क्तिभिरनिर्दिशेति तं च
 महीयसम् ॥ ७१ ॥ सुरद्रुमस्थमूलस्थेमहासिंहासनेशुभे ॥ रक्तारविंदमध्यस्थंगण्डोपरि
 संस्थितं ॥ ७२ ॥ ध्यायेद्वल्लभयासाईजगन्नाथं जगन्मयं ॥ देवश्रीपुरुषोत्तमं कमलयास्त्वां
 कस्थपार्यंकजं । विभ्रन्त्यापरिरब्धुमं वृजुरुचातस्यां निरुद्धेक्षणं ॥ ध्यायेच्चैतत्सिंहासनादमुस्त
 लांश्चापारित्वङ्गान्गदां । हस्तैरंकुशमुद्ग्रहंतमरुणं स्मरति विद्वाननम् ॥ ७३ ॥ एवं ध्यात्वा श्रियः
 कांतं मंचलक्षचतुष्टयं ॥ जपेद्दशो विधायायंकुंडमर्द्धदुसभिभम् ॥ ७४ ॥ जुहुयाद्विष्णवेव
 न्हौ पथैर्जातिसमुद्भवैः ॥ पुष्पैः सर्वैः क्रमारपश्चाद्ब्राह्मणानपि भोजयेत् ॥ ७५ ॥ अर्चयिष्य
 नृजगन्नाथं गायत्र्या परिशोधयेत् ॥ आत्मानं यागवस्तुनियोगभूमिचंदेशिकः ॥ ७६ ॥ भै
 लोक्षपमोहनयेति विश्वहंपदमीरेत् ॥ स्मराम्यधीमहि पश्चात्तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥ ७७ ॥
 गायत्र्येपासमाख्याता वैष्णवी सर्वसिद्धिदा ॥ प्राक्प्रोक्तवैष्णवेऽपि ठेकल्पयेद्दासनंततः ॥ ७८ ॥
 पक्षिराजाय ठंडं ह मर्यमं चः प्रकीर्तितः ॥ कल्पितायां तु मूलेन मूर्ते दिवमनन्यधीः ॥ ७९ ॥ आ
 वास्यमनुनाचिह्नान् व्यापकेन समर्चयेत् ॥ भृगुर्लातयुतः सन्दुर्वोजं देव्याः प्रकीर्तितम् ॥ ८० ॥
 कर्णिकायां जेदादौ विधानेनांगदेवताः ॥ दलमूलपुताः पूज्यालक्ष्म्या द्याद्युतचामराः ॥ ८१ ॥

मुक्ताहारलसत्कांतपयोधरभरालसाः ॥ यवाकुसुमसंकाशाभदविभ्रममंथराः ॥ ८२ ॥ हुंस्व
चक्षुर्विसर्गहितस्वरशोभितं ॥ देवीबीजं क्रमादासां मंत्रमाहुर्मनीषिणः ॥ ८३ ॥ दलात्रे
पुगजेच्छलंशाङ्गचक्रमसिग्दां ॥ अंकुशं सुसलं पाशं एतान्यस्त्राणि शार्ङ्गिणः ॥ ८४ ॥ स्वमु
द्राभिः स्वमनुभिः कथ्यंते मनवः क्रमात् ॥ आयेजलचरायतिष्ठद्वयं मनुरीरितः ॥ ८५ ॥ वा
ङ्मायसशरायांते स्वाहांतः परमो मनुः ॥ सुदर्शनमहाचक्रराजातिरस्याहहृदयं ॥ ८६ ॥ सर्वदुष्ट
जयं पश्चात्कुल्लिधिपुगंप्रपृक् ॥ विदारयपदद्वंद्वं परमं चात्प्रस्रस्र ॥ ८७ ॥ भक्षयद्रावयद्वहं
प्रत्येकं वर्मफट्द्वयं ॥ चक्रायनमद्वये पटुतीयमनुरीरितः ॥ ८८ ॥ स्वहृतीक्ष्णपदस्यतिष्ठि
यिखड्गपुगंप्रपृक् ॥ चतुर्थोऽयं मनुः प्रोक्तः कैमोदकिमहाबले ॥ ८९ ॥ सर्वासुरांतकेपदंप्रसी
दयुगवमफट् ॥ स्वाहांतोऽयं मनुः प्रोक्तः साद्विः कैमोवकीपरः ॥ ९० ॥ अंकुशं तिकठयुगं प
ट्टोऽयं मनुरीरितः ॥ संवर्तकतिमुसलपोथयद्वितयंपुनः ॥ ९१ ॥ हुंफट्द्विठांतमंत्रोऽयं सप्तमः प
रिकीर्तितः ॥ पाशबंधयंपश्चादार्कयपद्वहयं ॥ ९२ ॥ वह्निजायावधिः सद्भिरष्टमो मनुरी
रितः ॥ लोकेशान्पूजयेत्पश्चाद्व्याधेश्चायुधैः सह ॥ ९३ ॥ इत्यमम्यर्चयन्नित्येयथावत्पुरु
षोत्तमं ॥ प्राप्नोति महर्त्तुल्यदमोऽसौ भाग्यमतुल्यशः ॥ ९४ ॥ आयुरारोग्यमन्यानि मनोभी
ष्टानि विदति ॥ हयारिकुण्डैर्देवमर्चयित्वा यथाविधि ॥ ९५ ॥ शशिप्रसूने गुह्यादष्टोत्तरस

हस्रकं ॥ मासमात्रेणवशगास्तस्यस्युःसकलानृपाः ॥ १६ ॥ हुत्वाबिल्वाफलैःपक्वैःश्रियंवि
 देदनिदितां ॥ प्रफुल्लैररुणांभोजैस्तामैवलभतेनरः ॥ १७ ॥ हुत्वाज्योतिष्मतीतैलसहस्रं
 सुसंख्यकं ॥ सुभगोजायतेसन्धक्सर्वेषानात्रसंशयः ॥ १८ ॥ विधानेनानुनामंत्रीमहारो
 गात्प्रमुच्यते ॥ अश्वत्थसमिधाहोमःपराहृतयनावहः ॥ १९ ॥ आज्याक्तदूर्वाहोमेनमुच्य
 तेमृत्युर्तोभयात् ॥ यस्यान्नाभ्रायुतंमंत्रजपेदयुतसंख्यया ॥ २० ॥ सभवेद्दासवत्तस्यनात्र
 कार्योविचारणा ॥ बहुनाकिमिहोत्तेनमनुनासाधकोत्तमः ॥ १ ॥ साधयेत्सकलान्कामान्सा
 क्षाहिष्णुरिवापरः ॥ अथयंत्रप्रवक्ष्यामिदृष्टादृष्टफलप्रदं ॥ २ ॥ पूर्वोत्तरमुर्वभूत्वासूत्रनवनवं
 न्यसेन् ॥ जायतेतत्रकोष्ठाचतुःषष्टिप्रभेदतः ॥ ३ ॥ ईशानाद्राक्षसंयावद्राक्षसाद्वायुको
 णकं ॥ विलिखेन्मंत्रवर्णानिअनुष्टुप्संभवानिच ॥ ४ ॥ यंत्रमेतत्समाख्यातंसर्वतोभद्रसं
 शकं ॥ सर्वरोगप्रशमनंसमस्तपुरुषार्थदं ॥ ५ ॥ लिखितंभूर्जपत्रादीर्यत्रमेतद्यथाविधि ॥
 विधृतंवाहुनानित्यंसर्वकामफलप्रदं ॥ ६ ॥ फलकेस्वादिरैकलसंगवांगोष्ठेनिवेशितं ॥ रक्ष
 णंचोरमारिमंसवत्तानांगवांहितं ॥ ७ ॥ क्षीरगोपयगोरक्षीरक्षमाक्षमाक्षर ॥ गोमानोगन
 नोभागोयक्षगक्षगक्षयः ॥ ८ ॥ इत्येवंयंत्रतत्वंचकथितंतवसुवत ॥ केवलंतवत्प्रयत्नेन
 किमन्यच्छ्रेतुमिच्छसि ॥ १०१ ॥ इतिश्रीगोतमीयतन्त्रे त्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३० ॥

गीतम उवाच ॥ सर्वज्ञसर्वशास्त्रज्ञसर्वतत्त्वार्थपारग ॥ स्वायंभुवनमस्तुभ्यं कृपां कुरु कृपा
 कर ॥ १ ॥ तवनाविदितं किंचित्त्रैलोक्ये सचराचरे ॥ ऋषिदेवमुनीनां च प्रधानस्तत्त्वं पुरातनः
 ॥ २ ॥ कृपां कुरु महाभाग कृपया मयि सुव्रत ॥ संसारदुःखभूयिष्ठे रागशोकभयाकुले ॥ ३ ॥
 भवार्णवे निमग्नं मां त्वमुद्धर्तुमिहाहसि ॥ तवावनारोलोकानां क्षेमाय च भवाय च ॥ ४ ॥ इवा
 नीकथय ब्रह्मन्मंत्रसिद्धेस्तुलक्षणं ॥ सिद्ध्युपायं कतिविधं कथयस्वानुक्तं पथा ॥ ५ ॥ श्रीनार
 द उवाच ॥ मनोरथानामेच्छां सिद्धेरुत्तमलक्षणं ॥ मृत्युनां हरणं तद्देवतादर्शनं तथा ॥ ६ ॥
 प्रयोगाणामव्यपेक्षं तत्सिद्धेस्तुलक्षणं परं ॥ परकायप्रवेशश्च श्रुतप्रवेशानंतथा ॥ ७ ॥ ऊर्ध्वा
 क्रमणमेवं हि चराचरपुरोगतिः ॥ स्वचरीमेलनं चैव तत्कथाश्रवणंतथा ॥ ८ ॥ भूमिच्छिद्राणि
 पश्यतः पातालादिपुसंगमः ॥ आकर्षणं सुरस्त्रीणां नागराणां विज्ञेयतः ॥ ९ ॥ पादुकागुटि
 कातद्दंजनीविवरंतथा ॥ अणिमाद्यश्च संप्राप्य केवलं मोक्षमाप्नुयात् ॥ १० ॥ इत्येवं कथितं
 ब्रह्मन् प्रधानसिद्धिलक्षणं ॥ इदानींति प्रवक्ष्यामि मध्यमस्य तुलक्षणम् ॥ ११ ॥ एवातिवाहन
 भूपादिलाभः सुचिरजीवितम् ॥ नृपाणां भवलानां च वशीकरणमुत्तमम् ॥ १२ ॥ सर्वत्र सर्व
 लोकेषु च मत्कारं महत् ॥ रोगापहरणं चैव विषापहरणंतथा ॥ १३ ॥ पांडित्यं लभते मंत्रा
 ष्वतुर्विधमयत्नतः ॥ वैराग्यं च मुमुक्षुत्वं त्यागीता सर्ववश्यता ॥ १४ ॥ अष्टांगयोगाभ्यासनं भो

गेच्छापविर्जनं ॥ सर्वभूतानुकंपाचसर्वज्ञादिगुणोदयः ॥ १५ ॥ इत्यादिगुणसंपत्तिर्मे
 ध्यसिद्धेस्तुलक्षणं ॥ महेश्वर्धनित्वंचपुत्रदारादिसंपदः ॥ १६ ॥ अयमाःसिद्धयःप्रोक्तार्मे
 विप्रथमभूमिकाः ॥ सिद्धमंत्रस्तुपःसाक्षात्साशिवोनात्रसंशयः ॥ १७ ॥ सिद्धिलक्षणमित्यु
 क्तंतदुपायमिहोच्यते ॥ पितृमातृविरुद्धायेरुद्धाचाराजितेन्द्रियाः ॥ १८ ॥ सत्संप्रदायोपदि
 द्यास्तेपासिद्धिर्दुतंभवेत् ॥ मलिनामलसंछन्नाःषापिनस्तरलाशयाः ॥ १९ ॥ देवतार्चना
 दिविमुखागुरुरेशठट्टयः ॥ तेषांकृतैर्नसिद्ध्यंतिमंत्राजपहुतादिभिः ॥ २० ॥ येमंत्रामल
 संछन्नाःकेवलंवर्णरूपिणः ॥ निर्बीजाःसत्त्वहीनायेकुंठिताश्चित्तरस्कृताः ॥ २१ ॥ अरि
 पक्षेस्थितायेचशापादिसंयुक्तास्तथा ॥ येमंत्राअविधिप्राप्तायेचसिद्धांतवर्जिताः ॥ २२ ॥
 इत्यादिदोषदुष्टाश्चसिद्धिदानाल्पयोगतः ॥ यशुभावेस्थितामंत्राःकेवलंवर्णरूपिणः ॥ २३ ॥
 सुपुण्याध्वन्युच्चरिताःप्रभुत्वंभ्राजुर्वतिते ॥ वक्ष्यामिचरमेध्यायेत्तदुपायान्तवानध ॥ २४ ॥
 संस्कारादशकट्यंतेयेनमंत्रस्यसिद्धयः ॥ अल्पयोगेनविधिवत्तांश्रयवपामितत्त्वतः ॥ २५ ॥
 जननजीवनंपश्चात्ताडनंबोधनंतथा ॥ अथाभिपेकोविमलीकरणाप्यायेनेतथा ॥ २६ ॥
 तर्पणदीपनंगुप्तिर्दशैतामंत्रसंस्क्रियाः ॥ स्वर्णादिपात्रेसंलिख्यमानुकंयंत्रमुत्तमं ॥ २७ ॥
 कादमरिचचन्दनेनाथभस्मनावायसुव्रतः ॥ काश्मीरंशाक्तसंस्कारेचंदनंघैष्णवेमनौ ॥ २८ ॥

शैवे भस्मसमाख्यातं मातृकायंत्रलेखने ॥ मंत्राणां मातृकामध्यादुद्धारीजननं स्मृतम् ॥ २९ ॥
 पंक्तिक्रमेण विधिनानामुनिभिस्तत्र निश्चयेः ॥ प्रणवांतरितान् कृत्वामंत्रवर्णान् जपेत्सुधीः ॥ ३० ॥
 प्रत्येकं शतवारं तु जीवन्तं तदुदाहृतं ॥ मंत्रवर्णान्ति समालिख्य ताडयेच्चंदनाभसा ॥ ३१ ॥ प्र
 त्येकं चायुबीजनपूर्वादि ताडनं मतं ॥ भस्मना कुंकुमेनायचंदनेनाथवापुनः ॥ ३२ ॥ शैवादिमं
 त्रभेदेन प्रोक्तं द्रव्यत्रयं शुभं ॥ निलिख्य मंत्रपिंडं तु प्रसूनैः करवीरजैः ॥ ३३ ॥ तन्मंत्रवर्णसं
 ख्यातिर्हिन्याद्रूपेन बोधनं ॥ ततस्तं प्रोक्तविधिना तर्पणं तर्पणं मतं ॥ ३४ ॥ मधुना शक्तिमंत्रे
 च वैष्णवे चैन्दुमज्जलेः ॥ शैवे च तेन दुग्धेन एतैश्च तर्पणं मतं ॥ ३५ ॥ अन्यमंत्रं विहितेन तर्पणं
 सम्यगीरितं ॥ जलेन सर्वतन्त्रेषु अभिषेकः प्रकीर्तितः ॥ ३६ ॥ अथ त्वपल्लवैः सिंचेन्मन्त्री
 मंत्रार्णसंख्यया ॥ संचिरयमनसामन्त्रं सुपुष्पा मूलमध्यतः ॥ ३७ ॥ ज्योतिर्मन्त्रेण विधिव
 द्दहन्मन्त्रयं यतिः ॥ तारव्योभाग्निमनुयुग्दं ज्योतिर्मनुर्मतः ॥ ३८ ॥ विमलशोकरणमेतद्धि
 मन्त्रासिद्धिकरं परम् ॥ अनेन कुशतोयेन पुष्पतोयेन वा तथा ॥ ३९ ॥ तेन मन्त्रेण विधिवद्वा
 प्यायनविधिः स्मृतः ॥ दीपयेत्सर्वमंत्राणि संयोगस्तारकामयोः ॥ ४० ॥ आप्यमानं च मंत्रं च
 गोपयेत्सर्वसिद्धये ॥ दीप्यमानस्य मंत्रस्य दशोतामंत्रसंस्क्रियाः ॥ ४१ ॥ यान्कृत्वा संप्रदायेन मं
 त्रीवाञ्छितमश्नुते ॥ अयान्यतः सर्वद्वयमिमंत्राणां सिद्धिलक्षणं ॥ ४२ ॥ यत्कृत्वामंत्रवि

तस्यार्क्सिद्धिमाप्नोत्यपन्तः ॥ निर्वीजामनवोयेचतेषुबीजाभियोजयेत् ॥ ४३ ॥ कामश्री
 शक्तिबीजंवाजपनासिद्धिदोमनुः ॥ अयान्धत्संप्रवदयामिसिद्ध्युपायंमुनेगृणु ॥ ४४ ॥
 स्थानस्थावरदामंधाध्यानस्थाश्चफलप्रदाः ॥ ध्यानस्थानविहीनाथेकोऽटिजापात्फलंनहि ॥
 ४५ ॥ अथसुपुष्पाचारेषुध्यायेज्योतिर्मयंमनुम् ॥ अथतेऽन्यत्प्रवदयामियंत्रसिद्धेस्तुलक्षणं
 ॥ ४६ ॥ मातृकापुटितंरुक्तास्वमंत्रंजपेत्सुधीः ॥ कमोक्ष्रामाच्छतावृत्यातदंतेकेवलंमनु
 ॥ ४७ ॥ पूर्वतुप्रत्यहंजाप्यागवह्नुसंसमाप्यते ॥ निश्चितंमंत्रसिद्धिःस्यादित्युक्तंतत्रवेदिभिः
 ॥ ४८ ॥ अथसंक्षेपतोवक्ष्येपुरश्चरणमुत्तमं ॥ चंद्रसूर्यग्रहैवशुचिःपूर्वमुप्योयितः ॥ ४९ ॥
 नद्यांसमुग्रगामिन्यांनाभिमात्रोदकेस्थितः ॥ ग्रहणादिविमोक्षांतंजपेन्मंत्रंमंत्रमाहितः ॥ ५० ॥
 होमपेतद्दशादिनतद्दशांशिनतर्पयेत् ॥ अभिपिंचदशांशेनदशांशेविप्रभोजनं ॥ ५१ ॥ इ
 त्येवंपचकृत्येतत्सिद्धमन्त्रोभवेन्नरः ॥ अथवामूर्ध्वदेशेचगुरुंस्तंचित्यवाग्यतः ॥ ५२ ॥ गुर्व
 ग्रेनिवत्सन्मंत्रीयथोक्तंजपमाचरेत् ॥ अनंतरंदशांशेनक्रमान्दोमादिकंचरेत् ॥ ५३ ॥ एवंरु
 त्वासिद्धमंत्रोभवेन्मंत्रोन्नतान्यथा ॥ गुरवेदक्षणांद्याद्रूपणाच्छादनादिभिः ॥ ५४ ॥ गु
 रोःसंतोषमात्रेणसिद्धिःस्यादपवर्गदा ॥ नाजप्तःसिद्धिदोमंत्रोनाहुतश्चकदाचन ॥ ५५ ॥
 नापूजितश्चविधिवन्नातर्पितोनभोजितः ॥ पंचकृत्ययुतेमंत्रेकालसंस्थानविधते ॥ ५६ ॥

कृतेनोक्तजपात्सिद्धिं लेखायां हि गुणोजपः ॥ द्वापरे त्रिगुणश्चैव कलौ संख्याचतुर्गुणं ॥ ५७ ॥
 कृष्णामन्त्रेषु यि प्रैष्ये गुगु संख्यान विधत्ते ॥ जपहोमतर्पणार्थैः सिद्ध्यते कृतसंख्यया ॥ ५८ ॥ सिद्ध
 मंत्रतयानात्र युगसेवापरिश्रमः ॥ अथापरं प्रवक्ष्यामि सिद्ध्युपायं महाद्भूतम् ॥ ५९ ॥ येन
 सिद्धेन मनुवित्स्याद्विस्थित्यन्तकारकः ॥ तत्तत्कर्मनुरूपेण तत्तद्योगं प्रयोजयेत् ॥ ६० ॥ अ
 धनादिप्रभेदश्च मंत्राणां वक्ष्यतेऽधुना ॥ अथितं संपुष्टं ग्रस्तं समस्तं च विदार्भितं ॥ ६१ ॥ तथा
 चाक्रांतमाद्यंतगर्भस्थं सर्वतोद्भूतं ॥ तथामुक्तिविदर्भच विदार्भिग्रथितं तथा ॥ ६२ ॥ इत्ये
 कादशधामंत्राः प्रयुक्ताः कार्यसिद्धिदाः ॥ साध्यनामार्णमैकैकं मंत्रांतं संप्रयोजितं ॥ ६३ ॥ अथि
 तं तत्समाख्यातं वक्ष्यामि कृष्टिकरं परं ॥ मंत्रमादौ वदेत् सर्वसाध्यं संज्ञामन्तरं ॥ ६४ ॥ विपरीतं
 पुनश्चाति मंत्रं तत्संपुष्टं स्मृतं ॥ शांतिपुष्टिकरं ज्ञेयं त्रैलोक्यैश्वर्यदायकं ॥ ६५ ॥ अर्द्धमर्द्धतथा
 घंते मंत्रं कुर्याद्विचक्षणः ॥ मध्ये चास्य भवेत्साध्यं ग्रस्तमित्यभिधीयते ॥ ६६ ॥ अभिचारे
 पुस्तर्वेषु योजयेन्मरणेषु च ॥ अभिधानं वदेत् पूर्वपश्चान्नमंत्रं तथा वदेत् ॥ ६७ ॥ एतत्समस्त
 मित्युक्तं शत्रुघाटनकारकं ॥ हौहो मंत्राक्षरौ यत्र एकैकं साध्यवर्णकं ॥ ६८ ॥ विदर्भितं च तं
 प्रोक्तं दुष्टमं वदय लक्षणं ॥ मंत्राणां तिरितं साध्यं संत्रांतिष्ठते यदि ॥ ६९ ॥ आक्रांतं तद्दिज्जा
 नीयात्सयः सर्वार्थदायकः ॥ स्तेनस्तं भसमावेदशवश्योच्चाटनकर्मसु ॥ ७० ॥ सट्टत्पूर्ववेद

नमंत्रमंतेचैवतथापुनः ॥ मध्येचास्यभवेत्साध्यमाद्यंतमितितद्दिदुः ॥ ७१ ॥ अन्योन्यप्रीति
 युक्तानांविद्वेषणकरंपरं ॥ आदौचांचितेयामंत्रांदिवांसंप्रयोजयेत् ॥ ७२ ॥ साध्यनामसक
 न्मध्येगर्भस्थंतुतदुच्यते ॥ मारणोच्चाटनं वश्यं प्रयुक्तं कारयेन्नृणां ॥ ७३ ॥ हेतिनौसेनिधी
 गर्भस्तंभनंचगतेतया ॥ त्रियामंत्रवदत्पूर्वतथैवातेपुनस्त्रिधा ॥ ७४ ॥ सकृत्साध्यंभवेन्म
 ध्येयंतविद्यात्सर्वतोदृतं ॥ सर्वोपसर्गशमनमहामृत्युनिवारणं ॥ ७५ ॥ सर्वसौभाग्यजननंभू
 तानाममृतप्रदं ॥ आदौमंत्रततोनामपुनर्मंत्रसमालिखेत् ॥ ७६ ॥ एवमेवत्रिधाकृत्वाभवे
 न्मुक्तिरिदंभितं ॥ सर्वव्याधिहरंप्रोक्तंभूतापस्मारमर्दनं ॥ ७७ ॥ एकैकंसाध्यवर्णतुकृत्वा
 मंत्रविदंभितं ॥ पूर्ववत्कथितंचान्यत्तस्याद्यंचप्रकल्पयेत् ॥ ७८ ॥ विदर्भग्रथितंनानामंत्रल
 क्षणमुत्तमं ॥ सर्वकर्मकरंप्रोक्तंसर्वैश्वर्यफलप्रदं ॥ ७९ ॥ एवमेतेप्रयोगाश्वासिद्धिमंत्रस्यसि
 द्धिदाः ॥ अथापरंप्रवक्ष्यामिमंत्रसिद्धेस्तुलक्षणं ॥ ८० ॥ यज्ज्ञात्वासाधकश्रेष्ठोमं
 त्रसिद्धिलभेद्भुवं ॥ सम्यगनुष्ठितोमंत्रोयदिसिद्धिर्नजायते ॥ ८१ ॥ पुनस्तथैवकर्तव्यंत
 तःसिद्धिर्भवेद्भुवं ॥ पुनश्चानुष्ठितोमंत्रोयदिसिद्धिर्नजायते ॥ ८२ ॥ पुनस्तथैवकर्तव्यंततःसि
 द्धोनंसंशयः ॥ पुनःसोऽनुष्ठितोमंत्रोयदिसिद्धिर्नजायते ॥ ८३ ॥ उपायास्तत्रकर्तव्याःसत
 शंकरभाषिताः ॥ आमणंबोधनंवश्यपीडनंशोषणंपणे ॥ ८४ ॥ दहनांतंक्रमात्कुर्यात्ततः

सिद्धो भवेद्भुवः ॥ आमणं वारुणे विजिग्रथं न क्रमयोगतः ॥ ८५ ॥ तन्मंत्रं यंत्रमालिख्य शिला
कर्पूरकुंकुमैः ॥ उशीरचंदनाभ्यां तु मंत्रं संप्रथितं लिखेत् ॥ ८६ ॥ क्षीराज्यमधुतीयानां मध्ये त
च्छिखितं क्षिपेत् ॥ पूजनाज्जपनाद्धो मात्सिद्धिदो भ्रमणं भवेत् ॥ ८७ ॥ आभितो यद्विनोसिद्धो बो
धनं तस्य कारयेत् ॥ सारस्वते न वीजेन संपुटीकृत्य तं जपेत् ॥ ८८ ॥ एवं मंत्रो भवेत्सिद्धो न च दे
तद्दशंकुरु ॥ अलस्कंचंदनं कुण्डं हरिद्रामदनं शिला ॥ ८९ ॥ एते स्तु मंत्रमालिख्य भूर्जपत्रेषु
शोभने ॥ धार्य कंठेन च सिद्धः पीडनं चास्य कारयेत् ॥ ९० ॥ अधरोत्तरयोगेन पदानि परिज
प्येव ॥ ध्यायीत देवतां तद्दधरोत्तररूपिणीम् ॥ ९१ ॥ विद्यामादित्यदुग्धेनालिखित्वा क्रम्य चां
घ्रिणा ॥ तथा भूतेन मन्त्रेण होमः कार्यो दिने दिने ॥ ९२ ॥ पीडितो लज्जया विष्टः सिद्धः स्याद
धपोपयेत् ॥ बालायास्तृतीयं वीजमाद्यं ते तस्य योजयेत् ॥ ९३ ॥ गोक्षीरमधुना लिख्य वि
द्यां पाणौ विधारयेत् ॥ पोषितोऽयं भवेत्सिद्धो न च त्कुर्वीत शोषणं ॥ ९४ ॥ द्वाभ्यां च वायुबीजा
भ्यां मंत्रं कुर्याद्दिदभितं ॥ एषा विद्या गले धार्यालिखित्वा वरभस्मना ॥ ९५ ॥ शोषितोऽपि न
सिद्धश्चेद्दहनीयोऽग्निबीजतः ॥ आग्नेयेन तु वीजेन मंत्रस्यैकं कमक्षरं ॥ ९६ ॥ आद्यं तमध्यमुद्धृ
त्य पो जयेद्दाहकर्मणि ॥ ब्रह्मदक्षस्य तैलेन मंत्रमालिख्य धारयेत् ॥ ९७ ॥ कंठदेशे ततो मंत्रसि
द्धिः स्याच्छं करोदितं ॥ इत्येतत्कार्यं तं तस्यैकैवलं तव भक्तिः ॥ ९८ ॥ एकेन तु कृतार्थः

स्याद्बहुभिः किमुतुष्टत ॥ अथापरंप्रवक्ष्यामि मन्त्रौपधं महाद्भुतं ॥ १९ ॥ यत्प्रयोगविधाने
 न सद्यः सिद्धो भवेन्नमनुः ॥ सुवर्णापुष्पमूलेन पिष्टेन निजवारिणा ॥ १०० ॥ तल्लिप्तस्य वांग
 द्दत्तं कंठो मनुः सद्यः प्रसीदति ॥ विमुक्तः सर्वपापौघैः कृष्णपश्यति चक्षुषा ॥ १ ॥ जीवन्मु
 क्तो भवेन्नमन्त्री सत्यं सत्यं मयोदितं ॥ यत्र वा कुत्र चिद्देशं गन्तुं कामयते नरः ॥ २ ॥ स्वर्गो वा भूत
 लेर्मन्त्री पातालं वाथ कौतुकात् ॥ तत्क्षणात्तत्र यात्येव सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥ ३ ॥ इत्येवं कथि
 तं सत्यं कर्म न सन्निधेस्तुलक्षणं ॥ तदुपायश्चाथ ब्रह्मन्केवलं तव भाग्यतः ॥ ४ ॥ अनेकतंत्रसं
 प्रोक्तमेकमनुसंमतं ॥ इदानीं तु पुनर्ब्रह्मन्किमन्यच्छेनुमिच्छसि ॥ १०४ ॥ इति श्रीगौत
 मीयतन्त्रे एकविंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३१ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४४ ॥ ॥ ४५ ॥
 गीतम उवाच ॥ देवर्षे सर्वतंत्रज्ञ सर्वशास्त्रार्थतत्त्ववित् ॥ कृष्णानुभवसंदर्शिन् विद्याग्रंथिभेद
 क ॥ १ ॥ सर्वजानासि सर्वज्ञ विदेशपाठकृष्णतत्त्ववित् ॥ इदानीं कथय ब्रह्मन् मन्त्राचारानिदर्श
 नं ॥ २ ॥ वैष्णवं पीठममलंतदा वासफलंतथा ॥ विस्तरेण मम ब्रह्मन्नुक्तमपि कथ्यतां
 ॥ ३ ॥ नागोप्यंतदुरोशिष्यो गदियोग्योऽस्ति भाग्यतः ॥ नारद उवाच ॥ दीक्षया लब्धं मंत्रस्य
 सदाचारं शृणु च मे ॥ ४ ॥ अनायासेनासिद्धिः स्यात्सदाचारेण येन वै ॥ आचारा लब्धे ते कामा
 नाचारा लब्धे ते यशः ॥ ५ ॥ आचाराद्धनमाप्नोति दीर्घमायुस्त्वाप्नुयात् ॥ सदाचारेण मनुविज्ज

श्रीलोकहृदयेवलु ॥ ६ ॥ अनाचारोहिलोकेपुनिदितः सर्वकर्मसु ॥ सर्वभूताऽनुकंपाचदानंचा
 त्तियिपूजनं ॥ ७ ॥ पंचयज्ञस्तीर्थसेवास्वाध्यायोगुरुसेवनं ॥ सामान्यं सर्वलोकानामेपधर्मः
 सनातनः ॥ ८ ॥ ब्रह्मचारीदीक्षितश्चेच्चिसंध्यं देवमर्चयेत् ॥ ज्ञानं त्रिपवणंतद्देहं दाध्ययनमे
 वच ॥ ९ ॥ भिक्षुसंप्राप्येन्नित्यध्यायेद्वनिरंतरं ॥ पर्यटे द्विष्णुक्षेत्रे पुन प्रतिग्रहमाचरेत् ॥ १० ॥
 गृहस्थो दीक्षया युक्तः सर्वकर्मणि साधयेत् ॥ न जापो नाचनं चैव ध्यानं नैव विधिक्रमः ॥ ११ ॥
 केवलं सततं कृष्णचरणां भोजसेवनं ॥ सन्यासिनां मुक्षूणां मानसोपरतिः परं ॥ १२ ॥ परि
 ब्राडविरक्तश्च विरक्तश्च तथा गृही ॥ उभौ तौ नरके धोरपच्येते भूतसंग्रहं ॥ १३ ॥ गृहस्थो ध
 र्मपतनीभिः पूजयेद्देवमन्त्रं ॥ दद्याद्दानं महार्हे च येन कृष्णः प्रसीदति ॥ १४ ॥ सन्यासिनां द्र
 व्यदानेनाधिकारोऽस्ति सुव्रत ॥ वर्णिनां च वनस्थानां को दद्यात्तदपेक्षितं ॥ १५ ॥ किंतु वैष्ण
 वधर्मे पुनरित्था अधिकारिणः ॥ संसारवासनारज्जुबद्धं लोभमनो नृणां ॥ १६ ॥ ततो यदि वि
 मुक्तः स्याद्बद्धः स्याद्देवपादयोः ॥ तत्रैवान्यो विशेषोऽस्ति श्रूयतां चावधारयतां ॥ १७ ॥ सर्वसं
 सारदोषो हि नारीमूलं ततो यदि ॥ शक्यते रक्षितुं चेत्तत्तदा वै कृष्णसाधकः ॥ १८ ॥ अचंच
 लं मनो यस्य योपि त्संगविजितं ॥ योपितां ध्याननिर्मुक्तं तच्छब्दश्रुतिवर्जितं ॥ १९ ॥ त
 त्रैव साधकः कुर्यात्साधनं सुसमाहितः ॥ बलमध्वनयो नैव श्रूयंते यत्र योपितां ॥ २० ॥ नखी

मुवंनिरीक्षेत न स्त्रियं मनसा स्मरेत् ॥ ब्रह्मचारी भिताहारी हविष्याशीजितेन्द्रियः ॥ २१ ॥ साधकः
 साधनं कुर्यात्त्यागी योगपरायणः ॥ कदाचिद्यदितच्चेतस्स्वलनं वा यायते ॥ २२ ॥ प्राणागोयमं
 विशेषणसम्यस्येत्तु साधकः ॥ साहिष्वातकदारूणां दहनः परिकीर्तितः ॥ २३ ॥ एककालं
 विसृज्यं वा चतुःकालं समभ्यसेत् ॥ समस्तपापराशनां मनोवाक्कायकर्मणाम् ॥ २४ ॥ प्राणसंय
 ममाचं हि प्रायश्चित्तं सुनिश्चितं ॥ पुण्यतीर्थेषु पुलिने सरितां दिवसं यति ॥ २५ ॥ नद्यास्तटेऽथ
 विजने विपिने तु लसीवर्णे ॥ गोष्ठे तथैवोपवने तथा हि गिरिकानने ॥ २६ ॥ विशेषतो द्वा रावत्यां
 तथा गोवर्द्धने गिरौ ॥ यद्वा कल्लिदकन्यायाः कानने पुलिने तथा ॥ २७ ॥ वृंदावने गोकुले वा
 मथुरायामथापि वा ॥ मध्नातिपापराशियद्रातितत्परमं पदम् ॥ २८ ॥ उत्तमो हिनरं यत्र तेन
 सामथुरा स्मृता ॥ वदरीखंडविपिने गंगादरेऽथ वा पुनः ॥ २९ ॥ व्यंकटेऽद्रौ श्रीरंगे वा क्षेत्रे श्रीपु
 रुषोत्तमे ॥ उत्तमः पुरुषो यत्र तत्क्षेत्रं पुरुषोत्तमं ॥ ३० ॥ एषु स्थानेषु विप्रैर्पूजितं सन्निहितो
 हरिः ॥ अत एव साधकेन्द्रो निवसेत्सदपेक्षया ॥ ३१ ॥ हारिसं दर्शनं यावत् निवसेत्सुखनिःस्पृहः ॥
 स्थानान्येतानि शुद्धानि कृत्यं किंचिन्निगद्यते ॥ ३२ ॥ विशेषतः पञ्चजनेर्नास्ति कैर्न समागमः ॥
 निदिदैर्नासहासीत तदालापं च वर्जयेत् ॥ ३३ ॥ स्त्रीसंगिनं वर्जयेच्च तत्कथा कथनं तथा ॥
 जन्मासाद्य मनुष्ये पुरुषे चापि तृमातरी ॥ ३४ ॥ वर्तमाने च सकृत्तेतथैवोन्द्रियपाटवे ॥ ब्रह्म

नृवत्स्रणिगोपालरतिर्जयितभाग्यतः ॥ ३५ ॥ त्रिवर्गफलदेकिवावहुनात्मफलप्रदे ॥ यो
 नार्चयतिकल्पस्तन्तस्मात्पापतरोहिकः ॥ ३६ ॥ असारघोरसंसारसारं कृष्णपदार्चनं ॥
 तत्पदं नार्चितयेन पापिना पापकर्मणा ॥ ३७ ॥ इरीरभारवहनं जन्मास्यापि निरर्थकं ॥ गो
 पालं पूजयेद्यस्तु निदयेदन्यदेवतां ॥ ३८ ॥ अस्तु तस्य परोधर्मः पूर्वो धर्मो विनश्यति ॥ प्रत्यहं
 क्षालयेच्छय्यामेकाकी निर्भयः स्वपेत् ॥ ३९ ॥ नाधिरोहेतपर्यंकं रक्तवालो न धारयेत् ॥ नर
 कचंदनं गात्रे गृह्णीयाद्रक्तपुष्पकं ॥ ४० ॥ विल्वपत्रैस्तत्प्रसूनैर्नार्चयेद्देवकीसुतं ॥ नैव द्वि
 शनं कुर्यात्पर्ववर्जं मृत्तौ तथा ॥ ४१ ॥ तथानिपेवयेद्धर्मपत्नीं धर्मरक्षया ॥ ततः परदिने कृत्यं
 कुर्यात्स्नानोत्तरं सुधीः ॥ ४२ ॥ इरीरोदूर्तं न कृत्वा स्नानादिचारिणा ॥ नियतेयागका
 ले तु न कुर्यादन्यवेक्षणं ॥ ४३ ॥ नैवाश्लीलं वचोभूयादालापचनिरर्थकं ॥ न वृथा गमयेत्कालं
 केवलं ध्यानतत्परः ॥ ४४ ॥ केवलं श्रीपदांभोजन्यस्तचेता भवेत्सुधीः ॥ यद्यत्कर्मणि वैगु
 ण्यं नित्येनैमित्तिकेऽपि वा ॥ ४५ ॥ सहस्रं प्रजपेन्मूलमनुवाऽयुतं भववा ॥ नित्ये सहस्रं प्रजपेन्नै
 मित्तिके तथाऽयुतं ॥ ४६ ॥ सर्वपापमेव पापानां शोधनं मंत्रजापतः ॥ सुवर्णवन्हिना ध्मातं यथा भ
 वति निर्मलं ॥ ४७ ॥ तथा सर्वगतं पापं प्रायश्चित्ताग्निना दहेत् ॥ तथैव तु लसीपत्रैर्मौलतीकु
 सुमैरपि ॥ ४८ ॥ चंपकैः केसरेश्चापि अशोकैः किङ्गुकरपि ॥ अन्यैश्च विविधैः पुष्पैर्दशनी

येःसुगंधिभिः ॥ ४९ ॥ आरामजैविपिनजीर्नपिद्धपरिवर्जितैः ॥ इत्येवंकथितं पुष्पविशानं
 हरिपूजने ॥ ५० ॥ पशूनांहिसनैवकुर्यात्कस्यापिपीडनं ॥ कटुवाक्यं वज्रयेच्चब्रूयान्मधुर
 भाषणं ॥ ५१ ॥ संस्कृतेनैवकथयेन्नान्याभाषां वदेत्सुधीः ॥ आत्मदेवतयोरैक्यं गुरुदेवत
 योरपि ॥ ५२ ॥ ऐक्यं संभावयेद्बुद्धानगुरोः शासनं त्यजेत् ॥ एकग्रामे गुरुं नित्यं गत्वा वदेत्
 भक्तिः ॥ ५३ ॥ योजनानंतरे भक्त्या मासं मासं च वंदयेत् ॥ अतः परंतस्यां दिशि न मत्सुकुर्याच्च भ
 क्तिः ॥ ५४ ॥ अथ वामानसोऽप्यजां प्रकुर्यान्निजमूर्धनि ॥ पितृवंशमातृवंशोऽगुह्यः सत्यपरा
 यणः ॥ ५५ ॥ नजारजोनकानीनो न राक्षसविवाहजः ॥ ब्राह्मणः क्षत्रियश्चैव वैश्यः शुद्रस्तथै
 व च ॥ ५६ ॥ निरपेक्षो हरिर्जिह्वा हरिर्भवति नापरः ॥ गृहं हस्तस्य च नामानितत्कथा श्रवणो
 रसुकः ॥ ५७ ॥ नमस्यंस्तत्पदांभोजं भक्तोऽयं प्रेमलक्षणः ॥ पक्षहृयेऽपि मतिमानलंघेद्दरिवा
 सरं ॥ ५८ ॥ अपि चांडालगोहान्नमातृणां गमनं वरं ॥ नलंघेन्मतिमान्कापि संग्राहं हरिवासरं
 ॥ ५९ ॥ वैष्णवो यदि भुंजीत एकादश्यां प्रमादतः ॥ विष्णुवर्चनं च यातस्य नरकं घोरमाप्नुयात्
 ॥ ६० ॥ शुद्धोपचारसंभारिर्नित्यशोहरि मर्चयेत् ॥ निवेद्य कृष्णाय विधिद्वयं भुंजीत तत्स्व
 यं ॥ ६१ ॥ अथवा सात्वते दद्यादिलभ्येत भक्तिः ॥ निवेदयेदुत्तमानं न कदंभं कदाचन ॥
 ६२ ॥ उत्तमं विधिना प्रोक्तं कदंभं मुनिदूषितं ॥ शिलोच्छ्रय विधिना प्राप्समथवा यदयाचितं ॥

६३ ॥ स्ववित्तोपचितं वापि कृष्णाय परिकल्पयेत् ॥ शूद्रा लुब्धं छला लुब्धमथ वादूपिकाचितं
 ॥ ६४ ॥ इत्याद्यन्कदन्तुदानान्तरकमावहेत् ॥ रात्रौ हि विष्यं भुंजीत चांद्रायणफलाधिभिः ॥
 ६५ ॥ हरिभक्तस्य युक्तस्य विरूद्धं दिवसाशनं ॥ कार्तिके मासि विधिवदचयेत् कृष्णमन्वहं ॥ ६६
 रात्रौ जागरणं कुर्याद्वैष्णवैर्हरिकीर्तनं ॥ ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय निर्वर्त्य सकलाः क्रियाः ॥ ६७ ॥ यजे
 त्सुशोभने स्थाने पशुदष्टि विवर्जिते ॥ सर्वोपचारैराराध्य प्रदीपान्धृत पूरितान् ॥ ६८ ॥ अष्टौ
 त्तरशतं दद्यादथवा शक्तितो मुने ॥ सहस्रं प्रजपेन्मंत्रं होमं दशांशतो हुनेत् ॥ ६९ ॥ एवं नित्यं क्र
 मं कुर्याद्विवामो न संमाचरेत् ॥ इत्थं विधिवदाराध्ययावन्मासं प्रपूजयेत् ॥ ७० ॥ सत्यलोका मवा
 प्रीतिपुनरावृत्तिवर्जितं ॥ इह लोके वरान्भोगान्भुक्त्वामनोरथातिगान् ॥ ७१ ॥ देहान्ते साधक
 श्रेष्ठो वैकुण्ठं निश्चितं व्रजेत् ॥ अस्मिन्मासि चापलायां द्वादश्यां हरितोपणं ॥ ७२ ॥ सर्वोप
 चारेः कुर्यात्तत्तदाल्पविवर्जितं ॥ अनेनार्चनमात्रेण भवबंधात् प्रमुच्यते ॥ ७३ ॥ एतदच
 नमात्रं हि हरितोपणकारणं ॥ मार्गशीर्षे तथा प्रातः स्नात्वा चैव नरोत्तमः ॥ ७४ ॥ क्रमपूर्वा
 समासाद्य जपहोमौ तथा चरेत् ॥ पायसं गुडमिश्रं च प्रत्यहं विनिवेदयेत् ॥ ७५ ॥ एवं मासा
 र्चनं कृत्वा भवेद्भाग्यालयः पुमान् ॥ देहान्ते मोक्षमाप्नोति प्रसादाच्छाङ्गधन्वनः ॥ ७६ ॥ अ
 धभाद्रसिताष्ट्यां प्रादुरासीत्स्वयं हरिः ॥ ब्रह्मणा प्रार्थितः पूर्वदेवक्यां कृपया प्रभुः ॥ ७७ ॥

रोहिण्यक्षेणुभतिथौदैत्यानांनडाहेतवे ॥ महोत्सवंप्रकुर्वीतयत्नतस्तद्दिनेशुभे ॥ ७८ ॥
 राजभिर्ब्राह्मणेर्वैद्यैःशुद्धैश्चैवस्वशक्तिः ॥ उपवासंप्रकुर्वीतनभोक्तव्यंकदाचन ॥ ७९ ॥
 कृष्णजन्मदिनेयस्तुभुंक्तेस्तुनराधमः ॥ निवसेन्नरकेघोरेयावदाभूतसंप्लवं ॥ ८० ॥ अष्ट
 मीरोहणीयुक्ताचार्यशत्रेयदाभवेत् ॥ उपोष्यतांतिथिविद्वान्कोटियज्ञफलंलभेत् ॥ ८१ ॥
 सोमान्हिबुधवारेबाअष्टमीरोहणीयुता ॥ जयंतीसाममाख्यातातालभेत्पुण्यसंचयैः ॥ ८२ ॥
 तत्सप्तमोष्यत्पापंलोककोटिभवोद्भवं ॥ विमुच्यनिवसेद्विप्रवैकुण्ठेविराजपुरे ॥ ८३ ॥
 अष्टमीनवमीविद्धाउमामाहेश्वरीतिथिः ॥ सैवोपोष्यासदापुण्यकांक्षिमीरोहिणीविना ॥
 ८४ ॥ परविद्धासदाकार्योपूज्यविद्धांतुवर्जयेत् ॥ अष्टमीसप्तमीविद्धाहव्यात्पुण्यंपुराकृतं
 ॥ ८५ ॥ ब्रह्महत्याफलंदद्याद्धरिवैमुख्यकारणात् ॥ केवलमृक्षयोगेनउपवासास्तिथिर्विना
 ॥ ८६ ॥ नडास्तंशुभकार्यंतुमुनिभिःपरिनिश्चितं ॥ परेऽन्हिपारणंकुर्यात्तिथ्यंतेवाथग्रहक्ष
 तः ८७ ॥ यदक्षवातिथिर्वापिराधिव्याप्यवस्थिता ॥ दिवसेपारणंकुर्यादन्यथापतनंभ
 वेत् ॥ ८८ ॥ गवांघ्रासंप्रदद्याच्चगवांकडूतिमाचरेत् ॥ विप्रायवेदविदुपेगांचदद्यात्पय
 स्विनीं ॥ ८९ ॥ सवत्सांयुक्तरैर्मन्यांसगुणांसमलंकृतां ॥ रुक्मशृंगीरौप्यसुरांवल्लेणाच्छा
 दयत्नतः ॥ ९० ॥ ददातिविप्रवर्यांपरुणांप्रीत्यर्थमुत्तमं ॥ इत्युक्तवाविप्रवर्येभ्योदद्याद्वा

श्रसदक्षिणाः ॥ ९१ ॥ रात्रौ जागरणं कुर्यादचयेत्तत्समावृतिः ॥ स्वर्णप्रतिकर्तित्वात्स्यां कृ
 ष्णं सप्तमचेयेत् ॥ ९२ ॥ वसुदेवं देवकीं च पूर्ववत्कारयेत्तथा ॥ सुवर्णनियमश्चात्र श्रूयतां मुनि
 सत्तम ॥ ९३ ॥ पलैश्च नुर्भिर्गोपालं तदध्वेन च देवकीं ॥ वसुदेवं तथा कुर्यादथवा विभवा
 वधि ॥ ९४ ॥ ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय कृत्वा वश्यं प्रसनधीः ॥ स्नात्वा पूर्ववदाराध्य आहूय वेदपार
 गं ॥ ९५ ॥ कुटुंबिनंदं गिरं च विप्रं बहुगुणान्वितं ॥ दत्त्वा तस्मै सुशीलाय दक्षिणां मुक्तलक्ष
 णां ॥ ९६ ॥ प्रीयतां कृष्ण इत्सु कृत्वा संपूज्य कृष्णमानसः ॥ घृतखंडादिभोज्यानि ब्राह्मणेभ्यो
 निवेदयेत् ॥ ९७ ॥ महांतं मुत्सवं कृत्वा प्रीतये शार्ङ्गधन्वनः ॥ पारणं च प्रकुर्वीत बंधुभिः सह
 कृष्णवित् ॥ ९८ ॥ एवं यः कुरुते भक्त्या शक्त्या च हरितोपणं ॥ इह भुक्त्वा वरान्भोगान्सा
 क्षाद्भूमिपुरंदरः ॥ ९९ ॥ एवमाराधना देवभक्तिः स्यात्प्रेमलक्षणा ॥ देहांते विहरेच्छो कैवकुं
 ठे हरि वच्चेत् ॥ १०० ॥ इति ते कथितं किंचिदाराधनविधिं हरेः ॥ केवलं तव यत्नेन किमन्य
 च्छेत्तुमिच्छसि ॥ १०१ ॥ इति श्रीगीतमीयतन्त्रे द्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥
 गीतम उवाच ॥ देवर्षे योगयुक्तात्मन्योगानुभवदर्शकं ॥ मां ख्ययोगविशेषज्ञं कर्मयोगनि
 पेवकं ॥ १ ॥ विना योगं न सिद्ध्येत कुंडलीचक्रमः प्रभो ॥ मूलपद्मे कुंडलिनीयावन्निद्राति
 हे प्रभो ॥ २ ॥ तावत्किंचिन्न सिद्ध्येत मंत्रतंत्रार्चनादिकं ॥ जागर्तियदिसा देवी बहुभिः पु

ण्यसंचयेः ॥ ३ ॥ तदाप्रसादमायांतिमंत्रयंत्रार्चनानिच ॥ वत्सरादिहरेल्लोकेअष्टैश्वर्यसम
 न्वितः ॥ ४ ॥ योगयोगाद्रवेन्मुक्तिर्मन्त्रसिद्धिरखंडिता ॥ सिद्धेमनौपरावाप्तिरितिशास्त्रार्थ
 निश्रयः ॥ ५ ॥ तस्मात्कार्णपरंपरयोगंकययस्वमुनीश्वर ॥ मुक्तात्मापेनविहरेत्स्वर्गमत्यैरस्ता
 तले ॥ ६ ॥ जीवन्मुक्तश्चेदहंतेपरंनिर्वाणमावहेत् ॥ नारद उवाच ॥ कथयामितवलेहाद्यो
 गयोग्योऽसिगौतम ॥ संसारोद्धारमुक्तिश्चयोगशब्देनकथ्यते ॥ ७ ॥ योगोहिन्दतनयोनिश्च
 तंत्रिद्विगौतम ॥ नयोगोनभसःशृष्टेनभूमौनरसतले ॥ ८ ॥ ऐक्यंजीवात्मनोराहुयोंगयोग
 विशारदाः ॥ तरप्रस्यूहाःपडाख्यातायोगविप्रकरामुने ॥ ९ ॥ कामक्रोधलोभमौहमदमास्त
 यंसंज्ञकाः ॥ योगांगिरेभिर्जित्वैतान्योगिनोयोगामाप्नुयुः ॥ १० ॥ यमंनियममास्तनंप्राणाया
 मस्ततःपरं ॥ प्रत्याहारंधारणारूपंध्यानंसार्धसमाधिना ॥ ११ ॥ अष्टांगान्याहुरेतानियोगि
 नांयोगसाधने ॥ आर्हसासत्यमस्तेयंब्रह्मचर्यदयार्जनं ॥ १२ ॥ क्षमाधृतिर्मिताहारःशौचं
 चैतियमादश ॥ तपःसंतोषमास्तिक्यंदानंदैवस्यपूजनं ॥ १३ ॥ सिद्धांतश्चवर्णंचैवहीर्मति
 श्रजपोहुतं ॥ दक्षौतेनियमाःप्रोक्तायोगशास्त्रविशारदैः ॥ १४ ॥ पद्मासनंस्वस्तिकारव्यं
 भद्रंवज्रासनंतथा ॥ वीरासनमितिप्रोक्तंक्रमादासनपंचकं ॥ १५ ॥ ऊर्ध्वोरुपरिविन्यस्यस
 म्यक्पादतलेउभे ॥ अंगुष्ठौचनिवन्धीयाद्धस्ताभ्यांव्युत्क्रमात्ततः ॥ १६ ॥ पद्मासनमिति

प्रोक्तयोगिनाल्लदयंगमं ॥ जानूर्वोरंतरेसम्यक्त्वापादतलेउभे ॥ १७ ॥ ऋजुकायोविशेषो
 गीस्वास्तिकंतत्प्रवक्ष्यते ॥ सीमन्याःपार्श्वयोन्यस्यगुल्फयुग्मंसुनिश्चितं ॥ १८ ॥ वृषणाधः
 पादपाष्णीपाणिभ्यांपारिवंधयेत् ॥ भद्रासनंसमुद्दिष्टयोगिभिःपरिपूजितं ॥ १९ ॥ ऊर्वोःपादौ
 क्रमान्यस्यजान्व्योःप्रत्यङ्मुखान्गुलीः ॥ करौविदध्यादाख्यातंवज्रासनमनुत्तमं ॥ २० ॥
 एकपादमधःकृत्वाविन्यस्योरीतयोत्तरं ॥ ऋजुकायोविशेषोयोगीधीरासनमितीरितं ॥ २१ ॥
 दंडयाकर्षयेद्वायुबाह्यंपोडशमात्रया ॥ धारयेत्पूरंतंयोगीचतुःषष्ठयातुमात्रया ॥ २२ ॥ सु
 पुण्णामध्यगंसन्यक्कृद्वात्रिशन्मात्रयाशनैः ॥ नाड्यापिगलयाचैन्नरचयेद्योगवित्तमः ॥ २३ ॥
 प्राणायाममिमंप्राहुर्योगशास्त्रविदारवाः ॥ भूयोभूयःक्रमात्तस्यबाह्यमेवंसमाचरेत् ॥ २४ ॥
 मात्रावृद्धिक्रमेणैवतस्यगृहादशपोडश ॥ जपध्यानादिभिःसार्द्धसगर्भतंविदुर्बुधाः ॥ २५ ॥
 तदपेतंविगर्भचप्राणायामंपरेविदुः ॥ क्रमादभ्यासतःपुंसांदेहस्वेदोद्गमोऽधमः ॥ २६ ॥ म
 ध्यमःकृपसंयुक्तोभूमित्यागःपुरोमतः ॥ उत्तमस्यगुणावाप्तिर्यावच्छीलनमीष्यते ॥ २७ ॥
 इंद्रियाणांविचरतांविषयेषुनिरर्गलं ॥ बलादाहरणंतेभ्यःप्रत्याहारोऽभिधीयते ॥ २८ ॥ अंगुष्ठ
 गुल्फजान्वंबुमूलाधारलिङ्गनाभिषु ॥ त्वद्ग्रीवाकंठदेशेषुलंबिकायांतोनसि ॥ २९ ॥
 भूमध्यमेतर्कमूर्ध्निद्वादशांतयथाविधि ॥ धारणाप्राणमरुतोर्धारणेतिनिगद्यते ॥ ३० ॥

समाहितेनमनसाचेतन्यांतरवर्तिना ॥ आत्मन्यभीष्टदेवानां ध्यानं ध्यानमिहोच्यते ॥ ३१ ॥
समत्वं प्रावनानिरयं जीवात्मपरमात्मनोः ॥ समाधिमाहुर्मनयः प्रोक्तं मष्टांगलक्षणं ॥ ३२ ॥
इत्यादिकथितं विप्रकामादिपटुकनाशनं ॥ इदानीं कथयेतेऽहं मंत्रयोगमनुत्तमं ॥ ३३ ॥ वि-
श्वेश्वरीरिमित्युक्तं पंचभूतात्मकं मुने ॥ चंद्रसूर्याग्निजोभिर्जोविग्रहैकैकरूपतां ॥ ३४ ॥ तिस्रः
कोट्यस्तदर्थे न शरीरेनाड्योमताः ॥ तासु मुख्या दश प्रोक्तास्ताभ्यास्तिस्त्रोव्यवस्थिताः ॥ ३५ ॥
प्रधाना मेरुदंडेन चंद्रसूर्याग्निरूपिणी ॥ इडावामे स्थितानाडी शुभ्रातु चंद्ररूपिणी ॥ ३६ ॥
शक्तिरूपा तु सानाडी साक्षादमृतविग्रहा ॥ दक्षिण्यापि गलाख्या पुंरूपा सूर्यविग्रहा ॥ ३७ ॥
दाडिमीकेशप्रख्या विद्याख्या मुनिभिः स्मृता ॥ मेरुमुखे स्थिता या तु मूलादारं विग्रहा ॥ ३८ ॥
सर्वतेजोमयी सा तु सुषुण्णा वह्निरूपिणी ॥ तस्यामध्ये विचित्रा ख्यायाऽमृतस्राविणी शुभा ॥
३९ ॥ सर्वदेवमयी सा तु योगिनां हृदयंगमा ॥ विसर्गादि उपर्यंतं व्याप्यतिष्ठति तत्त्वतः ॥
४० ॥ मूलाधारो त्रिकोणार्थेऽच्छादानक्रियात्मिके ॥ मध्यं स्वयं भूलिङ्गं तु कोटि सूर्यसमप्रभं
४१ ॥ तदूर्ध्वे कामबीजं तु कलातिर्विदुनादकं ॥ तदूर्ध्वेऽग्निशिखाकाराकुंडली श्यामविग्रहा
॥ ४२ ॥ कृष्णात्मिका परासानुच्छृणस्तं भेदं न्यतो न हि ॥ तदूर्ध्वे हेमरूपा भवशपसचतुर्दल
॥ ४३ ॥ द्रुते हेमसमप्रलप्यं पञ्चविधा विभावयेत् ॥ तदूर्ध्वे त्वनलप्रख्यं षट्दलं हीरकप्रभं ॥ ४४ ॥

वादिलांतपडणेंनस्वाधिष्ठानमनुत्तमं ॥ मूलमाधारपट्टकानांमूलाधारंततोविदुः ॥ ४५ ॥
 स्वशब्देनपरलिङ्गस्वाधिष्ठानंततोविदुः ॥ तदूर्ध्वेनाभिदेशेतुमणिपूरंमहाप्रभं ॥ ४६ ॥ मे
 घाभंविद्युदामेंचबहुतेजोमयंततः ॥ मणेरभिभंतत्पञ्चमणिपूरंतदुच्यते, ॥ ४७ ॥ दशाभि
 श्वदलैर्युक्तधूम्रवर्णैर्महाप्रभं ॥ विशुद्धंतनुतेयस्माज्जीवरस्येहसलोकनात् ॥ ४८ ॥ विशुद्धंपद्म
 माण्णपातमाकाशाल्यमहाद्रुतं ॥ तद्विष्ण्वधिष्ठितंपञ्चविष्ण्वालोकनकारणं ॥ ४९ ॥ तदूर्ध्वे
 ऽनाहृतपद्ममुद्यदादित्यसन्निभं ॥ कादिठांतदलैर्युक्तमर्कपत्रेणाधिष्ठितं ॥ ५० ॥ तन्मध्ये
 वाणलिङ्गंतुसूत्रायुतसमप्रभं ॥ शब्दब्रह्ममयंशब्दानाहंतंतत्रदृश्यते ॥ ५१ ॥ तेनाहृताख्यं
 तत्पञ्चमुनिभिःपरिकीर्तितं ॥ आनंदसदनंतनुपुरुषाधिष्ठितंपरं ॥ ५२ ॥ तदूर्ध्वेतुविशुद्धा
 ख्यंदलपौडशपंकजं ॥ आज्ञाचक्रंतदूर्ध्वेतुआत्मनाधिष्ठितंपरं ॥ ५३ ॥ आज्ञासंक्रमणं
 तत्रतेनाज्ञेतिप्रकीर्तितं ॥ कैलासाख्यंतदूर्ध्वेतुबोधिर्नितुतदूर्ध्वतः ॥ ५४ ॥ एवंतुपट्टकच
 क्राणिप्रोक्तानितवसुव्रत ॥ सहस्रारयुगंविदुस्थानंतदूर्ध्वमीरितं ॥ ५५ ॥ इत्येवंकथितंतसर्व
 योगमार्गमनुत्तमं ॥ आदौपूरकयोगेनआधारेयोजयेन्मनः ॥ ५६ ॥ गुदमेढ्रांतरेशक्तिस्ता
 माकुञ्च्यप्रबंधयेत् ॥ लिङ्गभेदक्रमेणैवविदुचकंचप्रापयेत् ॥ ५७ ॥ शंभुनातांपराशक्तिमोकि
 भावंविचिंतयेत् ॥ तत्रोत्थितामृतंयत्तुद्रुतंलाक्षारसोपमं ॥ ५८ ॥ पापघित्वातुतांशक्तिंरु

ष्णाख्यायोगसिद्धिदां ॥ षट्चक्रदेवतास्तत्रसंतर्प्यामृतधारयां ॥ ५९ ॥ आनयेत्तेनमार्गेण
 मूलाधारंततःसुधीः ॥ पुनस्तेनैवमार्गेणनेयेतशांभवीसुधीः ॥ ६० ॥ एवमभ्यस्यमानस्यअ
 ह्न्यद्भुतिनिश्चितं ॥ जरामरणदुःखाद्यैर्मुच्यतेभवबंधनात् ॥ ६१ ॥ पूर्वोक्तदूषितामंत्राःसर्वे
 शुद्धयंतिनान्यथा ॥ येगुणाःसंतिदेवस्यपंचकृत्यविधायिनः ॥ ६२ ॥ तेगुणाःसाधकबरेभ
 वंत्येवचान्यथा ॥ इत्येवंकथितंविप्रवायुधारणमुत्तमं ॥ ६३ ॥ इदानींधारणाख्यंतुशृणुष्व
 वहिषोमया ॥ दिक्कालाद्यनवाच्छिन्नैरुष्णचेतोनिधायच ॥ ६४ ॥ तन्मयोभवतिक्षिप्रंजीव
 न्रक्षेभ्ययोजनात् ॥ अथवातमलंचेतोयदिक्षिप्रंनसिद्धयति ॥ ६५ ॥ तदावयवियोगेनयोगी
 योगान्समन्यसेत् ॥ पादांभोजेमनोदद्यान्नखकिंजल्कचित्रिते ॥ ६६ ॥ जंघायुग्मेतथाऽऽरा
 मकपलीकांउशोभिते ॥ ऊरुह्रयेमचहस्तिकरदंडसमप्रभे ॥ ६७ ॥ गंगावर्तगभीरेतुनाभौ
 सिद्धिद्विलेखतः ॥ उदरेवक्षसितथाहारेश्रीवत्सकौस्तुभे ॥ ६८ ॥ पूर्णचंद्रायुतमुखललाटे
 चारुकुंतले ॥ शंखचक्रगदांभोजदोर्दृढपरिमंडिते ॥ ६९ ॥ सहस्रादित्यसंकाशोकिरीटकु
 ङलह्रये ॥ स्थानंस्थानंजपेन्मंत्रीविशुद्धशुद्धचेतसा ॥ ७० ॥ मनोनिवेश्यकृष्णवैतन्मया
 भवतिध्रुवं ॥ यावन्मनोलयंयातिरुष्णेस्वात्मनिर्चितयेत् ॥ ७१ ॥ तावदिष्टमनुमंत्रिजप
 हंमिसमन्यसेत् ॥ अतःपरंनकिंचित्कृत्यमास्तिगतोहरी ॥ ७२ ॥ विदितेपरतत्त्वतुसम

स्तेनियमैरलं ॥ तालचूतेनैर्कार्यलब्धेमलयमारुते ॥ ७३ ॥ मंत्राभ्यासेनयोगोहिब्रह्मज्ञा
 नापररूपेन ॥ नयोगेनचिनामंत्रेणविनाहिसः ॥ ७४ ॥ द्वयोरभ्यासयोगोहिब्रह्मसंसि
 द्धिभारणं ॥ तमःपरिहृतेगेहघटोदोपेनदृश्यते ॥ ७५ ॥ एवंमायावृत्तोह्यात्माभनुनागोचरी
 कृत्तुनः ॥ एवंनेकाधितंत्रह्यन्मंत्रयोगमहाद्रुतं ॥ ७६ ॥ दुर्लभंविषयासक्तैःसुलभंतादशामपि ॥
 अथापरेप्रवक्ष्यामिस्वमाधिभवनाशनम् ॥ ७७ ॥ समाधिःसंविदुत्पत्तिःपरर्जीवैकतांप्रति ॥
 यविजीवःपराद्भिन्नःकार्यतामेतिसुव्रत ॥ ७८ ॥ अर्चित्यत्वंप्रसज्येतघटवर्पिपडितोजनः ॥
 विनाशित्वंमयत्वंचद्वितीयत्वादितिश्रुतिः ॥ ७९ ॥ नित्यःसर्वगतोह्यात्माकूटस्थोदोपवर्ज
 तः ॥ एकःसंभियतेश्रांत्यामापयानस्वरूपतः ॥ ८० ॥ तस्माद्वैतनामनास्तिनप्रपंचोनसं
 हतिः ॥ मठाकावोघटाकाशोमहाकाशदतीगितः ॥ ८१ ॥ तथाभ्रांतौह्यधोप्रोक्तोह्यात्मा
 जीवेश्वरात्मना ॥ नाहंदहेनचप्राणेनैन्द्रियाणितथैवच ॥ ८२ ॥ नमनोऽहंनबुद्धिश्चैनैवचि
 त्तमहंरुतिः ॥ नाहंशृङ्गीनसलिलंनचवन्हस्तथानिलः ॥ ८३ ॥ नचाकाशोनशब्दश्चनच
 र्स्पशस्तथारसाः ॥ नाहंगंधोनरूपोऽहंनमायाहंनसंस्तुतिः ॥ ८४ ॥ सदासाक्षिस्वरूपत्वात्क
 ष्णएवास्मिन्केवलं ॥ इतिध्यानंमुनिश्रेष्ठसमाधिरेहोच्यते ॥ ८५ ॥ अथवापंचभूतभूयोजा
 तमंडमहामुने ॥ भूतमाश्रितयादग्भवाविवेकैर्नैवान्दिना ॥ ८६ ॥ पुनःस्थूलानिभूतानिसुक्ष्म

भूतारभनाथा ॥ विनाशयेवंविवेकेनतत्तान्यपिवुद्धिमान् ॥ ८७ ॥ मायामात्रंतथाद
 ग्ध्वाभापार्थप्रत्यगात्मना ॥ सोऽहंकृष्णोनसंसासीनमत्तोऽन्यत्कदाचन ॥ ८८ ॥ इतिविधास्व
 मात्मानंससमाधिः प्रकीर्तितः ॥ अथवायोगिनांश्रेष्ठः कृष्णंप्रणवमीक्षयेत् ॥ ८९ ॥ पंचव
 र्णात्मनाविधात्ककारादिकमेणतु ॥ अनिरुद्धः ककारस्तुविष्वाख्योमूलविग्रहः ॥ ९० ॥
 प्रधुन्नाख्योलकरेणअंतःकरणवृत्तिकः ॥ अंतःकरणवृत्त्यातुप्रधुन्मस्तैजसात्मकः ॥ ९१ ॥
 संकर्षणोलपाख्यस्तुनिर्विकल्पस्वरूपकः ॥ समाधौसुखरूपोऽसौतुरीयःस्वरएवहि ॥ ९२ ॥
 तुरीयाख्योवासुदेवोविद्वात्मानंवल्लोकं ॥ प्राज्ञात्मानंवल्लोकं ॥ ९३ ॥
 जीवमीश्वरभावेनविद्यारसोऽहमितिगुवं ॥ एषातुबुद्धिर्विद्वादिःसमाधिरितिकीर्तिता ॥ ९४ ॥
 यथाकैतनतरंगादिसमुद्रादुत्थितंपुनः ॥ समुद्रेलीयतेतद्वज्जगदात्मनिलीयते ॥ ९५ ॥ तस्मा
 न्मत्तःपृथङ्नास्तिजगन्मायाचसर्वदा ॥ इतिबुद्धिसमाधानात्समाधिरिहोभ्यते ॥ ९६ ॥
 यस्यैवंपरमात्माचपृथक्भूतःप्रकाशितः ॥ यस्यातिपरमंभावंस्वयंसाक्षात्प्राप्नुतं ॥ ९७ ॥
 यदात्मनसिचैतन्यंभातिसर्वव्रगंसदा ॥ योगिनोऽव्यवधानेनतदासंपद्यतेस्वयं ॥ ९८ ॥ तदा
 सर्वाणिभूतानिस्वात्मन्येवाहिपश्यति ॥ सर्वभूतेषुचात्मानंब्रह्मसंपद्यतेस्वयं ॥ ९९ ॥ यदा
 सर्वाणिभूतानिस्वात्मन्येवाहिपश्यति ॥ सर्वभूतेषुचात्मानंब्रह्मसंपद्यतेतदा ॥ १०० ॥ य

दासर्वाणिभूतानिसमाधिस्थोनपश्यति ॥ एकीभूतःपरेणासौतदाभवतिकेवलं ॥ १ ॥ यदा
 जन्मजरादुःखव्याधीनामेकभेदजं ॥ केवलंब्रह्मविज्ञानंजायतेऽसौतदाहरिः ॥ २ ॥ तस्मा
 दिज्ञानतोमुक्तोर्नान्यथाभवकोटिभिः ॥ कर्मसाध्यस्यनित्यत्वंकेचिदिच्छंतितांत्रिकाः ॥ ३ ॥
 ज्ञानंवेदांतविज्ञानमज्ञानमितरमुने ॥ अहोज्ञानस्यमाहात्म्यंमयावक्तुंनशक्यते ॥ ४ ॥ यथा
 बन्दिर्महादोसःशुष्ककाष्ठंविनिर्देहत् ॥ तथाशुभाशुभंकर्मज्ञानाग्निर्देहतिक्षणात् ॥ ५ ॥
 पद्मपत्रंयथातोयःस्वल्पेपरिपलप्यते ॥ तथाशब्दादिभिर्ज्ञानीविषयैर्नविलिप्यते ॥ ६ ॥ मं
 त्रीपधिवेलेयद्दृज्जीयतेभक्षितंविषं ॥ तद्वत्सर्वाणिपापापानिजीर्यतिज्ञानिनःक्षणात् ॥ ७ ॥
 बहुनोक्तेनकिंसर्वसंग्रहेणोपपादितं ॥ श्रद्धयागुरुभक्त्यानुविद्धिकेवल्यसंग्रहं ॥ ८ ॥ देहा
 भिमानेगालितेविदितेपरमात्मनि ॥ यत्रयत्रमनोयातितत्रतत्रसमाधयः ॥ ९ ॥ अहंकृष्णो
 नचान्योऽस्मिमुक्तोऽहमितिभावेयत् ॥ सच्चिदानंदरूपोऽहंनित्यमुक्तस्वभाववान् ॥ १० ॥
 त्वमेवाहमहंत्वंचसच्चिन्मात्रवपुर्भवान् ॥ आवयोरंतरंरुक्णनश्यत्वाज्ञावलात्तव ॥ ११ ॥ ए
 वंसमाधियुक्तोयःसमाधानायकल्पते ॥ सदाकृष्णोऽहमित्युक्त्यास्वेच्छयाविहरेद्यतिः ॥ १२ ॥
 लिप्यतेनसर्पापेनवध्यतेनचकर्मणा ॥ यथाग्निनाद्रुतंस्वर्णमालिन्यंदहतिक्षणात् ॥ १३ ॥ तथा
 कृष्णार्पेनात्मासौकर्मभिर्नचवध्यते ॥ आत्मस्यादेवतांल्यस्त्वावहिर्देवाविचिन्वते ॥ १४ ॥

करस्यैकौस्तुभंत्यत्तवाश्रमतेकाचचेष्टया ॥ एवमेकथितं ब्रह्म न ब्रह्म प्राप्तिनिदर्शनं ॥ १५ ॥ विज्ञाय गुरुतो भक्त्या संसारसागरं तरेत् ॥ यत्र यत्र भूतश्चायं समशाने भवपचालये ॥ १६ ॥ ब्रह्मा विद्वद्ब्रह्म भूयाय कल्पते नान्यथा मुने ॥ इति विज्ञानविधिना ज्ञानविज्ञानलोचनः ॥ १७ ॥ आनंदो न मे पसंदं शीचिहरेत्काश्यपांमिमं ॥ अपक्वयोगी यदि चेन्निभ्रयते ज्ञानवर्जितः ॥ १८ ॥ मंत्रेण तस्य तत्कुर्व्याद्यत्तस्य सांपरायिकं ॥ प्रतिमां तस्य तत्तेन कल्पयेद्धृटेनैव च ॥ १९ ॥ त्रिरात्रं दशान्नं वा कृष्णं सर्वोपचारैः ॥ विधिज्ञः पूजयेद्भक्त्या तन्मंत्रेण च साधकः ॥ २० ॥ गुरुतश्चैकतांती त्वा कृष्णं चैकात्मतां नयेत् ॥ जीवन्मुक्तिं क्रियाहोपाप्रेतत्वादिविमोक्षणे ॥ २१ ॥ ततश्च कृष्णभूतोऽसौ ज्ञायते नान्यथा मुने ॥ अंबं दद्यात्साधकेभ्यो बहून्मानसुरः सरं ॥ २२ ॥ श्रीखंडाज्यमैज्यैश्च वस्त्रालंकरणानिभिः ॥ एतत्तेकथितं विप्रसर्वतंत्रोत्तमोत्तमं ॥ २३ ॥ अस्य विज्ञानमात्रेण कृष्णात्मैक्यं समश्नुते ॥ न प्रकाशमिदं तंत्रं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ २४ ॥ मंत्राः पराङ्मुखार्याति आपदश्च पदे पदे ॥ इह लोके च दारिद्र्यं परत्र पशुतां नयेत् ॥ २५ ॥ यद्वेदे विद्यते ग्रंथो लिखितस्तत्र वेदमनि ॥ कमलापि स्थिरा भूत्वा कृष्णेन सह मोदते ॥ २६ ॥ इत्येवं कथितो ग्रंथो मया ते मुनि सत्तम ॥ अस्या लोके न तत्र श्रिते कृष्णात्मा सुप्रसीदति ॥ २७ ॥ इति श्रीनारदप्रोक्ते गोतनीयतन्त्रे त्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३३ ॥

पुल्लवसिद्द इमलामपुरत्तरोपाभिधेन वामयशास्त्रिसर्गणा ससोध्य मूषक्यां कर्णाटक्रान्तिमुशान्त्रान्त्रये मुद्रापितम् । शकाब्दः १८११.

आश्वीननुकूलतिथिर्भरुणवार्यै समस्तसिम्भानन्द । अथ च मर्मज्ञानिहस्य मौडिषिहाराः पात्रशसनान्तस्योऽष्टम्यानीकृताः ॥

॥ इति श्रीगौतमीयतन्त्रं समाप्तम् ॥